

RIM / TAJNE SLUŽBE IN VOJSKA

Padle so prve glave Odstavljen gen. Rizzo

Minister Fabbri suspendiral tudi polkovnika Micchitta

Merilo bodo državne tajnosti

Predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro je iz Københavna, kjer je na uradnem obisku, sporočil, da je »zelo zadovoljen« z izidi ponedeljkovega summita na Kvirinalu o italijanskih obveščevalnih službah. »Zadovoljen« je tudi premier Carlo Azeglio Ciampi in »pozitivno« se je zdelo srečanje predsedniku poslanske zbornice Giorgiu Napolitanu. Obrambni minister Fabio Fabbri in njegov kolega v notranjem ministrstvu Nicola Mancino pa sta si prevzela nalogo, da prepričata javnost, da reforma obveščevalnih sil ne bo samo »prepleksanje pročelja«, pač pa bo sla v vsebino in da bo hitra.

V teh prizadevanjih je mogoče zaznati skupno željo in težnjo: prepričati javno mnenje, da bodo obveščevalne službe končno reformirane zares in da bodo postale tisti zaščitnik demokratičnega državnega ustroja, kar v preteklosti niso bile.

Toda »uradni optimizem« ni razblinil oblaku prahu, ki so ga dvignile obtožbe Donatelle Di Rose, sumničanja skesanecv, govorice o puču. Koprena je se zelo gosta in resnica je težko ločljiva od lazi, dejstva od izmislic. Dokaz? Bivši predsednik Francesco Cossiga je včeraj gosovoril o nevarnosti takšne obveščevalne službe, kakršno načrtuje vlada, bivši socialistični lider Bettino Craxi pa je v do-gajanju zadnjih časov videl potrditev suma, da na italijansko politično sceno posega »nevidna roka«.

Vse povojno dogajanje sili k veliki previdnosti, saj je bil ustroj - in z njim sigle - obveščevalnih služb večkrat spremenjen, toda službe so v zakuli-sju mirno rovarile za zaščito lastnih interesov in ekonomije korupcije.

Sedaj se je reforma lotil Carlo Azeglio Ciampi, prvi italijanski premier, ki ne izhaja iz političnih krogov. Njegov namen je iskren, v to najbrž ni mo-gotve dvomiti, »zadovoljstvo« Scalfara in Napolita-na pa mu je v oporo in podporo tudi proti tistim, ki bi hoteli reformo zavreči. Ali mu bo uspelo?

Odgovor bo znan v nekaj mesecih. Če bo nova obveščevalna služba krepko prispevala k pojasnje-vanju številnih italijanskih skrivnosti - od Trga Fontana do afere Moro, od Ustice do spletov med kriminalom in dosežanji službami - bo dokaz, da je bila reforma učinkovita. Če pa bo iskanje re-šnice, kot doslej prepuščeno samo dobri volji neka-terih sodnikov, ki bodo v svojem delu spet naleteli na težko premostljive ovire državne tajnosti, bo ja-sno, da je tudi sedanja reforma kot vse prejšnje sa-mo navidezna.

Vojmir Tavcar

RIM - Prve glave so odletele. Za afero, v ka-tero so vpleteni general Franco Monticone, nje-gova ljubimka Donatella di Rosa in njen mož, podpolkovnik Aldo Mic-chittu se morda ne skri-va poskus puca. Dvigni-la pa je toliko prahu, sumničenj in polemik, da je obrambni minister Fabio Fabbri sklenil, da ukrepa. In včeraj je malo pred poročilom obramb-ni komisiji poslanske zbornice odstavil gene-rala Biagia Rizza, povelj-nika toskansko-emilijan-skega vojskega ob-mojca, ki je bil po terito-rijalni pristojnosti nepo-sredno nadrejen gen. Monticoneju. Rizzo je bil odstranjen, ker ni »ustrezno ocenil afere in skode, ki jo je povzročila prestizu obo-ro-ženih sil« in ni dojel »nezdružljivi-vosti Monticonejevega vedenja z zadolžitvijo, ki mu je bila zaupana«.

Ob generalu Biagiu Rizzu je bil suspendiran tudi podpolkovnik Aldo Micchitti.

Obrambni minister, ki je v poročilu zbornični obrambni komisiji po-drobno obnovil zadevo Monticone, afero Nardi, obtožbe, v katere je vple-ten karabinjerski general Francesco Delfino in morebitni odnos med vojaško obveščevalno službo Sismi ter Obo-ro-ženo falango (indici so po ministromi oceni v tem primeru zelo sibi-ki), je poudaril, da »prestiz obo-ro-ženih sil, katerim je zaupana obramba države, ne trpi nobene sence«. Zato je odstranil gen Rizza, obnem pa je

tudi napovedal, da je opozoril vojski vrh »naj skrbno bdi nad ravn-anjem vseh vojakov in naj posega - tudi strogo, če je potrebno, da se takoj popravijo morebit-ne napake«. Ob tem pa je tudi branil ugled obo-ro-ženih sil, ki so »zdra-vo telo, zvesto ustavi in trden temelj republike«.

Komisija bo o poroči-lu razpravljala čez teden dni, toda vsaj med le-vicearskimi silami je bilo ze včeraj slišati kritike na Fabbrijev račun, ker je bilo »poročilo zelo sibko« in ni poglobilo nekaterih pomembnih aspektov kot je morebit-no prepuščanje z oro-zjem.

Po objavi ukrepa se je oglasil tudi gen. Rizzo, ki je sicer dejal, da kot vojak uboga ukazom, kljub temu pa je ocenil ukrep kot »krivičen«. Med drugim tudi zato, ker proti gen. Montico-neju naj ne bi bil dolzan postopati on pač pa ge-neralni stab vojske.

V polemiko je s po-mirjevalnimi besedami posegel tudi predsednik zbornice Napolitano. »Nisem nikoli opozoril na nevarnost puca, ker te nevarnosti ne vidim,« je dejal novinarjem. Večjo zaskrbljenost vz-buja Napolitanu trdnost in zvestoba obveščeval-nih služb, vendar »ukre-pi, ki jih je sprejela vla-da in srečanje, za kate-rega je dal pobudo pred-sednik republike, so zelo pozitivno dejstvo«. Pri-pomnil pa je, da je o vseh teh zadevah potreb-na parlamentarna raz-prava. (VT)

STAVKA / ZARADI NELIKVIDNOSTI PODJETIJ

Italijani včeraj brez avtobusov

V mestih huda prometna stiska, sicer pa sindikati napovedujejo nadaljnje proteste

RIM - Osebjje podjetij, ki vzdrže-jujo notranje potniške prevoze, je včeraj pre-krizalo roke, zato je v vseh italijanskih mestih skoraj povsem zamrl avtobusni in podzemno-železniški promet. Njihove stanovske organizacije iz sklopa Cgil, Cisl in Uil so oklicale stavko iz protesta, ker državni finančni zakon 1994 okrnjuje finančna sredstva, ki so bila pr-

vočno namenjena vzdrževanju te stra-teško pomembne javne storitve. Podjetja so nelikvidna, sicer pa je tudi treba ob-noviti delovno pogodbo njihovih usluž-bencev, ki je zapadla že ob koncu pred-lanskega leta. Protest se bo nadaljeval novembra, medtem pa bo stavkalo se osebe letalskih družb in državnih želez-nic. Posnetek je iz Rima (AP)

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Andreatta: Višja
dotacija
Slovincem

V posebnem dopisu, naslovljenem na
deželnega tajnika SSK Jevnikarja, zunanji
minister sporoča, da je vlada v osnutek fi-
nančnega zakona v zvezi z refinanci-
ranjem zakona za obmejna območja
vpisala letno vsoto 6 milijard lir.

..... stran 2

Nardijevega trupla ne bodo več preiskovali

Za italijanske preiskovalce je primer zaključen: z odvzemom enega samega prst-nega odtisa, ki je enak kot prvi, ki so ga vzeli takoj po prometni nesreči leta 1976, so ga identificirali kot Nardijevega. Donatella Di Ro-sa, njen mož Aldo Micchittu in njun odvetnik Bernot pa se ne vdajo in obljublajo, da bo-do stvari šli do dna.

..... stran 2

Slovenska skupnost predstavila kandidate

Včeraj dopoldne je Slovenska skupnost pred-stavila kandidate, ki bodo na listah Zavezništ-va za Trst nastopili na tržaskih občinskih in rajonskih volitvah, ki bodo 22. novembra. Ob tem je bil predvsem naglašen pomen pove-zovanja sil, ki se zavzemajo za preporod Trsta v duhu evropskih demokratijskih procesov.

..... stran 4

Ob glasbi še film in gledališče

Na večer, ko so se iztekli letošnji Dnevi neme-ga filma v Pordenonu, se je začela gledališka sezona tržaske skupine La Contrada. Na-daljujejo pa se razni glasbeni nizi.

..... stran 14

Ameriškim vojnim ladjam okrog Haitija se pridružujejo še britanske in nizozemske

Blokada Haitija in druge sankcije

Sest ameriških in tri kanadske bojne ladje že plujejo pred obalo Haitija in izvajajo blokado z namenom, da bi prisili-li vojaškega poveljnika generala Raoula Cedrasa, da spo-štjuje sporazum, ki ga je sam podpisal in ki omogoča zaka-nito izvozu predsedniku Jeanu Bertrandu Aristidu, da se 30. oktobra vrne na Haiti. Prepoved uvoza nafte in druge sankcije, ki jih je Varnostni svet ZN sprejel po državnem udaru leta 1991 so bile ukinjene julija letos, ko je Cedras podpisal sporazum. V dveh letih je zaradi sankcij Haiti postal najrevnejša država v zahodnem svetu. Pri nadzoru nad embargom bo sodelovala tudi francoska fregata.

Sankcije:

- Prepoved oskrbe z nafte in naftnimi derivati, razen manjših kvot, namenjenih gospodinjstvu in »človekoljubnim potrebam«
- Prepoved oskrbe z orožjem in municijo
- Prepoved dobave vojaških vozil, orodja in nadomestnih delov
- Prepoved oskrbe s policijsko opremo in nadomestnimi deli
- Zamrzitev haitijskega premoženja na tujem

Prebivalstvo

Haiti šteje 6,5 milijona prebivalcev; 95 odstotkov je potomcev afriških sužnjev, ki so jih privedli na otok za rezanje sladkornega trsa. Ostali so večnoma mulati, potomci francoskih kolonizatorjev.

Gospodarstvo

Haiti je ena najrevnejših držav na svetu. Izvaja predvsem kavo. Kmetijski delavci zaslužijo povprečno manj kot 3 dolarje na dan.

Ameriške ladje, vključene v blokado:

- Fregati, opremljeni z izstrelki:
USS Klakring, USS Jack Williams
296 članov posadke
- Kritarka, opremljena z izstrelki
USS Sterrett
479 članov posadke
- Kritarki
USS Vicksburg, USS Gettysburg
338 članov posadke

USS Caron: Rušilec, od 319 do 338 članov posadke, pluje s hitrostjo 33 vozlov, opremljen je z izstrelki toniranih in harpoon ter s torpedi in 127-milimetrskimi topovi. Na krovu je vzletišče s helikoptarjem.

MILAN / PRIMER STEFANINI

Preiskava se bo še nadaljevala

Ostra reakcija vodstva DSL

MILAN - Milansko tožilstvo je zahtevalo arhi-viranje postopka, sodni zbor, ki je razsojal o zapo-rem nalogu zoper Prima Gregantija pa je ocenil prico kot »ne dovolj vero-dostojno«. Toda milanski sodnik za preliminarne preiskave Italo Ghitti ni prepričan v nedolznost upravitelja Demokracije stranke levice Marcella Stefaninija in zahteva do-datno poglobitev celotne zadeve.

Tako izhaja iz razsodbe, ki jo je objavil včeraj po-poldne sodnik Italo Ghitti, ki je v ponedeljek slišal vse zanteresirane strani v aferi, ki zadevajo podku-pnine za javne natečaje družbe Enel. Podjetnik Lo-renzo Panzavolta, ki vodi firmo Calcestruzzi iz gru-pe Ferruzzi, je izjavil, da je placal kopico podkupnin vsem strankam, da bi si zagotovil Enelova naroči-la. Med naslovniki podku-pnin naj bi tudi DSL, v imenu njenega upravitelja sen. Marcella Stefaninija pa naj bi 1.250 milijonov lir dvignil Primo Greganti.

Tožilstvo je ugotovilo, da je Greganti del teh sred-tev hranil v neki švicarski banki, drugi del pa po-trošil za nakup stanovanja. Zato je zahtevalo arhi-viranje postopka proti sen. Stefaniniju. Toda sodnika Ghittija doslej zbrani gra-divo ni prepričalo in je odredil poglobitev prei-skav, obenem pa nakazal 12 specifičnih točk, ki naj bi zahtevale dodatno pre-verjanje.

Sodnikov sklep je izval ostro reakcijo DSL. Clan vodstva Fabio Mussi je menil, da poziv tajnika KD Mina Martinazzolija ni na-letel na gluha ušesa. Clan zbornice komisije za pa-rlamentarno imuniteto Gio-vanni Correnti je dodal, da je milanski sodnik »poslilil zakon«, medtem ko je bil Stefaninijev branilec Gui-do Calvi manj diplomat-ski: »Sklep je nezaslišan in ni mogoče razumeti nje-gove juridicne osnove.«

Sedaj kaze, da bo mi-lansko tožilstvo moralo nasloviti zahtevo za do-voljenje za sodno preiska-vo o sen. Stefaniniju.

KULTURA / BORŠTIKOV SREČANJE '93

V iskanju novih vrednot in možnosti obstoja

Osemindvajseto srečanje slovenskih gledališčnikov

Prizor iz Češnjavega vrta v izvedbi Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta (KROMA)

MARIBOR - »Operaci-ja« Borštnikovo srečanje '93 se uradno začena drevi, 20. oktobra, s sla-vnostno otvoritvijo pred mariborskim gledali-ščem. Slavnostni govor-nik bo predsednik Borš-tnikovega srečanja Rudi Seligo, prva tekmovalna predstava pa bo Češnjav vrt Antona Pavlovica Če-hova v izvedbi Sloven-skega stalnega gledališ-ča iz Trsta. S to predstavo je tržasko gledališ-če v okviru spremljevalnega programa gostovalo 18. in 19. oktobra v Ajdov-scini.

Zakaj operacija? So-deč po plakatu in nave-dbah v prvem bitenu, iz-hajal bo vseh enajst dni letosnjega srečanja, je to najstarejše, letos že 28. gledališko srečanje, v fa-zi preoblikovanja, iska-nja novih vrednot in mo-žnosti obstoja v nasi mladi, kulturi vse manj naklonjeni državi. Vsaj tokrat se Mariborčani se niso dali.

(A.G.)
Vec na 12. strani

NOVICE

Vladimir Mečiar
včeraj pri Scalfaru

RIM - Predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro je včeraj na Kvirinalu sprejel slovaškega ministrskega predsednika Vladimira Mečiarja. Srečanju je prisostvoval tudi ministrski podtajnik za zunanje zadeve Carmelo Azzarà, podrobnosti o tem, kaj so si na sestanku povedali, pa niso znane.

Zdravstveno stanje
Federica Fellinija
je brezupno

RIM - O stanju slovitega režiserja federica Fellinija so se predvčerajšnjim zatrjevali, da je izredno hudo, včeraj niso k temu uradno dodali ničesar, jasno pa je, da je filmski umetnik na robu življenja. Ni slo sicer za nov iktus, vendar je bil napad tako hud, da bi povzročil - če bi ga Fellini prestal - hudo, verjetno nepopravljivo možgansko okvaro. To se je izvedelo tako od njegovega osebnega zdravnika Gianfranca Turchettija, kakor in se posebno od bolničarskega osebja, med katerim se je znašla tudi oseba, ki je v bistvu privoščila bolniku čimprejšnjo smrt, da le ne bi trpel. Sicer pa je bil že dovolj pomenljiv pogled na režiserjevo zakonsko družico in znamenito igralko Giulietto Masino pred in po obisku v bolnišnici Umberto I.: resda je tudi sama bolna, saj gre vsak dan na terapijo, res pa je tudi, da je bila videti včeraj, ko jo je spremljala sestra, do kraja potrta in je imela med prsti rožni venec.

Agent Sisdeja Citanna
odločno zavrača obtožbe

RIM - V vojaškem zaporu Boccea v Rimu sta včeraj sodnik za predhodne preiskave Claudio D'Angelo in javni tožilec Claudio Ionta tri ure in pol zasliševala genovskega predstavnika civilne obveščevalne službe SISDE Augusta Mario Citanna, ki ga dolžijo, da je organiziral splošni atentat na potniški vlak »Freccia dell'Etna«. Obtoženi je zavrnil sleherni odgovornost in trdi, da si je policijski zaupnik Rosario Allocca, ki ga je vpletel v afero, vse skupaj izmislil. Tožilec Ionta bo zaslišal se kamorista Davideja Montuora in Cira Moglieja.

Sodnijska prokuratorja
sta razpečavala mamila

LECCE - Karabinjerji so aretirali sodna prokuratorja Marcella Cappella in Antonella De Luco, ker sta dobavljala zapornikom v jetnišnici v Lecceju mamilo in sicer derivate opija ter heroin. Ni pa slo za »navadne« jtnike, temveč za mafijce.

RIM / IZJAVE NOTRANJEGA MINISTRA MANCINA

Vlada bo pripravila načrt
za spremembo varnostnih služb

Marsikateri kritični glas v parlamentu in zahteva po razpravi

VOJMR TAVCAR

RIM - Preustroj italijanskih obveščevalnih služb bo delen. Toda ne bo slo samo za »preplekanje procelja«, pač pa za resnično prenovu. Pomiriti javno mnenje in zagotoviti, da bo reforma obveščevalnih služb korenita, se zdi glavna skrb Ciampijeve vlade dan po srečanju na vrhu, ki ga je - prvič v italijanski povojni zgodovini - sklical predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro na Kvirinalu.

»Poglavje« prepricavanja, da vlada misli resno, je začel notranji minister Nicola Mancino, po katerem nacrtovalne spremembe niso zane-marljive. »Nepoučeni bi lahko mislili, da se ne bo spremenilo nič, a ni tako. Spremeni se bistvo obveščevalnih služb, saj bo struktura povsem nova, ker bodo eni sami možgani, ki bodo odgovarjali predsedstvu vlade, z dvema rokama: ena za delo doma, druga za delo na tujem,« je pojasnil Mancino. In takoj mu je pritegnil tudi obrambni minister Fabio Fabbri. »Ne gre samo za navidezne, pač pa za dejanske in korenite spremembe,« je dejal Fabbri in se obenem takoj pohvalil, da je vojaška obveščevalna služba Sismi ze začela s

prenavljanjem, saj bo do konca leta »zamenjala 320 oseb«, poleg tega pa je razpustila »VII. odsek, v sklopu katerega je deloval tudi Gladio«, s tem pa je po ministrovem mnenju »odprla okna in vrata« in obracunala z »okostnjaki preteklosti«.

Nicola Mancino, ki se kot kolega Fabbri, ni mogel pohvaliti z neoporečnostjo obveščevalne službe Sisde, ki je odvisna od notranjega ministrstva, je menil, da so dogodki, v katere so bili v zadnjih casih vpleteni agenti obveščevalne službe, »hude epizode, o katerih se bo moralo izreči sodstvo«. Zavzel se je tudi, da bi bilo delo sodnikov hitro, pripomnil pa je, da »verodostojnost obveščevalnih služb ne sme biti v dvomu, saj gre, ce jih bo sodstvo zares ugotovilo, vsekakor samo za osebne odgovornosti«. V bistvu kaznovati je treba »gnila jabolka«, ki pa - trdi Mancino - niso okuzila celotne strukture.

Mancino je se napovedal, da bo vlada pripravila načrt za spremembo obveščevalnih služb do konca tega meseca. Pojasnil je, da bo slo za odlok, ki bo torej začel veljati takoj in ga bo moral parlament samo potrditi. Glavna sprememba

S ponedeljkovega summita pri predsedniku republike Scalfaru (Telefoto AP)

pa bo oblikovanje strukture, ki naj bi imela dejansko moč koordiniranja tako vojaške obveščevalne službe Sismi kot civilne Sisde in bo nadrejena obema, medtem ko dosedanja koordinacijska struktura Cesis te moči ni imela.

Toda v parlamentu marsikdo ne soglasa s takim postopkom. Liberalci, misovci in Stranka komunistične prenove so ze naslovili vladi vrsto poslanskih vprašanj in zahtevali parlamentarno razpravo, ki naj bi bila uvod v vsakršno reformo služb. Predstavniki Evro-

pskih federalistov Marco Taradash pa je izpostavil, da prenova obveščevalnih služb ne bo verodostojna, ce jo bodo, kot vselej po vojni, vodili ministri krščanske demokracije. KD je namreč od prvih povojnih dni vselej vodila notranje ministrstvo, zaradi tega pa, meni Taradash, ni sprejemljivo, da je »ena sama stranka imela in hoče se imeti nadzorstvo na vsemi policijskimi telesih«.

Različna so tudi mnenja o summitu, ki ga je sklical predsednik Scalfaro na Kvirinalu.

Ocena KD in DSL je bila pozitivna in tudi Taradash s tem soglasa, čeprav dodaja, da se pri tem odpira institucionalno vprašanje, ker si doslej noben predsednik republike ni lastil takih pristojnosti. Zelo kritični so socialisti, misovci govorniki o »farsih«, Severna liga pa je z ideologom Gianfrancom Migliom obtožila vlado in predsednika republike, da »skusati prikriti to, kar se je doslej dogajalo«. S tem pa - meni Miglio - Italija ni več »niti republika banan pač pa samo republika sramote«.

PRIMER NARDI / ARHIVIRANJE

Truplo naj bi
bilo dokončno
identificirano

Da je Nardi živ, je sedaj trdno prepričan tudi odv. Bernot

PALMA DE MAJORCA, VIDEM - Kot poroča agencija ANSA, so italijanski preiskovalci, ki so v Spaniji sledili pregledu prstnega odtisa domnevnega Nardijevega trupla, včeraj potrdili, da je truplo neizpodbitno njegovo in da torej niso potrebni nadaljnji izvidi. Eden od italijanskih funkcionarjev, ki jih vodi naceelnik Digosa za Toscano Vincenzo Indolfi, je namreč izjavil, da zadostuje en sam prstni odtis, glede na to, da gre za že tretji preizkus na truplu. Prvi prstni odtis so takoj po preusmerjenem preiskavi, v kateri naj bi leta 1976 umrl neofasisti Gianni Nardi, odvzeli spanski policisti, drugega pa ob italijansko konzularno osebje pred nameranim prevozom balzamiiranega trupla v Italijo. Do prevoza pa ni nikoli prislo, ker si je Nardijeva mati neopričakovano premislila, medtem ko sta oba preizkusa o istovetnosti trupla ostala v Spaniji. Sedanja, tretji naj bi torej s potrebno gotovostjo potrjeval, da je truplo res neofasistovo.

Povsem drugačne note pa so včeraj se enkrat prisle iz Vidma. »Imam objektivne elemente, pa katerih lahko trdim, da

je Gianni Nardi živ. Se več, v to sem trdno prepričan,« je včeraj na tiskovni konferenci izjavil odvetnik zakoncev Donatelle Di Rosa in Alida Michittuja, Livio Bernot. Tiskovnega srečanja se je udeležil tudi Michittujev odvetnik Valerio De Santis iz Firence, zakonca pa sta se enkrat potrdila, da je Nardi živ in da sta ga zadnjikrat srečala pred nekaj meseci. Po Bernotovih besedah je truplo, ki so ga včeraj identificirali v Spaniji isto, kot pred 17 leti, zato se stvari niso nič spremenile. »Ce je slo za primer preusmerjene preiskave, je preusmerjena tudi danes, nič bolj preprostega,« je dejal Bernot in dodal, da je prevec temnih točk, ki jih je treba osvetliti, zato sodstvo primera ne more arhivirati. Odkop trupla na Palmi de Majorci pa je Bernot označil kot »enosmerno in administrativno dejanje«, ki ga je povrhu opravil isti sodnik, ki je ze leta 1976 prepoznal »Bolvija-Nardija«.

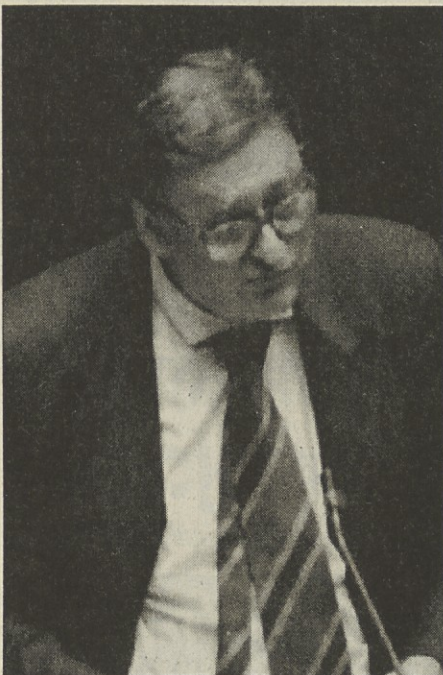
Tiskovne konference se je udeležil tudi Di Rosin moč Michittuja, ki je prvič javno spregovoril in dejal, da je prekinil molk, ker se čuti dolžnega povedati vse, kar ve.

TRST / SPOROČILO MINISTRA ANDREATTE DEŽELNEMU TAJNIKU SSK

Novi predlog vlade: šest milijard letne
dotacije namesto predvidenih treh

V zvezi z refinanciranjem zakona 19/91 za triletno obdobje '94-'96 je vlada v osnutek finančnega zakona vpisala vsoto 6 milijard lir letno, odločitev pa mora potrditi parlament

BREDA PAHOR

Beniamino Andreatta

TRST - Italijanska vlada je v osnutek finančnega zakona v okviru refinanciranja zakona za obmejna območja kot letno podpora za obdobje '94-'96 za družbene, kulturne in umetniške pobude slovenske manjšine v Italiji vpisala znesek 6 milijard lir. Tako deželnemu tajniku stranke Slovenske skupnosti Ivo Jevnikarju sporoča zunanji minister Nino Andreatta, ki seveda pripominja, da bo moral vladni predlog se odobriti parlament.

Jevnikarju je Andreattov dopis včeraj dopoldne predala trzaska prefektura, z njegovo vsebino pa je deželni tajnik SSK seznanil novinarje na včerajšnji predstavitvi kandidatov njegove stranke za trzasko občinske in rajonske volitve, ki bodo 21. novembra. Stranka je potezo vlade, ki je vsaj delno upoštevala odločne proteste slovenske narodnostne skupnosti v Furlaniji-Juljski krajini, ocenila pozitivno, saj je obstajala stvarna nevarnost, da bi celoten letni znesek znašal 6 milijard, od katerih pa bi polovica odpadla na italijansko manjšino v Sloveniji

in na Hrvaškem (taksen je bil namreč dose-danji predlog). Ivo Jevnikar je sicer tudi včeraj opomnil, da je skupno predstavništvo Slovencev zahtevalo vsaj enako vsoto - 8 milijard - ki so je bile doslej delezne slovenske kulturne ustanove v FJK, vendar je pripomnil, da je šest dvakrat toliko kot tri. S tremi milijardami lir letne dotacije pa bi velika večina, ce ze ne vse prizadete kulturne institucije, morale prekiniti z delovanjem.

V istem dopisu Andreatta nadalje obvesča Jevnikarja, da namerava vlada v tej zakonodajni dobi predstaviti »organski zakonski osnutek o zaščiti manjšin in posebej slovenske manjšine v državi«. Ni pa niti namiga o tem, kateri oz. kakšen osnutek namerava dati v razpravo, kar lahko po Jevnikarjevem mnenju vzbuja kaksno bojazn v zvezi z vsebino predloga. Neobhodno potrebno pa je po oceni deželnega tajnika SSK, da se predstavniški vlade srečajo s predstavništvom slovenske manjšine in to pred predstavitvijo zakonskega osnutka.

TRST / STALIŠČE IZVRŠNEGA ODBORA SKGZ

Kandidatura Illyja mora
prodreti že v prvem krogu

Samo tako obstaja realna možnost, da se porazi desnica

TRST - Finančna kriza, ki jo preživljajo slovenske ustanove, je skrajno zaostrena in bilo bi nedopustno, da se dejavnosti manjšine na različnih področjih krnijo ali celo ukinjajo. Kajti tudi do tega lahko namreč pride v kratkem roku, ce za reševanje teh življenjsko pomembnih vprašanj ne bo zadostne občutljivosti.

To stališče je na zadnji seji ponovno poudaril izvršni odbor SKGZ z ugotovitvijo, da z ustreznimi koraki ni mogoče več odlašati. Slovenci v Italiji potrebujejo in pričakujejo pomoč tako od italijanske države, kot tudi od matične Slovenije. V razpravi je več članov izvršnega odbora izrazilo vtis, da ob že dolgotrajnem zamujanju italijanske države tudi v Sloveniji ni zadostne zavesti o tem, da je bil za organizirane dejavnosti manjšine potreben večdesetletni

napor več generacij. Slovenska narodnostna skupnost si enostavno ne more privoščiti izgube tega, kar je bilo ustvarjeno na področju kulturnih, sportskih in drugih dejavnosti, kajti brez vsega tega si življenja manjšine ni mogoče predstavljati. Trditev, da gre torej skupnosti za preživetje, je zelo realna in je zato nikakor ne gre podcenjevati.

Izvršni odbor je izrazil zadovoljstvo ob dejstvu, da je odbor za mednarodne odnose pri slovenskem parlamentu ustanovil delovno skupino za problematiko slovenske manjšine, kar bo omogočalo pospešeno obravnavo odprtih manjšinskih vprašanj tudi na ravni državnega zbora.

Na dnevnem redu seje so bile tudi bodoče upravne volitve na Trzaskem, glede katerih je SKGZ ze izrazila podporo zu-

panski kandidaturi Riccarda Illyja, okrog katere se je ustvarilo široko zavezništvo. Zelo pomembno je po mnenju izvršnega odbora dejstvo, da bo v okviru tega zavezništva kandidiralo več pomembnih slovenskih kandidatov, doslej na listah Zavezništva za Trst, kjer nastopata ugledna kandidata SSK in DSL, ki prav tako kandidira v občinski svet več Slovencev. Glede kandidature bivšega senatorja Spetlica na listi SKP je izvršni odbor ugotovil, da predstavljata za slovenske volilce nemajhno zadrego, saj gre za uglednega Slovenca, ki pa zal nima nikakršne možnosti, da bi bil izvoljen za zupana. Toda ob večinskem volilnem sistemu je jasno, da mora ze v prvem volilnem krogu prodreti kandidatura Illyja, ki predstavlja realno možnost, da se porazi nacionalistična in desničarska koalicija.

REKA / ODOBRILU GA JE 23 SVETOVALCEV, DVA STA SE VZDRŽALA

Reški statut priznava obstoj manjšine

Nezadovoljstvo med Italijani, ker listina ne omenja njihove avtohtonosti

REKA - Reka ima od pone-deljka nov občinski statut, ki bo začel veljati teden dni po njegovi objavi v Uradnem listu Hrvatske republike. Statut priznava tudi gotove pravice italijanski narodnostni skupnosti, ki je tod najštevilnejša, vendar pa v njem ni omenjena njena avtohtona narava. Odobritev statuta, za katerega je glasovalo 23 občinskih svetovalcev, vzdržala pa sta se samo dva, je izzvala številne reakcije in komentarje tako na Hrvaškem kakor na italijanskih tleh. Reški zupan Slavko Linić je dogodek ocenil pozitivno: ze samo dejstvo, da ni bilo ob glasovanju nobenega nasprotnega glasu, je po njegovem dokaz, da so svetovalci doumeli manjšinski problem, sicer pa do-

pušča možnost dodatnih izboljšav v prid manjšine.

Povsem drugače so uglašene reakcije predstavnikov italijanske narodnosti. Predsednik Skupnosti reskih Italijanov Fulvio Varljen je opozaril na okoliščino, da je bilo nacelo o priznanju avtohtonosti manjšine odobreno ze v številnih občinah na območju hrvaske Istre, zaradi cesar je toliko bolj nerazumljivo, da ga niso upoštevali tudi na Reki, čeprav so v statut vključili člen, s katerim se uradno priznava obstoj italijanske manjšine v mestu. »Ne morem pa mimo ugotovitve, da bo imela manjšina svetovalca, ki ne bo predstavljal nobene stranke, ampak bo zastopal vso našo narodnostno skupnost,« je pripomnil Varljen in se za-

radi tega izrecno zahvalil italijanskemu zunanjemu ministrstvu za njegova prizadevanja v tem pogledu.

Docela nezadovoljen z reskim občinskim statutom pa je manjšinski poslanec v zagrebškem Saboru Furio Radin, ki je s predložitvijo zadevne interelacije navedel ministra za javne uprave k temu, da je poslal reski skupščini nekakšno priporočilo, naj spoštuje Memorandum iz leta 1992 in njim pridobljene manjšinske pravice. Kot receno, Radin ni zadovoljen: »Rezultati niso zadovoljivi, toda našega boja s tem se ni konec.« Da s statutom ni zadovoljen niti Paolo Sardos Albertini, ki nam ga ni treba predstavljati, pa je itak jasno.

PALERMO / SODELOVANJE Z MAFIJO V OKVIRU SODNE PALAČE

Osumljenih 5 palermških sodnikov

RIM - Sedaj sta se zganila tudi pravosodno ministrstvo in Višji sodni svet. Potem ko je državno toilstvo iz Caltanissette osumilo pet palermških sodnikov sodelovanja z mafijo, je pravosodni minister Conso odredil administrativno preiskavo o delu tožilca v Termini Imereseju Giuseppeja Prinziavallija in predsednika prve sekcije palermškega prizivnega sodišča Francesca D'Antonija. Poleg teh pa so osumljeni tudi bivši sef palermškega toilstva Pietro Giammanco, upokojeni sodnik Carmelo Conti in bivši

sef generalnega toilstva v Caltanissetti Salvatore Curti Giardina. O vlogi vseh teh bo razpravljati tudi višji sodni svet, telo, s katerim se sodstvo samoupravlja. Zadevo bosta razčlenili tako disciplinska kot protimafijska komisija. Predsednika obeh Franco Cossia in Giovanni Palombarini pa sta z obznanjem ugotovila, da Višji sodni svet ni ukrepal pravocasnno in je dejansko prezrl nekaj pomembnih »signalov«, med katerimi je bil upor tožilcev protimafijskega poola proti tedanjemu se-

fu palermškega toilstva Pietro Giammanco.

»Sedaj vam je jasno v kakšnem okolju je delal Giovanni in zakaj je bil prisiljen zapustiti Palermo,« je ukrepe toilstva iz Caltanissette komentirala Maria Falcone, sestra umorjenega sodnika Falconeja. »Vzdusje palermške sodne palače je onemogočilo Giovanni, da bi delal in razkril, kar je zelel razkriti,« je poudarila Maria Falcone in dodala, da jamstvena obvestila le potrjujejo »znano dejstvo, da je slo za sodnike na slabem glasu«. (VT)

Carmelo Conti

Giuseppe Prinziavalli

DOKUMENT V PODPORO KANDIDATURE RICCARDA ILLYJA ZA TRŽASKEGA ŽUPANA

»Sedaj je glavno preprečiti izvolitev listarskega župana«

Pogovor s »podpisnikom«, predsednikom DSI, Sergijem Pahorjem

Sergij Pahor, predsednik Društva slovenskih izobražencev, novinar Radia Trst A, Vas podpis pod dokument, ki podpira kandidato Riccardo Ilyja za tržasko župana, je bil med tistimi, ki so dejansko odprli pot Slovenski skupnosti v sedanjo demokratično volilno koalicijo. Sandor Tence je v ponedeljkovem uvodniku v našem dnevniku ocenil sklep vodstva SSK kot »pogumno, zgodovinsko odločitev«. Se z oceno strinjate?

»Jaz je ne bi tako označil. Po mojem ostaja Slovenska skupnost zvesta svojemu načelu o samostojnem političnem nastopanju, samo razmere so se spremenile. Novi volilni zakoni in kriza strank narekujejo zblizanje med političnimi silami. V Trstu ne bi bila nobena stranka zmožna sama izvoliti svojega človeka.«

Menite torej, da se bo Slovenska skupnost vrnila k tradicionalnemu znaku lipove vejice?

»Menim, da ga ni nikoli odložila, in da bo svoj simbol ohranila. Ob volitvah bo morala pač upoštevati dana dejstva. Cilj utemeljuje neke izbire; sedaj je glavno preprečiti ponovno izvolitev listarskega župana, ki bi bil s povezavo z novofasisti še bolj desničarski in protislovenski.«

Na nedavnem pokrajinskem kongresu ste prav Vi, kot ugledni predstavnik katoliške komponente stranke, podprli povezovanje z drugimi italijanskimi demokratičnimi silami. Kako je prišlo do te odločitve?

»Slovenska skupnost ni bila nikoli pogojena od struj. Zdelo se mi je pač pametno in pravilno, da se vključimo v demokratično koalicijo, ker je to dobro za Trst, za njegove prebivalce, za nas Slovence, ki smo - tega ne smemo nikoli pozabiti - del tega mesta.«

Kako je to pogumno odločitev sprejela volilna baza Slovenske skupnosti?

»Nekaj pomislekov je bilo, tudi na kongresu. Menim pa, da so volivci razumeli nase izbiro. Slovenski volivci so v tem pogledu zelo zreli, ceprav so včasih tudi zelo custveni. Nekateri so razočarani, ker ni več slovenskega znaka, a Slovenska skupnost mora svoje volivce tudi vzgajati. Razumeti morajo, da bi bila v tem primeru vsaka druga samomorilna.«

Vam predlagani kandidat ustreza?

»Zagovarjal sem to kandidato, ker se mi je zdela dovolj nevtralna. Izbira podjetnika se mi zdi pametna, saj je v tem mogoče razbrati nekaj novega. Podjetniški Trst je tisti, ki se je najprej zavedal pomena zaledja in se obrnil na vzhod ter se isče nove možnosti sodelovanja na tem področju. Edino podjetniški krog je sposoben sprejeti te izbire racionalno.«

To je tudi odraz velike krize strank...

»Vesoljna kriza strank je v Trstu se trikrat močnejša. Lista za Trst se je tu uveljavila že 15 let pred vzponom Severne lige.«

Prav Severna liga bi pa lahko odjed-

la tradicionalne slovenske glasove.

»Na kandidatnih listah Severne lige so se pojavila tudi slovenska imena. Morda je to znak, da se je del slovenskega volilnega zbora pretrudil slovenske problematike, ki ni zabeležila nobenega premika, in se odločil, da poišče rešitev pri Ligi. Vzpon Severne lige je sad kritike do tradicionalnih političnih sil, tudi Slovencev.«

Kaj pa menite o kandidaturi Stojana Spetice?

»Ne bom ponavljal njegove avtodefinicije. Dejal je, da je njegova kandidatura izziv. S tem je povedal, da primerja svoj boj z bojem proti mlinom na veter, s čemer se je že sprijaznil s porazom. To je škodljivo, ker potrjuje, da se Slovenci ne moremo zediniti niti na nevtralnih tleh. Priznati moram, da mi politični radikalizem ni tuj, saj smo tudi mi na primer kandidirali Sama Pahorja, a vsekakor mislim, da ta kandidatura podira enotnost med Slovenci, v trenutku, ko je se nismo niti dosegli.«

Obstaja možnost, da bodo tradicionalni volivci slovenske stranke volili za Spetico?

»Voliti slovenskega kandidata je bilo doslej slovensko pravilo. Vsi so hoteli, da se slovenski kandidati uveljavijo. Sprememba volilnih zakonov zahteva tudi spremembo v mentaliteti, tako politikov, kot volivcev. Slovenska skupnost mora sedaj poskrbeti, da informira svoje volivce o teh spremembah, in jih prepriča v upravičenost svoje izbire. Po mojem mnenju bo Spetice prejel tudi glasove tradicionalnih volivcev slovenske stranke, a to bodo le posamezni glasovi, odstotek bo minimalen.«

Kaj menite o italijanskem delu Trsta, tistemu, ki je pristopil k dokumentu?

»Ze prej sem poznal nekatere italijanske kroge, predvsem katoliške. Na nek način pa me je njihova odprtost skoraj presenetila. V zadnjem obdobju se je v Trstu nekaj spremenilo. Zdi se mi, da je to prišlo najprej do izraza v intelektualnih in podjetniških krogih, ki so nato potegnili za sabo še druge. Zbudila se je racionalna zavest mesta. Po dolgem obdobju je začel Trst spet misliti. Pisanje Piccola je v zadnjem času najboljši odraz te odprtosti, ceprav sta tudi tam prisotni dve dusi...«

Vi ste med organizatorji Drage. Bodo kdaj na Dragi predavali tudi italijanski intelektualci?

»Tržaski škof Bellomi je na Dragi že spregovoril. Letos smo gostili predstavnicco italijanske manjšine v Istri Petronijevu. Drago so večkrat pozdravili italijanski politiki.«

Kaj pa italijanski predavatelji?

»Mislim, da se bo tudi to zgodilo. Doslej smo razpravljali predvsem o slovenski problematiki; sedaj bi morali razširiti obravnavo na manjšinska vprašanja in na tiste probleme, ki so skupni tej meji, da bi bila meja še bolj odprta za blago, ljudi in njihove ideje.«

Pogovor zapisal M.K.

NOVI PREDPISI

Volili bomo barvne simbole

RIM - Na upravnih volitvah 21. novembra bodo volilci prejeli glasovnice z barvnimi simboli predlaganih list, prestevanje glasov pa se ne bo začelo takoj po zaprtju volisc, ampak sele naslednjega dne ob 7. uri. To sta glavni novosti iz zakona, ki spreminja dosedanje predpise o volitvah v krajevne uprave in ki ga je po nedavni odobritvi včeraj objavil Uradni list.

Za premenitev zakona, bolj znanega kot »neposredna izvolitev župana«, se je zavzel predvsem notranji minister Nicola Mancino, in sicer z namenom, da bi odpravili nekatere probleme, ki so se pojavili ob njegovem prvem preizkusu 6. in 20. junija letos. Glavni problem je povzročila interpretacija členov, ki so predvidevali obvezno navzočnost vsaj 30 odstotkov žensk med kandidati na vsaki volilni listi. O tem se je kasneje izrekel parlament in odpravil »obveznost«, v zameno pa je je določil, da je treba ženskam »rezervirati« del mest v občinskem svetu: v občinah z manj kot 15 tisoč prebivalci ne sme nobeden od spolov zasedati več kot tri četrtine svetovalskih mest, medtem ko v večjih občinah isti kriterij velja za dve tretjini svetovalcev.

NOVICE

KD: prvo stanovanje za kmetovalce

TRST - Tudi sinovi kmetovalcev, ki ne opravljajo te dejavnosti, si bodo odslej lahko uredili prvo stanovanje s pomočjo deželnih prispevkov. Tako predvideva zakonski osnutek, ki so ga predložili deželni svetovalci KD, predstavnik Lige za avtonomijo Furlanije, Stranke komunistične prenov, MSI ter svetovalca Saro (PSI) in Compagnon (mešana svetovalska skupina). Podpisniki zakonskega osnutka ugotavljajo, da bo na tak način mogoče obnoviti več stanovanj, ki bi sicer ostala zapuščena. Zakonski osnutek določa tudi točne predpise, ki onemogočajo, da bi lahko prišlo do raznih spekulacij, ki so v gradbenem sektorju kar pogoste.

Komunistična prenova nasprotuje imenovanju inž. Graziata za dela v goriški bolnišnici

TRST - Goriška krajevna zdravstvena enota je meseca septembra poverila inž. Gelserinu Graziatu načrtovanje, direkcijo in računovodske obveznosti za ureditev emergentnega področja v goriški bolnišnici, za skupnih 750 milijonov lir. V odloku je zapisano, da inž. Graziato izpolnjuje vse pogoje za izgradnjo te strukture. Stranka komunistične prenov ugotavlja, da je bil inž. Graziato že v zaporu in nato v hisnem priporu zaradi preiskave, ki je še v teku. SKP zato meni, da je bil ukrep vse prej kot umesten. Zato pričakuje, da bo posegel tudi predsednik deželne odbora, ki bi moral preklatici omenjeni ukrep, dokler se položaj inž. Graziata ne razčisti.

Deželna predstavnik pri deželnem odboru Castelnova del Friuli

TRST - Podpredsednik deželnega sveta Matteo Bortuzzo in podpredsednik deželnega odbora Gianluigi D'Orlandi sta se srečala z županom in občinskim odborom Castelnova del Friuli. Na srečanju sta občinska predstavnik izrazila željo, da bi čimprej dokončali socio-kulturni center. Obenem sta podčrtala, da se je treba reševanja raznih problemov, ki zadevajo to področje, lotiti s povsem drugačnega zornega kota. Velik problem predstavljajo prometne povezave, zaradi katerih je celotno področje zelo oskodovano. Udeleženci sestanka so se vsekakor strinjali, da mora priti do podobnih srečanj pogosteje.

PATRONAT INAC SVETUJE

Kako je s predčasno upokojitvijo

Vpr.: »Že lani, ko sem dopolnil 60 let, sem se nameraval predčasno upokojiti, vendar mi je račune prekrizal novi zakon. Trenutno imam že 37 let zavarovanja: deset let sem delal pod gospodarjem, eno leto sem bil pri vojaki, 26 let pa sem že nepretrgoma vpisan kot obrtnik. Z ozirom na razne spremembe me zanima, ce mi bo INPS izplačal celo pokojnino v primeru, da se upokojim v letu 1994 ali mi bo zadržal del pokojnine? Se mi splača takojšnja upokojitev, ali je bolje, da počakam še 3 leta, ko bom imel 40 let dobe?« J.O.

Lanskoletna pokojninska reforma vsebuje tudi določilo, ki omejuje združljivost med pokojnino in prihodki od odvisnega oziroma samostojnega dela. Ta omejevalni ukrep pa bo stopil v veljavo s 1. januarjem 1994 in bo učinkoval le na pokojnine, ki jih bodo upravičenci uveljavili po tem datumu. To pomeni, da ostaja dosedanja dohodkovni režim za pokojnine, ki bodo priznane do decembra 1993. Tu gre za načelo pridobljene pravice, ki »stari« upokojencem omogoča, da obdržijo dosedanja raven pravne zaščite (le odvisno delo ni združljivo s predčasno upokojitvijo).

Po novem režimu bo ta prepoved seveda

ostala v veljavi za odvisno delo, delno pa jo bodo raztegnili še na samostojno delo: upokojencem po 1.1.1994 bodo zadržali 50 odstotkov pokojnine, ki presega minimalno pokojnino (ta znaša približno 600.000 lir), ce bo imel tudi dohodek od samostojne dejavnosti. Starostnim upokojencem bodo istotako odbili polovični presek minimalne pokojnine, ce bodo razpolagali z drugimi dohodki iz katerega koli naslova. Družinske pokojnine pa ne bodo podvržene nikakršni omejitvi.

Nas bralec ima možnost, da se predčasno upokoji že s 1.1.1994 (imel je 35 let zavarovalne dobe dne 31.12.1992). Ker pa namerava nadaljevati se tri leta s podjetniško dejavnostjo, bi mu INPS v tem primeru odbil 50 odstotkov deleža pokojnine, ki bi presežala 600.000 lir. Ce je podjetniški dohodek sorazmerno visok, se mu splača počakati še 3 leta za upokojitev, ker se bo tako povečalo povprečje dohodkov v zadnjih desetih letih. V kolikor pa je dohodek nizek in se suče okoli minimalnega praga (18.424.000 lir), pa je verjetno s finančnega vidika ugodnejša varianta takojšnje upokojitve in za preostala tri leta socialnih dajatev bo INPS naknadno priznal dodatek na pokojnino. (B)

DOXA / ZAŽELENI SO KOMENTARJI

Novinarji sicer podkovani, niso pa neodvisni...

RIM - Italijanski novinarji so strokovno podkovani, a niso neodvisni, bili bi lahko opreznosti pri sirjenju vesti o sodnih obvestilih, vsekakor pa jim gre zaščititi poklicno tajnost pri zbiranju informacij. To kaže telefonska raziskava, ki jo je izpeljal zavod Doxa po naročilu novinarske stanovske organizacije v Laciju in Molizeju. Analitiki so povprašali 2.000 odraslih oseb, ki prečitajo vsak dan vsaj en dnevnik in redno sledijo televizijskim poročilom, kako ocenjujejo delo tiskarjev, izsledke ankete pa je objavil predsednik Doxe Ennio Salamon na zasedanju, ki se ga je udeležil tudi pravosodni minister Giovanni Con-

so. V to, da so novinarji neodvisni, verjame samo 10 odstotkov anketiranih, 80 odstotkov pa jih je prepričanih, da novinarje vse preveč pogojujejo politiki (45 odst. odgovorov), ideologija (5 odst.), zalozniki (9 odst.) in gospodarstveniki (4 odst.). Poklicno podkovanost pa potrjuje kar 58 odst. vprašanih, saj jih le 15 odst. trdi nasprotno. Dalje se 56 odst. anketiranih zavzema za to, da se povsem zaščitijo izvor vesti, a 58 odst. jih želi, da bi novinarji ob poročanju o dogodkih slednje tudi komentirali. Večina povprašanih (42 odst.) tudi zatrjuje, da tiskarji pravilno poročajo o podkupniški aferi.

RIM - Včeraj je bila v vseh italijanskih mestih - in seveda tudi v Furlaniji-Juljski krajini - velika prometna zmesnjava zaradi stavke v podjetjih, ki vzdržujejo potniške prevoze. Mestni in medkrajevni avtobusi ter podzemne železnice so mirovali, ceprav ne povsod istočasno, saj je osebe ostalo križem rok ponekod že zgodaj zjutraj, drugje, kakor na primer v Trstu, pa sele popoldne. Vsekakor je prekinitev dela, ki so jo oklicali sindikati Filt-Cgil, Fit-Cisl in Uiltrasporti, razumljivo prizadela predvsem delovne ljudi, ki se vozijo v službo z javnimi sredstvi: eni so zamudili, drugi pa, ki so povlekli iz garaze avto - ravno tako...

Stavkajoči so na ta način podkrepili zahtevo po popravkih k poglavju finančnega zakona 1994, ki okrnjuje finančno razpoložljivost v korist javnoprvoznih podjetij, oziroma protestirali proti zredčenju ustreznih investicij (50 milijard lir), odložitvi resanacije deficita (12.000 milijard) na leto 1995 in med drugim proti zavlačenju o obnovitvi delovne pogodbe, ki je zapadla ze konec leta 1991.

Omenjeni sindikati so napovedali se nadaljnjih 12 ur stavke v novembru, sicer pa bodo danes in jutri prekinili roke pomorski in pristaniški, prihodnji terek letalski uslužbenci itd.

V VSEJ ITALIJI / OD DRŽAVE ZAHTEVAJO IZDATNEJŠA FINANČNA SREDSTVA

Uslužbenci javnoprvoznih podjetij s stavko povzročili nemalo sitnosti

Njihovi sindikati napovedali še dodatnih 12 ur stavke za prihodnji mesec

Rimski promet je bil ob stavki javnih prevozov povsem ohromljen (Telefoto AP)

CAGLIARI / PREISKOVALCI NE DVOMIJO

Rombijevo umorila nečaka

Nerazumevanje naj bi sprožili njeni očitki, da nočeta odrasti

Irma Rombi (AP)

CAGLIARI - Preiskovalci ne dvomijo: 46-letno Irma Rombi, katere napol zgozeno truplo so našli predvčerajšnjim v prtljajniku njenega avtomobila v predmestju Cagliarija, sta umorila nečaka, 23-letni Fabrizio in 20-letni Alessio Rombi. Vedeli so tudi povedati za razlog: med njima in Rombijevo, načelnico gospodarskega observatorija nekega sardinskega bančnega zavoda, naj bi prislo do hudih nesoglasij. Ocitala naj bi jima, »da nikakor nočeta odrasti«. Pravijo, da sta se vedla dokaj neobčajno,

čudaško: nikoli se nista locila, počela sta iste stvari, nista imela prijateljev in jih tudi nista iskala. Z Rombijevo je sicer zivel samo Fabrizio, kateremu je skušala iti na roko, potem ko je zapustil univerzo, vendar ga je Alessio vedno obiskoval.

Po prvih izsledkih naj bi žensko nekajkrat udarila z železno palico, vendar ni se jasno, ce je takoj umrla ali se je zadusila, potem ko sta mladenica gornji del telesa prekrila s plastičnimi vrečami za smeti. Oba pa sta umor hladnokrvno zanikala.

POTENZA / KRIMINAL

Obsežna in uspešna akcija karabinjerjev v Bazilikati

POTENZA - Po mnenju Bruna Sicilarija, vsedravnega protimafijskega pravdnika, so med večrainsjo obsežno akcijo, katere so se udeležili posebnih oddelki karabinjerjev ter okrajna protimafijska direkcija iz Potenze, zadela pomemben udarec organiziranemu kriminalu v Bazilikati. Aretirali so namreč 53 oseb, 27 osumlencev, ki so že za resetskimi zaradi drugih prekrškov, pa so zaporni nalog uročili v zaporu.

Večina osumlencev naj bi bila vpletena v prekupevanje z mamili in orožjem, ukvarjala pa

naj bi se tudi z ugrabitvami. Po mnenju preiskovalcev je sedaj tudi dokaj jasna slika, kako sta bili sestavljeni in s čim sta se ukvarjali dve mafijski organizaciji, »skupina Scarcia« in »skupina Ripa«, ki sta dalj dela delovali zlasti na področjih Policoro in Nova Siri v pokrajini Matera, povezani pa naj bi bili tudi z organiziranim kriminalom v Kalabriji in Apuliji. Aretacije so izvedli tudi v Tarantu, Palagianu (Taranto), Cosenzi, Adranu (Catania), Trezzanu sul Naviglio (Milan) ter Bustu Arsiziu (Varese).

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržasko tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-779669 - fax 040-773715
Fotostavek: ZTT, Trst
Tisk: VITA, Videm
Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR
Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-779660, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Celad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, N/A, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506
Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-779660, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI
Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943
Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 170 mm, višina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, ob prazničnih povisok 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zabavne in socialne po formatu. IVA 19%
Cena: 1.300 LIT - 45 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT
za Slovenijo: mesecna 1.300 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373
Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

OBČINSKE IN RAJONSKE VOLITVE / SLOVENSKA SKUPNOST PREDSTAVILA KANDIDATE

»Volilno zavezništvo z AT nudi možnosti za prepород«

Samostojen nastop za vzhodno in zahodnokraški sosvet

BREDA PAHOR

Spremenjene razmere, ki se kažejo tako na političnem kot tudi na področju volilnega prava, so navedle stranko Slovenske skupnosti, da na trzaskih občinskih in rajonskih volitvah prvič ne nastopi pod lastnim simbolom. Tako je pokrajinski tajnik SSK Martin Breclj na včerajšnji novinarski konferenci uvodoma utemeljil odločitev njegove stranke, da sklene volilno zavezništvo s gibanjem Zavezništva za Trst (AT). Ob tem je izrazil osebno zadovoljstvo, da je do dogovora prišlo: samo izoblikovanje čim širšega zavezništva med silami, ki se zavzemajo za prepород AT za krajevne sosvete. Na volitvah za vzhodno in zahodnokraški sosvet pa bo stranka nastopila z lastnimi listama, ker to do-

Udeleženci včerajšnje predstavitve kandidatov SSK na listah AT (Foto Ferrari/KROMA)

pušajo razmere, je pojasnil Breclj, ki je poudaril, da vsekakor SSK ostaja samostojna politična stranka.

Novo politično usmeritev stranke, ki se kaže v sklepanju volilnih sporazumov z drugimi silami, so potrdili na nedavnem pokrajinskem kongresu, ko so tudi obravnavali dva poglobljena razloga. Na včerajšnji predstavitvi kandidatov SSK za novembrske trzasko volitve ju je povzel tajnik Breclj: po eni strani gre za nov volilni zakon, ki manjšim strankam dejansko onemogoča samostojno zastopstvo, po drugi pa za konkretno možnost, da bi široko zavezništ-

vo na osnovi načel, ki jih zagovarja AT, zagotovilo Trstu drugo vodstvo, od tistega, ki ga je zadnjih 15 let vsilila Lista za Trst. Slovenska skupnost se je zato opredelila za takšno »upanje za Trst«, istocasno pa sporazum z AT predvideva usklajevanje stališč s predstavnikoma SSK glede manjšinske problematike oziroma problemov Slovencev v Italiji.

Moc takšnega zavezništva je oz. mora biti v vrednotenju različnosti, ne pa v njihovem izničenju: za enega izmed glavnih glasnikov AT Franca Codega je treba zato morebitne slabosti povezovanja spremeniti

v prednosti. Glavni nasprotnik vseh, ki so ali se bodo pristopili k zvezi AT, pa mora biti nasprotni pol, ki ga sestavljajo predstavniki LpT in MSI. Glede na dejstvo, je se rekel Codega, da je na vsedržavni ravni referent tega zavezništva tajnik MSI Fini, je njegova splošna politična usmeritev dovolj jasna. Zapi- ranje mesta samega vase in obramba italijanstva z gesli, ki so od Trziča dalje vsem Italijanom nerazumljiva: to je vse, kar je zveza med LpT in MSI doslej ponudila Trstu. Problemi, s katerimi se morajo vsakodnevno soočiti Trzasci, pa so povsem drugačni, saj gre

po Codegovu oceni predvsem za ekonomska vprašanja. Zato se je tudi Zavezništvo za Trst opredelilo za Riccarda Illyja, ki je že dokazal, da se spozna na gospodarstvo, istocasno pa zna kulturno zastaviti vprašanje narodnostnega opredeljevanja in sožitja.

Poudarek ekonomskim vprašanjem in razvoju je dal tudi glavni kandidat SSK za občinske volitve Peter Mocnik, ki je obenem poudaril, da novosti ne morejo bogati ljudi, če gre za predloge, ki povzemajo težnje in želje prebivalcev. Andrej Berdon pa je opozoril na pomen strpnih odnosov v samem mestu, predvsem pa med Trstom in Slovenijo, kar seveda lahko privede do se tvornejšega sodelovanja na vseh ravneh.

Med kandidati SSK ni prof. Sama Pahorja: v odgovor na vprašanje se je Martin Breclj zahvalil Pahorju za njegov doprinos, ob tem pa je poudaril, da se je politični položaj spremenil, pred kratkim pa je prof. Pahor prevzel pomembno mesto ravnatelja liceja Prešeren. Breclj se je zahvalil tudi vsem članom in somisljenikom SSK, ki so bili se pristali na to, da kandidirajo na listi stranke, predno se je dogovor z AT dokončno izoblikoval.

VOLITVE

Slovinci v PSI: podpora Illyju

Deželna komisija slovenskih socialistov vabi vse svoje člane in somisljenike s Trzaskega, da se udeležijo srečanja, ki bo danes ob 20. uri na sedežu sekcije PSI v Dolini. Na njem bo tekla beseda o bližnjih volitvah v Trstu, Miljah in Nabrezini oziroma o stališčih in izbirah slovenskih socialistov tudi šprico nejasnega položaja, ki izhaja iz zadnjih opredelitev trzasko federacije.

Slovenska komisija je pred dnevi pristala na izbire uradnega dela stranke, ki se je zavzela za kandidato Illyja in s tem v zvezi tudi predlagala svojega predstavnika na listi PSI. To je storila, ker je smatrala, da je bil storjen korak naprej na poti povezovanja stranke z naprednimi silami in dokončne locitve z Listo za Trst. Šprico nekaterih časopisnih in drugih informacij pa ni še dokončno jasno, kakšno bo končna izbira stranke, kljub zagotovitvi, ki jih je prejela slovenska komisija. Zaradi tega je potrebno, da se slovenski socialisti izrečejo in ocenijo nastalo stanje.

Na srečanju bo govora tudi o opredelitvi slovenskih socialistov glede občinskih volitev v Devinu-Nabrezini in Miljah.

KRAJEVNE UPRAVE / SEJA OBČINSKEGA SVETA

Na Repentabru bodo znižali ICI

Sklep v tej zvezi bo sprejet čez nekaj tednov. Poročilo župana Krizmana o občinskih zadevah

Repentabrski občinski upravitelj resno razmislija, da bi v letu 1994 znižali odstotek občinskega davka ICI, ki so ga občani dolžni plačati na podlagi vrednosti nepremičnin. Za tekoče leto so se z občinskim sklepom odločili za sorazmerno nizko stopnjo 5 odstotkov, ker pa je bil priliv iz naslova davka ICI višji od pričakovanega (za približno 10 milijonov lir), bodo po vsej verjetnosti čez kake tri tedne sprejeli sklep, da zmanjšajo davčno obremenitev lastnikov stavb in zazidljivih zamljisc. To usmeritev odbora je repentabrski župan Aleksij Krizman iznesel na ponedeljkovem zasedanju občinskega sveta. Dokončna odločitev bo padla, ko bodo v parlamentu zavzeli točno stališče v zvezi z nekaterimi postavkami finančnega zakona za leto 1994.

Na občinskem svetu so soglasno sprejeli kar nekaj upravnih sklepov, ki zadevajo občinske pravilnike. Gradbeno komisijo bodo dopolnili s se enim izvedencem, tako da bosta odslej sestavljala to telo tudi dva zunanja člana. V pogodbeni pravilnik so vnesli nekaj formalnih popravkov tehnične narave, delno pa so dopolnili tudi računovodski pra-

vilnik. Na podlagi novega pravilnika za natecaje bo izpitna komisija sestavljena iz treh članov: predsedoval ji bo občinski tajnik, dva izvedenca pa bosta imenovana iz vrst občinskih uslužbencev. Državna hranilnica in posojilnica je odobrila posojilo 8.642.000 lir z 9-odstotno obrestno mero za kritje deleža izgube pokrajinskega prevoznega podjetja ACT v razdobju 1982-1986. Občinski svet je nadalje dolečil visino sklada za storilnost uslužbencev, odobril je delno spremembo proračuna za leto 1993 (razna storniranja in prenosi po postavkah z ozirom na višji ali nižji priliv sredstev), potrdil je sestavo občinskega organika in ponovno imenoval odbornika Alda Skabarja v komisijo pri Trgovinski zbornici.

V uvodnem poročilu je župan v osebnem imenu pozdravil oblikovanje skupnega političnega kartela trzaskih odprtih sil z enotno kandidato podjetnika Illyja v bližnjih volitvah v trzaski občini. S takim pristopom velike večine manjšinske stvarnosti si lahko slovenska narodnostna skupnost obeta boljše prihodnost.

Krizman se je iskreno zahvalil organizatorjem Kraske občeti, se zlasti občanom, ki so s svojim

nesebičnim delom odločilno doprinesli k tako uspešni izvedbi te edinstvene etnografske manifestacije, ki po svoji pomembnosti in odmevnosti daleč presega občinski okvir. Na področju javnih del je tik pred uresničitvijo vrsta pobud: z izvajalcem so se podpisali pogodbo za namestitve razsvetljave na Tabru in dela bi morala steči v nekaj dneh; isto velja za dopolnitev razsvetljave na nogometnem igrišču in za asfaltiranje ceste proti Fermetem. Zaceli so tudi s postopkom za razpis dražbe za izgradnjo garaže ob domu Albina Bubernica in kapelice na novem pokopališču na Colu.

Zaradi birokratskega zapleta so morali pred dvema tednoma dati za sebnimi časni nalog za prevoz solarjev, vendar pa bo že čez nekaj dni lahko opravljala to službo zgonska občina na podlagi zadevne konvencije. Župan je obvestil svetovalec, da bodo v kratkem objavili natečaj za uradniško mesto 5. stopnje, medtem ko bodo v prihodnjem letu zapolnili dve prosti mesti v organiku. Pred dnevi je občinska delegacija obiskala pobrateni Logatec, kjer je prisostvovala otvoritvi doma za problematično mladino. (B)

NOVICE

Volilna sporočila

- Danes bo v gostilni Gruden (klop) v nabrezinski stari vasi zbiranje podpisov za predstavitev liste Insieme - Skupaj za Devin-Nabrezino od 16. do 19. ure.
- Nocoj od 19.30 dalje bo Slovenska skupnost zbiralala podpise za predstavitev liste demokratskega zavezništva (Alleanza democratica) v domu Jakoba Uknarja v Skednju.
- Nocoj od 19.30 dalje bo Slovenska skupnost zbiralala podpise za predstavitev svoje liste na rajonskih volitvah za Zahodni Kras v Sosčevi hiši na Proseku.
- DSL bo zbiralala danes podpise pod kandidatno listo od 10. do 12. ure na Trgu pri Sv. Jakobu, od 16. do 19. ure na U. delle Torri in od 17.50 do 19. ure na svojem sedežu v U. s. Spiridione 7.
- Za kandidatno listo SKP bodo volilci lahko podpisovali danes od 16. do 19. ure na Trgu Goldoni in ves dan na sedežu v U. Tarabochia 3.

Že v teku v Dijaškem domu vpisovanje za zimovanje

Slovenski dijaški dom sporoča, da je že v teku vpisovanje za zimovanje in silvestrovanje v Kranjski gori od 27. decembra 1993 do 3. januarja 1994. Vpisuje se lahko mladi od 6. do 17. leta starosti. Za univerzitetne študente je tudi letos rezervirano nekaj mest.

Uprava doma vabi zainteresirane mladostnike in starše, da ne čakajo za vpis 30. oktobra tako kot lansko leto, ko so morali nekateri ostati doma. Podrobnejše informacije lahko dobite na tel. št. 573141.

Sindikalna shoda upokoencev

Kot pripravo na splošno stavko 28. t.m. prireja sindikat upokoencev SPI/CGIL več sestankov. Prvi bo jutri ob 16. uri na sedežu SPI na Drevedoru Campi Elisi 38 ob navzočnosti tajnika CGIL Riccarda Devescovija, drugi pa bo v petek, prav tako ob 16. uri, v dvorani I. Gruden v Nabrezini, kjer bo navzoč tajnik CGIL Bruno Zvech.

Ta teden dva procesa zaradi umora

Pred trzaskim porotnim sodiščem se bo danes začel proces proti 37-letnemu Diegu Furlanu, ki je obtožen, da je novembra lani z motiko umoril očeta Romana in zatem truplo prikril. Furlan, za katerega so zdravniški ugotovili, da je delno nepristeven, se je dva dni po umoru sam predal patrulji le-tega oddelka.

Jutri pa bo prizivno sodišče obravnavalo primer 35-letnega Danka Vukomanovića, ki je bil na prvostopenjski obravnavi obsojen na do smrtno ječo zaradi umora Carmen Babiceve, lastnice stanovanja, v katerem je prebival. Zenska ga je zalotila, da krade v stanovanju, nakar jo je napadel. Med napadom je bil huje poškodovan tudi njen mož Matija: pritekel je, ko je slisal, da se dogaja nekaj nenavadnega, nakar ga je Vukomanović močno udaril z nekim kipcem in zbežal. Na prvostopenjskem procesu je Vukomanović za umor dolžil Matijo Babica, za katerim pa se je izgubila vsaka sled.

VOLITVE / ZA ŽUPANSKO MESTO

DSL odločno podpira Riccarda Illyja

Na manifestaciji v prostorih hotela Savoia je spregovoril tudi bolonjski župan Walter Vitali

Bolonjski župan Walter Vitali je bil sinocni glavni gost manifestacije, ki jo je Demokratična stranka levice priredila v hotelu Savoia, s katero je v bistvu odprla volilno kampanjo. Poleg bolonjskega župana so na manifestaciji spregovorili strankini predstavniki Claudio Tonel, Stelio Spadaro, Giorgio Rossetti in Milos Budin. Srečanja se je udeležil tudi Riccardo Illy, kandidat DSL za župansko mesto na prihodnjih volitvah. Sicer pa je Stelio Spadaro že na začetku podčrtal, da je kandidatura Illyja v sedanjem trenutku edini znak, da bi se stvari v mestu lahko spremenile. Če bo na volitvah zmagal - je dodal - se bo za mesto odprlo novo obdobje. Evropski poslanec Rossetti pa je govoril o volilnem programu DSL predvsem z »evropskega vidika« in kaj vse je v mestu mogoče storiti, da bi Trst prebredel dosedanje zivotarjenje. Odločno podpora je Illyju izrazil tudi podpredsednik deželne sveta Milos Budin, ki je (najprej v slovenscini, nato v italijanscini), jasno dejal, da je namen stranke zmaga na volitvah. Ob tem je dodal, da bo v primeru zmage to zavezništvo znalo zagotoviti pravice manjšini, seveda brez vsakega forsiranja in v duhu civilnega sožitja med obema narodnostima skupnostima. Spregovoril je tudi županski kandidat Riccardo Illy, ki je odločno branil interese mesta in njegovo vlogo, predvsem pa se zavzel za široko solidarnost med prebivalstvom.

Govorniki na včerajšnji manifestaciji DSL (Foto KROMA)

POD GROŽNJO S SAMOKRESOM

Napadli in oropali mladeniča

Neznanca sta mu odnesla 8 milijonov lir - Preiskava se nadaljuje

Ze zgodaj jutraj se je 20-letni Gaetano Minenna iz Ul. Tribel 14 odpravil po opravkih: sorodnik, ki ima trgovino z oblačili v Ul. Valdirivo, mu je bil izročil 8 milijonov lir, da jih položi na banko. Mladi Minenna pa do banke ni prišel: v Ul. Donota sta ga namreč ob 8.30 napadla neznanca, mu pomerila samokres v hrbet in mu denar pobrala. Poleg tega sta ga še močno brcnila v nogo, prav na mestu, kjer si jo je nedavno zlomil, tako da je moral v bolnico.

Po ropu sta neznanca, stara približno 30-35 let (govorila naj bi s tujim na-

glasom), zbežala, verjetno z motornim vozilom. Za njima se je izgubila vsakršna sled, tako da se preiskava nadaljuje. Poleg vsega morajo tudi ugotoviti, kako sta lahko tujca vedela, kaj ima Minenna pri sebi.

Tatića v pekami

Ko je mimoidoči opazil razbito šipo in mladeniča, ki sta stopila v prostore pekarnice v Ul. Zorutti 1, je nemudoma zavrtel telefon in poklical »113«. Čeprav so bili agenti letedečega oddelka, takoj zatem na mestu, za tatićema ze ni bilo več

»SKUPAJ ZA DEVIN-NABREŽINO«

V Nabrezini dogovor o listi

Delovna skupina odobrila seznam kandidatov za Občino

Profesor Giorgio Depangher bo, kot smo že poročali, županski kandidat enotne volilne liste skupaj za Devin-Nabrezino. Sporazum v tem smislu so dopolnili na predstojniški seji delovne skupine občanov, ki so svojčas dali pobudo za ustanovitev te skupne italijanske volilne liste. Na tej seji so tudi odobrili kandidatno listo za občinski svet, v katero so vključili nekatera nova imena, tako da je lista nekoliko različna od predloga, ki so ga predstavili na petkovi skupščini v Grudnovi dvorani v Nabrezini.

Delovna skupina je prepričana, da je kandidatna lista reprezentativna in veren odraz različnih skupnosti, komponent in stvarnosti devinsko-nabrezinske občine. Skupaj za Devin-Nabrezino uživa podporo DSL, Slovenske skupnosti, Komunistične prenovali, Zelenih in številnih neodvisnih.

Depangher in kandidati za občinsko skupščino se bodo danes popoldne predstavili javnosti, ko bodo zbirali podpise za predložitev kandidatne liste. To bo tudi priložnost za prvi razgovor z občani. Podpise bodo zbirali med 16. in 19. uro v gostilni Gruden v Nabrezini. Uradno kandidatno listo bodo predložili najbrž v petek na županstvu.

Vse, ki podobne argumente širijo med ljudmi, bi rad spomnil, da kandidiram za prvi krog. Osebnost ne verjamem, da bo kdo s takimi »argumenti« zasluzil moj glas v balotazi.

Stojan Spetic

Spustovano uredništvo, res upam, da boste objavili nekaj vrstic v odgovoru Alfredu Svaglju, ki sem ga doslej spustoval, a zal ugotavljam, da govori neresnico.

V pogovoru z njim nisem nikoli uporabil pojem »izdajstva«, da bi opredeljeval politična stališča DSL, tem manj za Giorgio Rossettija, njegova stališča in izbire.

Tako glede Rossettija, kakor za ostale voditelje DSL, sodim, da je njihova izbira naravna posledica revizije prejšnjih stališč, od komunističnih do liberalnodemokratičnih.

Niti na pamet mi ne pride, da bi te izbire obsojal. Rossetti je svoje opredelitve opravil dostojno in dosledno kot malokdo.

Kljub temu pa mislim, da je moja pravica ostati komunist, kot je pravica moje partije, da samostojno in svobodno izbere

PISMI UREDNIŠTVU

SKP zavrača »primitivne« argumente

Spustovano uredništvo, v svojem pismu g. Alfred Svagelj trdi, da ni mogel stopiti v stik z menoj. Res čudno, saj mi ni znano, da bi me kakorkoli iskal, na domu, ne v uradu, ne na sedežu stranke.

Kar zadeva ostudne primerjave s Staffierjem, ne bom odgovarjal. Uredništvo, ki tako primitivne »argumente« objavlja, bi le rad spomnil, da je tipično stalništvinska poteza proglasiti za fasista ali prijatelja fasistov vsakogar, ki misli drugače in ne trobi v isti rog.

Vse, ki podobne argumente širijo med ljudmi, bi rad spomnil, da kandidiram za prvi krog. Osebnost ne verjamem, da bo kdo s takimi »argumenti« zasluzil moj glas v balotazi.

Stojan Spetic

Spustovano uredništvo, res upam, da boste objavili nekaj vrstic v odgovoru Alfredu Svaglju, ki sem ga doslej spustoval, a zal ugotavljam, da govori neresnico.

V pogovoru z njim nisem nikoli uporabil pojem »izdajstva«, da bi opredeljeval politična stališča DSL, tem manj za Giorgio Rossettija, njegova stališča in izbire.

Tako glede Rossettija, kakor za ostale voditelje DSL, sodim, da je njihova izbira naravna posledica revizije prejšnjih stališč, od komunističnih do liberalnodemokratičnih.

Niti na pamet mi ne pride, da bi te izbire obsojal. Rossetti je svoje opredelitve opravil dostojno in dosledno kot malokdo.

Kljub temu pa mislim, da je moja pravica ostati komunist, kot je pravica moje partije, da samostojno in svobodno izbere

pot, ki se ji zdi pravilna in primerna.

Da bi te izbire utemeljil, nisem nikoli uporabil smešnih in grotesk- nih trditve, ki mi jih pripisuje Svagelj. To, kar on piše, je zgolj karikaturna, nastala iz zlonamernega izkrivljanja. Saj bi mu sploh ne odgovoril, če bi se to ne uokvirjalo v širši pojav prave obrekovalne kampanje proti naši stranki in osebno proti tovarisu Speticu, čes da smo krivi, če ni prišlo do sporazuma naprednih in levicarskih sil.

To ni res, in Svagelj to dobro ve.

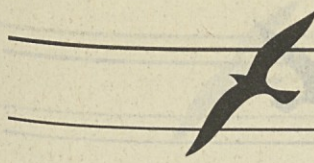
Mi smo večkrat poudarili, da ni mogoče poraziti politične desnice z odločilno pomočjo gospodarske desnice, kot se nam ne zdi sprejemljivo, da bi izročili predstavnikom gospodarske oblasti tudi politično vodstvo mesta prav v trenutku, ko doživljamo pravo ofenzivo proti življenjskim in delovnim pogojem ljudi in klestijo zgodovinske dosežke družbene enakopravnosti in omike.

Do zadnjega se je SKP zavzemala za enoten nastop vseh naprednih sil, o čemer priča nase zadržanje v Miljah in Devinu-Nabrezini. V Trstu pa smo bili predmet nevdružne diskriminacije, kot potrjuje tudi obzaložanje Demokratične mreže.

Kar zadeva Speticovo kandidato, zanjo se je soglasno izrekel naš pokrajinski komite, ne samo zaradi njegovih sposobnosti, pač pa tudi kot jamstvo, da bo v prihodnjem občinskem svetu zastopala slovenska manjšina.

Jure Canciani

Pismi objavljamo, čeprav ugotavljam, da Svagelj ni nikogar proglasil za fasista ali prijatelja fasistov. Pisal je samo o stalništvnem dogmatizmu. (Ur.)

NABREŽINA / POBUDA KROŽKA 1991

Nacionalnost v postkomunizmu

Zanimivo predavanje prof. Ivana Verča

Problemi nacionalnosti v postkomunistični družbi oziroma v večnacionalni državi je bila splošna tema, zgodovinska in kulturološka analiza primera Rusije pa empirična podlaga predavanja, ki ga je imel v ponedeljek zvečer v Nabrežini profesor Ivan Verčič. V svojo sredo ga je bil povabil devinsko-nabrežinski krožek 1991, tema pa je v dvorano doma Igo Gruden privabila kar lepo število poslušalcev.

Kot rečno, je prof. Verčič svojo analizo nacionalnega problema v postkomunistični družbi razvil na zgodovinski in kulturološki ravni, ne da bi se spuščal v njegovo politično razčlenjevanje. Predavateljevo opazovanje je bil večnacionalni prostor bivše Sovjetske zveze, ki ga je od samega začetka ruske zgodovine, torej

od 10. stoletja naprej vztrajno označeval veliki ruski narod. Ta je v svojih težnjah po ekspanziji na eni strani in po samoohranbi na drugi strani odločilno vplival na proces ustvarjanja kasnejše večnacionalne države. To, kar se danes dogaja v Rusiji - je opozoril predavatelj - zato ni nič drugega, kot nadaljevanje neke stalno navzoče in od casa do casa latentne tendence: namreč konflikt med pojmovanjem Rusije kot samostojne nacionalne države s svojo specifično kulturo in med njenim razpoznavanjem v evropskem in torej bistveno drugačnem pojmovanju nacionalne države.

Na sliki (foto Ferrari/KROMA) ponedeljkovo predavanje prof. Ivana Verča v dvorani društva Igo Gruden v Nabrežini.

Jutri v Časnikarskem krožku predstavitev knjige o žrtvah II. svetovne vojne v tržaški pokrajini

Jutri ob 17.30 bodo v Časnikarskem krožku (Korzo Italija 13) predstavili knjigo z naslovom »Padli, pogesani in civilne žrtve v občinah dežele Furlanije - Julijske krajine - Pokrajina Trst«, ki jo je izdal Furlanski inštitut za zgodovino osvobodilnega gibanja. Gre za celotno knjigo obsežnega dela, posvečeno samo padlim v tržaški pokrajini, s katerimi so si avtorji postavili dva cilja: po eni strani poklon spominu padlim, po drugi pa pomembna zgodovinska raziskava, ki naj bo osnova za vse nadaljnje raziskave o posledicah druge svetovne vojne v naši deželi.

Po resnem in temeljitnem pregledu dokumentov so raziskovalci avtorji knjige nasteli 7749 padlim v tržaški pokrajini. O njih objavljajo osebne podatke, kateri vojaški ali partizanski enoti so pripadali, v kakšnih okoliščinah so umrli. Na ta način vsebuje knjiga ogromno podatkov o vojnih prigodah v naših krajih, o deportiranju v nacistična uničevalna taborišča, o dramatičnem položaju civilnega prebivalstva, o unicenju tržaške židovske skupnosti, o žrtvah deportacij v jugoslovanska taborišča.

Na jutrišnji predstavitvi v Časnikarskem krožku bo najprej spregovoril predsednik Deželnega inštituta za zgodovino osvobodilnega gibanja Teodoro Sala, knjigo pa bodo predstavili tajnik Furlanskega inštituta Alberto Buoli, tajnik Dezelnega inštituta Galliano Fogar in predsednik študijskega centra A. Seri Roberto Spazzali.

Beethovnov ciklus ponuja tri nove večere

Po velikem uspehu, ki ga je Lū Jia z orkestrom Verdi doživel v Vidmu, kjer ga je več kot tisoč poslušalcev nagradilo z navdušenjem, kakršnega smo vajeni na stadionu, se Beethovnov ciklus nadaljuje z novim, zelo pričakovanim večerom. V središču teh pričakovanj je predvsem izvedba koncerta st. 5. imenovanega »Imperator«: postumni, posrečeni in zgovorni naslov, saj je mojstski koncert - mimo sugestij in zgodovinskih ozirov - resnično vladar koncertov za klavir in orkester. Koncert, ki bo v petek in nedeljo v dvorani Tripeovich, v soboto pa v videmski spornici palaci, bo interpretiral vidni brazilski pianist ruskega rodu Arnaldo Cohen, katerega več kot dvajsetletno kariero je leta 1972 kronala zmaga na natečaju Busoni. Pred monumentalnim koncertom iz leta 1809 je v programu prva simfonija op. 21, ki jo je mladi Beethoven napisal konec 17. stoletja in se z njo idealno navezal na Haydnovo in Mozartovo omiko.

VČERAJ-DANES

Danes, SREDA,
20. oktobra 1993
VENDELIN

Sonce vzide ob 6.28 in
zatone ob 17.11 - Dolžina
dneva 10.42 - Luna vzide
ob 11.59 in zatone ob
21.18.

Jutri, CETRTEK,
21. oktobra 1993
URSKA

VREME VČERAJ: temperatura zraka 15 stopinj, zračni tlak 1016,2 mb narasča, veter 20 km na uro vzhodnik severovzhodnik, burja s sunki 50 km na uro, vlaga 55-odstotna, nebo oblačno, morje zelo razgibano, temperatura morja 19,8 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Aleksandra Mihajlovič, Francesca Cristina, Andrea Caterina Cazzetta, Nicholas Turroni.

UMRLI SO: 82-letna Ines Corino, 70-letni Giuseppe Vignarelli, 84-letna Aurelia Sciacca, 94-letna Olga Bucovich, 71-letni Eugenio Panicali, 33-letna Cinzia Malorgio, 85-letna Cristina Sorgo in 78-letna Angela Cnes.

LEKARNE

Od ponedeljka, 18. do
nedelja, 24. oktobra 1993
Normalen urnik lekarn:

Od 8.30 do 13.00 in od
16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od
13.00 do 16.00

Trg Unità 4 (tel.
365840), Ul. Mascagni 2
(tel. 820002), Milje - Lungomare Venezia 3 (tel.
274998).

OPCINE, Proskeška ulica
3 (tel. 215170) - samo po
telefonu za najnujnejše
primere.

Lekarne odprte od
19.30 do 20.30

Trg Unità 4, Ul. Mascagni 2
(tel. 820002), Milje - Lungomare Venezia 3.

OPCINE, Proskeška ulica
3 (tel. 215170) - samo po
telefonu za najnujnejše
primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od
20.30 do 8.30

Trg Ospedale 8 (tel.
767391).

Za dostavljanje zdravil
na dom tel. 350505 - TE-
LEVITA

Urad za informacije
KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije
KZE deluje od ponedeljka
do petka od 8. do 13. ure.

- tel. 573012.

Zdravstvena dežurna
služba

Nocna služba od 20. do
8. ure, tel. 118, predpraznični
od 14. do 20. ure in
praznični od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.

Telefonska centrala
KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 17.45,
20.00, 22.15 »Il fuggitivo«
i. Harrison Ford.

EXCELSIOR - 17.45,
20.00, 22.15 »Jurassic
Park« r. Steven Spielberg,
i. Sam Neill, Laura Dern.

EXCELSIOR AZZURRA - 18.20, 20.10, 22.00
»Film blu« r. K. Kieslowski,
i. Juliette Binoche.

NAZIONALE 1 - 16.15,
18.00, 20.00, 22.15 »Sli-
ver« i. Sharon Stone.

NAZIONALE 2 - 16.00,
18.00, 20.15, 22.15 »Dave,
presidente per un gior-
no« i. Kevin Kline, Si-
gourney Weaver.

NAZIONALE 3 - 15.30,
18.30, 21.30 »America og-
gi« r. Robert Altman.

NAZIONALE 4 - 16.45,
18.00, 20.05, 22.15 »Nel
centro del mirino« i.
Clint Eastwood.

GRATTACIELO

17.30, 19.45, 22.00 »L'ul-
timo grande eroe« i. Ar-
nold Schwarzenegger.

MIGNON - 16.00,
17.30, 19.00 »Eddie e la
banda del sole luminoso«
i. Ricki, Lucio, Bon, e le altre
ragazze del mucchio« r. P.
Almodovar. Preveden
mladini pod 18. letom.

EDEN - 15.30 - 22.00
»Basic anal«, porn., pre-
povedan mladini pod 18.
letom.

CAPITOL - 17.15,
19.45, 22.00 »L'età dell'in-
nocenza« i. Daniel Day
Lewis, Michele Pfeiffer.

ALCIONE - 18.00,
20.00, 22.00 »Blade Run-
ner« r. J. Carpenter, i.
Harrison Ford.

LUMIERE - 18.00,
20.00, 22.00 »Stalingrad«.

RADIO - 15.30 - 21.30
»Bizzarri istinti sessuali«,
porn., prepovedan mladi-
ni pod 18. letom.

PRIREIDITVE

SKD TAVOR - Općine,
Proskešni dom. V petek, 22.
t. m., ob 20.30 uprizoritev
narečne igre SRECANJE.
Igrata Miranda Caharija in
Livij Bogatec. Vabljeni!

SLOVENSKI KULTUR-
NI KLUB, ul. Donizetti 3
vabi v soboto, 23. t. m. na
SRECANJE s tremi mladimi
umetniki iz Argentine.
Življenje v Argentini in
svoj umetniški vzpon bodo
predstavili Luka Debevec -
Mayer, Ani Robe in Ivan
Vomberger. Sledila bo
družabnost. Začetek ob
18.30.

KD LIPA in SLOMSKOV
DOM iz Bazovice vabita v
nedeljo, 24. t. m., ob 17.30
uri v kinodvorano na pred-
stavo mladinske gledališke
skupine SKD Tavor z
Opčin GENJI in KRAKIH
HLACAH. Zabavna glasbe-
na igra s pesmijo in plesom.
Režija Editra
Franceskin, glasba Nevio
Miklavčič. Vabljeni!

IZSELJENSKO DRUŠ-
TVO SLOVENIJA V SVETU,
SLOVENSKA PROSVETA
iz Trsta in ZUPNIJA SV.
JERNEJA na Opčinah va-
bijo na koncert nabožne
glasbe, ki ga bodo izvajali
slovenski solisti iz Argenti-
ne. Ani Rode, mezzosopran,
Luka Debevec - Mayer, bas
in Ivan Vomberger, orgle.
Koncert bo v cerkvi sv. Jerneja
na Opčinah v nedeljo, 24. t. m.,
ob 17.30.

GOBARKO RAZSTAVO
pripravlja KD Rdeca
zvezda v društvenih prostorih
v Salezu. Odprta v
nedeljo, 24. t. m. od 10. do
20. ure in v ponedeljek, 25.
t. m., od 10. do 12. ure za
soli in skupine ter od 16.
do 19. ure. Vabljeni!

KNJIZNICA P. TO-
MAZIC IN TOVARISHI, Pro-
skešni dom. V torek, 26. t. m.,
ob 20.30 predstavitev
knjige Nadje Pahor Verri
OLTRE IL FILO - Zgodovina
koncentracijskega taborišča
v Gonarsu. Prisotni
bodo avtorica in bivša in-
terniranca pisateljica Branka
Jurca in Ivan Bratko.

OBVESTILA

KOORDINACIJSKO
ZDRUŽENJE KRASKIH
VASI, Kmečka zveza,
Združenje lastnikov in Ju-
sarski odbor vabijo prebiva-
valce od Kriza do Bazovice
na skupni sestanek s teh-
niki tržske občine, ki bo
jutri, 21. t. m., ob 20. uri v
Ljudskem domu v Trebčah
na temo: Srečanje regula-
cijskega sveta trž. občine
kmetijskih področij, parkov
in produktivnih dejavnosti.

KDOR zeli pomagati Od-
seku za zgodovino pri Na-
rodni in študijski knjižnici
v Trstu za kritje stroškov,
ki jih je povzročila nedavna
poplava lahko nakaze pri-
spevek na tr/n 857/74 pri
TKB, na tr/n 9433 pri Hra-
nilnici in posojilnici na
Opčinah ali ga odda v taj-
nistvu Primorskega dne-
vnika. Za pomoč hvala.

ZVEZA CERKVENIH
PEVSKIH ZBOROV na-
daljuje akcijo pobiranja de-
narnih prispevkov za po-
stavitve nagrobnega spome-
nika skladatelju Ubaldu
Vrabcu. Zadevna svečanost
je predvidena za prihodnji
januar. Prispevke lahko
nakazete na tr/n st. 01-
7401/22 pri Tržaški kredit-
ni banki ali na tr/n st.
11385 pri Hranilnici in po-
sojilnici na Opčinah.

TECAJI SLOVENSKEGA
JEZIKA IN KULTURE - So-
la za slovenscino pri usta-
novi Ente Italiano per la
Conoscenza della Lingua e
della Cultura Slovena ob-
vesca, da so v teku vpiso-
vanja v tečaj slovensčine
in dodatne kulturne dejav-
nosti, namenjene ne-Slo-
vencem, ki hočejo spoznati
slovenski svet v zamejstvu
in Sloveniji. Tečaj so
večerni, letni in intenzivni
/stirimesecni (60 ur). Po-
leg tega so predvidene tudi
nadaljnje izpopolnjevalne
dejavnosti. Letni strošek
znaša 350.000 lir. Informa-
cije v tajnistvu - Ul. Valdi-
rivo 30/II. nadst. v Trstu
od 17.30 do 19.30, tel.
761470.

LOGLAB - multimedial-
ni tečaj slovenskega jezika,
sola preživetja, prislunhi
svojemu telesu. Informacije
in vpisovanje: Narodna in
študijska knjižnica (tel.
635629) in Tržaska knjigar-
na (tel. 635954), Ul. sv.
Franciška 20.

SK BRDINA organizira
zimovanje in silvestrovanje
v Mariboru. Informacije
in vpisovanje na sedežu kluba,
Proskeška ul. 131 na
Opčinah vsak ponedeljek
od 18. do 20. ure.

OSNOVNA SOLA M.
GREGORIC - STEPANIC
pri Sv. Ani prireja tudi le-
tos tečaj slovenskega jezika
za odrasle. Potrebne infor-
macije dobite po tel. st.
812214 ali 773411.

OSNOVNA SOLA K. SI-

ROK prireja tečaj sloven-
skega jezika in telovadbe za
odrasle. Vpisovanje na soli.

OSNOVNA SOLA O.
ZUPANČIČ priredi v sol-
skem letu 1993/94 tečaj
slovenskega in italijanskega
jezika za odrasle. Za infor-
macije pokličite na tel. st.
567459 med 8. in 13. uro.

DIDAKTIČNO RAVNA-
TELSTVO v Dolini organi-
zira tečaj telovadbe za
odrasle v občinski telovad-
nici pri Domu in tečaj an-
gleškega jezika za odrasle v
prostorih dolinske osnovne
šole. Morebitne informacije
dobite na omenjenem didak-
tičnem ravnateljskem
tel. st. 228282 (od 10. do
13. ure) ali na tel. st. 281388
(od 8. do 10. ure).

KLUB 2001 priredi jutri,
21.10. (1.del) in v petek,
22.10. (2. del) ob 16. uri v
prostorih srednje sole S.
Kosovel v Sezani uradno
predavanje o tehniki TRA-
SCENDENTALNE MEDI-
TACIJE. Predavatelj bo uci-
telj TM tehnike Ales Lo-
vrič. Vstop prost!

ZVEZA SLOVENSKIH
KULTURNIH DRUŠTEV v
Trstu priredi izpopolnje-
valni tečaj za zborovodje,
ki je sicer namenjen tudi
začetnikom. Letošnji tečaj
bo potekal v mesecih no-
vembra in decembra 1993.
Predavanja so predvidena
po naslednjem vrstnem re-
du: v petek, 12. novembra
bo seminar z naslovom
SPROSCENA ZVOČNOST,
na katerem se bo Janko
Ban podrobneje ukvarjal z
vokalnostjo; v petek, 19.
novembra bo predaval di-
rigent Zbora ljubljanske
Opere Valter Lo Nigro o
TETNIČNIH OSNOVAH
DIRIGIRANJA ZBORA; v
petek, 26. novembra bo z
istim predavateljem ZBO-
ROVSKA DELAVNICA; v
soboto, 27. novembra po-
polndne in v nedeljo, 28.
novembra jutraj bo Marko
Ožbic analiziral primere iz
MONTEVERDIJEVIH DEL (o
350-letnici smrti skladatelja); v soboto, 4. de-
cembra popoldne in v ne-
deljo, 5. decembra jutraj
se bo tečaj zaključil z ZBO-
ROVSKO DELAVNICO di-
rigenta Zbora RTV Slove-
nija Matjaža Sčeka. Na
tečaj se lahko prijavite do
vključno petka, 5. novem-
bra, vsak dan od poned-
eljka do petka, od 8.30 do
13. ure in od 15. do 17.30
na ZSKD, ul. sv. Franciška
20/2. nadstropje, tel. st.
635626.

SLOVENSKA SKUPNO-
ST obvesca, da je mogoče
podpisati kandidatne liste
za vzhodno in zahodno-
raski rajonski svet vsak dan
na občinskih izpostah na
Opčinah in na Proseku.

IZLETI

50-LETNIKI DOLINSKE
OBCINE obvescajo, da bo
odhod avtobusov v nedeljo,
24. t. m., ob 8.15 izpred do-
linske telovadnice.

KLUB PRIJATELJSTVA
IN VINCENCIJEVA KON-
FERENCA V TRSTU vabita
na izlet v Palmanovo 10.
novembra t.l. na ogled raz-
stave Palmanova - trdnjave
Evrope. Vpisovanje v trgo-
vini Fortunato v Ul. Paga-
nini 2 - Trst.

ŠOLSKE VESTI

SINDIKAT SLOVENSKO
SOLE sporoča učiteljem v
stalezu, da bo v kratkem
solsko skrbništvo v Trstu
priredilo ustni izpit za
vstop v pripravljani tečaj
za poučevanje tujega jezika.
Rok za vložitve prošelj za-
pada 20. t. m. letos. More-
bitne informacije o dokazi-
lih in pogojih oz. prošnje
dobite na vseh didaktičnih
ravnateljstvih, kot tudi na
sedežu sindikata.

SINDIKAT SLOVENSKO
SOLE obvesca, da posluje
od 25. t. m. s sledečim ur-
nikom: ponedeljek od
17.30 do 18.30, torek od
11.30 do 13. ure, sredo od
15.30 do 17.30 ter četrtek,
od 9.30 do 11. ure.

MALI OGLASI

OSMICO je odprl Zbogor
v Samotarju st. 47.

BRZ POSREDNIKOV
prodamo hišo z vrtom v
predmestju Trsta. Tel. st.
393624.

HLAVATJEVE akvarele
in tuse prodam po zanimivi
ceni. Tel. st. 413142.

PRODAM golf GL 1300,
letnik '86, bele barve, v do-
brem stanju, cena
4.500.000. Tel. na st.
425313 ob urah obedov.

PRODAM VW Polo Fox,
letnik '83, 60.000 km. Tel.
st. 201172 v večernih urah.

PRODAM GUME z
obroci v dobrem stanju.
Tel. st. (0481) 78188 v
večernih urah.

NESPECNOST, bolečine
v hrbtu, slaba cirkulacija,
artriza, revmatizem itd....
Lahko vam pomagamo. Za
podrobnejše informacije

tel. 228779 od 13.30 do
14.30 ali od 18.30 do 19.30.

RIBO GOJNICA
AGROITICA GLINSKICA
iz Boljuna nudi kanadske
losose vsak petek in soboto
od 8.30 do 12.30. Tel. st.
228297.

IZKUŠENA prodajalka z
znanjem hrvaščine, slo-
vensčine in italijanske
išče delo v trgovini na
drobno. Te. st. 828251.

PODJETJE išče čistilko
za približno 20 ur teden-
sko. Urnik po dogovoru. Pi-
smene ponudbe poslati na
upravo Primorskega dne-
vnika v Gorici, Drevored
XXIV Maja 1, pod sifro
"Zanesljivost".

PRISPEVKI

V spomin na Justa Kre-
vatina daruje žena Marija
Krevatin 50.000 lir za Kari-
tas (Sezana).

V spomin na Marcela in
Ivana Nadliška, Gustina
Coka in Vero Polh vd. Ver-
ginella daruje družina
Gombac-Kuret 50.000 lir za
gradnjo kulturnega doma v
Lonjeru.

Ob 7. obletnici smrti
Vlade Turina daruje žena
Vanja 50.000 lir za SKD Ta-
bor, 50.000 lir za Dijaski
dom in 50.000 lir za Za-
družni center za socialno
dejavnost.

V spomin na drago gos-
po Andrejino Malalan daru-
jeta Pepi in Cecilija Rud-
ez 30.000 lir za Sklad
Mitja Kuc.

V spomin na Alberto
Skerk vd. Rebula darujeta
Zdenka in Mira Starc
30.000 lir za SD Kontovel.

V spomin na gospo An-
dreino Malalan daruje Ani-
ca Trento 30.000 lir za Sk-
lad Mitja Kuc.

V spomin na Alberto
Skerk darujeta Dragica in
Alojz Kapun z družinama
50.000 lir za KD Prosek-
Kontovel.

†

Zapustila nas je

Marija Daneu

vd. Verni (Vremec)

Pogreb bo jutri, 21. t.
m., ob 11.45 iz mrtvašni-
ce glavne bolnišnice na-
ravnost v cerkev sv. Jer-
neja na Opčinah.

Zalostno vest sporočajo
otroci ter vnukinja

Donatella in Loredana

Trst, 20. 10. 1993

(Pogrebno podjetje - Ul. Zonta 3)

†

Zapustila nas je naša
draga mama

Angela Pahor

vd. Furlan

Na zadnjo pot jo bomo
pospremili danes, 20. t.
m., ob 13.15 iz kapele na-
brezinskega zdravilišča v
mavhinjski cerkev.

Zalujoci sin Stojan,
hči Livija z mozem Virgi-
lom ter sestra Olga z
mozem Edgarmem

Mavhinja, Johannesburg,
20. 10. 1993

(Pogrebno podjetje F. Preschem)

Ob izgubi drage Ange-
le Pahor vd. Furlan iz-
reka sinu Stojanu ter
hčeri Liviji in mozu isk-
reno sozale

SKD Cerovlje - Mavhinje

†

Tri leta so minila,
odkar nas je zapustil naš
dragi

Danilo Kocijancić

Z ljubeznijo se ga spo-
minjajo žena, sin in hči z
družinama

Dolina, Prebeneg,
Mackolje, 20. 10. 93

ZANIMIV PONEDELJKOV VEČER DRUŠTVA SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV

V DSI slovenska misijonarka o Indiji - deželi protislovij

Misijonarka Marija Sreš na ponedeljkovem večeru v DSI (foto KROMA)

DELOVANJE KULTURNIH DRUŠTEV

Izlet Barkovljanov v Istro

Ogledali so si Buzet, Labin, Ravac in Limski kanal

Člani in prijatelji

NOVICE

Pokrajina predlaga občinam skupni nakup opreme

Pokrajinska uprava se oglašja z novo zamisljo, ki naj bi pomagala nekoliko omejiti stroške krajevnih uprav. Odbornik za finance je namreč pisal upraviteljem vseh občin na Goriškem in jim ponudil možnost skupne nabave pisarniške uporabne opreme za urade. Uprave naj bi se torej povezale in na osnovi predhodnega programiranja porabe skupaj kupile papir, pisala in podobno. Ob skupni nabavi bi lahko precej prihranili na stroških, menijo na Pokrajini.

Občni zbor bančne sekcije

V Katoliškem domu v Gorici bo v petek, 22. t.m., 8. redni občni zbor deželne bančne sekcije pri SDGZ. Dnevni red zasedanja je sledeči: predsedniško poročilo, blagajniško poročilo, uvodni poseg v razpravo, razprava, razno. Občni zbor bo ob 18. uri.

Tatovi ukradli stroje podjetju ki izvaja dela na univerzi

Neznani vlomilci so najbrž v noci od nedelje na ponedeljek, morda pa tudi že noc prej, ukradli v bivšem goriskem semenišču gradbenemu podjetju več strojev, ki jih gradbinci uporabljajo za delo pri prenavljanju semeniške stavbe v sedanje univerzitetno središče Gorice. Zgodaj zjutraj so v ponedeljek delavci podjetja odkrili, da so jim iz zaklenjenega poslopja odnesli dve pnevmatiki kladivi, motorno žago in ročni brusilni stroj. Neznance preiskovalci se ideo, vendar domnevajo, da gre za ljudi, ki imajo zveze z gradbenimi podjetji, ki take stroje uporabljajo.

Silovito trčenje v drevo brez hujših posledic

Včeraj se je okrog 15. ure v ulici Brass v Gorici pripetila slikovita nesreča, ko je voznica avta 35-letna Antonia Favarotto iz Gorice, Ul. Rocca 9/A zavozila s ceste, tresčila v drevo in se pri tem lažje ranila. Favarottova je dobila samo nekaj odrgnin in težji udarec v prsni koš.

ŠOLSTVO / V PETEK ENOURNA STAVKA (SKUPAJ S SNALS)

Protest profesorjev slovenskih srednjih šol

Protestna izjava zaradi problemov v šolskem centru

JURIJ PALJK

Sindikat slovenske sole je včeraj sklical zborovanje profesorjev in neučnega osebja na slovenskih nižjih in višjih srednjih šolah v Gorici. Zborovanja so se v šolskem centru v Ul. Puccini udeležili številni profesorji. Sindikalni odbor slovenskih solnikov je pripravil protestno izjavo, ki so jo po končanem zasedanju podpisali vsi prisotni profesorji. Izjavo so poslali šolskemu skrbniku v Gorici, predsednici Pokrajine in goriskemu prefektu. V njej slovenski profesorji goriskih srednjih šol v bistvu navajajo tri najbolj zgoče probleme, ki bremenijo slovenske sole v Gorici.

Prvi problem je v dejstvu, da na trgovskem tehničnem zavodu (nekdanja sekcija zavoda Zojs), ki sedaj deluje v sklopu zavoda Ivan Cankar, se vedno nimajo na razpolago potrebnih učnih laboratorijev, ker manjka tehnik. Poudariti gre, da se je ta sola opremila z zelo sodobno in popolno laboratorijsko opremo, ki pa že dolgo časa leži v prahu.

Kot drugi razlog protesta slovenski solniki navajajo dejstvo, da slovenski sekciji na italijan-

Z včerajšnjega sindikalnega zborovanja slovenskih profesorjev (foto Studio Reportage)

skem industrijskem tehničnem zavodu Galileo Galilei se vedno niso priznali avtonomije, kar je v nasprotju z obstoječimi italijanskimi zakoni in tudi z dejstvom, da je bil goriski slovenski solski center zgrajen za vse slovenske višje srednje sole v Gorici, torej tudi za sekcijo TIT.

Kot tretjo in zadnjo pritožbo pa so slovenski profesorji navedli nesprejemljivo obnašanje goriske občinske uprave, ki po več mesecih se ni poskrbela, da bi se odstranili in do slovenskega

naroda in vseh demokatičnih Goricanov zaljivi napisi, ki se se vedno nahajajo na zunanjih stenah slovenskega solskega centra v Gorici. Gre za zelo dolgo zgodbo, zaradi katere so tudi večkrat ze slovenski dijaki stavkali, a kaže, da tudi to ne zaleže.

Na včerajšnjem profsorskem zborovanju so se profesorji tudi pogovarjali o osnutku letošnjega finančnega zakona, s katerim naj bi država se bolj rezala sredstva za solstvo na vseh nivojih, zelo verjetno tudi slovenske-

mu solstvu v Gorici. Sindikat slovenskih solnikov, ki sodeluje z avtonomnim sindikatom SNALS, je zato oklical spet enourno stavko profesorjev na srednjih in višjih srednjih šolah: stavkali bodo v petek, 22. oktobra. Slovenski profesorji na višjih in nižjih srednjih šolah so se na včerajšnjem zborovanju tudi izrekli za trdno držo svojega sindikata pred morebitnimi novimi in neupravičenimi zahtevami vlade od njih, ko pa že itak prejemale plače, ki so pre nizke.

POLITIKA**Trnova pot prenove v goriški PSI**

V mestu močna interna opozicija

Pot prenove v PSI, ki jo je ubral pokrajinski koordinator Franco Stacul, je bolj kot z nageljni postlana s trnovimi bodicami. V pokrajinskem merilu ima politični manifest za preporod PSI sicer večino, močan odpor pa je občutiti v Trzinu in se bolj v Gorici. Tu so se predsinoci omejujejo pristopanje članov v prenovljeno stranko. Moti jih, da je že vnaprej določeno, da v stranki ni mesta za osumljene v podkupinskih aferah.

To stalisce, ki je v občinskem merilu najbrž večinsko, zastopajo bivši mestni tajnik Gruntar, pa se Zucalli, Bianconi, Sarich. Večinoma gre za nekdanje socialdemokrate, ki so pred nekaj leti predsedali v PSI. Staculu tudi očitajo, da išče povezavo samo na levi, predvsem z DSL, medtem ko se sami zavzemajo za iskanje povezav s stranci in centra. Do merjenja sil naj bi prišlo na izrednem kongresu konec novembra. Mimo tega, kdo se bo uveljavil na pokrajinski ravni, bi goriska sekcija lahko slo svojo pot, to pa bi pogojevalo opredelitev PSI na občinskih volitvah.

GRADEŽ / OBRAČUN

Kino Cristallo uspešno končal poletno sezono

Upravljalja ga je Transmedia

MARKO MARINCIC

Prijetno družabno srečanje in predvajanje na Berlinskem filmskem festivalu nagradnega filma Istvana Szaboja »Dolce Emma, cara Böbe« sta predsinoci sklenila sezono kinodvorane Cristallo v Gradezu. Nekoc slavna kinodvorana, kjer je Pasolini vrtil premiere svojih filmov, je bila šest let zaprta. Konec junija letos so jo po toliksem času spet poskusno odprli. Gradeška občina, ki je lastnik poslopja, je upravljanje prepustila družbi za turistično promocijo Promhotels, ta pa je filmsko dejavnost zaupala goriski družbi Transmedia, ki je nastala v okviru goriskega Kinoateljeja in ki že tretjo sezono uspešno upravlja prenovljeni kino Vittoria v Gorici.

Gradeški poskus se je povsem obnesel, kar potrjuje profesionalnost Transmedie in predvsem direktorja kinodvoran Igorja Princica. Od 26. junija pa do 17. oktobra je po prvih obračunih obiskalo predstave v kinu Cristallo več kot 20 tisoč gledalcev. Dosti je bilo turistov, ki so tako imeli na voljo prijetno alternativo za preziv-

ljanje pocitniških večerov, kar precej pa je bilo tudi domačinov. V skoraj 120 dneh predvajanj so se na gradeškem ekranu zvrstile uspešne sezone, avtorski filmi, risanke in mladinski filmi na posebnih popoldanskih predvajanjih za mladino in se drugi dogodki.

Na predsinocnem zaključnem srečanju so gradeški občinski odbornik za ekonomske dejavnosti Camuffo, predsednik družbe Promhotels Alessandro Felluga in predsednik Transmedie Boris Peric z zadovoljstvom podčrtali uspeh sezone. Izrekli so željo, da bi se letos začelo sodelovanje nadaljevalo tudi v naslednji poletni sezoni in ne samo to: v Gradezu si namreč želijo, da bi delovanje kin razširili tudi na zimsko sezono, kar je sedaj nemogoče zaradi potrebe po obnovitvenih delih zlasti na ogrevanju. Pozitivnost letošnje izkusnje sodelovanja med zasebniki in javno upravo je se posebej poudaril Felluga, ki je naglasil, da so te oblike skupnega dela v obojestransko korist in v oporo gradeškemu turizmu.

OSLAVJE / V SHERLOCK HOLMES PUBU

Radigna in Flexy gang odpri nov niz koncertov

Goriški kantavtor in kabaretist ter solidni glasbeniki ob njem so kot vedno nadušili mlado občinstvo

Predsinoci je bil na Oslavju v lokalni Sherlock Holmes (pub) koncert znanega kantavtorja-showmana-kabaretista Maura Radigna in njegovega ansambla Flexy Gang. Radigna je kot vedno navdušil s svojim ironičnim in zelo jedkim slogom. Večer je prvi v vrsti koncertov, ki jih uprava puba na Oslavju prireja za svoje kliente. Ze 25. oktobra bo namreč v istem lokalni igrala italijanska rock skupina Rada Beat. 1. novembra bodo nastopili Bohèmiens Flambè, ki igrajo melodični rock, 8. novembra afriški glasbeniki skupine Likemba s svojo raggae glasbo. 15. novembra pa bo nastop skupine Glass of Zurkhisch, ki igra rock in blues glasbo.

Mauro Radigna v pubu na Oslavju (foto S. Reportage)

ŠTEVERJAN / V NEDELJO PRI ŠTEKARJU

Prijetno na prazniku kostanja

S številnimi goriškimi planinci je praznoval tudi Ciril Zlobec

S prijetnimi občutki so se vračali domov udeleženci nedeljske družabnosti pri Štekarjevih. Na prazniku kostanja, ki ga že vrsto let prireja Slovensko planinsko društvo za svoje članice in prijatelje, se je zbrala tokrat neprikakovano velika in pestra družina planincev, domačinov iz Števerjana, prijateljev iz raznih krajev na Goriškem (in tudi Trsta). Veliko pa je bilo mladih.

Ceprav vreme zgodaj popoldne ni bilo najbolj obetavno, je le zdržalo do večera, ko je bilo na

prostranem dvorišču gostoljubne Štekarjeve domačije najprijetnejše in veselo. Ko se je oglasila Walterjeva harmonika in zatem se improvizirani pevski zbor, v katerega so se vključili »stari« in »mladi«, ko je spet zadonela tudi znana narodna ali partizanska pesem in je naenkrat izginila vsakršna generacijska razlika. Pomladil se je tudi Guste, ki prav te dni slavi visok življenjski jubilej in ki je vse pogostil z veliko majkoljo v prostranem skledju, kamor so se udeleženci pod večer

umaknili pred nepričakovano ploho. No ja, skoraj bi bili pozabili, da smo med nami imeli tudi uglednega gosta, akademika Cirila Zlobca in njegovo gospo.

Skratka, bilo je lepo in prijetno. Tudi zaradi odličnega kostanja (pekel ga je Zorko), sladke rebele in predvsem tiste pristne sproščenosti, za katero je v današnjem z vsemi mogočimi skrbmi in obveznostmi prenatrpanem načinu življenja zmeraj manj prilaznosti. Prav zato vas že zdaj vabimo na prihodnji praznik kostanja. (V.K.)

GORICA / URBANISTIČNA PRIDOBITEV

Prenova mnogih stavb v mestnem središču

MARKO WALTRITSC

V zadnjih letih opazamo v mestnem središču kar precej zidarskih odrov. Ponekod stare stavbe popravljajo, drugod pa so jih podrli in na njih mestu gradijo čisto nove. V prvem primeru gre predvsem za prenovitev fasad in streh, ne vidimo pa kaj popravljajo v notranjosti. V kar veliko primerih so bile stavbe zgrajene se v avstrijskih casih ali v letih med dvema vojnima docela posodobljene. Na tak način smo v mestu dobili kar veliko obnovljenih stanovanj, uradov in trgovin.

Veliko je sedaj govora o stavbi De Bassa na vogalu ulic Mazzini in Crispi. Svojcas je tam, kjer je sedaj bencinska crpalka, bil vrt, med stavbo in z zidom obdanim vrtom je bil Prehod Edling, tako imenovan po znani goriski plemiški družini. Stavbo je odkupila Trgovinska zbornica in jo bo obnovila z denarjem Goriškega sklada. V njej bo študentski dom za študente na tukajšnji univerzi. Načrt je naredil inž. Marjan Cefarin. Do polemik je prišlo, ker si nekateri v Gorici želijo, da bi se v notranjosti ohranila mala gledališka dvorana. V stavbi je namreč pred 1. svetovno vojno bil sedež furlanskih denarnih in drugih zadrug ter političnih organizacij furlanskih katolicinov, ki jih je vodil deložni ter državni poslanec Faidutti. V dvorani so imeli svoje politične shode. Polemike so

Poslopje na vogalu Ul. Garibaldi in Morelli povsem obnavljajo (foto S. Reportage)

nastale tudi med mladimi. Vec sto jih je podpisalo zahtevo, da se gledališka dvorana obnovi, proti pa so univerzitetni študentje, ki jih bolj zanimajo spalnice. V stavbi naj bi bilo po prvotnem načrtu mesta za 146 studentov, ce bi ohranili dvorano pa bi se to število znižalo za kar 56 ležisc. Tako ali drugače bodo kmalu priceli z obnovo in bo Gorica v samem središču pridobila prenovljeno veliko stavbo.

V neposredni blizini, v Ul. Mazzini, so pred časom podrli značilno enonadstropno hišo, ki jo je bil zgradil nekoc najbolj znan goriski gradbeni podjetnik Franc Mozetic. Sedaj tam gradijo sodobno poslopje.

Pred nekaj tedni so priceli obnavljati vogal

no hišo med ulicama Garibaldi in Morelli. Tam naj bi zelo staro le enonadstropno stavbo obnovili s tem, da sedanjo fasado ohranijo, pa čeprav bi nekdanje podstresje dvignili in pridobili se eno nadstropje. V Ul. Garibaldi so neko drugo stavbo že podrli, ohranili sicer fasado, notranjost je čisto nova. V tej ulici so se druga poslopja potrebna temeljite obnove. Tudi tisto na vogalu s trgov pred zupanstvom, kjer so pred nekaj tedni postavili zidarske odre, a je slo le za manjša popravila na pročeljih.

Prav tako pred kratkim so na goriškem sodiscu dali na dražbo stavbi v podaljsku Trga pred zupanstvom, v nekdanji Braida Rassauer. Hiši sta že več casa prazni. Morda bo novi last-

nik nekaj naredil. Na zupanstvu imajo baje že več casa načrt za nov kompleks, ki naj bi ga zgradili tik za nekdanjim hotelom Evropa.

V postev za podrtje in prenovbo najbrž v Ul. Sauro kaj kmalu prislo tudi sedanje poveljstvo karabinjerjev, ki naj bi se preselili v vojašnico na Trzaski ulici. Lastnik bo te zelo stare stavbe prodal. Pred 1. svetovno vojno so jih nameravali uporabiti tudi za solske potrebe, se zlasti za takrat pri nas ustanovljeno slovensko učiteljsice. Namero so opustili in za solske potrebe slovenskih dijakov so takrat zgradili stavbo sedanjega italijanskega učiteljsice na Verdijevem korzu.

Le toliko za danes o že zaceti, načrtanih ter predvidenih gradnjah v tem predelu Gorice.

KINO

GORICA
VITTORIA 19.40-22.00 »L'ultimo grande eroe«. I. Arnold Schwarzenegger. Ozvočenje Dolby stereo.
CORSO 18.00-20.00-22.00 »Sliver«. S. Stone. Prep. ml. pod 14. letom.
VERDI Zaprto.
TRZIC
COMUNALE Zaprto. V petek: 18.15-21.30 »America oggi«. Rez. Robert Altman. I. Jack Lemmon.

ŠOLSKE VESTI

LOGLAB - Multimedialni tečaj slovenskega jezika, Sola preživetja, Priluhni svojemu telesu. Informacije in vpisovanja: Knjižnica Damir Feigel, Ul. della Croce 3, tel. 531733.

SDZPI obvesca, da je se nekaj dni casa za vpis v tečaj za dodeljene upravnemu vodenju podjetja. Tečaj traja 500 ur, je brezplačen in nudi možnost specializacije pri vodstvenih funkcijah v terciarnih dejavnostih. Zavod tudi sporoča, da je se nekaj prostih mest za tečaje informatike, italijanske in enologije. Vpisovanje in podrobnejše informacije na sedeu Zavoda v Gorici, ul. della Croce 3 tel. 81826 vsak delavnik, razen sobote, od 10. do 14. ure.

RAVNATELJSTVO UCITELJISCA SIMON GREGORIC vabi dijakinje, ki so opravile usposobljenostni izpit za poučevanje v solskih vrtcih v solskih letih od 1976/77 do 1985/86, naj cimprej dvignejo diplome.

RAZSTAVE

V GALERIJ EXIT v ulici Favetti 16/3 je do 23. oktobra odprta likovna razstava »Cosmocrmie« mladega trziškega slikarja Nicole Feruglia. Razstava je na ogled se v cetrtek in soboto od 17. do 20. ure vse.

OBVESTILA

SPD GORICA vabi na martinovanje 14. novembra. Prijave na sedeu danes od 11. do 12. ure in jutri, od 17. do 19. ure. Rok za prijavo: do 31. oktobra oz. do oddaje razpoložljivih mest.

SLOVENSKI VI-SOKOSOLSKI SKLAD S. TONCIC tudi letos razpisuje nagrado Dr. Frane Toncic, ki je zamisljena kot spodbuda visokosolcem, pripadnikom slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, za raziskovalno in ustvarjalno delo. Namenjena je disertaciji, ki pomeni obogatitev slovenske kulture, zgodovine in znanosti. Za nagrade se lahko potegujejo univerzitetni študentje, ki so diplomsko delo zagovarjali med 1. junijem 1992 in 30. aprilom 1993. Kandidati naj dostavijo najkasneje do 22. oktobra izvod svoje diplomske disertacije na naslov Narodne in študijske knjižnice v Trstu, Ul. sv. Franciska 20. Prejeta dela bo ocenjevala komisija, ki jo bo imenoval upravni odbor Sklada. Dobitnik nagrade, ki znaša 2 milijona lir, bo razglašen februarja prihodnjega leta.

ZSKP bo izdala zbirko del goriškega skladatelja Mirka Rennerja. Kdor ima ali ve za katero njegovo delo, naj to sporoči do 31. oktobra na naslov Zveze Drev. XX septembra 85 v Gorici tel. 0481/532163.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
BASSI RITA, Ul. don Bosco 175, tel. 32515.
DEZURNA LEKARNA V TRZICU
RISMONDO, Ul. E. Toti 52, tel. 410701.

POGREBI

Danes v Gorici 10.10 Laura Marchi iz splosne bolnisnice v Trzi.

BIH / UNPROFOR IN BOSANSKA VOJSKA

Zaradi belega oklepnika bo Sarajevo ob pomoč

V strahu pred bosansko vojsko so Srbi poostri nadzor vozil ZN

SARAJEVO - Poveljstvo Unproforja je bosanskim oblastem zagrozilo, da bo nemudoma opustilo vsa prizadevanja za ponovno vzpostavitev življenjske pomembne mestne infrastrukture, od popravil vodovodov, plinske in električne napeljave, do tramvajskih prog, če bosanska vojska ne bo takoj vrnila enega od dveh ukradenih oklepnih vozil. Tiskovni predstavnik Unproforja v Sarajevu Bill Aikman je ob tem dejal, da pošiljanja človekoljubne pomoči ne bodo zaustavili. Dejstvo, da je bosanska vojska zaje- la v soboto dve beli vozili z

oznaki ZN, je Srbe v okolici mesta tako zaskrbelo, da vsako vozilo modrih celad pregledujejo se temeljiteje kot doslej ali pa jim pod pretvezo, da bi bili v vozilu lahko bosanski vo- jaki, sploh ne pustijo mi- mo svojih nadzornih točk. Sicer pa so se boji nadaljevali tudi včeraj. Na Sara- jevo spet vsak dan padajo topniški izstrelki, bosanski viri pa poročajo tudi o sr- bskem obstreljevanju Gora- zda. Protitankovski izstre- lek sagger bosanske vojske je v okolici Gornjega Vaku- fa zadel vojsko vozilo hr- vaškega obrambnega sveta. Predstavnik Unproforja je

ob tem izjavil, da gre za pr- vo uporabo tovrstnega iz- strelka na tem delu bojišča in da je povsem izključe- no, da bi ga lahko izdelali v tovarnah orožja, ki jih nadzoruje bosanska vojska. Prebivalci Bosne in Her- cegovine, ki morajo že ose-

mnaesti mesec prenašati vojne grozote, seveda ne bodo imeli nič od sporov med ZDA in vodstvom za- hodnoevropskih držav o tem, kdo je bolj kriv za ne- učinkovito reševanje spo- rov, o čemer se zdaj prepri- rata tudi Velika Britanija in

Francija. Američani Srbom sicer se vedno zuga- jo z moznimi letalskimi napa- di, če ti ne bodo prenehali oblegati bosanske prestol- nice, vendar le se malokdo verjame, da bi se groznje lahko tudi uresnicile. (Reuters, AFP)

SRBIJA / NAVDUŠENO O GRKIH

Milošević ne more prehvaliti Papandreua

Beograd se nadeja, da bi mu skorajšnje grško predsedovanje ES prineslo koristi

ZORAN JELIČIĆ / BEOGRAD

Oblastem naklonjeni časopisi v Srbiji že teden dni budno spremljajo vsako, se tako drobno potezo novega grškega premiera Andreasa Pa-

pandreua, kot da bi slo- za predsednika srbske ali vlade tako imenovane Zvezne republike Jugo- slavije. Obenem uradni srbski krogi tako bučno proslavljajo vrnitev pred- sednika grške socialisti- cne stranke PASOK na krmilo države, da bi la- hko nepoučen opazovalec pomislil, da so na grških volitvah zmagali - Srbi. Uradna Tirana in Sofija sta zadržani, makedon- ski predsednik Kiro Gli- gorov pa je razplet do- godkov pri južnih soses- dih pospremil z običajno trezno izjavo:

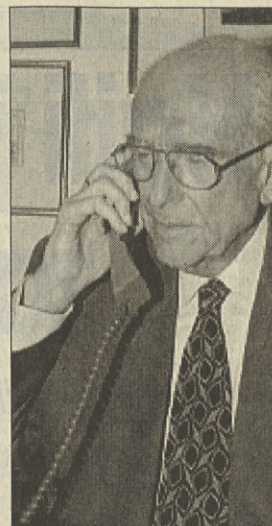
»Vsako vlado, ki jo izbere prijateljski grski narod, bo Republika Ma- kedonija sprejela kot par- tnerja, s katerim je treba nadaljevati pogovore in razrešiti probleme ter vzpostaviti dobrososed- ske odnose, kar bo v prid obema narodoma, pa tu- di miru in stabilnosti na Balkanu.«

Nasprotno pa nekateri beograjski mediji pouda- rjajo nacionalistični ton v Papandreuevih izja- vah, »narod je rekel 'da' politiki nacionalnega ponosa«, zato so nje- go- vi izjavi, da prekinja po- gajanja o makedonskem imenu, pridali prizvok svetovne politične sen- zacije. Novega grškega premiera so s cestitkami

zasuli tako Slobodan Mi- losević in njegov sekre- tar Minić kot Radovan Karadžić. »Globoko spo- stujem svobodo in de- mokratične pravice gr- skega naroda ter vse nje- gove odločitve,« je pove- dal vodja bosanskih Sr- bov, Miloševićev sekre- tar pa je v Atene sporo- cil, da »ob veliki zmagi iskreno čestita v prepri- canju, da se bo sodelova- nje obeh strank tudi v prihodnje izvajalo v obo- jestransko korist prija- teljskih držav«.

Medtem ko se eni norčujejo iz nepismeno- sti srbskega vrha, ki bo »izvajal sodelovanje«, pa se tisti bolj temeljiti sprašujejo, ali ni slavlje beograjskih socialistov namenjeno predvsem domači uporabi. Tezo lahko podkrepi vrsta prepričljivih argumen- tov.

Najpomembnejši je v dejstvu, da je Grčija cla- nica ES in da so ugodno- sti, ki jih članstvo prina- sa, zanjo življenjskega pomena. Poleg tega nov korak v smeri evropske- ga združevanja z začetka novembra Atenam ne pušča mnogo svobode, čeprav bi hotela Papan- dreueva vlada izkoristiti predsedovanje Skupno- sti za pomoč Miloševiću v Srbiji. O tem je pre-

Papandreu (Telefoto: AP)

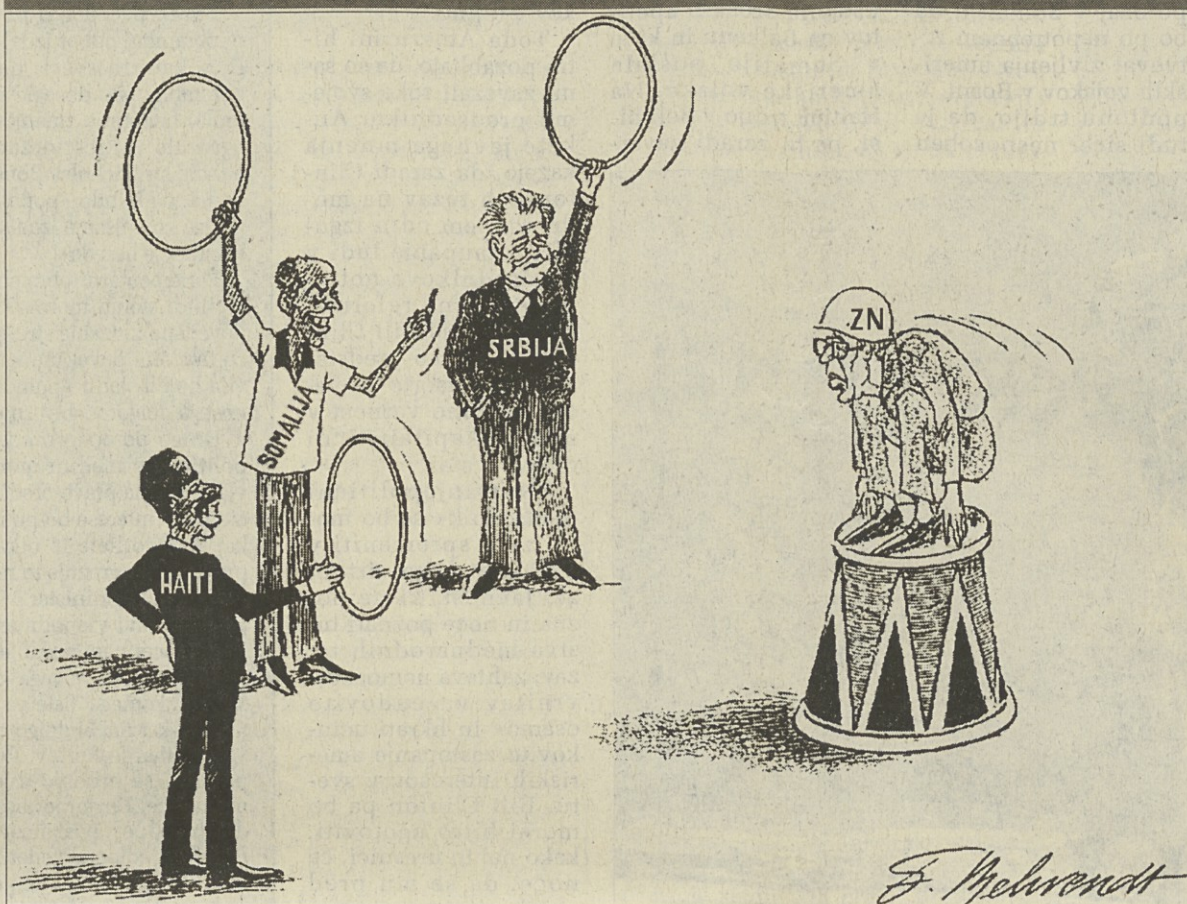
pričan tudi desničarski francoski casnik Figaro, ki dodaja, da ima Andre- as Papandreu »rajši be- sede kot delo«.

Upoštevati je treba, da je Grčija članica Nata, na pragu vstopa v to zvezo pa sta tudi Albanija in Makedonija. Konstantin Micotakis je bil prav ta- ko nepopustljiv do Gli- gorova, vendar se je go- spodarsko sodelovanje razvijalo, kot da so poli- tični odnosi na najvišji možni ravni.

Verjetno se bo najbolj zapletalo pri grško-al- banskim odnosih, ne ka- ze pa pozabiti na močno sosedo Turčijo, ki se bo zagotovo odzvala na vsa- ko svojeglavo potezo gr- skega vodstva.

Sprico navedenega so trditve posameznih ana- litikov, da se bodo spori med južnobalkanskimi državami reševali v pa- ketu, se najbolj verjetna. Tako je tudi stališče ameriške administracije, njeno politiko na Balka- nu pa je Andreas Papan- dreu v soboto presene- tljivo pohvalil. Mimo- grede, to je bila prva izjava novega grškega premiera, ki ni pristala na prvih straneh Milose- vićevega tiska.

SPOSOJENA KARIKATURA

Neodolčni »lev« Zdrženih narodov (Frankfurter Allgemeine Zeitung)

Najpogumnejši so odšli v kino

SARAJEVO - Prvic po osemnajstih mesecih, ko- likor že traja vojna v BiH, so se prebivalci prestol- nice lahko podali na ogled filmske predstave. Blizu sto najbolj pogumnih Sarajevčanov si je v edinem usposobljenem kinematografu v mestu - pred vo- jno jih je bosanska prestolnica premogla enajst - lahko ogledalo erotični triler Nespodobno povabi- lo. Kakovost slike je bila slaba in lesene stene niso mogle zadržati detonacij eksplozij, ki so prodirale v dvorano, toda obiskovalci so bili videti zadovolj- ni, saj so tako vsaj za trenutek lahko pozabili, da za zidovi stavbe poteka prava vojna.

Milan Cvijanović, filmski kritik in scenarist, je ob tem povedal, da so v mestu že prej dvakrat neu- spešno skušali usposobiti katerega od kinematogra- fov, vendar se jim zaradi pomanjkanja goriva za ge- neratorje in filmov to ni posrečilo. Zdaj naj bi imeli filmski navdušenci obojega dovolj. (Reuters)

ZDA / WARREN CHRISTOPHER V EVROPI

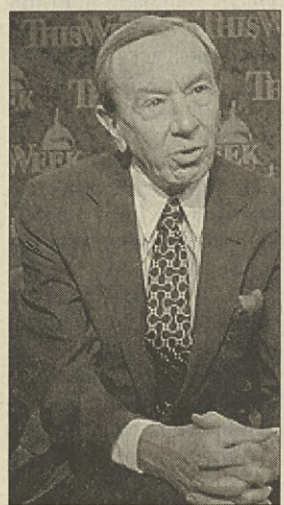
Ruske jedrske naboje bi predelali v gorivo za JE

Ameriški zunanji minister se bo na Stari celini pogovarjal tudi o kriznih žariščih na Balkanu, v Somaliji in na Haitiju

WASHINGTON - Ameri- ski državni sekretar Warren Christopher se je podal na turnejo po vzhodnoevrop- skih državah in nekaterih republikah nekdanje SZ, ki imajo se jedrsko oborožitev, da bi jih preprical o nujno- sti jedrskega razoroževanja in dobicka, ki bi ga bile omenjene države lahko de- lezne, če bi jedrske naboje prodale Američanom za na- daljnjo predelavo.

Vojaški strokovnjaki oce- njujejo vrednost omenjene- ga jedrskega potenciala, če bi ga prodali ZDA, na blizu 12 milijard dolarjev, od ce- sar naj bi največ dobila Ru- sija, 10 milijard dolarjev, Ukrajina od ene do dveh milijard dolarjev ter manjši vsoti se Kazahstan in Belo- rusija, v razmerju z razpolo- žljivim jedrskim potencia- lom. Seveda pa se Christo-

pher ne bo mogel izogniti tudi pogovorom o drugih vročih temah, kot so kriza v Somaliji, Bosni in Hercego- vini in na Haitiju. Politčni opazovalci v ZDA omenja-

Christopher (Telefoto: AP)

jo, da gre v primeru ome- njenega Christopherjevega obiska predvsem za vzpo- stavljanje tesnejših vezi in zaupanja z Rusijo ter prav tako v luči domačih politi- čnih dogodkov, saj je Clin- tonova administracija za- dnje case izpostavljena kri- tikam zaradi neuspešne zu- nanje politike.

Christopher je pred od- hodom spet poudaril ameri-ško pripravljenost, da bom- bardira srbske vojske polo- zaje v okolici Sarajeva, če Srbi ne bodo nehali napada- ti mesta. Ruski predstavniki so se že odzvali, če da take- mu ameriskemu posredova- nju v BiH nasprotujejo, opa- zovalci pa opozarjajo, da so groznje le prazne Clintono- ve manje, saj ne ve, kako bi se pred javnostjo opral zara- di neuspešnih zunanjepoli- tičnih potez. (Reuters)

GRUZIJA / USPEŠEN PRODOR UPORNIKOV

Rusija noče pomagati obupanemu Ševardnadzeju

V najboljšem primeru bodo zaščitili le prometne poti

TBILISI, MOSKVA - Abhazijski uporniki, ki podpirajo odstavljenega gruzijskega predsednika Zvijada Gamzahuridija, so v minulih dneh vse bolj uspešni v bojih z gruzijsko vojsko, tako da že resno ogrožajo oskrbovalne ce- stne in železniške povezave Tbilisija s svetom. Porocila z gruzijskih bojišč pa že tudi resno omenjajo mo- žnost, da bi uporniki ute- gnili prodreti celo do gru- zijske prestolnice. Gruzij- ski predsednik Edvard Se- vardnadze zdaj zama- prosi Rusijo za vojsko po- moč. »Tako posredovanje bi si utegnil svet razlagati kot rusko vmešavanje v zadeve suverene države,« je zavrnitev Ševardnadze- jeve prošnje komentiral ruski obrambni minister Pavel Gračov, ki se mudi na tridnevem obisku na Finskem. »Gruzija je ne- odvisna država, s katero Rusija ni sklenila nikakr- snega sporazuma o voja- skem sodelovanju ali medsebojni pomoči,« je ob tem dejal Gračov. Vse- kakor pa naj bi tudi po nje- govih besedah ruske, ar- menške in azerbajdzanske enote s skupnimi silami zavarovale prometne poti, ki so pomembne tako za oskrbo Tbilisija, Erevana in Bakuja kot za oskrbo ru- skih enot v Gruziji. Tudi ruski zunanji minister An- drej Kozirjev je dejal, da Gruziji ne nameravajo nu- diti nikakršne vojske po- moči. Največ, kar bi bili pripravljeni narediti v so- delovanju s se nekaterimi državami Skupnosti ne- odvisnih držav, bi bila za- štita omenjenih prome- tnih povezav Gruzije, Ar- menije in Azerbajdzana s svetom. (Reuters)

Izredne razmere so prizadele tudi moskovsko podzemlje

MOSKVA - Potem ko so v ponedel- jek prenehale veljati pred dvema te- dnom razglašene izredne razmere, se je ruska vojska, ki je predsedniku Jelcinu pomagala ohraniti mir v dr- zavi, spet umaknila v vojašnice. (Na sli- ki Telefoto AP.)

Izredne razmere pa so imele tudi po- zitivno plat. Stevilo kriminalnih dejanj se je zmanjšalo za 26, 6 odstotka, je na- torkovi tiskovni konferenci povedal na- mestnik ruskega notranjega ministra Aleksander Kulikov. Kljub odpravi izrednih razmer pa bodo varnostni or- gani tudi poslej delali z večjo zagnano- stjo, je dejal Kulikov.

Med dvotedenskimi izrednimi ra- zmerami so v ruski prestolnici zaradi kriminalnih dejanj aretirali 1432 oseb, 36.000 jih je bilo obtoženih zaradi krši- tve policijske ure, vseh zadržanih zara- di tako imenovanih »administrativnih zadev« v času veljave izrednih ukre- pov pa je bilo kar 65.515 oseb. Po Kuli- kovih besedah so poleg tega iz prestol- nice izgnali 9.779 ljudi, mnoge med njimi iz zakavkaških republik, zaradi kršitve zakonodaje o bivanju, ob tem pa je zanikal namigovanja novinarjev, da so proti njim ravnali diskriminator- no, ker so druge narodnosti. Namestnik notranjega ministra zdaj od Jelcina zahteva, naj bi v prid boljše- ga opravljanja dolžnosti imeli tudi večje pristojnosti. Tako je na primer zahteval, da bi pripor lahko podaljšali s sedanjih tri na trideset dni, češ da se je vrsta kri- minalcev doslej izmuznila roki pravice, ker v treh dneh policija ni mogla zbrati vseh podatkov za sestavo obtožnice.

V rusko prestolnico je danes prispe- la na uradni obisk švedska ministrica za zunanje zadeve Margaretha Af Ug- glas. Njena država predseduje Konfe- renci o evropski varnosti in sodelova- nju. Švedska ministrica, ki jo je sprejel ruski kolega Kozirjev, se bo pogovarjala o krizi v Armeniji, Azerbajdzanu in Gruziji, ki naj bi jih v prihodnjih dneh tudi obiskala. Konferenca o varnosti in sodelovanju si namreč prizadeva kon- cati spopade v Gorskem Karabahu, na žalost le enem od kriznih žarišč v tem delu nekdanje Sovjetske zveze, kjer se večinsko armensko prebivalstvo z azer- bajdzanskimi silami spopada, kar zeli doseči avtonomijo oziroma pripojitev matični državi. (Reuters)

NOVICE

Ameriški rangerji se bodo umaknili iz Somalije

WASHINGTON - Ameriški predse- dnik Bill Clinton je včeraj potrdil umik posebnih enot rangerjev iz Somalije. Za to so se v Washingtonu odločili, ker bodo njihove naloge od sedaj naprej opravl- jali prav tako dobro usposoblje- ni pripadniki mor- narice, ki so trenu- tno se nameščeni Indijskem oceanu.

Okoli 600 rangerjev naj bi se v domovino vrnilo v nekaj dneh. V Washingtonu ob tem poudarja- jo, da Združene države Amerike ne podpirajo več prizadevanj Zdrženih narodov, da ujame- jo voditelja somalskih upornikov Aidida. (Reu- ter, Telefoto: AP)

Uspešni pogovori Ross-Arafat

TUNIS - Ameriški koordinator na bližnjevzhod- nih mirovnih pogajanjih Dennis Ross je iz Ka- ira, kjer se je sestal z egiptovskim predsedni- kom Hosnijem Mubarakom in zunanjim mini- strom Amrom Musom, že dopotoval v Tunis. Z egiptovskimi gostitelji se je pogovarjal o mo- žnostih za nadaljevanje izraelsko-arabskih po- gajanj, predvsem med Izraelom na eni strani ter Sirijo in Libanonom na drugi. V Tunisu, kjer je sedež Palestinske osvobodilne organizacije, se je pogovarjal z voditeljem PLO Arafatom. Po srečanju, posvečenem pogovorom o uresniceva- nju izraelsko-palestinskega sporazuma o avto- nomiji, sta diplomata sporočila, da so bili pogo- vori plodni. (Reuters, STA)

Izpušitev palestinskih zapornikov

JERUZALEM - Izrael naj bi v kratkem izpuštil pet tisoč palestinskih zapornikov, uradno odločitev o tem pa naj bi objavili že danes, je sporočil izraelski radio, ki se sklicuje na izjavo predstavnika obrambnega ministristva. Izpušti- tev zapornikov je zahtevala Palestinska osvo- bodilna organizacija v skladu z uresniceva- njem palestinsko-izraelskega sporazuma. V izraelskih zaporih je blizu enajst tisoč Palestin- cev, izpuštili pa bodo vse, razen obsojenih za- radi uboja. (STA, AFP)

Policija streljala na Poljaka

HAMBURG - Nemška policija je včeraj ustrelila 28-letnega Poljaka, oboroženega z ročno grana- to, ki je bil 15 ur v prostorih, kjer bo v priho- dnje poljski konzulat v Hamburgu. V stavbo je vdrla posebna enota policije, za streljanje na Poljaka pa se je odločila zaradi njegovega vse bolj nasilnega obnašanja. (Reuters)

ŠPANIJA / ATENTAT V MADRIDU

Domnevna pripadnika Ete ubila generala španskega letalstva Albinana

MADRID - Včeraj do- poldne sta zakrinkana oborožena neznanca na eni najpomembnejših ma- dridskih ulic ubila 63-le- tnega španskega generala Dionisia Herrera Albina- na, njegovega voznika pa huje ranila. Samo pol ure zatem je na drugem koncu mesta, na trgu Marques de Salamanca, odjeknila ek- splozija avtomobila-bom- be, ki je povzročila veliko gmotno škodo.

Odgovornosti za napad na generala ni prevzel se nihče, policija pa meni, da sta ga izvedla pripadnika ba- skovske separatistične or- ganizacije Eta. (Agencije)

Policista z ženo ubitega generala (Telefoto: AP)

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE / KDO ODLOČA V PRIMERU VOJNE

Haiti je v Washingtonu sprožil spopad za nadzor nad zunanjo politiko

Kongresnik Robert Dole predlaga zakon, ki bi omejil predsednikove pristojnosti

Po ustavi Združenih držav Amerike je predsednik države zadnja avtoriteta vojne in miru. Resničnost je bila vedno bolj prozaična - in bolj demokratična. Vsaj v miru so morali vsi predsedniki omejevati svoje apetite v skladu s trenutnimi političnimi razmerji.

Toda v vojni in v mednarodnih odločitvah so bile vse ameriške oči uprte v Belo hišo. Tudi tisti ameriški predsedniki, ki so morali svojemu parlamentu odgovorjati za notranjepolitične ukrepe, so suvereno vladali nad ameriško zunanjo politiko.

Razvpiti Richard Nixon, ki je moral zaradi prisluskovanja svojim demokratičnim nasprotnikom in drugih skandalov kot prvi predsednik v zgodovini ZDA zapustiti prestol, se danes zanje priznanja za otoplitev odnosov s komunističnima velikankama Sovjetsko zvezo in Kitajsko ter za reševanje regionalnih kriznih žarišč z Blaznim vzhodom na celu, pa ceprav je sadove Nixonove in Kissingerjeve diplomacije uradno pobral Jimmy Carter.

Sedanjemu predsedniku ZDA Billu Clintonu pa grozi resna ne-

varnost, da bo prisiljen deliti odločanje o mednarodnih zadevah s kongresom.

Republikanski voditelji so po grenkem porazu na zadnjih volitvah končno odkrili orožje, s katerim lahko učinkovito spodkopavajo predsednikovo oblast, s tem pa tudi moč in ugled Demokratske stranke.

Ugledni senator Robert Dole, voditelj parlamentarne manjinske in strokovnjak za zuna-

BARBARA KRAMZAR / KNOXVILLE

njo politiko, je v terek predstavil zakon, s katerim naj bi kongres omejil predsednikove pristojnosti za pošiljanje ameriških vojakov na krizna žarišča v svetu, za zacetek na Haiti, kjer ameriške vojske ladje že nekaj ur nadzorujejo embargo Organizacije Združenih narodov. Hkrati so drugi najvidnejši politiki Republikanske stranke z

nekdanjim predsednikom Georgeom Bushem na celu sprožili usklajen napad na vseh zunanjepolitičnih frontah.

Predsednika Clintonu obtožujejo, da je neopopravljivo pokvaril položaj v Somaliji, da bo po nepotrebnem zrtvoval življenja ameriških vojakov v Bosni. V podtonu trdijo, da je tudi sicer nesposoben

voditi zunanjo politiko ZDA v novih izzivih po koncu hladne vojne.

Predsednik Clinton, zunanji minister Christopher in obrambni minister Aspin odgovarjajo, da je za nevarno zapletanje mednarodnih kriznih žarišč kriva Busheva administracija, ki ni pravocasnoma ustavila srbskih apetitov na Balkanu in ki je v Somalijo poslala ameriške vojske. Na Haitiju, trdijo, je Bel hiša, pa bi zaradi nevar-

nosti beguncev posredoval vsak ameriški predsednik.

Bill Clinton ima najbrž celo prav, ko trdi, da je podedoval zunanjepolitične težave in da samo uresničuje želje svojih državljanov, ki vsak dan bolj ogorceno nasprotujejo pošiljanju ameriških vojakov v tujino.

Toda Američani hitro pozabljajo, da so sami zavezali roke svojem predsedniku. Ankete javnega mnenja kažejo, da zaradi Clintonovih težav na mednarodnem odru izgublja zaupanje tudi v predsednikove notranjepolitične reforme, pa ceprav je Bill Clinton mojstrsko predstavil svoje načrte za večjo socialno varnost v najbolj kapitalistični državi sveta.

»Notranjepolitični predsednik« se bo moral zato spremeniti v diplomatskega virtuosa. Javnost, ki ne pozna in ne bo poznala bistva mednarodnih težav, zahteva nemogoče: vrnitev v »čudovito osamo« in hkrati učinkovito zastopanje ameriških interesov v svetu. Bill Clinton pa bo moral hitro ugotoviti, kako naj to uresniči, če noče, da se mu pred očmi sesuje zaupanje Američanov.

Haitičani mrzlično nakupujejo, na zidu pa piše, da je predsednik Aristides zločinec (Telefoto: AP)

COMMONWEALTH / PRED SREČANJEM NA VRHU

Ciprski Grki so se znesli nad britansko kraljico

Otok, ki je nekoč sodil pod britansko krono, je dandanes razdeljen tudi zaradi britanskega popuščanja

NIKOZIJA - Britanska kraljica Elizabeta II., ki je prišla na Ciper počastit redno dvoletno zasedanje voditeljev britanske skupnosti narodov, je v Nikoziji ze ob prihodu doživela neprijetno presenečenje. Ko so ji hoteli slovesno izročiti ključe med Grke in Turke razdeljene prestolnice, je morala policija s solzilcem razgnati množico ciprskih Grkov, ki so demonstirali zaradi britanskega obracnavanja s Ciprcani pred neodvisnostjo in zato, ker menijo, da so Britanci omogočili delitev otoka. Razjarjena množica je kraljico zmerjala s morilko in vzklikala, naj se pobere z otoka. Predsednikom držav in vlad Commonwealtha so demonstranti naslovili pizve, naj popravijo, kar so zagrešili v preteklosti in pomagajo ciprskim Grkom, da bodo lahko spet normalno zaziveli.

Ciprski Grki in Turki so po osamosvojitvi od kolonialne metropole ziveli skupaj do turške invazije leta 1974, ki je otok razbila na dve (sovraini) državi.

PETER BALE / REUTER

režim ali ena sama stranka; v letu 1991 je bilo se osem takih držav. O tem je izjavil: »Dolgo je kazalo, da je Skupnost občutljiva za naloge, za katere se je zavzemala; vedno je zagovarjala pozitivne spremembe, vendar so nekatere članice morale čakati nanje.«

Zadnji sestanek voditeljev Commonwealtha v Harareju leta 1991 je utrl novo pot. Na srečanju so sprejeli deklaracijo, ki se zavzema za »novo moč« pri uveljavljanju demokracije in pri razvijanju tržnega gospodarstva v državah članicah Združenja.

Nekateri kritiki menijo, da je celotedsno srečanje le izguba časa v klubu gentlemanov.

Jack Spence, profesor s Kraljevega inštituta za mednarodne zadeve, meni: »Nekoliko sem skeptičen glede prihodnosti Commonwealtha, ceprav menim, da je - gledano simbolično - koristno: je nekakšen most nad prepadom, ki povezuje najpomembnejše države sveta z državami tretjega sveta.«

Južnoafriška vlada ni v dobrih odnosih s Skupnostjo; nesporezajem je se iz časov apartheida. Vendar Afriški narodni kongres (-ANC), ki pricačuje, da bo najmočnejša stranka v prvi demokratični vladi, vidi v Skupnosti pomembnega partnerja.

Južna Afrika naj bi bila spet združena pod vodstvom voditelja Afriškega narodnega kongresa Nelsona Mandela po volitvah, ki bodo aprila priho-

Britanska kraljica Elizabeta II. (Telefoto: AP)

dnje leto. Neki uradnik ANC je izjavil: »Stranka ANC je pomemben most med evropskimi interesi in Afriko. Le tako bosta povezana Sever in Jug, Vzhod in Zahod.«

Takšna retorika ustreza vnetim zagovornikom Commonwealtha. Ko se britanski predsednik John Major srečuje s predstavniki Commonwealtha, ne nosi s seboj dediščine kolonialnega voditelja in stalne članice Varnostnega sveta. Zagovorniki Skupnosti pravijo, da se srečuje z enakopravnimi sogovorniki.

Hurd meni, da je »clanstvo v Skupnosti kot udobna, lahka obleka, ki jo nosimo čez ramena«.

Tudi v nekaterih drugih državah so podobnega mnenja in lahko se zgodi, da se bo število članic povečalo; pridružil naj bi se jim Kamerun, Južna Afrika naj bi spet postala članica Skupnosti, prav tako Fidži, ki je bil izključen zaradi vojskega udara z rasnim ozadjem. Večina meni, da republikansko gibanje v Avstraliji in nekoliko manj tudi na Novi Zelandiji, ne more resno ogroziti Skupnosti. Kraljica Elizabeta je vrhovna poveljavka le v petnajstih članicah od petdesetih.

Dr. Peter Lyon z Inštituta Commonwealtha na londonski univerzi pravi: »Skupnost je več kot hira- joco obraz nekega imperija; je neke vrste drugorazredna postimperialna organizacija in nekakšen anglofonski forum.«

Nekdanji nigerijski diplomat Anyaoku skuša najti nova območja, ki postajajo aktualna po koncu hladne vojne. Skupaj se z nekaterimi drugimi, ki jih pesti pomanjkanje proračunskega denarja, je prišel v London, tam pa so mu ponudili pomoč za razvoj gospodarstva in mu pomagali k dosegu demokracije, pri pripravi nove ustave in nadzoru volitev. Finančni ministri držav članic Skupnosti razmišljajo tudi o ustanovitvi sklada, s sredstvi katerega bi članicam pomagali pri privatizaciji državnih podjetij.

Anyaoku meni, da bi morala Skupnost uspevati zaradi gospodarskih razlogov. Če bo zaposlenih manj vidičnih, in ne bo prevec birokratska, bo Skupnost lahko ceneje kot Združeni narodi pomagala svojim članicam. Anyaoku dodaja: »Skupnost lahko ponudi tehnično pomoč, včasih tudi za dve tretjini nižjo ceno, kot jo za isti namen ponuja razvojni program Združenih narodov.«

AZIJA / VZNEMIRLJIVE NAPOVEDI ZDRUŽENIH NARODOV

V azijskih mestih bosta kmalu živel dve milijardi ljudi

Infrastuktura ne ustreza niti sedanjim prebivalcem

BANGKOK - Mestna populacija v Aziji bo leta 2020 stela ze dve milijardi prebivalcev, medtem ko bo do konca stoletja 60 odstotkov prebivalcev mest živel v barakarskih predmestnih naseljih, ce ne bo hitro prislo do korenitih reform, ugotavljajo preliminarne studije za napovedano ministrsrsko konferenco Organizacije združenih narodov o urbanizaciji azijsko-pacifiške regije. Tovrstne perspektive pomenijo »velikanski izziv za vlade teh držav«, med katerimi jih je precej »ze ujetih v prvovrstno politično zanko ob vprašanju razvoja urbane infrastrukture«, ugotavlja omenjena studija. Napovedana ministrska konferenca Komisije za gospodarska in social-

na vprašanja Združenih narodov za Azijo in Pacifik (Cesap) bo potekala v Bangkoku med 27. in 30. oktobrom, torej v tisti prestolnici Azije, ki jo kar najbolj prizadevajo problem infrastrukture. V dveh ali treh desetletjih se bo večina azijskih družb, v katerih je kmetijstvo doslej igralo poveljavno vlogo, znašla v obdobju industrializacije in urbanizacije, z naraščajočo stopnjo naravnega prirastka, ki pa ga bodo spremljali revščina, neurejeno zdravstvo, urbanizacija in polucija, ugotavlja pripravljala studija, objavljena v terek. »Do leta 2020 se bo urbana populacija na območju Azije in Pacifika povečala na več kot dve milijardi prebivalcev, pri čemer bo

stopnja urbanizacije ze 55-odstotna,« napoveduje studija. Ze zdaj več kot polovica urbanega prebivalstva Tajske prebiva v Bangkoku, tretjina prebivalcev Bangladeša, Filipinov ali Južne Koreje pa naseljuje Daco, Manilo ali Seul. Zdi se, da je tak razvoj neizogiben, saj »vsa dejstva napovedujejo, da se boljši zaslužek ter raven izobrazbe kmečke populacije konča v pospešenih migracijskih valovih« proti mestom, na mesto da bi ta gibanja zavrla, za kar si prizadevajo vse politike, ki hočejo ohraniti svoje kmečko prebivalstvo. Ena od studij ZN tudi predvideva, da bo do konca stoletja »60 odstotkov urbanega prebivalstva Azije živel v predmestnih barakar-

skih naseljih ali v nasilno vseljenih opuščenih stanovanjih, ce ne bodo takoj sprejeli korenitih reform«, ki jih zaenkrat se ni zacela nobena od teh držav, kot ugotavljajo dokumenti. Tako je Južna Koreja v letih od 1970 do 1986 kljub vrtoglavi stopnji naraščanja svoje gospodarske moči »ohranila kar 17 odstotkov, po uradnih podatkih tistih družin, ki živijo v neprimer- nih stanovanjih«, medtem ko v Bombayu živi ze več kot polovica mestnega prebivalstva v barakarskih naseljih, v Hong Kongu pa se več kot dva milijona prebivalcev resno spopada z zdravstvenimi problemi, katerih vzrok je onesnaženost okolja, kot navajajo omenjeni viri. (AFP)

PRESENETLJIVI PODATKI IZ WASHINGTONA

Čeprav ni več hladne vojne, ameriške jedsrke podmornice nenehno patrolirajo po svetovnih morjih

WASHINGTON - Ameriške jedsrke podmornice so zdaj dalj časa na patrolnih plovbah kot v času hladne vojne, ceprav je celotna zaloga jedsrkega orožja manjša, so v pone- deljek javno sporočili uradne podatke.

Podatek, objavljen v skladu z Listino o svobodnem informiranju v ponedeljkovem Biltenu znanstvenikov za atomsko energijo, govori o strateških balističnih podmornicah (SSBN), opremljenih z izstrelki. Te podmornice so kar 53 odstotkov delovnega časa na morjih, medtem ko so v letih od

1970 do 1980 povprečno krizarile po morjih le med 40 in 47 odstotkov delovnega časa.

Vojska mornarice je število tovornih podmornic (SSBN) sicer zmanjšala; med leti od 1967 do 1979 jih je bilo 41, zdaj jih le 19. Ker je njihovo število občno manjše, je vsaka od njih dalj časa na plovbi.

V novembrski številki Biltenu za jedsrka vprašanja sta strokovnjaka na tem področju Robert Norris in William Arkin zapisala, da je zato prislo do »izzivalne stopnje pripravljenosti«. Sedanjo jedsrsko floto sestavlja 13 po-

dmornic trident in 6 podmornic poseidon. Odkar je januarja 1993 prevzel oblast predsednik Clinton, se je do julija število patrolnih plovb pomorske flote zmanjšalo na 53 odstotkov s prejšnjih 58 odstotkov v času predsednika Georgea Busha v letu 1992. Po podatkih Pentagona naj bi imela Rusija na patrolni plovbi eno samo ladjo tipa SSBN. Vendar strokovnjaka dodajata: »Kljub temu imajo Združene države Amerike svoje SSBN ladjeve v popolni pripravljenosti za takojšen jedsrski napad, in to ze tri desetletja.«

Jim Wolf / Reuter

VELIKA BRITANIJA / PARLAMENT

Še manj denarja za obrambo

Poslanci se prerekajo o obrambni politiki, finančni minister pa računa po svoje

ALJA KOSAK

LONDON - Po dolgih poletnih poci-tnicah so se britanski poslanci v pone- deljek vrnili v parlament in takoj zaceli zgogo dvodnevno razpravo o obrambni politiki, ki jo podžigajo razširjene govorice, da bi finančni minister Clarke rad v državnem proračunu, ki ga bo objavil prihodnji mesec, znižal obrambne stroške se za milijardo funtov.

Prav v ponedeljek pa je parlamentarni obrambni odbor izdal kar dve poročili, v katerih svari, da so britanske obrambne sile dosegle minimum in bi vsako nadaljnje zmanjševanje stroškov ogrozilo varnost države. Predsednik odbora sir Nicholas Bonsor je k temu se dodal, da bi bilo »popolnoma nesprejemljivo zmanjšanje izdatkov za znesek, o katerem je beseda«.

Parlamentarni obrambni odbor v poročilu o stanju mornarice meni, da napovedano znižanje stroškov za mornarico in s tem povezano zmanjševanje števila bojnih ladij »pomeni resno nevarnost za dolgoročno varnost države«.

Drugo poročilo o ocenah obrambne politike pa med drugim ugotavlja, da vlada »nima prave predstave, katere nacionalne interese bo potrebno braniti in kaj so prioritete te obrambe glede na pričakovane grožnje in nevarnosti«.

Obrambni minister Malcolm Rifkind je v razpravi v spodnjem domu parlamenta sicer napovedal, da vlada opu-šča načrt za nakup novega jedsrkega strateškega raketnega sistema (TASM) za letalstvo, kar naj bi dolgoročno prihranilo 1,8 milijarde funtov. Poleg tega je napovedal se prodajo dveh ladjedelnice mornarice, Davenporta in Rosytha. Toda ob podpori poslancev je minister Rifkind dal odločno vedeti, da je na vsako nadaljnje zmanjševanje obrambnega proračuna, ki zdaj znaša 24 milijard

funtov, pripravljen pristati le na podlagi temeljite revizije britanskih obrambnih sil. Obrambni minister v senci David Clark, ki naceloma ne nasprotuje zmanjševanju obrambnih izdatkov, pa svari, da zmanjševanja ne more diktirati finančno ministrstvo, kajti takšen diktat lahko pripelje do velikih vrzeli v narodni obrambi v prihodnje.

Vzporedno z razpravo o obrambnih izdatkih potekajo tudi pogovori o vprašanju britanske vloge v svetu in reševanje nasprotij, ki jih s tem v zvezi povzročajo njene dolgoročne vojske obveznosti - kot npr. v Honk Kongu, Nemčiji, na Cipru in podobno - ter vedno večje mednarodne obveznosti, kot so vzdrževanje miru in clovekoljubnih akcij v okviru ZN.

Komentatorji hkrati zatrjujejo, da bo dolgoročno ogroženo britansko stalno mesto v Varnostem svetu ZN, ce britanske vojske sile ne bodo sposobne izpolnjevati njenih političnih obveznosti, zato postavljajo vprašanje, ali so pomembnejše politične obveznosti ali razpoložljivi denar.

Britanija trenutno izpolnjuje kar 34 vojskijh obveznosti po svetu; ker pa so njene vojske sile preobremenjene, se tudi obotavlja sprejeti nove obveznosti za vzdrževanje morebitnega miru v Bosni. Med vodilnimi zahodnimi silami ima sicer enega največjih obrambnih proračunov, ki znaša stiri odstotke bruto nacionalnega proizvoda. Zato je razumljivo, da je v času svetovne recesije tako kot mnoge druge države pod velikimi pritiski za znižanje tega proračuna. Toda med letoma 1991 in 1992 je Britanija poleg Belgije najbolj skrcila izdatke za obrambo. Kako naprej, pa ostaja zdaj bolj kot kdaj doslej perece vprašanje.

TOKIO / RADIOKATIVNI ODPADKI

Jelcin naj prepreči novo izlitje

TOKIO - Japonska vlada je včeraj pozvala ruskega predsednika Jelcina, naj poseže in prepreči novo izlitje radioaktivnih odpadkov v Japonsko morje. Po vesteh, ki prihajajo iz Moskve, bi to tega moralo priti že danes, ko naj bi v morje izlili 800 kubčnih metrov »nizko-radioaktivnih odpadkov«. Zahtevo za Jelcinovo »politično posredovanje« so včeraj na japonskem zunanjem ministrstvu uročili ruskemu veleposlaniku Cizovu. Podsekretar Kunihito Saito ga je obenem zaprosil, da posreduje ruskemu predsedniku protest japonske vlade zaradi takega početja. Veleposlanik Cizov je v zadregi svojemu japonskemu sogovorniku sporočil, da so ruska jedrska odlagališča na kopnem nasitena s radioaktivnimi odpadki in da se je Moskva prisljena znebiti svojih nizkoradioaktivnih odpadkov na odprtem morju, da lahko nadaljuje z usklajevanjem visokoradioaktivnih odpadkov. V ponedeljek so v Moskvi odgovorili za jedrska vprašanja trdili, da bodo potrebovali vsaj tri leta, da odpravijo izlivanje radioaktivnih odpadkov v morje, včeraj pa je veleposlanik Cizov Japancem izjavil, da bodo nova kopenska skladišča pripravljena seže čez deset let. Kaj naj to pomeni, ni povsem jasno, na tistem se

ze vsiljuje domneva, da hočejo Rusi s takimi dejanji sodu izbiti dno in doseči, da bi Japonska finančno pomagala pri urenitvi novih ruskih jedrskih odlagališč.

Vesti iz južnokorejskega Seula, kjer se nahaja generalni direktor Mednarodne agencije za jedrsko energijo Hans Blix, potrjujejo to domnevo. Južnokorejska vlada je namreč napovedala, da je pripravljen sodelovati pri reševanju tega ruskega problema. Navsezadnje je brezni pogled na navtične karte zgovorno dokazuje, da bodo radioaktivne odpadke prej prispele h korejski kot k japonski obali. Nič čudnega torej, da je Hans Blix skušal gasiti požar polemik. Mednarodna agencija je bila predhodno obveščena o odlaganju ruskih radioaktivnih odpadkov v morje. Tudi po njegovih besedah gre za nizkoradioaktivne odpadke, moral pa je priznati, da je s tem Rusija kršila Londonsko konvencijo, ki prepoveduje odlaganje radioaktivnih snovi v morje. Predstavnik za tisk ruskega zunanjega ministrstva Grigorij Karasin je včeraj priznal, da je incident »obzaložanja vreden« in da ga ne bi smeli ponoviti. Vsekakor pa bodo to vprašanje skušali rešiti na prihodnjem japonsko-ruskem sestanku.

M O S K V A

Novi predlogi za preureditev Rdečega trga

MARTIN NESIRKY, REUTER

MOSKVA - Moskovski zupan Jurij Luzkov je predsedniku Borisu Jelcinu predložil ambiciozen nacrt za obnovo Rdečega trga, v sklopu katerega bi med drugim odstranili Leninove posmrtne ostanke iz mavzoleja, v katerem so shranjeni. Odpravili bi tudi velikanske rdeče zvezde s streh kremeljskih stolpov. Nacrt bo prav gotovo izzval jezo trdoživih komunistov, ki se vedno obozujejo ustanovitelja sovjetske države Vladimira Lenina.

Na uradu, ki skrbi za pravna vprašanja na sežu moskovske občine, so Reuterjevemu dopisniku v torek povedali, da so nacrt že predložili Jelcinovi administraciji, Jelcinov tiskovni urad pa ni potrdil teh vesti. Torej ni jasno, kdaj ali če ruski predsednik sploh namerava odobriti nacrt. Glede na nesoglasja o nacrtu, bi Jelcin lahko zaupal to odločitev ruskemu parlamentu po decembrskih volitvah.

Po časopisnih poročilih predvideva nacrt pokop Leninovih ostankov v Sankt Peterburgu, na pokopališču Volovskij, kjer je že pokopana Leninova mati. Bajje nameravajo odstraniti iz bližine Kremlja posmrtne ostanke še drugih sovjetskih voditeljev. Poleg tega želijo odpraviti tudi ogromne rdeče zvezde, ki krasiijo Kremelj in namesto teh postaviti tipične ruske simbole, mogoče simbol dvoglavega orla. Nacrt predvideva tudi prenos kipov ruskih narodnih herojev Kuzne Minina in Dimitrija Požarskija proti sredini Rdečega trga, kjer bi tudi ponovno postavili cerkev. Ni se znano, ali bodo Leninov mavzolej ohranili.

AVSTRALIJA / URADNO SPOROČILO VLADE

Domorodci imajo pravico do zemlje

Pogodbo so sprejeli po sedmih mesecih pogajanj - Protesti iz nekaterih držav

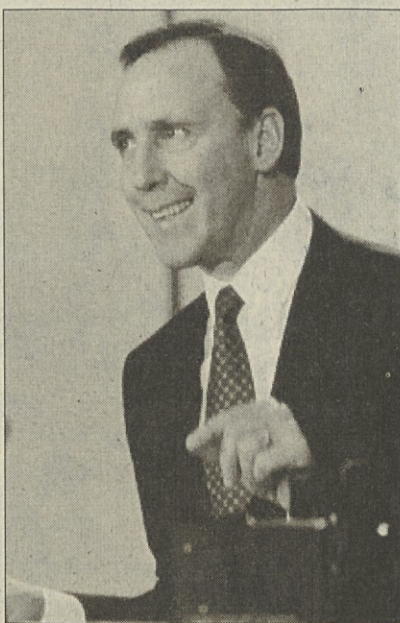
MICHAEL PERRY, REUTER

SYDNEY - Avstralski premier Paul Keating (na sliki) je v torek napovedal dogovor z avstralskimi domorodci, katerim bo končno priznana pravica do zemlje. Mnogi domorodci so dejali, da je dogovor zgodovinskega pomena, toda nekateri vodilni domorodski aktivisti in nekateri konservativni politiki so predlagano zakonodajo ocenili negativno.

Keating je novinarjem povedal, da je do pogodbe prišlo po sedmih mesecih razgretih pogajanj. Nova zakonodaja bo končno odpravila sporno nacelo »terra nullius« in dejansko priznala, da so na avstralskih tleh najprej živeli domorodci, ki imajo torej vsa pravica do zemlje. S tem bodo odnosi med domorodci in potomci priseljencev končno temeljili na resnici in ne na lazi, je se pristavil premier.

Visoko sodišče je lani razsodilo, da imajo domorodci pravico do zemlje in torej razveljavilo nacelo »terra nullius«, po katerem Avstralija ni bila naseljena, ko so leta 1788 prisli beli priseljenci. Razsodba je po enem od tožiteljev dobila ime Mabo. Keating se sedaj nadeja, da bo Mabo podlaga za spravo med domorodci in belci.

Dogovor predvideva, da bodo domorodci dobili zakonito pravico do zemlje, toda v primeru pašnikov, ki so jih dali v zakup v razdobju od leta 1975 do decembra 1993, bi bila ta pravica avtomatično izbrisana. Vlada bi ustanovila sodišča, ki bi sodila pri zemljiških zahtevah, na splošno pa bi zvezne države imele popoln nadzor nad gospodarsko uporabo zemljišč. Odszkodnine in priznavanje zemljiških pravic ostajajo vladni. Keating je mnenja, da je dogovor

dobra kupcija za vse vpletene strani.

Lois O'Donoghue, predsednica Komisije za domorodce je izjavila, da dogovor zadovoljuje poglobljene zahteve domorodcev, ki jim pogodba daje končno možnost postati prava politična sila v Avstraliji. Nekateri domorodski predstavniki pa so pogodbo zavrnili, ker ne jamci domorodcem možnosti upiranja gospodarskemu izkoriščanju njihove zemlje. Odvetnik Michael Mansell je naglasil, da so zmagali vsi, razen domorodcev. »Izgubili smo, vendar smo vedno pričakovali, da bomo.« Dejal je, da bodo skušali spremeniti zakonske predloge, predno bi postali zakoni. Novi zakonodaji pa se upirajo tudi nekatere zvezne države, ki trdijo, da se bodo ravnale po svoji zakonodaji, ne pa po zvezni.

Umrla je Belinda, svetovno znani pajk

LONDON - V londonskem zivalskem vrtu zalujejo. V 23. letu starosti je umrla Belinda, svetovno znani pajek velikan. Svojo slavo je Belinda doživela, ker je nastopila v številnih filmih in televizijskih oddajah (»Doctor No«, »Indiana Jones in prekleti tempelj«). Kljub svojemu grozecu izgledu, saj je Belinda merila 17 centimetrov, tehtala pa 45 gramov, je bila po trditvah britanskih zoologov »pohlevnega, prijateljskega in odprtega značaja«. Nič čudnega, da so jo uporabljali tudi pri zdravljenju strahu pred pajki.

Monna Lisa je bila brez zob

LONDON - Zagonetni nasmešek Monne Lise na Leonardovi Giocondi je sprožil fantazijo marsikaterga obduovalca, ki je skušal razvozlati vzrok tega zagonetnega nasmeška. Sedaj je ameriški zobozdravnik Joseph Borkowski razvil novo teorijo. Po njegovem je bila Monna Lisa brez zob, ki jih je brzkone zgubila v kakem družinskem prepiru. S pikolovsko zobozdravniško natančnostjo je Borkowski pokrepil svojo teorijo, odkril je celo malo brazgotino na njenih ustnicah, ki naj bi se dodatno potrjevala to domnevo.

Bradenburška prepovedala zborovanje republikanerjev

BERLIN - Notranji minister brandenburške zvezne dežele je prepovedal sobotno zborovanje skrajno-desničarskih republikanerjev pri Eberswaldeju. Po njegovem Brandenburg ne sme postati »poligon za urjenje skrajne desnice«, obenem je levica že napovedala protidemonstracijo, tako da bi se lahko vsa zadeva izrodila. Brandenburški upravitelji so že v začetku prejšnjega meseca prepovedali podobno zborovanje pri Cottbusu, ki ga je pripravljala desničarska Nemška ljudska in domovinska zveza.

Čemobilu se bodo pridružile še tri JE

KIJEV - Ukrajinski minister za energijo Vilen Semenuk je včeraj dokončno razbil upanja naravovarstvenikov, da bi lahko zaprli jedrsko elektrarno v Čemobilu, kjer je bila aprila 1986 najhujša jedrska nesreča v zgodovini človeštva. »Brez Čemobila bi to in prihodnje zime zmrzovali«, je povedal Semenuk. Z prejšnji petek sta predsednik republike Kravčuk in predsednik parlamenta Pljus podprla sklep o ohranitvi Čemobila in izgradnji treh novih jedrskih elektrarn.

Strela ubila deset otrok

NEW DELHI - Strela je ubila deset otrok, ki so se med nevihto v neki vasi indijske zvezne države Zahodna Bengala zatekli v neko hišo. Kot navaja indijska tiskovna agencija PTI, so bili vsi izredno mladi, saj najstarejši ni dopolnil 15 leta starosti.

V Tokiu aretirali nevarnega lokostrelca

TOKIO - V središču japonske prestolnice so včeraj aretirali 57-letnega Sigenoriya Sakamakija, ki je s svojim lokom ranil neko gospo. Sam trdi, da je ciljil v prebučne avtomobile, a to mu ni pomagalo, ker se bo morala nesrečna gospa zaradi 6 centimetrov globoke rane v hrbtu zdraviti dober mesec. Da bi bila mera polna, je Sigenori osumljen, da je januarja z lokom zadel tudi neko racko. Slika te s puščico prebodene race je obsla ves svet in ganila Japonce. Preiskovalci so namreč ugotovili, da sta si obe puščici, včerajšnja in januarjska, za las podobni. Sigenori Sakamaki stanuje le sto metrov od jezera, kjer so nasli ranjeno raco.

Miši v Westminsteru: poslanci hočejo mačko

LONDON - Predsedstvo britanskega spodnjega doma, »naj se posluži storitev mačke, da premaga miši, ki motijo resne politične razprave nekaterih castitljivih članov parlamenta«. Tako se glasi zahteva skupine britanskih poslancev, ki so sili, da se miši svobodno sprehajajo po templju britanske demokracije - Westminsterju. Vse se je začelo med poletnimi počitnicami, ko so cestna in kanalizacijska dela pred parlamentom prisilila miši, da so si poskale mirnejše zatocisce med poslanskimi klopmi in uradi. Po počitnicah so zaman izvedli deratizacijo, tako da sedaj poslanci zahtevajo, naj parlament »vzame v službo mačko«.

Bush se je preselil

NEW YORK - Nekdanji ameriški predsednik Bush se je preselil v novo hišo, ki ni večja od ovalnega studija Bele hiše. To je naredil kar pes, saj je nova hiša le streljaj od prejšnje. Kljub majhnosti pa ima stiri sobe, tako da bosta lahko Bush in Barbara izmenično gostila svoje številne potomce.

FRANCIJA / PROTI 4.000 ODPUSTOM PRI DRUŽBI AIR FRANCE

Stavkajoči paralizirali letalski promet v Parizu

PARIZ - Pariško letališče Charles De Gaulle je popolnoma paralizirano zaradi stavke uslužbencev Air France, ki so zasedli vsa letalska poslopja ter tudi vse pristajalne steze in plosčadi na letališču. Ze predsinocnjim so bili številni potniki prisiljeni s končki prehoditi nekaj kilometrov, da so prisli do letal na plosčadi, ki je uslužbenci se niso zasedli. Včeraj pa je bilo letališče v celoti zasedeno. Poleg tega je včeraj 2.000 uslužbencev francoske letalske družbe zasedlo tudi letališče Orly in preprečilo vzlet letala za New York.

Uslužbenci francoske družbe stavkajo proti nacrtu za preosnovo podjetja, ki predvideva ukinitve 4.000 delovnih mest.

Stavkajoči uslužbenci družbe Air France na plosčadi letališča Charles De Gaulle (Telefoto AP)

ZDA / PROCES ZARADI POSKUSA UMORA BELOPOLTEGA ŠOFERJA DENNYJA

Porotniki se nikakor ne morejo zediniti

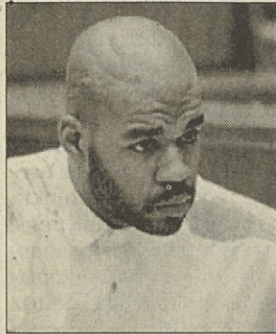
Obtoženca Williamsa in Watsona so zaenkrat spoznali za kriva manjših prestopkov

LOS ANGELES - Porota, ki se mora izreči o napadu na Reginalda Dennyja, bi morala zopet priceti razpravo, po zelo napetem dnevu, v teku katerega je spoznala obdolženca Williamsa in Watsona nekriva za večino obtožb.

Dennyja, belega voznika tovornjaka, so lani v živo videli po televiziji, medtem ko ga je pretepal skupina crncev med izgredu v Los Angelesu, potem ko je neko državno sodišče oprostilo stiri bele policaje, ki jih je nekdo snemal, ko so pretepli crnopoltega Rodneya Kinga.

Damian Williams

Henry Watson

V ponedeljek je porota spoznala Damiana Williamsa (20 let) in Henryja Watsona (29 let) kriva manjših prestopkov proti Dennyju. Porotniki se bo-

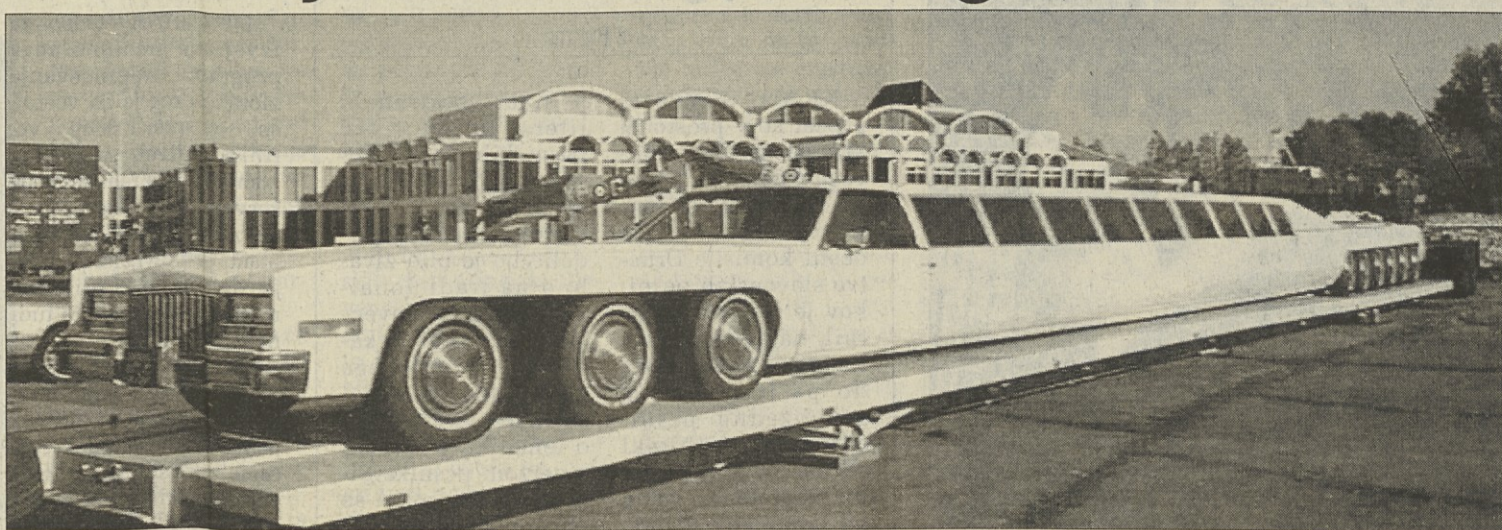
do morali sedaj izreči ali je Williams kriv naklepnega poskusa umora. Kaze namreč, da je iz nekega posnetka razvidno, da je Williams tresil

z opeko Dennyja v glavo. Watson bo moral odgovorjati, zato ker je s smrtonosnim orožjem napadel nekega Azijca, ki se je pripeljal na križišče, kjer je prišlo do krvavih dogodkov, nekaj minut pred Dennyjem.

Porota, ki je rasno mesana ter jo sestavljajo deset zensk in dva moška, je sodniku visjega losangeleskega sodišča Johnu Ouderkirku v ponedeljek trikrat izjavila, da so glede nekaterih točk obtožnice pri mrtvi točki. Obdolžena bremenijo obtožbe napada in ropa Dennyja in sedmih mimoidočih.

VELIKA BRITANIJA / PRIMERNA LE ZA MUZEJ

Skoraj 22 metrov dolga limuzina

Pred muzejem vozil v britanskem Hendonu se šopir 21 metrov in 93 centimetrov dolg cadillac eldorado iz leta 1987, ki tehta več kot 7 ton (AP)

V OSPREDJU / PARLAMENTARNA PREISKAVA AFERE HIT

Zaslišana sta bila Stubej in Lozej, prvi dve priči iz Hitovih vrst

Benjamin Stubej: Novogoriško podjetje je vedno poslovalo v skladu z zakoni in predpisi

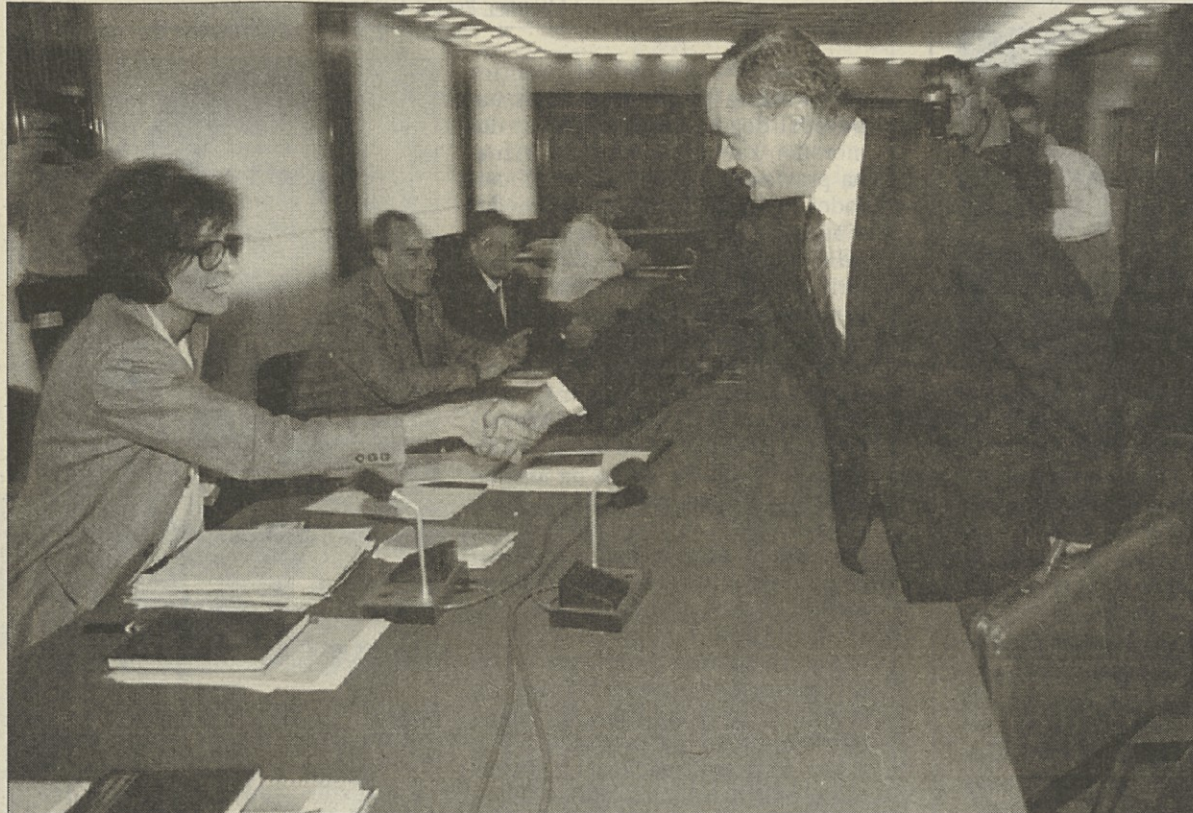
TANJA STARIC

LJUBLJANA - Parlamentarna preiskovalna komisija, ki raziskuje politična ozadja najbolj razpiti slovenskih afer, je včeraj prvič zaslišala dve priči, ki sta zaposleni v Hitu. »Hitovci« doslej namreč sploh niso prihajali na zaslišanja ali pa - na primer generalni direktor Danilo Kovacic - niso odgovarjali na vprašanja.

Benjamin Stubej, pravnik v novogoriškem podjetju in nekdanji Kovacicev svetovalec za gospodarsko pravo, je odgovarjal predvsem na vprašanja o Hitovem lastništvu. Pripravljaj je pogodbe »v okviru zakonskih možnosti« v vrsti primerov (nakupi Argonavtov, Cimosovih poslovnih prostorov v Novi Gorici ...), zatrdil pa je, da ni nikoli sodeloval pri političnih dogovorih. Tako ne ve nicesar o morebitni vpletenosti politike - edini, ki bi lahko povedal, ali ima dogajanje v Hitu politično ozadje, pa je po njegovem mnenju Danilo Kovacic. Stubej je zatrdil, da je Hit spoštoval vse takrat veljavne zakonske predpise (zakon o igrah na srečo, zakon o podjetjih ...). Na vprašanje, ali se spomni, kateri politični funkcionarji so obiskovali Hit, je povedal, da so na vrsti sestankov sodelovali občinski politiki, videl pa je

tudi obiske vladnih predstavnikov za turizem - Bogomile Mitic, ki je turizem »pokrivala« v Sinigojvi vladni, Janeza Sirseta, Zvonka Drakslerja. Na vprašanje, ali je Hit financiral politične stranke ali funkcionarje, je povedal, da ve samo za kampanjo Danila Kovacica, ki jo je vodila Nelida Nemec, Stubej pa je skrbel za pravne podrobnosti. Hit je za kampanjo nakazal določen denar in o tem naj bi - sicer sele post festum - odločal tudi upravni odbor podjetja. Na vprašanje, zakaj Hit ni plačeval davkov na posebne igre na srečo, je priča povedala, da so ravnali v skladu z navodili finančnega ministrstva. Stubej je se povedal, da je »javna skrivnost, da ima delež v igralništvu tudi udback, da pa on v Hitu nikoli ni videl nikogar iz te službe - pač pa v zadnjem času v podjetju srečuje veliko neznanih ljudi iz Ljubljane. Igralnica varnostni službi ni dajala provizij neposredno - od 12 do 18 odstotkov je plačevala posojilni službi, ta pa je potem »poslovala« z obveščevalno službo.

Druga priča, vodja Hitove igralnice v Tolminu in nekdanji vodja Casinoja v Novi Gorici Davorin Lozej, je eden od »odstavljenih« članov upravnega odbora, ki se je na ta sklep za pri-

Hitovci pred preiskovalci: od protokolarne vljudnosti do očitkov in zoprnih vprašanj

tožil. Podrobnosti svojih sporov s Kovacicem ni pojasnjeval, ker je na sodišču obljubil, da o tem v interesu preiskave ne bo javno govoril. Povedal je le, da bi bilo - če bi deloval v skladu s Kovacicevimi navodili - to zanj preveč tvegano. Na očitek, da tolminska igralnica deluje brez dovoljenja, je Lozej povedal, da to ni res. Podaljšanje dovoljenja je podpisal Janez Kopac, na-

jbrz takrat, ko je bil finančni minister, velja pa do konca leta. Lozej sicer meni, da se v igralnicah ni pral denar - to se po njegovih besedah lažje »izvaja« v bankah. Prav tako ne verjame, da so bili v igralnicah »crni fond« starega režima, razumljiveje se mu zdi, da bi bile »rezerve« v izvoznih podjetjih. Lozej ne ve nicesar o tem, da bo upravni odbor sklepal o denarju, ki ga je Hit

namenil za Kovacicevo volilno kampanjo.

Na vprašanje, ali se spomni funkcionarjev, ki jih je v zadnjih letih videl v Hitu, je povedal, da je tja prihajalo veliko politikov - enkrat Peterle, enkrat Sesok, enkrat Drnovsek ... Nicesar ne ve o placevanju denarja tajnim službam, ve pa, da so se provizije leta 1988 povečale na 18 odstotkov, vendar Kovacic ni povedal, kdo je zahteval to

povečanje. Lani je Hitovo vodstvo vsoto prepolovilo.

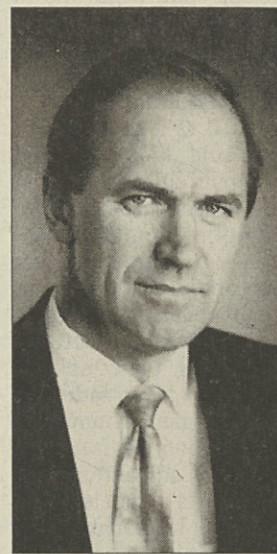
Obe priči o političnih ozadih »nista obvesčeni« in to sta zapisali tudi v posebni izjavi - da o »zlorabah pooblastil ne more govoriti tisti, ki pri tem ni sodeloval«. V izjavi sta tudi opozorili, da imajo domnevni prestopniki »veliko politično in ekonomsko moč« in da lahko to uporabi za oviranje preiskave.

SINDIKATI / ODGOVOR VLADI

Napovedali so povračilne ukrepe

Vlada krši kolektivno pogodbo - Nezadovoljstvo zaradi izhodiščne plače

MIJA GACNIK

Semolič: Nerazumno početje vlade

LJUBLJANA - O tem so na včerajšnjih tiskovnih konferencah se pred parlamentarno razpravo o proračunskem memorandumu spregovorili predstavniki Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in Konfederacije sindikatov 90 Slovenije. Predsednik ZSSS Dusan Semolič je dejal, da gre za nerazumno početje vlade, saj sindikatov prej ni povprasala za mnenje. Predsednik obalnih sindikatov Boris Mazalin je poudaril, da so proti proračunskemu memorandumu, ker niso bili zvraven, ko je bil sprejet.

Vlada se je namreč s podpisom kolektivne pogodbe za negospodarstvo sama zavezala, da se razprava o tarifnem delu prične ob pripravi vsakoletnega proračuna. Kljub pozivom sindikatov, podpisnikov kolektivne pogodbe za negospodarstvo, je sprejela izhodiščno plačo za prvi tarifni razred v višini 27 tisoč tolarjev in se opredelila za obstoječo eskalacijsko lestvico, s čimer je kršila kolektivno pogodbo za negospodarstvo.

Izhodiščna plača, ki jo določa proračunski memorandum, je za Konfederacijo 90 nesprejemljiva, ker ne upošteva rasti življenjskih stroškov in plač v gospodarstvu. Zajemena bruto plača bi morala po mnenju Konfederacije 90 znašati najmanj 28 tisoč tolarjev, s proračunskim memorandumom pa so plače realno nižje za

pet odstotkov. Mazalin je tudi dejal, da je nesprejemljivo, da so nekateri sindikati že vnaprej povedali svoje zahteve po višini izhodiščne plače, saj bi se morali uskladiti z drugimi sindikati in v pogajanjih z vlado nastopiti enotno. V Konfederaciji 90 se tudi ne strinjajo s predlogom zakona o razmerjih plač v javnih zavodih in državnih organih, saj bi vprašanje plač po njihovem mnenju lahko uredili z aneksom k splošni kolektivni pogodbi.

V ZSSS opozarjajo, da memorandum predpostavlja spremembo vrste zakonskih določil, ki bistveno znižujejo pravice delavcev in brezposelnih, sredstva za socialne transferje, nadomestila brezposelnim in aktivno politiko zaposlovanja pa so prenilna. Opozorili so tudi, da vlada v proračunskem memorandumu kljub »dosedanjemu ignoriranju sindikatov« pričakuje konsenz in napoveduje tripartitno sodelovanje, v kar pa sami ne verjamejo.

Vladnemu predlogu izhodiščne plače nasprotuje tudi Republiški odbor sindikata državnih in družbenih organov ter od 1. januarja zahteva izhodiščno plačo v višini 30 tisoč tolarjev. ROS namreč ocenjuje, da je proračunski memorandum neustrezen in da zavaja sindikate.

Protest sindikatov

Devet sindikatov, podpisnikov kolektivne pogodbe za negospodarske dejavnosti, je včeraj prvič nastopilo enotno. Podpisali so namreč protestno izjavo, s katero ostro nasprotujejo predlogu zakona o razmerjih plač v javnih zavodih in državnih organih, ker se po njihovem mnenju z njim bistveno zozuje vsebina že doseženih kolektivnih pogodb. Zakonu nasprotujejo predvsem zato, ker jim vlada kljub opozorilom ni dopustila izraziti mnenja in stališč ob pripravi zakona. Vlada je sicer oblikovala strokovno skupino, v kateri so sodelovali tudi predstavniki sindikatov, vendar naj bi to po njihovem mnenju storila zgolj pod pretvezo, da zakon pripravljajo skladno s stališči sindikatov. Sindikati se upirajo temu, da so zgolj krinka za enostranske poteze vlade, in izjavljajo, da ne bodo več sodelovali pri pripravi zakona. (MIG)

BAVARSKI SENAT / NA OBISKU V SLOVENIJI

»Obstane lahko le močno federalizirana Evropa«

Bavarci navdušeni nad Slovenijo - Koristna in zanimiva izkušnja

LJUBLJANA - Delegacija predstavnikov bavarskega senata in novinarjev, ki spremljajo delo bavarskega senata, je danes končala tridnevni informativni obisk v Sloveniji, ki ga je predsednik bavarskega senata Hans Weiss označil za »koristno izkušnjo«.

Predsednik državnega sveta Slovenije Ivan Kristan je obisk označil za uspešen, saj so se gostje s Slovenijo seznanili tako s turističnega vidika kot skozi današnje pogovore s predstavniki slovenske vlade.

Kristan je z delegacijo državnega sveta spomladi letos obiskal bavarski senat, da bi navezal stike med sorodnima telesoma in izmenjal praktične izkušnje o dvodomnem sistemu, kot je povedal.

Dr. Weiss je poudaril, da imajo »evropske države, ki so bile osvobodene po drugi svetovni vojni, zlasti Evropska skupnost, razlog, da se zanimajo za ta del Evrope. Evropa lahko obstane samo, če je močno federalizirana, če upošteva načelo subsidiarnosti in če nobena kultura ni zapostavljena.« je menil.

Bavarski senatorji in novinarji, ki spremljajo delo bavarskega senata, so se danes sestali s predsednikom DS Ivanom Kristanom, nato s predsednikom državnega zbora Hermanom Rigelnikom in z ministrom Davorinom Kračunom. V nedeljo so si gostje ogledali Ljubljano, včeraj pa so obiskali Dolenjsko, kjer so si ogledali Novo mesto, Otočec, kartuzijo Ptererje in Trsko goro. (STA)

Z bavarsko delegacijo se je srečal tudi Herman Rigelnik

DRŽAVNI ZBOR / STANOVANJA

Krajinska »kozmetika«

LJUBLJANA - Parlamentarni odbor za infrastrukturo in okolje je začel obravnavati predlog zakona o spremembah in dopolnitvah stanovanjskega zakona in se opredelil za javno predstavitev zakonskih nov. Javna predstavitev mnenj o noveliranju stanovanjskega zakona, zlasti o noveli, ki se nanasa na pravice t.i. denacionalizacijskih upravičencev, naj bi bila pred naslednjo sejo državnega zbora, 4. novembra, v prostorih parlamenta.

Članom odbora je rešorni minister Miha Jazbinšek spregovoril o finančnih posledicah, ki bi jih povzročila uveljavitev novele glede najemnikov v stanovanjih, ki zapadejo v denacio-

nalizacijo. Po njegovem mnenju je za ministrstvo za okolje in prostor najbolj sprejemljiva varianta, po kateri ima imetnik stanovanjske pravice možnost izbire med tremi modeli privatizacije, spodbude za prodajo stanovanj s strani lastnikov pa so bolj stimulativne.

Odbor je obravnaval tudi vprašanje neposrednih cestnih povezav med kraji kočevske občine ob slovensko-hrvaški meji po ozemlju Slovenije. Sklenili so, da naj se za obstoječi poseg na odseku Grivec-Kuzel pripravi studija krajinske ureditve, za nadaljnji potek povezave med Kuzljem in Petrinjo pa naj se preuči druga trasa. (STA)

Zahteve iz KPD

Sindikat delavcev v kazenskopoboljševalnih domovih in zaporih zahteva za 30 odstotkov višjo izhodiščno plačo, uresničevanje možnosti administrativnega upokojevanja, prehod na 40-urni delovni teden, redno desetodstotno stimulacijo, odpravnino ob odhodu v pokoj v skladu s kolektivno pogodbo, izenecenje statusa vseh delavcev v zaporih in zagotavljanje sistematskih zdravniških pregledov delavcev. Opozorili so tudi na izjemno težke razmere, v katerih delajo zaposleni v zaporih in kazenskopoboljševalnih domovih, med drugim tudi izpostavljenost morebitnim obolenjem in okužbam. Čeprav se je konferenca včeraj udeležil predstavnik ministrstva za pravosodje, jim na njihove zahteve ni mogel zadovoljivo odgovoriti. (MIG)

Zakon o plačah v državni upravi

Na podlagi junijskega sklepa državnega zbora, da morajo biti plače v javnem sektorju poenotene, je vlada pripravila zakon o razmerjih plač v javnih zavodih in državnih organih. Ta zakon naj bi veljal za vse funkcionarje kot tudi za vse javne zavode, ki se financirajo iz proračuna, ter za Banko Slovenije in SDK. Zakon naj bi pomenil le prehodno rešitev za med seboj neusklajene sisteme plač v javnem sektorju. Uporabljal naj bi se za določitev in izplačevanje plač, kar pomeni, da v javnih zavodih in državnih organih ne bi bilo mogoče uporabljati drugačnih osnov za obračun plač kolicnikov. Kot osnova za obračun plač naj bi se uporabljala izhodiščna plača za prvi tarifni razred, kot je določena s kolektivno pogodbo za negospodarske dejavnosti. To pomeni, da te plače ne bi bile več neposredno povezane z višino in rastjo plač v gospodarstvu. Po predloženem zakonu naj se kolicniki delovnih mest ne bi bistveno povečali. (M. V.)

POEZIJA / JENKOVA NAGRADA

Kajetan Kovič nagrajen za knjigo Sibirski ciklus

VINE BESTER

KRANJ - Včeraj zvečer so v prostorih Kranjskega Prešernovega gledališča podelili tradicionalno Jenkovo nagrado. Po oceni komisije Društva slovenskih pesnikov je letosnji dobitnik nagrade pesnik Kajetan Kovič, nagrado pa je prejel za svojo zadnjo pesniško zbirko Sibirski ciklus, ki je izšla lani. Nagrajenec, eden od »pesnikov starih«,

je sicer vsestranski literat in avtor več pesniških zbirk - Pesmi, Letni čas, Pesmi starih ...

Pred večerno podelitvijo je bilo živahno na tradicionalnem srečanju slovenskih pesnikov v kadični omenjenega gledališča. Navzoči so izmenjevali misli o tematiki, povezani z verzom pesnika Simona Jenka »Cut se zlije mi v besedo«.

NARKOMANI / ZDRAVLJENJE IN REHABILITACIJA

Z razumevanjem preseči drugačnost

Projekta Srečanje in Človek naj bi začela delovati prihodnje leto

LJUBLJANA - Odbor za izvajanje nacionalnega programa preprečevanja zlorabe drog je na včerajšnji seji sprejel sklep o verifikaciji dveh programov zdravljenja in rehabilitacije zasvojenec. Oba programa mora potrditi parlament, pripravljaj pa upajo, da jim bodo pristojna ministrstva namenila tudi finančno podporo.

Comunita Incontro je projekt, ki ga v Italiji izvajajo že trideset let, pri nas pa naj bi kot skupnost Srečanje zazivel v okviru Slovenske Karitas. Portorški zupnik Prelc si že dlje časa prizadeva za odprtje tera-

pevske skupnosti, v kateri se ozdravljajo narkomani z navseti, izkušnjami in delom pomagajo odvisnikom iz krize. Samo v Italiji je takih skupnosti, ki jih je ustanovil duhovnik don Pierino Gelmini, že 160, v njih pa se zdravijo tudi slovenski zasvojeneci. Prvi se koncujejo strogo terapijo in bodo lahko pomagali pri nastanku skupnosti Srečanje v Sloveniji. Stroske zdravljenja, mesečno 600 tisoč lir za enega zasvojenca, pokrijejo starši, drugi donatorji ali sponzorji, za-

dnja leta pa doda nekaj tudi italijanska država.

Drugi projekt za zdravljenje narkomanov nosi naziv Človek, izvajal pa ga bo Socialni forum za zasvojenosti in omame. Tudi ta program je narejen po italijanskem vzoru, trajal bo približno tri leta. Zasvojeni bodo deležni pomoči in usmerjanja pri rehabilitaciji, intenzivni terapiji in socialnem urejanju. V okviru projekta bodo pripravili tudi posebne programe za mladostnike in starejše narkomane ter terapevtsko delo z družinami zasvojenec z drogami.

MANJŠINE / SIMPOZIJ NA BLEDU

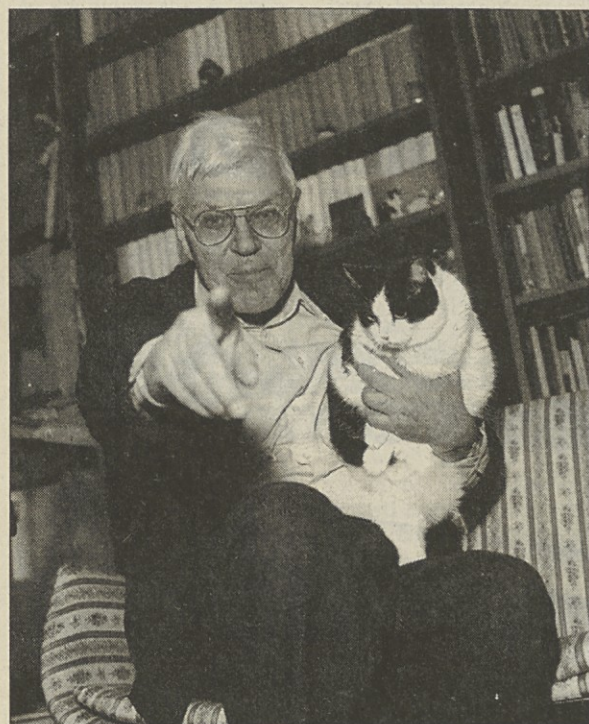
O zaščiti manjšin v prostoru Alpe-Jadran

LJUBLJANA - Na Bledu bo jutri in v petek potekal mednarodni simpozij z naslovom Manjšine v prostoru Alpe-Jadran. Na njem bo okrog 60 udeležencev razpravljalo o socialno-ekonomski in politični preobrazbi avtohtonih manjšin, manjšinskih pravicah v evropskih dokumentih, kulturni in jezikovni pestrosti ter ohranjanju narodnostne identitete manjšin v deželah na tem območju.

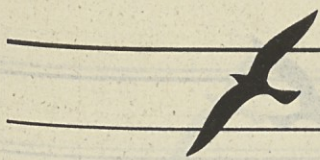
Organizatorji simpozija so delovna skupina za manjšine, slovenska vlada in Institut za narodnostna vprašanja iz Ljubljane. Izhodišče za razpravo je

ugotovitev, da so spremembe politične razmere v Evropi po letu 1990 povzročile tudi socialne in kulturne spremembe ter nove poglede na zaščito in razvoj manjšin, kar velja tudi za dežele na območju Alp in Jadrana.

Med prijavljenimi referati se jih veliko nanasa na položaj Slovencev v zamejstvu. Več udeležencev s Hrvaske in Madžarske pa bo osvetlilo položaj različnih manjšin v teh državah. Na otvoritvi simpozija na Bledu naj bi uvodoma spregovorili predsedujoči delovne skupine za manjšine, državni sekretar Peter Vencelj.

Pesniška nagrada za Kajetana Koviča (Foto: J. Suhadolnik)

STEYR

ES ne bo uvedla kazenskih carin

DUNAJ - Evropska skupnost (zaenkrat) ne bo uvedla kazenskih carin na proizvode avstrijskega proizvajalca avtomobilskih delov in tovornih vozil »Steyr Nutzfahrzeuge«. To je sporočil pristojni komisar Evropske skupnosti van Miert.

Pred tem je avstrijska vlada podala svoje stališče ter pri tem izpostavila, da gre za podjetje v krizni regiji, ki je prizadeta od velike brezposelnosti. Dunajska vlada je intervenirala tudi pri drugih državah članicah ES, Nemčija, Nizozemska in Luksemburška so nato zagovarjale avstrijsko argumentacijo v pristojnih gremijih ES.

Komisija Evropske skupnosti je letos v juliju predlagala ministrskemu svetu ES uvedbo kazenskih carin za tri industrijska podjetja v Avstriji. Poleg podjetja »Steyr Nutzfahrzeuge« sta bili prizadeti postojanki General Motorsa in Grundiga. Sankcije naj bi bile po mnenju ES potrebne zaradi avstrijske subvencijske politike za ta podjetja, ki naj bi bila v nasprotju s smernicami Evropske skupnosti. Predvideno so bile kazenske carine (od 4, 9 odstotka za General Motors do 20 odstotkov za Steyr) za uvoz proizvodov od teh podjetij v prostor Evropske skupnosti. (I.S.)

VRH SE / MANJŠINE

Kritični odmevi na »Dunajsko izjavo« SE

Stališče FUENS in NSKS

CELOVEC/DUNAJ - Tako imenovana »Dunajska izjava«, ki so jo voditelji 32 držav članic Sveta Evrope na koncu prvega vrhunjskega srečanja v avstrijski prestolnici sprejeli in v kateri je med drugim zapisano tudi stališče SE do vprašanja manjšin, je med koroškimi Slovenci naletela na dokaj različen odmev.

Medtem ko predsednik ZSO Marjan Sturm izjavo podprva, ker le-ta pojmuje manjšinska vprašanja kot kulturna vprašanja in ne sledi priporočilom, ki so zahtevala ureditev posebnih političnih pravic manjšin (npr. specifično politično zastopstvo), drugi zastopniki koroških Slovencev ne vidijo bistvenih premikov pri konkretni zaščiti pravic narodnih manjšin.

»Izjava je najmanjši možni skupni imenovalec, ki nosi francoski rokopolis«, je na primer dejal podpredsednik Federalistične unije evropskih narodnostnih skupnosti (FUENS), koroški Slovenec Reginald Vospernik. Vospernik trdi, da Francozi nimajo posluha za vprašanja manjšin (»saj npr. Bretonci nimajo manjšinskih

pravic«), zato tudi ni čudno, da izjava govori samo o pravicah posameznikov, ne po o pravicah v zvezi s teritorijem. Podpredsednik FUENS nadalje kritizira, da Svet Evrope ni jasno določil pojma »manjšina«, tako da nekateri v ta pojem vključujejo, tudi druge - socialne - manjšine oz. tudi priseljence.

Negativno je »Dunajsko izjavo« ocenil tudi predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS) Matjež Grlič. Dejaj, da v rezultatih vrha Sveta Evrope vidi le malo pozitivnega: »Najbolj pozitivno je se to, da sta bili Francija in Anglija sploh pripravljene pogovarjati se o manjšinah. Rezultati pa so za zdaj samo lepe besede, ki čakajo na uresničitev.«

Ostro pa je izjavo zavrnil tudi predsednik slovenske Enotne liste (EL) Andrej Wakounig. V izjavi za tisk je poudaril, da je Francija preprečila sprejetje Dodatnega protokola k Evropski konvenciji o človekovih pravicah ter da je ZSO edina narodnostna organizacija v Evropi, ki je brez pridržkov zadovoljna z »Dunajsko izjavo« Sveta Evrope«. (I.L.)

BOCEN / PO RAZKOLU V JUŽNOTIROLSKI LJUDSKI STRANKI

»Afera Atz« močno vznemirila Avstrijo

Vranitzky in Mock zahtevata takojšnjo odstranitev politika

IVAN LUKAN

DUNAJ/BOCEN - Huda kriza v vladajoči južnotirolski ljudski stranki (SVP), ki jo je povzročil bozenski mestni svetnik SVP Roland Atz z izjavo, da je »vse cigane treba pobiti in zapliniti«, in ki je v ponedeljek zvečer dosegla svoj višek z odstopom predsednika stranke Bruggerjem in deželnim tajnikom Gallmetzerjem, je močno pretresla tudi avstrijsko politiko.

Zvezni kancler Franz Vranitzky in tudi zunanji minister Alois Mock sta včeraj poudarila, da gre za »hudo obremenitev odnosov« med Dunajem in SVP, saj je slednja prvi partner avstrijske

ske politike v vprašanju zaščite avstrijske narodnostne skupnosti v Italiji. Tako Vranitzky kot Mock sta odločno pozvala južnotirolsko SVP, naj se nemudoma distancira od spornega komunalnega politika. Avstrijski kancler je hkrati dejal, da je treba tako izjavo odločno obsoditi ter dotičnega mandatarja poklicati k odgovornosti. Mock je izjavo bolzanjskega komunalnega politika označil za »neodgovorno« in »prijateljem v Boznu« prav tako priporočil, naj se hitro distancirajo od izjave in

od osebe, ki jo je izrekla.

K »zadevi Atz« se je oglašil tudi govornik avstrijskih socialdemokratov za vprašanja Južne Tirolske v avstrijskem parlamentu. Napovedal je boj kot južnotirolskih pogovorov, dokler se vodstvo SVP ne bo jasno distanciralo od spornega politika.

Se pred dramatičnimi dogodki na vrhu SVP v ponedeljek zvečer je zunanje-politični govornik ÖVP v avstrijskem parlamentu Khol zahteval takojšnjo odstranitev Atza iz stranke in kandidatne liste za deželnozborske

volitve novembra letos ter zagrozil z izključitvijo SVP iz Evropske demokratične unije, ce-le to ne bo storila.

Toda prišlo je drugače: razširjeno predsedstvo Južnotirolske ljudske stranke po večurni razpravi ni izključila Atza, marvec s 50:22 glasovi zavrnilo predlog svojega predsednika po izključitvi spornega politika. Brugger in Gallmetzer sta nato nepreklicno odstopila, Atz pa je ostal na kandidatih listi za deželnozborske volitve. Zacasno vodstvo SVP je prevzel deželni glavar Durnwalder, ki se včeraj je izrekel za hitro rešitev problema.

Tajnik Gallmetzer je v intervjuju za avstrijsko televizijo (ORF) v zvezi s domnevno izjavo mestnega svetnika SVP v Bozenu poudaril, da je več pric, ki so izjavo slisali in jo tudi verodostojno potrdili. Atz sam trdi, da se ne more spomniti, ali je »kaj takega« rekel.

Gallmetzer je tudi namignil, da znotraj SVP ze dolgo ne gre več samo za »afero Atz«, marvec za notranjestranski boj med Bruggerjem in Durnwalderjem. »Vse močnejša pozicija mladega Bruggerja, katerega močno podpira baza, je bila mnogim trn v peti«, je dejal Gallmetzer v televizijskem intervjuju.

Klubiški predsednik SVP Frasnelli, deželni glavar Durnwalder, predsednik SVP Brugger in avstrijski zunanji minister Alois Mock (z leve na desno) spomladl letos na Dunaju.

AVSTRIJA / PROMETNE VEZE

Pro in kontra gradnji predora

Odpor s strani Nižje Avstrije

DUNAJ/ST. PÖLTEN - Deželnozborske frakcije ÖVP, FPÖ in Liberalnega foruma so te dni sprejele sklep, v katerem nasprotujejo gradnji projekiranega železniskega predora skozi Semmering. Proti glasovom SPÖ so stranke sklenile, da bo nizjeavstrijski deželni zbor pri ministru za promet Viktorju Klimi skušal doseči prekinitev gradbenih del.

Tudi nizjeavstrijski deželni glavar Erwin Pröll (ÖVP) se je - kljub svojemu pristanku kot so-podpisnik sporazuma o gradnji v letu 1991 - opredelil proti načrtovanemu predoru, ki po njegovem mnenju v trenutni situaciji ne sme dobiti prioritete pred mnogo bolj potrebno izgradnjo komuni-

kacij in struktur za regionalni promet. Na obstoječi železniški progi preko Semmeringa, tako argumentirajo nasprotniki 8milijard silingov dragega projekta, je neizkoriščenih se 30 odstotkov možne kapacitete. Načrtovani 22 kilometrov dolgi predor (sedanja gorska proga je dolga 41 kilometrov) je v preteklem letu naletel tudi na ostre proteste s strani zaščitnikov narave, ki v zvezi z gradnjo govorijo o ekološkem uničevanju naravnega prostora ter nepredvidljivih posledicah za vodne žile in izvir.

Vodilni predstavniki zvezne vlade so poleti po daljših razpravah razglasili, da bo sporni prometni projekt na vsak način uresničen.

KOROŠKA / SKLEP VLADE

Inovacijska nagrada za uspešna koroška podjetja

CELOVEC - S posebno »Inovacijsko nagrado« v višini 200.000 silingov hoče Koroška pospešiti uveljavitev koroških podjetij na domačem in mednarodnem trgu. V tem letu bodo nagrado podelili trem različno velikim podjetjem. Pogoji za sodelovanje pri natečaju so tehnološki napredek, inovacijski potencial in stalna obnova ponudbe pod danimi zakoni trznega gospodarstva.

Pri natečaju lahko sodelujejo podjetja, ki imajo svoj sedež oz. produkcijo in oddelke za razvoj na Koroškem. Projekti ne

smejo biti starejši kot eno leto, hkrati morajo odgovarjati razvojno-pospeševalnim smernicam zvezne vlade. Predložene projekte bo ocenjevala strokovna žirija, ki po posebnem važnost podelila na tehnično in gospodarsko stopnjo inovacije ter njeno komercialno sposobnost.

V žiriji bodo sodelovali zastopniki koroškega inovacijskega centra, koroškega sklada za gospodarsko pospeševanje, oddelka deželne vlade za ekologijo, evropskega tehnološkega foruma in celovske univerze.

KOROŠKA / IZTEKLI SO SE ŠESTI PRIMORSKI DNEVI

Čas za nov pristop

Prikaz kulturnega ustvarjanja primorskih Slovencev ni naletel na zaželen odmev pri koroški publiki - Izkušnje vsiljuje razmišljanja o inovacijah

CELOVEC - Letošnji 6. Primorski dnevi na Koroškem zal niso imeli zazelenega odmeva pri koroški slovenski publiki, tako glede obiska kot tudi sporeda. Vzrok za to je morda bil tudi, da je načrtovana glavna predstava - slavošpev Vinku Vodopivcu - kratkoročno odpadel, kar je imelo za posledico, da je bil program občutno okrnjen. Prireditelji, Krščanska kulturna zveza v Celovcu, Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici in Slovenska prosveta v Trstu, bodo prisiljeni, da razmislijo o novem pristopu k temu, že tradicionalnem srečanju.

Za uvod je dramski odsek Prosvetnega društva »Standrež« gostoval v Glabasnici. Igra »Sluga dveh gospodov« je po izvedbi ustrezala domačim igram, ki so jih Globasani pod izredno režijo dekana Petra Stickra navajeni; Goldonijeva komedija

pa le ni bila tisto, kar bi privleklo množice. Postavilo se je vprašanje, ali so (slovenski) Korošci tako »domoljubni«, da se mora gostujoča skupina zelo truditi, da preseže raven domačih igralcev, ce zeli pritegniti dovolj gledalcev?

Druge prireditve v okviru letošnjih 6. Primorski dni je bil v znamenju umetnikov: na sporedu je bilo odprtje razstave Jasne Merku (slika spodaj), sledil pa je literarni večer pesnika Vinka Beličica (slika desno).

Jasna Merku je znana na Koroškem, ker je bila že lani v slikarski koloniji v Svecah, kljub temu pa so na otvoritev prišli v prvi vrsti njeni najzvestejši sveski prijatelji. Pokazala najnovejšo umetniško izdelke v tehniki, ki se je naučila ravno v Svecah.

Sama si izdelala papirnato podlago iz zmletega barvnega papirja, na situ vanj med poravnanim vdela se različ-

ne materiale (niti, krep, til in volno) in vpleta v sestavo barv in strukturirano površino svoje osebne sanjske podobe. Gledalec se pod vtisom neznih barv in custvenih kompozicij vzvija v svet umetnice ali pa zagleda lastne odmeve trenutnega razpoloženja. Upamo, da se veliko obiskovalcev Mohorjeve knjigarne uživa ob neznih sanjskih podobah trzasko umetnice.

Podobno majhna pesnica ljudi je nato spoznala pesnika, ki je bil »zamolčan in zamolčevan« (Vinko Beličic), odkar se je po vojni odločil živeti v emigraciji v Trstu. Tudi na Koroškem moramo priznati, da ga nismo poznali. Z besediščem in tematiko je mnogokrat spominjal na domače pesnikovanje: vsakemu zamejskemu pesniku se pac pozna, ce dolga leta ni v zivem stiku z matično kulturo. Prevladoval pa je vendar pokončni značaj, mladostni zar, samozavest slovenskega ustvarjalca in predvsem veselje, da je doživel cas svobodnega gibanja in vrnitve v domaco Belo krajno. Stik s sirso slovensko kulturno srenjo bo gotovo obogatil tudi njegovo ustvarjalnost.

Zaključek prikaza kulturne ustvarjalnosti Primorske na Koroškem je bilo srečanje oz. koncert glasbenih sol v Modestovem domu v Celovcu. Koncert učenecv Slovenskega centra za glasbeno vzgojo

»Emil Komel« iz Gorice je pocalstil tudi generalni konzul v Celovcu Joze Jeraj, pa seveda za-

zacija, prav izkušnje te prireditve pa so tudi impulz za razmišljanja, ali ni prišel cas, ko no-

stopniki prirediteljev, stari nastopajočih in nekaj dijakov Modestovega doma. Pokazalo se je, da imajo Korošci kot tudi Primorci izredno raznoliko glasbeno ponudbo. Vsekakor je treba pohvaliti pogum mladih glasbenikov, ki so premagovali tremo in z veseljem pokazali, kar so jih vrli mentorji naučili.

Ob koncu se razmišljanje o vzrokih za dokaj zaskrbljujoč slab odmev letošnjih Primorskih dni: zamejski Slovenci na Primorskem se lahko pohvalijo z bogato kulturno sceno, njihovo lastno kulturo ustvarjanje je dragocen prispevek v slovenskem prostoru. Nihče ne dvomi tudi o potrebi in koristi sodelovanja zamejskih kulturnih organi-

vo dojevanje kulturne in narodne zavesti zahteva tudi druge strukture in drug način sodelovanja.

Na Koroškem zaskrbljeni ugotavljamo zakrnelost in samozadovoljstvo v starih tirnicah, kakor da bi osrednje kulturne organizacije lebdele na oblakih, medtem ko ljudje, za katere delajo, čakajo na izziv. Velik del bivših obiskovalcev kulturnih prireditev na Koroškem se je očitno navelicalo vedno enakih ali podobnih ponudb (dostikrat povprečnih umetniških izvajalcev).

Zelijo si novih idej, novih oblik srečanj in dejansko plodnega sodelovanja slovenske zamejske kulture v cim siršem obsegu.

Alois Angerer

NOVICE

Tožba na Evropsko sodišče

CELOVEC - Dezelna organizacija Združenih zelenih Avstrije (VGÖ) je napov edala, da namerava vložiti tožbo pri Evropskem sodišču v Straßburgu, ker večinske stranke v deželi ne podpirajo zahtev manjših strank, ki bi rade sooblikovale deželno politiko. Kot znano, je za pridobitev osnovnega mandata za vstop v koroški deželni zbor potrebno doseči približno 10 odstotkov oddanih glasov v enemu od starih volilnih okrožij. Za vstop v avstrijski parlament pa je potrebnih le štiri odstotkov glasov, kar je v Evropi običajno. V primeru, da bi Evropsko sodišče tožbi zelenega gibanja ugodilo, bi imeli nekoliko drugačen položaj tudi druga majhna volilna gibanja, predvsem tudi slovenska Enotna lista.

Ljudska stranka za neposredno izvolitev županov

DUNAJ - Ljudska stranka bo s svojimi poslanci v avstrijskem parlamentu spročila iniciativni predlog v zvezi z neposredno izvolitvijo županov. S tem želi ÖVP doseči ustavnoskopsko spremembo, ki bi v bodoče omogočala drugačen volilni postopek. Pri tozadevnih pogajanjih vladna partnerja SPÖ in ÖVP nista dosegla soglasja, zato se je ljudska stranka odločila za samostojen predlog. V okviru razprave o demokratizaciji volilnih postopkov na komunalni ravni je pred tem že prišlo do sprememb volilnega reda za občinske volitve na Koroškem in na Tirolskem, kjer so občani lahko neposredno volili svojega župana. Pred tem je v poziciji župana glasoval občinski svet. V primeru Tirolske je nato prišlo do pritožbe pri ustavnem sodišču, ker zakonska sprememba ni v soglasju z ustavnimi določili. Predlog ÖVP predvideva izjemo za Dunaj, kjer je župan istocasno deželni glavar. SPÖ sicer tudi zagovarja neposredne volitve na komunalni ravni, vendar se upira neposrednim volitvam deželnih glavarjev.

Prometni minister Klima proti ukinitvi stranskih prog

DUNAJ - Minister za promet Viktor Klima je v zvezi z varčevalnimi načrti vodstva avstrijskih železnic (ÖBB) - kot je Republika včeraj poročala gre za ukinitve vrste nedonosenih regionalnih železniških prometnih zvez - dal obvezno navodilo, da naj ÖBB ne uresniči načrtovanih ukinitve stranskih prog. Odločilni za ministrov ukrep so očitno bili protesti prizadetih regij in zvezni dežel. Direktor ÖBB Helmut Draxler je načelno pozdravil direktivo ministra, vendar je hkrati izpostavil, da naj tisti, ki narocajo, tudi plačajo. Železnice so po novem zadolžene za komercialno gospodarjenje, ce obstoja potreba po vzdrževanju nerentabilnih železniških povezav, mora to tudi nekdo placati. Minister Klima je s tem v zvezi pozval direkijo ÖBB in deželne vlade, naj v novem kolu pogajanj razčistijo vprašanje deželnega sofinanciranja prog.

Indeks - 3,4 odstotka

DUNAJ - Zivljenski stroški v Avstriji so se pretekli mesec v primerjavi s septembrom leta 1992 povišale za 3,4 odstotka. Indeks se s tem v primerjavi z avgustom letos ni spremenil. Najbolj občutljive podrazitve so zabeležili pri sadju in zelenjavi (plus 10 odstotkov) ter pri zavarovalnicah za osebna vozila, cenejši po so postali predvsem dopusti v tujini.

Ambrozy za izgradnjo smučarskega centra Roßkofel

CELOVEC - Namestnik deželnega glavarja Peter Ambrozy je po seji strankinega predsedstva socialdemokratov ponovno zahteval izgradnjo smučarskega centra Roßkofel na Mokrinah. Nastopil je proti vsakršni diskusiji o prihodnjem zimskoturističnem konceptu dezele, vrhu tega pa da je na Koroškem le 800 kilometrov smučisc, kar je samo desetina predarlskih smucisc. Na 2000 metrov visoki gori Roßkofel na avstrijsko-italijanski meji bi dezelna itak pridobila samo 20 dodatnih kilometrov smucisc, je poudaril Ambrozyin. Za zimski turizem, ki pa je pomemben gospodarski dejavnik, bi izgradnja novega smucisca v Žiljski dolini pomenila veliko pozitivitev in popestritev ponudbe.

Zematto za sodelovanje zdravnikov s Slovenijo

CELOVEC - Koroški deželni glavar Christof Zernatto je v funkciji pristojnega političnega referenta za zdravstvo na zborovanju urologov treh dežel na Vrbi ob Vrbskem jezeru predstavil idejo ustanovitve delovne skupnosti, ki naj bi izdelala koncept za medicinsko sodelovanje med Slovenijo, Koroško in Stajersko. Zernatto je poudaril, da je treba preko deželnih in državnih meja izmenjavati izkušnje in iskati sodelovanje.

KOROŠKA / CERKEV

Praznik mladine v znamenju delovanja za prihodnost

BELJAK - »Katolici nismo zaspani« - tako se je glasilo geslo letošnjega koroškega mladinskega praznika, ki ga je priredila delovna skupnost Katoliške mladine v Beljaku.

V kongresni hiši se je ob tej priliki zbralo okoli 300 mladih iz vseh krajev dezele, ki so bili polni pričakovanja, kaj vse bodo doživeli ta dan. Vsak udelezenec si je namreč lahko sam izbral interesno področje, na izbiro pa je bilo kar 30 delavnosti.

Ponudba je bila zelo pestra - od sportne de-

javnosti prek petja v raznih zbiorih do barvanja avtomobila. Tako si je vsak sam ustvaril svoj lastni popoldan, udeleženci pa so bili razdeljeni po beljaskih solah in uživali ob petju, spoznavanju mladih, pogovorih itd.

Na zaključni prireditvi je vsaka skupina je pokazala, kaj je delala. Razpoloženje, ki je vladalo v posameznih skupinah, je bilo čudovito, popolnoma integrirani pa so bili tudi člani slovenske katoliške mladine. Skratka. Udeleženci so doživeli močno skupnost.

KRONIKA / BORŠTNIKOVO SREČANJE '93

Le iluzije?

"Operacija" se začena noč s slovesno otvoritvijo pred mariborskim gledališčem

ADRIAN GRIZOLD

MARIBOR - Zatem, ko so izgubili Naso pesem, in ko je bilo po uveljavitvi novega koncepta lani govora tudi o tem, da se bo Borštnikovo srečanje / srečanje vseh slovenskih poklicnih gledalisc / preselilo drugam, govora je bilo recimo o Novi Gorici, ki je dobilo novo gledališče, je Borštnikovo srečanje vendarle ostalo v Mariboru. Direktorica festivala Olga Jancar poudarja, da se festival tudi letos z novim konceptom prilagaja izživom casa. Kakšni so ti izzivi?

Jancarjeva ugotavlja, da gledališče nima več tistega pomena, ki bi ga zasluzilo. Tako nasa družba namenja letos temu osrednjemu festivalu le osem odstotkov potrebnih sredstev. Vendar gledališniki se bodo znašli. Se več, napovedi so celo bolj proti samozadovoljnemu po-prečju in Olga Jancar v svojem uvodniku v pr-

vem biltenu se ugotavlja, »da tudi nasa družba postaja s svojimi vsakdanjimi spopadi neke vrste teater, ki pa žal ne postavlja umetniških vprašanj«. Podobnih misli je Franc Premk, generalni direktor glavnega sponzorja Petrola, ko piše: »Podpiramo umetnost, ker jo potrebujemo!« Potem pa citira Voltaira, »da je najhujše, če bi ljudem odvzeli se iluzije.«

Gledališki oder je torej prostor med iluzijo in stvarnostjo, med nehom in zemljo, prostor, kjer ni sovraštev in nestrpnosti, kjer lahko pokažemo svojo ustvarjalno moč, neodvisnost in samostojnost. In tako resnično upamo, da vam bo uspelo ohraniti tudi iluzijo Borštnikovega srečanja. Iluzija? Verjetno pa le nekaj več. Po novem konceptu festival ni več srečanje vseh slo-

venskih gledalisc, marveč predstavitev najboljših predstav, ki so v minulemu letu nastale na slovenskih odrih. Selektorji letošnjega srečanja (Vasja Predan, Dalibor Foretič in Jernej Novak) pa so letos po zagotovili organizatorjev uspehi v vseh gledališcih najti takšne predstave. V četrtek, 21. oktobra se bo predstavila ljubljanska Koreodrama v koprodukciji s Cankarjevim domom. Predstavili bodo Zabe Gregorja Strniše. V petek, 22. oktobra bo v tekmovalnem programu nastopilo Mestno gledališče ljubljansko v koprodukciji z Dramo SNG Ljubljane in Cankarjevim domom s Shakespearovim Kraljem Learom. Od sobote, 23. oktobra do ponedeljka, 25. oktobra se bodo izvrstili trije deli Danteeve Bozanske komedije v izvedbi drame SNG Maribor. V torek, 26. oktobra je na vrsti Primorskoro dramsko gledališče iz Nove Gorice s predstavo Gloria Ranka Marinovića. Drugo delo Gregorja Strniše, Samorog, bo v sredo, 27. oktobra izvedla Drama SNG Ljubljana. Naslednjega dne se bo v Celju v okviru tekmovalnega programa predstavilo Slovensko ljudsko gledališče iz Celja z Odrsko utvaro Pierra

Vorneilla. Mestno gledališče ljubljansko s predstavo Kaj pa Leonardo Evalda Flisarja, v Minoritski cerkvi v Mariboru pa Slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane z delom Susn Herbert Achternbuscha. Presernovo gledališče iz Kranja bo v petek, 29. oktobra izvedlo Noro Henrika Ihnsena, zadnja tekmovalna predstava letošnjega srečanja pa bo Hamlet NRoses Gledališča Glej iz Ljubljane.

Ob tem se bo izvrstilo več spremljevalnih prireditvev, ki bodo dodatno popestrile osrednji slovenski gledališki festival. Naj omenim le zanimivo razstavo »Gledališka avantgarda na slovenskih odrih« v prostorih mariborskega gledališča. To veliko kulturno prireditvev bodo sponzorirali se Dravske tiskarne iz Maribora, firma Interkontrakt iz Maribora, sportna hisa Kastner in Öhler Maribor, TAM BUS, Zavarovalnica Maribor in drugi.

"Operacija" Borštnikovo srečanje '93 je torej ambiciozno zastavljena. To srečanje je sprejelo tudi nekaj kompromisov (tekmovalne predstave v Ljubljani in Celju) in je ob Petrolo odvisno predvsem od sponzorjev iz nekdanjega mariborskega industrijskega bazena, ki pa zanesljivo umira. Torej vendarle iluzija?

Prvih deset filmov v preteklem tednu (od 11. 10. do 17. 10. 93)

Prejšnji teden v Ljubljani sicer ni bil rekorden, rezultati pa so vseeno zelo solidni (skupaj 31.203 gledalcev in 13.142.650 SIT). Jurski park, ki seveda se vedno zaseda prvo mesto na lestvici, se je že zelo približal številki 50.000 gledalcev in bo naslednji teden zanesljivo prehitel Prvinski nagon, ki je z 51.558 gledalci na letošnji lestvici trenutno še vedno na prvem mestu. Premierni Sommersby (ki je bil poleti že predpremierno predvajan v kinu Dvor) se je uvrstil na drugo mesto. Imeli smo že dve premieri. Prosti pad in Me-so (slednje se z 212 gledalci in 84.800 SIT - na starih predstavah - ni uvrstilo na lestvico), tudi ta dva filma sta v Ljubljani že bila predvajana predpremierno, prvi v Poletnem kinu Rio in drugi v Cankarjevem domu. Legenda: Prva številka pomeni število predstav, druga st. gledalcev in tretja bruto izkupicek v preteklem tednu. Številke v oklepajih predstavljajo dosedajni skupni seštevek predstav, gledalcev in izkupicka.

1. Jurski park / Film film	54 (170)	12.635 (46.886)	6.038.600 (22.840.000)
2. Sommersby / Lj. kinem.	31 (35)	6.158 (6.344)	2.463.200 (2.537.600)
3. Zadnji dobri moške / Mladina film	20 (79)	3.759 (22.551)	1.456.400 (7.972.100)
4. Nune pojejo / Lj. kinem.	29 (159)	3.047 (24.703)	1.180.650 (9.238.150)
5. Cez drn in strn / Mladina film	21 (39)	1.448 (2.763)	564.900 (1.090.900)
6. Nespodobno povabilo / Film Film	21 (184)	1.191 (38.687)	468.200 (15.001.250)
7. Knjiga o džungli / Lj. kinem.	14 (83)	566 (8.722)	169.800 (2.785.450)
8. Vrnitev Casanove / Mladina film	24 (101)	384 (3.075)	149.100 (1.110.000)
9. Napihnjenci 2 / Mladina film	12 (151)	381 (33.873)	144.450 (12.979.200)
10. Prosti pad / Lj. kinem.	4 (9)	348 (1.072)	139.200 (413.100)

Na mednarodnem tržišču (V. Britanija, Francija, Nizozemska, Nemčija, Japonska, Švedska, Avstralija in Italija) so bili v tednu med 29. septembrom in 5. oktobrom vodilni naslednji filmi (izkupicek v milijonih USD):

1. Jurassic Park	15,53 (232,5)
2. The Fugitive	11,46 (43,7)
3. Hot Shots! Part Deux	4,88 (35,6)
4. Sleepless In Seattle	4,29 (12,7)
5. Criminal	3,98 (3,98)
6. In the Line of Fire	2,80 (15,7)
7. The Firm	2,32 (27,7)
8. Silver	2,13 (23,0)
9. The Age of Innocence	1,32 (3,6)
10. Tina: What's Love Got to Do With It	1,12 (2,8)

Igor Kernel

RECENZIJA / FILM

Dvojni naslov, kot je dvojen tudi film

Film Art Fest je otvoril film Zbogom, moja konkubina - film o ljubezni, ki premika gore drugače od zgodovine

TONE VRHOVNIK

FAF, ki bo potekal vse do zadnjega dne oktobra, je v ponedeljek zvečer odprl film kitajskega režiserja Chen Kaigeja, film, ki ob svojem odličnem »pedigreju« (pol zlate palme iz letošnjega Cannes) tudi odpira - ob Predpremierah - najzanimivejši program letošnjega festivala. Fokus. Kitajsko - hongkonski - tajvanski trikotnik je namreč v svetovno nekomercialno kinematografijo v zadnjih nekaj letih vstopil tako intenzivno, da brez daljnevzhodnega filma ne mine več resen filmski festival.

Zbogom, moja konkubina je dvojni naslov - kot je dvojen tudi film. Po eni strani gre za klasično kitajsko opero, ki jo v svoji dolgi karieri izvaja junaka Cheng in Xiaolou, in na drugi za

prenos le-te na zunanjo (tako intimno kakor političnozgodovinsko) raven. »Moski« in »kralj« Xiaolou je obe plasti zmožen ločiti - poroci se z bivšo prostitutko Juxian in se podredi njenemu pogledu na svet, do katerega se ne loči vse do gorečega vrhunca kulturne revolucije - »konkubina« Cheng pa je svoj prehod v zenskost, trdo priučen v mladostnem drilu grozotne operne sole, plačal s tem, da se svojega »kralja« ne zna več držati le do mere, ki bi ji ma kot igalskemu paru omogočala lepo kariero. Cheng se dokončno »feminizira« in privzame vse attribute spola, ki ga kitajska družba tradicionalno odklanja kot manjvrednega.

Ob »moško« razumni

in agresivni Xiaoloujevi zeni tako Chengu ne preostaja drugega, da se večno žrtvuje, nerefektiranega cutnega zrtvovanja pa ne ljubimec ne zgodovina seveda nikdar ne znata pravilno doumeti in vrednotiti. Ne ob petju v cast japonskim okupatorjem ne ob posvojitvi mladega gojenca operne sole, ki se - seveda - izkaže za kako na prsih, obenem pa prav mladi komunistični aktivist in politkomisar drži Chengu ogledalo, kako biti »konkubina« in obenem živeti v realnosti. In vendar se ravno Chengov princip - vzvišete v vlogi na račun popolne nevednosti o svetu in velikih spremembah, ki so v 20. stoletju tako radikalno obračale veter na Kitajskem, izkaže za najbolj konsistentno

eksistencialno stališče: tudi izdaja Xiaolouja v vročni sekveni »poziganja« starih vrednot v kulturni revoluciji ostaja zgolj in samo izdaja neizpolnjene ljubezni, ne dotakne se absurdnosti drugih izdaj, ki v ljudeh uničijo ravno intimno plat.

Zbogom, moja konkubina je tako film o ljubezni, ki premika gore drugače od zgodovine, ob dokajšnjem upadu resnično tehničnih filmov v zadnjih letih pa implicira zanimivo mnenje, da so filmi o velikih strasteh znotraj konteksta velikih zgodovinskih norosti mogoči edinole (in ne po) znotraj izkušnje totalitarnosti in zunanje represije. Morda dandanes samo in zgolj na Kitajskem.

Leslie Cheng, Zhang Wewgyi in Gong Li - usodni trio Kitajske 20. stoletja

NOVO V KINU

Prosti pad (Falling Down), režija Joel Schumacher, scenarij E. R. Smith, thriller, produkcija Warner Bros, igrajo Michael Douglas, Robert Duvall in Barbara Hershey, v Ljubljani (Vic), Domzalah, Kranju, Mariboru, Kopru in Celju, distribucija Ljubljanski kinematografi.

O stresu v sodobnem poslovnem svetu je bilo napisanih že na kilometre strani, težko pa je določiti točko, ko se človeku kaplja prelje čez rob. D-Fensu, odpustencu uslužbencu obrambne ustanove, ki hiti k svoji ločeni zeni na praznovanje hčerinega rojstnega dne, je vsega zadosti sredi losangeleskega prometnega zamaska. Popolnoma enostavna in razumljiva želja, da bi ob hčerki preživel popoldne, D-Fensa spremeni v velemestnega kavboja, ki si sam kroji načrtovano pot. Razdejanje, ki ga pušča za seboj, seveda pritegne nanj tudi policijo, predvsem ravno tako vsega naveliknega detektiva Prendergasta, ki se tako loti zadnjega primera pred upokojitvijo. Med norim divjanjem po Los Angelesu sta očitno samo glavna junaka tista, ki človeško razumeta drug drugega - a imata pac vsak svojo nalogo. Romantičnega individualizma, s kakršnim smo se identificirali včasih, je z D-Fensom za vekomaj konec.

(T. V.)

Michael Douglas na začetku svoje krvave poti domov (Prosti pad)...

...In Ana Marija, ko najde svojega po manj krvavih pripetljajih (Vsi psi gredo v raj)

Opozorila Strokovnega sveta RS za knjižničarstvo

LJUBLJANA - Strokovni svet Republike Slovenije (RS) za knjižničarstvo je na ministru za kulturo Sergiju Pelhana, ministru za solstvo in šport Slavku Gabra in na ministru za znanost in tehnologijo Rada Bohinca naslovil pismo, v katerem jih seznaja z nekaterimi stališči v zvezi z razmerami na področju knjižničarstva v Sloveniji. V pismu Svet opozarja, da je nedopustno, da Narodna in univerzitetna knjižnica, kot nosilka knjižničnega informacijskega sistema, že več kot eno leto nima ravnatelja. To ima izredno hude posledice za to knjižnico. Svet poudarja tudi nujnost zagotovitve sredstev za izgradnjo Univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Predlog zakona, ki naj bi to urejal, je vlada v začetku oktobra poslala v parlamentarni postopek. Strokovni svet za knjižničarstvo se je intenzivno vključil v pripravo novega zakona o knjižničarstvu in že pred enim letom razpravljal o delovnem gradivu za zakon. Tedaj je tudi predlagal, naj pristojno ministrstvo oblikuje delovno skupino za pripravo zakona. Strokovni svet v pismu opozarja tudi na vprašanje financiranja knjižničnega informacijskega sistema. Meni, da osnovni nesporezum izhaja iz nerazumevanja dejavnosti. Problem pa je tudi pri sredstvih za nakup knjižničnega gradiva, ki so v sedanjih razmerah nezadostna. Svet ob koncu pisma opozarja tudi na slabe možnosti za svoje delo. Ugotovil je, da je v preteklosti opravil zelo pomembno delo, na njegove predloge pa se pristojna ministrstva niso odzvala. Zato je v prihodnje vprašljiv smisel njegovega obstoja. (STA)

IZŠLO JE... / KNJIGE

NANCY FRIDAY • ZALJUBLJENI MOŠKI • MOŠKE SEKSUALNE FANTAZIJE

Nancy Friday: Zaljubljeni moški - moške seksualne fantazije, založba Krt, prevod Borut Cajnk, mehka vezava, 268 strani, cena 1000 tolarjev

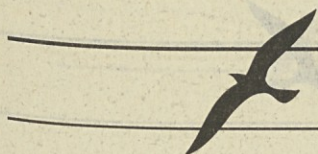
"Znanstveno" delo Nancy Friday, ki smo jo v Sloveniji pred meseci spoznali kot avtorico Ženskih spolnih fantazij, tokrat predstavlja še skrite želje nasprotnega spola. Obe knjigi večinoma predstavljata fantazije, ki so jih na avtoricinih oglaš poslali anonimni ljudje, kar naj bi delu dalo večjo verjetnost in pridih resničnosti. Avtoricini namen je med drugim gotovo tudi osvoboditev zatrtih in vedno skrivanih želja običajnih ljudi, ki menijo, da so njihove fantazije nenormalne in izjemne, to delo pa jih prikazuje kot popolnoma normalne in splošno razširjene. V knjigi so zajeti moški različnih starosti, poklicev, izobrazb in iz različnih družbenih okolij, njihove seksualne želje pa so po mnenju avtorice zavrle njihove ljubice matere že v ranem otroštvu. Moški v tej knjigi obujajo svoje prve erotične izkušnje, ki so pogosto povezane z materjo, sestro, vzgojiteljico, domaćimi ljubljenci ali predmeti, ki so jih vznemirjali že v rani mladosti, njihova slika pa jih spremlja vse življenje. (V. S.)

Josef Skof: Bela kraljina v obicajih in zgodbah, založba Skledar, zbirka Iz Rode v rod, trda vezava, 200 strani, cena 2600 tolarjev

Knjižni prvenec avtorja iz Dragomlje vasi v Beli krajini predstavlja ljudske sege, verovanja in običaje, ki so se v njegovi rodni krajini ohranili bolj kot marsikje drugod v Sloveniji. Delo je pisano tekoče in neposredno, avtor se posveča posameznikom, ne splošnim pojavom. Mnogo zgodb, ki so v knjigi razdeljene v pet sklopov (Zgodovinske in etnografske znamenitosti, Obrti, Običaji, Posebnosti, Zgodbe) ima avtobiografski značaj.

J. Skof se je tudi pogovarjal z ljudmi, ki se dandanes gojijo obrti, ki sicer že izumirajo, zato ima knjiga prav tako dokumentarni pomen. Bela kraljina različnih ljudskih plesov in običajev, znana pa je po svojih vinogradih in mogočnih turističnih potencialih, ki so žal slabo izkoriščeni. V knjigi, kjer se dežela predstavlja tudi z barvnimi in crnobelimi fotografijami, lahko najdemo zgodbe preprostih ljudi, ki so se nekako izognili drvenju sodobnega časa in ohranili navade iz preteklosti. (V. S.)

NEUROLOGIJA / HRVAŠKI INŠTITUT ZA RAZISKAVO MOŽGANOV

Inštitut kot žrtev balkanske morije

Gradnjo stavbe prvega zares velikega znanstvenega projekta na Hrvaškem - Hrvatskega inštituta za raziskavo možganov - so začelo ustavljati, ker je hrvatsko Ministrstvo za znanost zaradi vojne preprosto brez denarja. Idejni oče Inštituta je Ivica Kostović, dekan Medicinske fakultete Univerze v Zagrebu. Ob oblikovanju Ministrstva za znanost 1.1990 so ustanovi, ki naj bi predstavljala hrvatski prispevek k Evropskemu desetletju možganov, namenili dva milijona dolarjev. Danes vladne pomoči ni več, tako da je ogrožena stavba s 7500 kvadratnimi metri površine, v kateri naj bi ze

1.1991 pričelo delati 170 znanstvenikov, popolnoma zapuščen.

Le malo upanja je, da bi z gradnjo kmalu nadaljevali. Namestnik hrvatskega ministra za znanost Zdenko Kovac pravi, da sestrskotno zmanjšanje proračuna Ministrstva v zadnjih treh letih pomeni, da bo uprava Inštituta morala iskati sredstva drugod - recimo pri zasebnih vlagateljih - se vsaj tako dolgo, dokler si hrvatsko gospodarstvo ne opomore. Za pa so doslej vse prošnje za finančno pomoč naletele na gluha ušesa.

Raziskovalni program Inštituta, ki so 1.1990 sestavili hrvatski nevrologi z

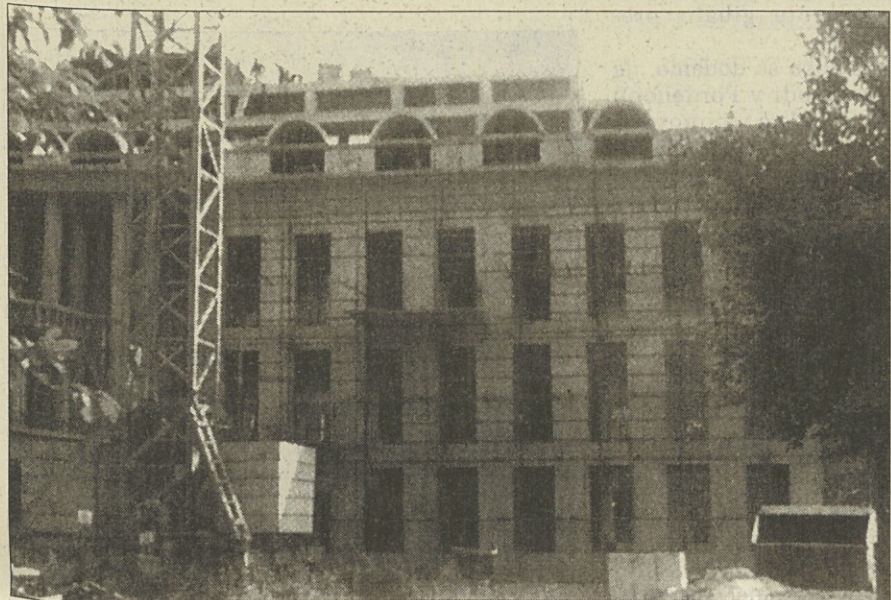
vsega sveta, je osredotočen na nevrobiološke vidike razvoja in staranja človeških možganov. Posebne pozornosti naj bi bile delne Alzheimerjeve in druge degenerativne bolezni. V zgradbo Inštituta naj bi preselili tudi banko možganov in obsežno zbirko nevroloških vzorcev iz zadržkov, ki jo hrani Medicinska fakulteta.

L.1990 so ustanovili mednarodni svetovni odbor, ki naj bi ovrednotil raziskovalni program Inštituta. Telo vključuje tudi mnoge hrvatske zdravnike, zaposlene v Združenih državah. V bodočem upravnem odboru ustanove pa bodo - kar je nenavadno

za hrvatske razmere - tako znanstveniki iz tujine kot predstavniki lokalnih oblasti. Ko so se razblinili upi na sodobne raziskovalne pogoje, se je za mnoge, ki so nameravali delati v inštitutu, svet preprosto zrušil. »Ko bo Inštitut nekod stal, mogoče ne bo več nikogar, ki bi lahko to delal,« pravi vodja raziskovalnega programa Kostović. »Vsi ugotavljamo, da je zelo težko zadržati mlade raziskovalce v domovini.«

Kostović, ki mu je kljub vojni uspelo ohraniti izmenjavo znanstvene literature, vseeno ni črnogled glede bodočnosti Inštituta. Se vedno upa, da mu bo uspelo eno nadstropje oddati podjetjem, ki jih zanimajo sodobne delovne razmere in ki si želijo dostopa do predkličnih raziskav v Inštitutu in sosednjih zagrebskih klinikah. Kostović je prepričan, da je take sponzorije kljub vsemu mogoče najti; po njegovem mnenju bi Inštitut lahko prišel z delom maja 1995. Heiku Braaku, članu svetovnega odbora s frankfurtske Geithejeve univerze, pa se zdijo ta pričakovanja pretirana. Braak dodaja, da je Inštitutu že dolgo pripravljen dobavljati protitelesa, vendar ne verjame, da jih bodo hrvatski zdravniki potrebovali tako kmalu.

R. Unterhuber (G. V.)

Gradbena dela na stavbi Hrvatskega inštituta za raziskavo možganov so zastala

STO LET PSIHOANALIZE (1)

Humanistični značaj in aplikativnost psihoanalize

PAVEL FONDA

Dr. Pavel Fonda, eden izmed doslej malostevnih slovenskih psihoanalitikov, ze 25 let dela v Trstu na področju psihiatrije in otroške psihologije; bil je primarij enega izmed Centrov za mentalno zdravje in kasneje Psihoterapevtske službe za dorasčajočo dobo pri trzaski Krajnjem zdravstveni enoti. Od vsega početka je pa njegovo glavno zanimanje psihoanaliza, s katero se sedaj izključno ukvarja. Educiral se je v Milanskem psihoanalitičnem inštitutu in postal član Italijanskega psihoanalitičnega društva in Mednarodne psihoanalitične zveze. Ob stoletnici psihoanalize nam bo v nekaj krajših člankih posredoval svoje poglede na današnjo psihoanalizo in nekatera njena vprašanja.

Ce pogledamo na donek, ki ga je v tem stoletju psihoanaliza dala raziskovanju človekove psihe, lahko tudi laik ugotovi, da so nekatera njena osnovna odkritja vgrajena v samo osnovo današnjega pojmovanja človeka in njegovega psihičnega delovanja. Tezko bi danes shajali v psihološki vedi in v kulturi sploh brez pojmov kot so: nezavedno (podzavest), obrambni mehanizmi, projekcija, introspekcija, identifikacija, jaz, nadjaz, narcizem, ojdipski konflikt itd. Tezko si tudi predstavljam danes psihologa ali psihiatra in se bolj psihoterapevta ali tudi

vzgojitelja, ki ne bi bil seznanjen in ki ne bi upošteval teh in drugih psihoanalitičnih konceptov, pa čeprav lahko izbere, da se v svojem delu poslužuje tudi drugih - ne psihoanalitičnih - pristopov.

S tem ne pripisujem psihoanalizi kake ekskluzivne vloge na področju psiholoških znanosti. Človeška psiha je izredno kompleksen objekt, o katerem nam je velik del še neznan, čeprav smo doslej o njem nabrali že veliko spoznanj. Se vedno velja pri spodobu o gor, ki jo ne moremo z nobenega zornega kota videti v njeni celoti. Psihoanaliza ze sto let raziskuje le eno izmed obširnih pobojte ze gore in je tam zakolčila ze veliko poti. Raziskava je zelo plodna in se danes na nekaterih točkah tudi srečuje z

raziskovalci drugih poboj, ki so se lotili dela iz različnih izhodisc.

Po začetnih metodoloških težavah je - na primer - v zadnjih desetletjih odločneje zajadrala psihoanalitiška raziskava skupin. To daje med drugim novega zagona tudi psihoanalitičnemu pristupu k psihodinamični družini kot posebne male skupine. Pri tem nastaja plodno stičišče z doganjanji »sistemskih« družinskih terapevtov, ki ze vrsto let iz drugega zornega kota raziskujejo družinske interakcije. Ravno tako perspektivni in plodni so danes kontakti med psihoanalizo in kognitivno psihologijo.

Ostri konflikti med različnimi znanstvenimi pristopi k preučevanju psihe, ki so marsikdaj označevali preteklost, izpadejo danes

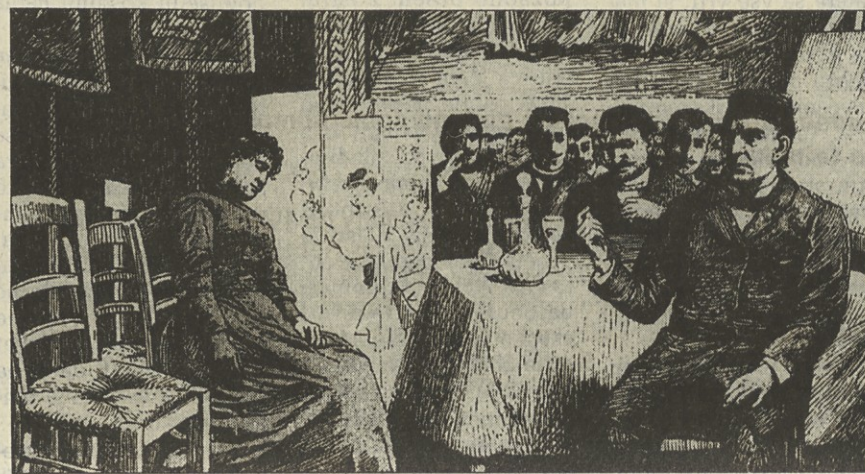
nekako zastareli. Prevladuje namreč strpnejša atmosfera skupnega iskanja in medsebojnega priznavanja.

To velja seveda za pristope, ki se razvijajo na temelju metodološko korektnih raziskav in intelektualne postenosti. Težje je najti stičišča z danes se kar razširjenimi paraznanstvenimi in preverjanja se izogibajočimi sektaskimi skupinami, ki v svojem krogu kultivirajo bolj ali manj mistična pojmovanja človeške psihe.

Tu pa tam se še slisi kak dvom o znanstvenosti same psihoanalize. Res je, da ni raziskovanje psihicnih fenomenov zaradi njihove kompleksnosti, večpavnosti in stalnega interagiranja lahka stvar. Dejstvo pa je, da psiha obstaja, da njeno raziskovanje vendarle privede do nekaterih spoznanj in da je preverjanje teh spo-

znani, čeprav težavno, vendarle v določeni meri mogoče. Mislim, da je ena izmed glavnih Freudovih zaslug prav ta, da je zasnoval raziskovalno situacijo - poseben okvir, ki mu pravimo »setting«, v katerem se razvija terapevtski odnos med pacientom in psihoanalitikom - in metodo preverjanja, ki se danes omogočata, da psihoanalitična raziskava bogato obrodi.

Angleski psihoanalitik Dennis Duncan se je v svojem uvodnem predavanju na Svetovnem psihoanalitičnem kongresu v Amsterdamu julija letos o tem mogoče tako izrazil: »Psihoanaliza je danes povsem prerastla svojo prvotno predpostavko, da pripada naravoslovnim vedam. S to predpostavko je odpadla posledična potreba, da bi se njene teorije razvijale po točno istem tiru, kot fizika in kemija, torej s težnjo, da bi predvsem osvetlili in fikalizirali količinske značilnosti fizikalnih objektov in njihova razmerja. V prejšnjih casih se je o tem razmišljalo - ne da bi to sploh bilo vprajljivo - v povsem pozitivističnih terminih. Danes se psihoanalitiki idejno ne nagibamo k redukcionističnim rešitvam in mnogi z zadovoljstvom gledamo na ustvarjalni kaos, v katerem teoretični fizikalni znanosti širijo obzorja misli. Psihoanaliza se nahaja v okviru humanističnih in aplikativnih znanosti...«

Jean-Martin Charcot demonstrira svojo tehniko hipnoze (ilustr.: Mary Evans)

POLITOLOGIJA / PODIPLOMSKE SPECIALIZACIJE

Program »Ameriške študije« na Fakulteti za družbene vede

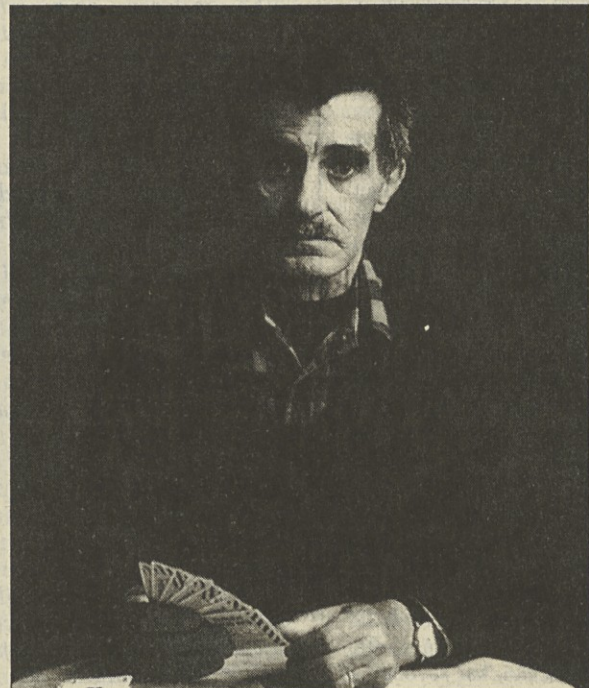
Sodelovanje z uglednimi ameriškimi profesorji

BOGOMIL FERILA

oddelka, saj so vsi izvajalci bodisi po nekaj let bivali v ZDA, nekateri med njimi so bili Fulbrightovi stipendisti, ali

predavatelj, ki seveda oznanja tudi pomembno kadrovske prenovi.

Prav nad političnimi vedami je brzkon »bin-

Resnično »mimli Američan« (Foto: A. W.)

pa so tam studirali, predavali in publicirali.

Prvi Oddelek za politologijo, ki ga tvorijo Katedra za mednarodne odnose, Katedra za obramboslovje, Katedra za analizo politik in javno upravo ter Katedra za teoretsko-analitično politologijo, je verjetno eden izmed najmlajših in najbolj dinamičnih oddelkov na ljubljanski univerzi. Povprečna starost učiteljev je neke med tridesetimi in štiridesetimi leti, kar je za univerzo naravnost »rosno mlada« populacija

gljal« meč sprijetosti z bivsim političnim režimom, kar je z mnogimi negativnostmi bremenilo te, sicer povsod po svetu razvite in priljubljene akademske discipline. Oddelek za politologijo se je zato moral se dodatno spoprijeti s splošno programsko in vsebinsko prenovi. Rezultati so več kot očitni! Dolga leta najbolj privlačen študij mednarodnih odnosov, ki je z osamosvojitvijo Slovenije se pridobil na veljavi in povečal kar diplomatsko-konzularnih služb, je svojo »konkurenčnost« se

dodatno izboljšal z odmevnim podiplomskim studijem Evropske skupnosti in študijskim obiskom ključnih mednarodnih institucij v Washingtonu in New Yorku. Obramboslovni program se je prenovil tudi z mirovnimi prvinami. Posebej propulzivna pa je se zasnovala študija političnega menedžmenta, ki se imenuje Analiza politik in javna uprava. Njegovi diplomanti se ukvarjajo s preučevanjem različnih politik (od ekonomskih, socialnih, razvojnih, političnih itd.) ter tako pridobijo ustrezna politična in vodstvena znanja, ki naj bi jih pretežno uveljavljali v državni upravi, strankarskih aparatih ali v množičnih medijih.

Interdisciplinarni projekt magistrskega študija politologije z naslovom Ameriške študije je nekakšno skupno delo Oddelka za politologijo in nekaterih zunanjih sodelavcev, tako s fakultete kot zunaj nje. Poleg obveznega metodološkega bloka, sudij zaobsega razčlenitev ZDA v njeni gospodarski, politološki, sociološko-kulturološki in zgodovinski dimenziji. To so nekateri nujni temelji poznavanja ameriške družbe, ki jih nato študent po izbiri nadgrajuje se s studijem zunanje politike ZDA, ter njene komunikacijske in vojaško-tehnološke sfere. Predvideno je tudi tesno sodelovanje z Ameriškim kulturnim centrom, ki lahko zagotovi visoko raven udeležbe najbolj kakovostnih ameriških profesorjev in strokovnjakov z različnih področij.

»Šambala - z biciklom na Tibet« ali knjiga o begu v sanjsko deželo

Te dni je slovenski knjižni trg obogatila nova knjiga - knjiga spoznanj o Tibetu, ki pa govori tudi o nas Slovencih, ker jo je pac napisal Slovenec. Ce bi lahko sodili po obisku na prvi predstavitvi, ko se je v eno izmed dvoran Cankarjevega doma zgnetlo vsaj tristo ljudi, potem bodo bralci po novi knjigi svetovljana in publicista Toma Križnarja: Šambala - z biciklom v Tiber, radi segali. Avtor slovenskemu bralcu ni nezan - problem je mogoče le v tem, da ga vsake toliko casa za nekaj let potegne v svet, med tuje kulture in tuja ljudstva. Ali je razlog njegovih potovanj s »tehnološko nezahtevni« kolesoles iskanje odgovora na dilemo tehnologija - okolje? Je mogoče to beg? Kakšen odgovor ponuja knjiga, ki jo je s pomočjo kranjske Save izdal v samozaložbi? Ali pa bosta mogoče na to odgovorili knjigi, ki sledita: konec novembra o Novi Zelandi in enkrat prihodnje leto o centralni Ameriki in Polinezijskih otokih, kamor ga je gnalo iz Tibeta?

»Šambala v tradiciji centralne Azije predstavlja mit o tam-nekje-nekoc-davno izginuli civilizaciji, v kateri je slo vse boljše kot gre nam danes. Podobne predstave prenaša na različnih koncih sveta v svojih izročilih se nekaj različno razvitih kultur. Temu podoben je lahko tudi naš mit o raj, preden se je bog razsrdil nad spoznanj željnima Evo in Adamom, ali mit

o Atlantidi - lahko da tudi mit o izgubljenem kraljestvu kralja Matjaza. Ce lahko verjamemo, da je bilo nekoc in neke mirno, harmonično in stabilno in zdravo, potemtaka lahko tudi verjamemo, da bo s pravimi prizadevanji mogoče tako stanje družbe in narave spet vzpostaviti. To daje upanje, kajti brez upanje ne gre. In knjiga govori o poti v prepovedani Tibet - v okupirano snežno kraljestvo, koder se vedno odmevajo modrosti stare Šambale,« pravi Toma Križnar.

»Med ilegalnim kole-sarjenjem po Tibetu, ki ga je okupirala kitajska ljudska armada, pravzaprav nisem iskal fizične Šambale, ampak tisto, ki se mi je začela tako skrivnostno odstriti pod prisilo naporov v moji notranjosti, v samoti daleč stran od ponorelega sveta - kot reakcija na duhovno okolje tibetanske omike, ki ji je sočutje ena najpomembnejših vitalnih sil. To stanje uma, duha in telesa sem sam zase prepoznal kot Šambalo.«

In kaj Toma Križnarja zene v svet med zvezde? »Kaj zene rožo, da cveti? Kaj razveseljuje ptico, da poje in leva, da ne cerkne od lenobe? Človeku lasten je podoben tipičen gon, da izzi-va vse s strani sebe postavljene meje lastnih svetov. Navdušita me srčnost in cvrstost vrednot različnih kultur. Pri Tibetancih mi je bilo vsemumno razpolaganje z umom, ko se kljub stiri-desetimi letom trpljenja

pod kitajskim vojaškim skornjem odzivajo tako drugače kot nas Balkan. In z obiskom Tibeta sveta in spoznanj o svetu nisem zaokrožil - svet sem sele povohal. Omamljen sem od njega kot od razkosnega vrta, ki te prav po otroce vleče v nove in nove skrivnosti. Gre za omamo in bolezensko odvisnost po vedno novih in novih cutnih dražljajih. Ampak ali ni tako, seveda na nek svojstven način, z vsakim od nas!«

Toma Križnar je odrasčal, in kadar ni na potovanjih, tam v glavnem tudi živi, v Naklem pri Kranju. Tehnična znanja je najprej pridobil v Iskrinem solskem centru v Kranju, nekaj tudi pozneje in tudi poslovna znanja mu niso povsem tuja. Kako je razresil v sebi vprašanje materialnega - stvarnega razumevanja sveta in bolj stvarnega - duhovnega spoznavanja tehnološko manj, a duhovno bolj razvitih kultur?

»V meni je zmesnjava vplivov in spoznanj iz okolij skozi katera mi je bilo dano potovati. Smatram, da sem mesanica teh spoznanj. Brez absolutne stvarnosti, ki jo živijo tisti, ki so samo doma ali v službi, je sicer težko živeti. Ampak ali ni tudi tako živeti, kot živim jaz, zelo človeško živeti. In poglejte - prepričan sem, da clovestvo ze zivi cez zmo-gljivosti danih resursov. Materialnega blagostanja lahko zelo hitro ne bo več dovolj za vse. Da bi vsi živeli v takem bla-

gostanju kot tisti v 'tehnološkem raji' - je čisti mit. Ce bi tudi clovestvo tretjega sveta trosilo toliko kot trosi povprečni zahodnjak, bi danes izkorišcanih virov zmanjkalo ze v sedmih letih. Tehnološka rast ima omejitve, rast, ki temelji na zmogljivosti uma in duha pa po mojem mnenju ne pozna nobenih meja.«

Clovestvo se iz industrijskega tehnološkega pekla počasi vrača okoli in naravi. Stevilna ljudstva, ki jih je obiskoval Toma Križnar, so zivela, živijo in bodo zi-

vela samo v sožitju z naravo. Razviti se k tem spoznanjem znova vračamo:

»Okolju prijazen razvoj je nujnost staršev, ko zagajo vejo, na kateri sede njihovi otroci. Vrhna plast svetovnih manipulativ, predvsem k profitu usmerjenih sodobnih suznjev, se tega, verjamem, zaveda. Kolik-sna je nevarnost, da bi se Zemljanom kolektivno zmesalo? Zakaj torej ne bi pognali koles in iskali nove Šambale?« ... tako kot jo je iskal Toma Križnar in je se ni našel.

Matija Hudovernik

GLEDALIŠČE / OTVORITVENA PREDSTAVA SKUPINE LA CONTRADA

Izredna embalaža skromnejše zgodbe

Kot navadno so najprej pripravili narečno komedijo

BOJANA VATOVEC

Otvoritvena narečna predstava Carpinterija in Paragune je za Gledališče La Contrada že postalo razpoznavni znak, ki se mu za nič na svetu ne bi odreklo, njegovo zvesto občinstvo pa prav tako ne. Tako je bilo v soboto ob premieri letosnje lepljenke z naslovom »Pronto, mama?...« (Halo, mama?...!) v dvorani Cristallo, pa tudi v predverju in celo na ulici pred stavbo med izredno številnimi gledalci posebno praznično vzdušje, polno vselega pričakovanja in prepričanja, da ne bodo razočarani. In res je bilo tako, saj je ansambel v predstavo vložil kar največ truda, vneve in veselja do dela v želji, da bi vsi skupaj ustvarili veselo, prijetno, nostalgичno nežno in morda celo preveč pomirjujočo sliko o ne zelo oddaljenem preteklosti, ki je italijanskemu delu trzaskega prebivalstva v živem spominu.

Tudi letos se je La Contrada odlocila za varietete kolaz skecev, popevk in plesnih točk, ki se je obnesel pred dvema letoma in zopet lani s predstavama Co' ierimo putei in Putei e putele. Letosnja predstava je pravzaprav zaključni del trilogije, ki se je začela v sezoni 1991/1992. Vezna nit

predstave, oseba, okoli katere se vse vrti, je mama, naslov pa se navezuje na popularno rubriko v okviru oddaje Campanon tukajsnje radijske postaje RAI. Telefonski pogovori med odraslim in poročenim sinom in ovdovalo materjo, v katerih duhovito nastopa Ruggero Winter (na sliki), se tudi pojavljajo kot vmesna točka med skupinskimi prizori.

Zastor se na z barvnimi lukmami dvakrat obkroženem odru dvigne v prizoru pred kinodvorano, v katerem vrtijo film Mamma z Benjaminom Gi-

nem ze veterani tovrstnih predstav. Poleg Ruggera Winterja bi omenili se razposajeno Ariello Reggio, nežnost zbujačega Orazia Bobbia, Riccarda Canalijs, ki je bil zlasti posrečen v vlogi stare matere, pa tudi pripovedovalca Gianfranca Saletto, mornariškega podčastnika Mimma Lo Vecchia, Giorgia Amodea, Paolo Bonesi, Lidio Braico, Riccarda Canalijs, Giulio Crocini, Adriana Giraldis, Lillian Gish, Guastini in Mario Gaudio Plos. Poleg igralcev nastopa se stiričanski plesni ansambel pod vodstvom Livie Cecchelinia. Bogato postavitve v režiji Francesca Macdonia dopolnjujejo se domiselni kostumi Fabia Bergama.

Številni ansambel je dobro uigran, nihče ne silijo v ospredje a nihče se tudi ne umika, tako da vse ugajajo teče. Predstava resda nima kdo ve kako pomembne poante, vendar je izvedba odlična. Reklji bi lahko, da je konfekcija embalaže daleč več vredna kot vsebina paketa, vendar je paket tako lepo zavito, da se ga razveselijo, tudi če je prazen.

Predstava bo na sporedu v Gledališču Cristallo do 19. novembra.

RAZSTAVNA DEJAVNOST / V VILI BARTOLOMEI

Škedenjske krušarce v solkanskem muzeju

Razstava bo odprta do konca decembra

MARKO WALTRITSC

Ze desetletja si v Goriskem muzeju v Novi Gorici prizadevajo prikazati razvejano primorsko realnost. Doslej so to naredili z velikim uspehom, brez dvoma bo tako tudi v bodoče. Občasni oz. stalni razstav so priredili nič koliko, na terenu so naredili več akcij, obnovili so vrsto gradov in drugih muzejskih prostorov, skrbijo za njih vsakdanjo uporabo in vzdrževanje. Seveda zbirajo vsi mogočo dokumentacijo, tako pisno kot slikovno. Izdajajo tudi letno publikacijo z naslovom Goriski letnik. V njej so doslej zbrali zelo veliko prispevkov, v katerih je prikazano dogajanje, ki je se zlasti v preteklosti največkrat zanimalo tudi kraje na italijanski strani današnje meje, ki so tja do leta 1947 sodili v enoten politično-upravni pojem Goriske dežele.

Glavni sedež Goriskega muzeja je na gradu Kromberk, nekdanji graščini grofov Coronini. Scasoma so muzejske prostore uredili tudi v Solkanu, na Sveti gori, kjer je muzej pricelvanj o 1. svetovni vojni, v Tolminu (zgodovina Tolminske), v Vrsnem (muzej S. Gregorčica). Na gradu Dobrovo v Brdih so uredili stalno zbirko slikarja Zorana Musica. V Kobarižu so strokovno pomagali pri ureditvi Muzeja 1. svetovne vojne, ki je trenutno eden najbolj obiskanih muzejev v Sloveniji. V Trenti je urejena Trentarska muzejska zbirka. V Stanjelu so uredili Krsako hišo in Galerijo Lojzeta Spacala, v Lipici pa Galerijo Avgusta Cernigoja.

Namen našega tokratnega pisanja je osvetliti muzejski odsek v vili Bartolomei v Solkanu. Gre za staro plemiško stavbo s prelepim parkom. V njej so že pred leti uredili muzejske delavnice. V Solkanu delajo tisti strokovnjaki, ki preučujejo primorsko zgodovino. Najprej so sem prenesli tisti del, ki se nanasa na zgodovino narodno-osvobodilne borbe. Tu so namreč prvotno nameravali postaviti zbirko, ki je v kromberskem gradu bila urejena v zadnjem nadstropju. Kasneje so tja prenesli vse, kar se nanasa na zgodovino Primorske, se posebej njenega goriskega dela. Delo v muzeju poteka po ustaljenih tirnicah, pa čeprav dandanes denarja ni ve-

liko na razpolago. Zaradi stalnega krcenja prispevkov in dotacij se dandanes morajo zadovoljiti z normalnim upravljanjem. Skoro neuresničljiva je vsaka nova pobuda, razen če ne pride ad hoc dotacija.

Ze nekaj mesecev je v vili Bartolomei v Solkanu odprta razstava z naslovom »Škedenjske krušarce«. Muzejska stavba se nahaja v osrčju starega predela Solkana in če se voziš po glavnih prometnicah skozi ta kraj, jo boš stezka našel. Ob teh cestah je namreč le nekaj oznach, na katerih je napisano »Vila Bartolomei«, nikjer pa ni napisano, da je to muzej. Uprava muzeja bo to morala nadoknaditi, sicer potniki ne bodo sploh vedeli, da je tu tudi muzej.

Razstava o škedenjskih krušaracih bo odprta do konca leta. Brez dvoma bi bilo zelo prav, da bi jo obiskali ne le ljudje iz Slovenije, marveč tudi ljudje iz te strani meje, iz Gorice in iz Trsta. Da, tudi iz Trsta, ker je razstava, urejena z eksponati Škedenjskega muzeja, namesčena v velikih prostorih, v dveh nadstropjih, na zelo lep in domiseln način. Vemo, kakšna je stiska s prostorom v Škedenjskem muzeju, kjer morajo prizadevni uredilci vsako stvar dobesedno stlačiti eno poleg druge.

V Solkanu pa so razstavo uredili, kot že povedano, v velikem prostoru. Ze ob vhodu te pritegne velika miza z več desetimi kosov škedenjskega kruha. Na stenah je obilo originalnih in povečanih slik o tem trzaskem predmetju, cel kup dokumentov, knjig, razglednic. S prinesenimi ali domačim pohištvo so uredili tudi nekaj prostorov, ki kažejo, kakšno je bilo nekoc življenje: trgovina, gostilna, stanovanjska hiša, pekovska delavnica. Dokumenti so seveda v treh jezikih: slovenski, italijanski in nemški. Vse pa kaže na slovenskost tega kraja in njegovih prebivalcev, v prvi vrsti žensk - krušaric.

Razstava boodprta do konca leta, in sicer vsak delavnik od 8. do 14. ure, ob sobotah in nedeljah pa od 13. do 18. ure. Skupine pa si lahko razstavo ogledajo tudi izven »uradnih« ur, po dogovoru seveda.

PORDENON / ZAKLJUČILI SO SE DNEVI NEMEGA FILMA

Slovesno slovo

V soboto je nastopila skupina Camerata Labacensis

IGOR DEVETAK

Pordenonski Dnevi nemega filma so se zaključili enako glasno in slovesno, kot so se sicer začeli. Kinotečnim strokovnjakom - tipičnim gostom tovrstnega festivala, so se tudi tokrat pridružili ljubitelji glasbe in številni radovedneži, ki jih je pritegnila napoved izrednega dogodka. Večer - po pravici povedano - ni mogel razočarati nikogar: ne najzvestejših gostov, ki redno prihajajo v to mestoce na robu Furlanije iz petindvajsetih držav vsega sveta, in ne organizatorjev. Vsi pa so bili morda se najbolj veseli nad izvajanjem predstavnika oblasti, ki je ob opravičilu obljubil festivalu ne le preživetje, ampak celo bodočnost, češ da bo se denarja zanj.

Na veliko odobravanje pa je naletela podelitev »Nagrade Jean Mitry 1993« neozelandskemu raziskovalcu Jonathanu Dennis in ameriskemu profesorju Davidu Shepardu za življenjsko delo, ki sta si ga zasluženo priborila s prizadevanjem, da se hrani in vrača vrednost nememu filmu. Dennisova zasluga je v neozelandski stvarnosti precejšnja: kinematografsko kulturo je popeljal med ljudi s pre-

mikajocimi projekcijami po deželi, zasel je tudi med plemena: preko nje je razglasal bogastvo dvojne neozelandske narodne kulture, spodbudil njeno varstvo. V Pordenon je prinesel stiri obnovljene filme o življenju naroda Maori; dokaz o vraččenosti filma v vsakdanu je bil tudi nastop igralke iz nemega obdobja, ki je ze med tednom na odru prikazala obredno posredovanje med publiko in duhovi posnetih oseb v filmih. Prav ona je v soboto na odru podala maorsko slovo od festivala.

Za ljubitelje kina in glasbe so za konec organizatorji zrezirali nastop zmagovite dvojice: ljubljanski orkester Camerata Labacensis pod vodstvom Carla Davis je dal novo glasbeno preobleko filmu Zlomljeni cvet (1919) Davida Warka Griffitha. Oba spadata v zgodovino kina: Davis kot skladatelj glasbenih spremljav nemih in sodobnih filmov, American Griffith pa kot sam oče art filma. Prav prva svetovna vojna je carovnica, ki je sprevrgla usodo kinematografije: zlomila je evropsko premoč in zapihala na jadro ameriškega filma.

Griffith je velikan iz

Tokrat so se poklonili tudi veliki »nemi« Igralki Lillian Gish

Zaživel je tudi avstralski in novozelandski nem film

SREČANJA S SODOBNO GLASBO

Na tretjem koncertu samo mladi izvajalci

CORRADO ROJAC

V ponedeljek je bil v Avditoriju muzeja Revoltella tretji koncert letošnje sezone Trieste Prima - mednarodna srečanja s sodobno glasbo. Zanimivo, da se v osrednjem delu festivala pojavlja večer, ki je v celoti posvečen mladim izvajalcem.

Nastopala sta pianista Corrado Gulin (z Gentilucciyo Dal suono al suono) in Pierpaolo Levi (z Ohanajev Sesto etido ter Boulezovo Prvo sonato); med njima je spored predstavil še kvartet Flut - Ensemble s Tarkukovo Monochromio in Ramovsevo Pet ali stiri.

Prvi je nastopil Corrado Gulin. Skladba italijanskega skladatelja Armando Gentilucciya Dal suono al suono (1977) je zasnovana na barvno raznolikih zvočnih skupinah, iz katerih rastejo »osamljeni« zvoki, ki se nato izgubljajo med »meglenimi« ozadji - umaknejo se pač ostrim zvočnim napadom ali značilnim avtorjevim pri-

povednim izbruhom.

Poslušali smo nato kvartet flaut Flut - Ensemble (Silvia di Marino, Ksenija Kos, Elena Molinari, Bruna Perraro) v Monochromiji (1992) zagrebškega skladatelja Mladena Tarkuka. Skladba je zasnovana na barvi instrumenta, sestavljena pa iz več trenutkov, med katerimi izstopajo zlasti melodično navdahnjeni, kjer se solo flauta izživlja v spevih, prepričnih »mitoskih« sugestij.

Pet ali stiri (1993) slovenskega skladatelja Primoza Ramovsa je zazvenela v ostrem barvnem kontrastu, saj je pisana za dve pikolo - flauti, flauto v C in flauto v G (pridružila naj bi se sicer ad libitum še peta flauta). Vodilna vloga gre takoj pikolo flautama, z ostalima dvema glasbiloma se večkrat tvori jasno začrtan dualizem; opaza se, kako se vložki malih instrumentov skušajo osvoboditi »zaustavljenih« ostinatov ostalih dveh.

Koncert je zaključil pianist Pierpaolo Levi, ki je najprej podal Sesto etido »za tretji pedal« (1982) ameriškega skladatelja Maurica Ohane, nato pa (brez notne predloge) Boulezovo prvo sonato za klavir (1986).

Etida nas sprva preseneti s svojimi »okvirnimi« ritmičnimi vložki, takoj pa je jasen namig na megleno ozadje, ki se tvori ob spuščanju tretjega pedala, konstanta in gibalo glasbenega dogajanja celotne etide.

Presenetljivo, skorajda »klasičistično« ležerna zazveni Boulezova Prva sonata za klavir (1946), kjer se izza serialnega sveta dvigajo trenutki (domnevne) radoživosti in lirike; kljub temu gre za »izgubljeni raj«, in zaključna motorika je daleč od ... Mozartove.

Danes nastopa za Trieste Prima Interensemble iz Padove. Na programu (med drugim) »legenda minimalizma«: Rileyeva In C (1964).

ZA NAJMLAJŠE / NOVO DELO MAURE PICINICH

»Mož s kovčkom« pričel svojo pot

Pripoved o zelenem možičku je domiselno ilustrirala Alessandra D'Este

JASNA MERKU

V prostorih knjižarne »Minerva« so v Trstu pred dnevi predstavili knjižno novost, ki jo je furlanska založba Le Marasche tudi tokrat namenila najmlajšim. Avtorica knjige »Mož s kovčkom« (L'uomo con la valigia) je Maura Picinich, ki je obenem tudi predsednica Studijskega centra za mladinsko literaturo »Alberti« iz Trsta. Pravkar izšla knjiga je že bila deležna nagrad.

Avtorico Mauro Picinich poznamo že kot odlično prevajalko otroških tekstov, ob prevajalski nealahki dejavnosti pa piše svoj prvi roman. Na pred-

stavitvenem večeru je spregovorila Silvia Blezza, umetnostni kritik in podpredsednica centra Alberti, ki je izpostavila vsebinsko in jezikovno bogastvo knjige. Protagonist je nenavaden potnik, cokat zelen možiček, ki stalno potuje z vsakršnim vremenom in vlaci za sabo veliki kovček, v katerem nosi sanje. Iz vlaka izstopi v kraju, kjer opazi, da se vsem mudi, dokler ne sreča v parku starca, ki mu zaupa, da svoj čas daruje drugim; njemu podari nenavadni

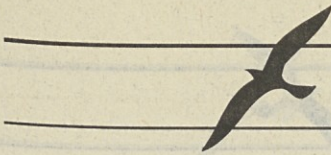
potnik skrivnostno skatlico, iz katere se zakadi dim; nakar zaslišimo glasove, ki zaprosijo dedka, naj jim pripoveduje pravljico.

Avtorica dobro pozna otroški svet, z otroki bere ter jih opazuje med branjem, zato je tudi njen način pripovedovanja poseben bogat, poetično barvit in spodbuden.

Ilustratorica Alessandra D'Este je knjigo opremila, s tempero in vodenkami je ustvarila magične atmosfere, ki prepletajo pripoved in otroka vabijo v svet do-

mišljije. Priznani ilustratorji gre zasluga, da je znala tekst ovednotiti, podobne preveva magična atmosfera, ki vplete gledalca k branju knjige.

Avtorica Maura Picinich je v razgovoru s publiko posredovala prisotnim svoje občutke in misli o domisljiskem svetu, ki naj bi predstavljal za vsakogar pot k globljemu razumevanju socloveka. Pripoved je nastala, ko jo je sinek zaprosil za neobičajno, čisto novo pravljico. Zeleni možiček je tako pričel svojo pot in jo nadaljuje v srcih vseh, ki bodo to pravljico prebrali.

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/222-815

V cetrtek, 21. oktobra, ob 17. uri Strniša/-Frey: ZABE (OD, 600 SIT).

V petek, 22. oktobra, ob 19. uri W. Shakespear KRALJ LEAR (GD, 800, 600, 400).

DRAMA SNG, tel. 061/221-511

Danes, 20. oktobra, ob 19.30, D. Jovanović: ANTIGONA, za abonma dijaški 4 večerni. Prosimo vas, da ne zamujate predstav, ker vstop v dvorano po začetku ni več mogoč.

V petek, 22. oktobra, ob 19.30 G. Strniša: SAMOROG, za izven.

V soboto, 23. oktobra, ob 19.30, I. Cankar: ZA NARODOV BLAGOR, za abonma sobota in izven.

MALA DRAMA

Danes, 20., in v cetrtek, 21. oktobra, ob 20. uri, W. Allen: ZAIGRAJ SE ENKRAT, SAM, za izven.

V soboto, 23. oktobra, ob 20. uri M. Jesih: LJUBITI, za izven.

OPERA, tel.: 331-950

V cetrtek, 21. oktobra, ob 19. uri, G. Verdi: FALSTAFF, za red cetrtek I. Predstava bo se v soboto 23. oktobra, ob isti uri za izven.

MESTNO GLEDALIŠČE,

tel. 061/210-852

Danes, 20. oktobra, ob 15.30, Ivan Cankar: ZA NARODOV BLAGOR, za abonma sreda popoldan in izven.

V petek, 22. oktobra, ob 19.30 A. Dorfman: DEKLICA IN SMRT, za izven in konto.

KUD FRANCE PRESEREN

V cetrtek, 21., in v nedeljo, 24. oktobra, ob

20. uri monodrama ZIJAH SOKOLOVICA: GLUMAC... JE GLUMAC... JE GLUMAC.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE,

Krekov trg 2, tel.: 061/312-860

V soboto, 23. oktobra, ob 19.30, J. B. Moliere: GEORGE DANDIN ALI KAZNOVANI SOPROG, za abonma red sobotni in izven.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE

Danes, 20. oktobra, ob 10.45, D. Zlatar-Frey: KRI IN KOSUTE, za abonma Gimnazija Center Celje.

V cetrtek, 21. oktober, ob 11.30 L. Pirandello KOT ME TI HOČES, za abonma VIII mladinski. Predstava bo se v petek, 22. oktobra, ob 19. uri za abonma študentski večerni in izven.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Danes, 20. oktobra, bo ob 19.30, komedija Ray Cooney: ZBEZI OD ZENE, za izven in konto. Razprodano!

MARIBOR

DRAMA, tel. 062/221-206

Danes, 20. oktobra, ob 20. uri na velikem odru A. P. Cehov CESNJEV VRT, Slovensko stalno gledališče Trst.

BORSTNIKOVO SREČANJE

Danes, 20. oktobra, bo ob 19. uri slavnostna otvoritev Borstnikovega srečanja pred SNG Maribor; ob 19.30 prijateljsko srečanje z igralci predstave v Kazinski dvorani.

LEPOTA IN POGUBA SVETA
V OČEH F. M. DOSTOJEVSKEGA

Pod tem okvirnim naslovom se drevi v tržaškem gledališču Rossetti začenja letošnja sezona Stalnega gledališča Furlanije-Julijske krajine. Na vrsti bo najprej Dostojevski, točneje njegova drama *Idiot* in postavitvi Stalnega gledališča FJK in Skupine Glauca Maurija. Za gledališče je delo tokrat po zasnovi duhovnika Davida Marie Turolda priredil Furio Bordon, režiral ga je Glauco Mauri, v glavni vlogi pa nastopa Roberto Stumo. Od 20. do 31. oktobra, ko bodo v dvorani Rossetti igrali *Idiota*, pa bodo v drugih prostorih gledališča potekale vzporedne pobude vezane na dela Dostojevskega. Niz pobud si je zamislil Fausto Malcovatti, na programu pa so številne projekcije filmov, ki so jih posneli po dramah Dostojevskega, razprave in srečanja z mladimi.

Na sliki prizor iz *Idiota* v postavitvi Stalnega gledališča FJK in Skupine Glauca Maurija

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

V torek, 26. oktobra, ob 19. uri v Rdeci dvorani Magistrata koncert Ob klavirju: MARTA KRŽIČ. Vstop prost.

V sredo, 27. oktobra, ob 19. uri mini koncert JERNEJA SURBEKA v Vodnikovi domačiji. Vstop prost.

Na »črni petek«, 3. septembra, je v požaru v STUDIU TIVOLI izginil tudi del zgodovine slovenske zabavne glasbe. Glasbeniki, mediji in drugi, ki so povezani s slovensko glasbeno sceno, zdaj solidarno zbirajo sredstva, ki bodo omogočila, da bo Tivoli, po mnenju mnogih najboljši snemalni studio, lahko spet začel delovati. Eden izmed medijsko najbolj odmevnih projektov bo dobrodelni koncert 28. oktobra v Hali Tivoli v Ljubljani. Na prireditvi bodo nastopila znana imena slovenskega pop-rocka, med njimi tudi: LACNI FRANZ & ZORAN PREDIN, SOKOLI & PERLO LOVSIN, POP DESIGN, AGROPOP, BULDOZER, MILADOLKA YOUNDEED, AVTOMOBILI, DON MENTONY BAND, CUKI, CUDEZNA POLJA, BIG BEND, CHATEAU, VIDEOSEX, BENC & TOMO, MAGNIFICO, SASO MEZEK, MIA ZNIDARIC, ALENKA GODEC, VLADO KRESLIN, TOMAZ PENGOV, OLIVER DRAGOJEVIČ, ARSEN DEDIČ in se veliko drugih.

CANKARJEV DOM, tel.: 061/222-815

V soboto, 23. oktobra, ob 20. uri NEW SWING QUARTET - srebrni jubilej (GD 1000, 800, 600 SIT, na dan koncerta 1200, 1000, 800 SIT).

K4

Danes, 20. oktobra, ob 22. uri SEPULTURA:

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

FESTIVAL TRIO - V nedeljo, 24. t.m., ob 11. uri bo nastopil Trio Italiano. Na programu van Beethoven, Bloch in Schumann. Prodaja vstopnic pri blagajni Dvorane Trip-

ZA NAJMLAJŠE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

LJUBLJANA, tel. 061/314-962

Veliki oder:

V cetrtek, 21. oktobra, ob 17. uri Ervin Fritz: GROFIČ PRASIČ, za izven. Predstava bo se v soboto, 23. oktobra, ob 11. in 17. uri, za izven.

Grofič prasič je Fritzova interpretacija znanega pravljničnega motiva, ki se pojavlja tako v slovenski literaturi kot tudi v pravljnicah zakladnicah drugih narodov. Nastopajo: Karel Brišnik, Lucka Drolc,

CHAOS A. D., promocijski večer nove CD plošče. V cetrtek, 21. oktobra, ob 22. uri GHOSTS OF THE FIFTIES.

V ponedeljek, 25. oktobra, bo ob 22.30 koncert skupine ASIA MINOR, turške etnojazzovske zasedbe, ki se dviguje prah v Svidi, Nemčiji in Franciji.

V torek, 26. oktobra, ob 22. uri, TRELKOVSKY.

MGIC

Danes, 20. oktobra, bo ob 18. uri koncert MUZA PRI MUZI, JERNEJ SURBEK, tolkala (grad Tivoli).

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

V soboto, 23. oktobra, bo ob 20. uri koncert pihalnih godb Bezigrad, Litostroj, Vic in letošnjega svetovnega prvaka Papirniskega pihalnega orkestra Vevče. Vstop prost.

SEŽANA

KULTURNI CENTER

SRECKA KOSOVELA

V petek, 22. oktobra, ob 20. uri bo koncert violini ROKA KLOPČICA, klavirska spremljava SANJA KRANZELIČ, za glasbeno-instrumentalni abonma in izven (500 SIT).

VELENJE

V soboto, 23. oktobra, bo ob 10.30 v Glasbeni soli koncert klarinetista JOŽETA KREGARJA in pianista ANDREJA GORICARJA.

TRST

PADOVA

SPORTNA PALAČA S. ZARO

Jutri, 21. oktobra, bo ob 21. uri nastopil Terence Trent D'Arby.

Barbara Jakopič, Izток Jereb, Nina Skrbinek, Blaz Vizintin, Robert Waltl in Irena Zubalič-Zan. Kulturnica: V petek, 22. oktobra, ob 17. uri Z. Krilič: JAJCE, za izven.

NOVA GORICA

Danes, 20. oktobra, ob 9.30 in 11.30 v mali dvorani KD Nova Gorica predstava M. Swintz: KRALJEVI SMETANOVI KOLACKI, za sole. Predstava bo se v cetrtek, 21., in v petek, 22. oktobra ob 9.30, za sole. Igrajo: Ivo Barišič, Nevenka Vrancic, Rastko Krosl, Dušana Ristić, Izток Mlakar, Dragica Kokot, Metka Franko, Jože Hrovat in Stane Leban.

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE

Na ogled so razstave: Kotevska - Izgubljena kulturna dediščina kočevskih Nemcev, razstava slik Veljka Tomana Pariški mostovi in razstava slik iz zbirke likovne kolonije Počitelj - Caplina 1966-85.

MODERNA GALERIJA, Cankarjeva 15

V spodnjih prostorih Moderne galerije je do 2. novembra na ogled razstava fotografij JANETA STRAVSA.

MODERNA GALERIJA -
MALA GALERIJA

Razstava španske kiparke CRISTINE IGLESIAS iz ciklusa Velika imena sodobne svetovne umetnosti je na ogled do 5. decembra.

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5

Razstava NEOKONSTRUKTIVISTI 1968-1972 bo na ogled do 7. novembra. Razstava sodi med studijske preglede o dogajanjih v slovenski likovni umetnosti konec šestdesetih let. Svoja dela razstavljajo DRAGICA CADEZ, DRAGO HRVACKI, TONE LAPAJNE, DUŠAN TRSAR, VINKO TUSEK in SLAVKO TIHEC.

IDCO

Razstava celostne grafične podobe Petrola je na ogled do 5. novembra. Oblikovanje Metka Daris in Tomaž Perme.

ZEMLJEPISNI MUZEJ SLOVENIJE,

Trg francoske revolucije 7

Danes, 20. oktobra, bo ob 13. uri otvoritev razstave TRETJA DIMENZIJA in predstavitev zbornika DOLINI TOLMINKE IN ZADLASCICE.

BŽIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31

V cetrtek, 21. oktobra, bo ob 18. uri otvoritev razstave rib in slik ZORANA DIDEKA. Razstava bo na ogled do 18. novembra.

GALERIJA COMMERCE,

Einspielerjeva 6

Razstava slik ERNE FERJANIC FRIC bo na ogled do 22. oktobra.

GALERIJA EQUINA, Gregorčičeva 3

Razstava ZMAGA LENARDICA.

GALERIJA ICPE, Dunajska 104

Razstava slik akademskega slikarja PETRA CIU-HE in razstava kipov akademskega kiparja CIRILA HOCEVARJA je na ogled do 30. oktobra.

GALERIJA ILIRIJA, Trzaska 40

Razstava kipov galerije Ivan Napotnik Sostanj je na ogled do 4. novembra.

GALERIJA INSULA, Gosposka 1

Razstava grafik GANJIA LLALLOSHIJA.

GALERIJA KRKA, Dunajska 65

Razstava slik akademske slikarke JASNE SAMARIN je na ogled do 17. novembra.

GALERIJA PIC LEK

V cetrtek, 21. oktobra, bo ob 14. uri otvoritev razstave gvasjev in temper MATJAZA ROLIHA. Razstava bo na ogled do 15. novembra.

GALERIJA TIVOLI, Pod Turnom 3

Pregledna razstava grafik italijanskega umetnika LUCIANA DE VITA.

GALERIJA SOU

Kiparska razstava VODA IN KIPI avtorjev DRAGA ROZMANA, TAMARE SEVČNIKAR in TJASE CELESTINE bo na ogled do 22. oktobra.

GALERIJA SKUC

Razstava avstrijske umetnice SUSANNE POPELKA bo na ogled do 7. novembra.

GALERIJA ZDSLJ

Prodajna razstava unikatnih pletenin MOJCE KAV-

CIC je na ogled do 26. oktobra.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

V cetrtek, 21. oktobra, bo ob 18. uri otvoritev razstave slikarja ANTONA BLATNIKA.

VODNIKOVA DOMACIJA,

Vodnikova 65

V cetrtek, 21. oktobra, bo ob 18. uri otvoritev razstave pastelov slikarja HENRIKA KRNECA.

CELJE

V likovnem salonu Celje je do 30. oktobra na ogled razstava OBLIKOVANJE ZA SOZITJE S PROSTOROM. Predstavljena so dela krajinjskih arhitektov: JANEZA DOLINARJA, ROMANE KACIČ, ARABELE KRIZ MRDAKOVIC, DARJE MARINČEK, ALENKE KOCUVAN POLUTNIK, RADOVANA ROMIHA, IRENE ROZMAN FATTORI.

GRAD PODSREDA

Do 30. oktobra je na ogled razstava KOZJANSKI SLIKARJI v fotografskih obeh VLADKE KOBAL.

KOČEVJE

V petek, 22. oktobra, bo ob 15. uri v Likovnem salonu Kočevje otvoritev razstave del kiparjev in slikarjev iz likovne delavnice (Ex tempore in forma viva). Razstava bo na ogled do 21. novembra.

KOPER

V galeriji Loza je na ogled razstava slik ZVESTA APOLLONIA.

KRANJ

GORENJSKI MUZEJ KRANJ

Razstava RIMSKO STEKLO IZ ARGYRUNTUMA bo na ogled do 9. novembra.

POSTOJNA

V soboto, 23. oktobra, bo ob 17. uri otvoritev razstave UMETNISKI PONAREDKI, impresionizem in postimpresionizem.

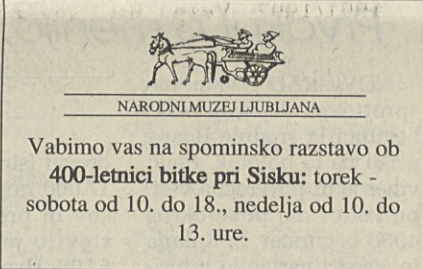
NOVO MESTO

DOLENJSKI MUZEJ, Muzejska 7

Razstava malega unikata na papirju MINI PRIZ LUCA 93 bo na ogled do 7. novembra.

SEŽANA

V cetrtek, 21. oktobra, bo ob 18. uri v Mali galeriji otvoritev razstave slik SANDRA PEČENKA.

NARODNI MUZEJ LJUBLJANA

Vabimo vas na spominsko razstavo ob 400-letnici bitke pri Sisku: torek - sobota od 10. do 18., nedelja od 10. do 13. ure.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

OBCINSKA GALERIJA

Do 30. t. m. bo na ogled razstava Matjaža Hmeljaka. Ogledate si jo lahko vsak dan od 10. do 12. ter od 18. do 20. ure.

GALERIJA BASSANESE

Na ogled razstava Michaela Goldberga. Urnik: vsak delavnik od 17.00 do 20.00.

ART GALLERY

Do 21. t. m. razstavlja slikarka Anita Nemarni. Urnik: 10.30-12.30, 17-19.30.

GALERIJA CARTESIUS

Do 28. t. m. razstavlja Pietro Grassi. Urnik: ob delavnikih 11-12.30, 16.30-19.30, ob praznikih 11-13 (zaprt ob ponedeljkih).

GLEDALIŠČE MIELA

V spomin na Jamesa Joyceja je na ogled fotografska razstava o Dublinu in Trstu na začetku stoletja.

GALERIJA NADIA BASSANESE

Do 16. novembra je na ogled Riccarda Dalisija. Na ogled je ob delavnikih od 17. do 20. ure.

TRGOVSKI CENTER IL GIULIA

Do 13. novembra bodo na ogled skulpture in grafike umetnika Ugo Carà.

GALERIJA RETTORI TRIBBIO 2

Do 29. t. m. si lahko ogledate razstavo Irene Ravalica. Urnik: 10.30-12.30, 17.30-19.30, ob praznikih 11-13 (ob ponedeljkih zaprt).

MUZEJ ŽIDOVSKKE SKUPNOSTI

CARLO IN VERA WAGNER

Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne

KOROŠKA

CELOVEC

MOHORJEVA KNJIGARNA

Na ogled je razstava Jasne Merku.

SKOFIJSKA REZIDENCA

(Mariannengasse 2)

Do 12. novembra je na ogled razstava »Franc Ksaver Salm«. Urnik: 10/17.

GALERIJA ARS TEMPORIS

(Herrengasse 14)

Do 4. novembra je na ogled razstava umetnikov: Svatopluka Kasaly in Jana Pohribnjaja.

MESTNA GALERIJA

Do 21. oktobra razstavlja slikar Rudolf Brandner.

GALERIJA JUDITH WALKER

(Richard-Wagner Str. 20)

Do 23. oktobra so na ogled grafike Herberta

Breiterja in plastike Christopha Stangla.

GALERIJA CARINTHIA

Do 23. t. m. razstavlja Gerit Löschnig.

PLIBERK

WERNER BERG-GALERIJA

Odprta je vsak dan od 10.00 do 12.00 in od 14.00 do 16.00.

ŽELEZNA KAPLA

Muzej Persman, muzej zgodovine koroskih slovencev je odprt od torka do nedelje, od 8. do 19. ure.

SPITAL OB DRAVI

Do 22. oktobra razstavlja galeriji na Gradu Porcia Janez Bernik in Gustav Janus.

BEGUNJE

V galeriji Avsenik razstavlja svoja dela Valentin Oman.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Prodaja abonmajev vsak delavnik od 10. do 14. ure in eno uro pred začetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma, Ul. Petronio 4 (tel. 632664). Ze abonirane naprosamo, da dvignejo izkaznice cimprej. SSG gostuje danes, 20. t. m., ob 19.30 v Mariboru na Borstnikovem srečanju s predstavo A. P. Cehova »Cesnjev vrt«. Režija Boris Kobal. Jutri, 21. t. m., ob 19. uri pa s predstavo Milana Kleca »Vsega je kriva Marjana Derzaj«. Režija Dušan Mlakar.

VERDI - DVORANA TRIPCOVICH

Jesenska simfonična sezona - Ludwig Van Beethoven

V petek, 22. t.m., ob 20.30 (red A) koncert orkestra in zbora gledališča Verdi pod vodstvom Lii Jia. Ponovitev v nedeljo, 24. t. m., ob 18. uri (red B).

Jesenska simfonična sezona - Festival

Horowitz Europa

ŽRTVE VOJNE

Izgnanci terjajo svoje pravice

Nekateri živijo v skrajni revščini

SLOVENJ GRADEC - Med nami živi na tisoče beguncev, zato ne bi smele biti slike o izgnanstvu Slovencev med leti 1941 in 1945 nikomur nepredstavljive. Vendar pa so izgnanci, ki so se organizirali v društvo leta 1991, porabili dve leti, da se je vlada zacela resneje zanimati za njihove zahteve, predvsem pa zato, da so sploh prisli do statusa vojnih žrtev.

Na včerajšnji tiskovni konferenci je predsednica komisije za socialno-zdravstvena vprašanja in odškodnino pri Društvu izgnancev Slovenije prof. Ivica Znidarski dejala, da pričakujejo od vlade in strank, da bodo krivice popravili. To pa pomeni zakonsko ureditev odškodninskih pravic. Pri tem gre za nekaj temeljnih zahtev: revalorizacija vojne škode iz let 1945 in 1946,

ZLATKA STRGAR

popolno zdravstveno varstvo, ocena škode za telesno in duševno trpljenje, odškodnina za umrle starše v taboriščih. Znidarski-čeva je dejala, da ne zahtevajo nič takega, česar ne bi v drugih državah že napravili.

Ministrstvo za delo je bilo doslej edino, ki je društvu v letosnjem letu namenilo nekaj sredstev. Da pa bodo lahko dejansko uveljavili svoje zahteve in pravice, bo brzkone minil se kak proračun. Vladimir Dejan z ministrstva za delo je dejal, da bo seveda vlada morala ugotoviti, v kakšem obsegu se bodo te pravice uveljavljale, pri njih pa bodo odločali predvsem glede tega, ali naj zdravstveno varstvo velja za vse izgnance. Razmislijo o

cenzusih ali drugače: bogatim manj, revnejšim več.

Izgnanci so bili prve žrtve nacistične raznacionalne politike. Med 60.000 izgnanimi jih je 12.000 umrlo po taboriščih tretjega rajha, drugi pa so se vrnili s travmatičnimi izkusnjami, izčrpani in ponižani, na popolnoma uničene in izropane domove, kjer so ti sploh se bili. V Sloveniji je 25.000 izgnancev in nekateri med njimi živijo v skrajni bedi.

Država bi morala bolj misliti na vojne žrtve. »Res smo v novi državi, da pa smo tudi v novem sistemu, bomo verjeli, ko se bo država v resnici zavzela za nas,« je dejala Znidarski-čeva. Prejšnja tega ni bila sposobna, pa tudi ni zelela urediti, saj je izgnanstvo najbolj prizadelo le Slovenijo.

ODZIVI NA DOGODKE V ISTRI

Razburjenje zaradi zasedbe

Hrvati zasedli tudi domove Gorenjcev

VINE BESTER

KRANJ - Zasedba počitniških kapacitet v Pineti in Maredi je močno razburila tudi del gorenjske javnosti, saj so Hrvati zasedli počitniške kapacitete podjetij Pinesta (nekdanjega kranjskega zavoda za letovanja) in jeseniškega Društva prijateljev mladine. »Uradno nismo dobili nobenega obvestila,« pravi Rajko Požar, direktor Pineste, in hkrati dodaja, da mu je možnost odvzema njihovih počitniških kapacitet v četrtletju zvečer napovedal njihov oskrbnik, zato je Kozar naslednji dan odšel v Pineto, pred tem pa se je na slovenskem zunanem ministrstvu pozanimal, kaj storiti. Povedali so mu, da naj jih o tem pozneje obvesti, kar je tudi storil. »Ko sem prišel v Pineto, je bila tam že komisija hrvaškega obrambnega ministrstva, ki je objekte takrat, kot so dejali, informativno pregledovala, dan zatem pa sem prek našega upravnika po telefaksu dobil obvestilo o že izdanem dekretu,« razlaga Kozar. V dokumentu, ki so ga izdali v Zagrebu 16. oktobra in ki je začel veljati takoj, so med drugim jasno zapisali, da so dosedanjim koristniki počitniških kapacitet v Pineti in Maredi dolžni pri prevzemu nuditi vso potrebno pomoč. Podjetje Pinesta sicer v Pineti razpolaga s 400 ležišci v dveh

zidanih objektih in 100 ležišci v bungalovih. Po besedah direktorja Kozarja so bile njihove kapacitete v letosnjem poletju razprodane, v objektih, ki jih v tako imenovanem gorenjskem letovišču upravljajo, pa je v dobrih treh mesecih letovalo v zdravstvenih kolonijah 1500 otrok, 500 otrok je v Pineti preživel samo v naravi, kapacitete pa je uporabilo tudi 300 paraplegikov iz cele Slovenije, ki so bili tam na podaljšanji rehabilitaciji, in 100 spastikov iz Gorenjske. S hrvaškim dekretom pa so ob zasedbi gorenjskega letovišča se dodatno prizadeti Kranjci, ki imajo v Pineti v počitniških hišicah Tekstilindusa 175 ležišč, manjše število postelj pa imajo se nekatera druga kranjska podjetja. Zgodba je podobna tudi na Jesenicah, kjer je Barbara Slaninik na Društvu prijateljev mladine od njihovih paznika, ki je moral pred dvema dnevmi po nalogu hrvaških vojaških oblasti zapustiti letovišče v Pineti, v soboto zvečer po telefonu izvedela, da je letovišče prevzeto. »Na nas naslov nismo ne o prevzemu ne o inventuri, ki je bila menda tudi narejena, dobili nobenega dokumenta,« je povedala Slaninikova in dodala, da imajo v Pineti počitniške hišice s 180 ležišči.

ISTRA

BEGUNSKA PROBLEMATIKA

Istrani nasprotujejo prihodu beguncev na polotok

Prvaki IDS menijo, da hoče Zagreb pripeljati v Istro »prave« Hrvate

GORAN MORAVEC

NOVIGRAD - Istrani nasprotujejo, da bi hrvaški begunci iz srednje Bosne prisli na ta polotok. Pravi vihar je tu povzročila vest, po kateri naj bi se okrog 4000 beguncev iz Kaknja in Vareša nastanilo v turističnih naseljih Mareda in Pineta pri Novigradu ter v bivšo vojašnico JLA Karlo Rojč v Puli. Istrski politični prvaki, pri čemer je na tem polotoku vsa krajevna oblast v rokah Istrskega demokratskega zbora (IDS) Ivana Jakovčiča, se bojijo, da bi prihod velikega števila hrvaških beguncev utegnil spremeniti etnično sliko Istre. To zaskrbljenost se poglablja, kot je poudaril Ivan Jakovčič v sporočilu za javnost IDS, ki ga je sam podpisal, dejstvo, da priprave za sprejem beguncev v Istri izvaja - vojska.

dročju Istre prebiva okrog 17.000 prijavljenih beguncev in pregnancev. V to število je zajetih okrog 5100 Hrvatov in okrog 12.000 Muslimanov. Verjetno je število beguncev in pregnancev večje za okrog 20 do 30 odstotkov, saj so se mnogi zatekli k svojim sorodnikom v Istri. Doslej na področju polotoka ni bilo beguncev iz srednje Bosne, vendar zaradi zelo težkega položaja več deset tisoč Hrvatov, ki so pobegnili v Vares in Kakanj že ob začetku izbruha bojev med Muslimani in Hrvati, je mogoče pričakovati se večji pritisk in nov val beguncev.

Po podatkih Urada za begunce in pregnance Hrvatske je v petek od istrskega zupana Luciana Delbianca zahteval pomoč pri preskrbi okrog 4000 Hrvatov iz srednje Bosne, pri čemer, kot so nam pojasnili, Istrani »niso bili postavljeni pred izvršeno dejstvo«.

Menda je imel Rebić soglasje Delbianca. Istrski zupan Delbianco in zupan Umaga Sergio Stojnić sta se v torek pogovarjala s premierom Nikico Valentincem, kako preseci zelo napeto stanje v Istri, ki ga je izzvala napoved prihoda beguncev. V ponedeljek zvečer so v Novigradu na izrednem sestanku krajevnih političnih prvakov sklenili, da »ti nesrečni ljudje niso krivi, da

so jih pregnali iz njihovih domov«. Zato jim bodo v Istri omogočili nastanitev, vendar pa so zaradi ocene Istrskega demokratskega zbora, da naseljevanje beguncev na polotoku poteka po načrtu, katerega namen je spremeniti demografsko podobo Istre, nastali zelo resni spori. Iz številnih istrskih mest v Zagreb pošiljajo sporočila o »nesprejemljivem prisilnem naseljevanju«, da za prihod beguncev »ni pogojev« oziroma da utegnejo z njihovim prihodom »nastati negativne gospodarske posledice«.

Nesporazumi okrog nastanitve beguncev v Istri so se namnožili že pozimi, ko je istrski HDZ to možnost Po podatkih Urada za begunce in pregnance na Hrvatskem je na Hrvatskem trenutno 525.764 tistih, ki so ostali brez svojih domov. Med njimi je okrog 277 tisoč Muslimanov. Istro ne spada med hrvaške regije z največjim številom beguncev in pregnancev. Največ ljudi je nastanjenih na področju Zagreba, kjer trenutno prebiva 127.000 Hrvatov in Muslimanov. V zagrebškem področju je nastanjeno okrog 72 tisoč muslimanskih beguncev, na splitskem okrog 25 tisoč, na makarskem 20 tisoč, v osiškem 23 tisoč, na področju Slavanskega Broda pa okrog 35 tisoč beguncev. Za Zagrebom je največ beguncev in pregnancev nastanjeno na področju Osijeka (68.579), Splita (41.690) in Slavanskega Borda (47.810). V Istri je okrog 17.193 beguncev in pregnancev, 70 odstotkov med njimi je Muslimanov.

o omenil. Več kot pol obdelovalne zemlje v Istri ima v svojih rokah država in tu se bojijo, da bi državna administracija utegnila za-

leti izvajati »novo kolonizacijo«. IDS nasprotuje temu načrtu, saj so njegovi prvaki prepričani, da hoče Zagreb s tem spremeniti etnično sestavo polotoka ter nanj pripeljati »prave« Hrvate. Zelo pogosto letijo obtožbe na račun Istranov, pristave IDS, češ da niso dovolj »pravi« Hrvati. Tu se je približno 60 odstotkov prebivalcev opredelilo kot Hrvati, kar 20 odstotkov pa se jih je izreklo regionalno. Zaradi tega na minulih volitvah hrvaške nacionalne stranke niso dobile zadostnega števila glasov v nasprotju z regionalističnim Istrskim demokratskim zborom, ki uživa zaupanje kar dveh tretjin prebivalcev. Zahteve IDS po istrski avtonomiji v Zagrebu razumejo kot prizadevanja, da bi se Istro loči-

Kakšne so zmogljivosti Pinete?

Pineta zavzema 16 hektarjev, so nam povedali na Sekretariatu za gospodarske in družbene dejavnosti Bujstine. Na tem območju lahko nastanijo 1500 ljudi. Objekti v Pineti so deloma zidani, nekateri pa so leseni bungalovi s skupnimi sanitarnimi oziroma kuhinjo in restavracijo. Lastniki objektov so slovenske pravne osebe: Soča iz Nove Gorice, Zavod za počitniško letovanje iz Kranja, Set iz Vevč pri Ljubljani, Zveza prijateljev mladine z Jesenic, Svila iz Maribora, Samoupravna počitniška skupnost iz Hrastnika, Jugotekstil-impex iz Ljubljane in Tekstilindus iz Kranja. Na sekretariatu so nam povedali, da so v zadnjih

dveh letih po naročilu ministrstva za delo in socialno varstvo prevzeli slovenske objekte s privolitvijo njihovih lastnikov: prevzeli so jih po sodnem postopku in ob prisotnosti izvedencev. O tem obstojajo tudi pisni dokumenti, treba pa je upoštevati tudi dejstvo, da so v zadnjem času objekte počasni uporabi vračali njihovim lastnikom. Zato je povsem mogoče, da so v zadnjem času to spregledali, in se po logiki prostih kapacitet odločili za namestitve novih nesrečnežev v Pineto. Namestiti jih nameravajo tudi v Maredi, kjer je v objektih, katerih lastniki so slovenske pravne osebe, prostora za 700 ljudi. V Dajli, kjer ima počitniški dom ljubljanski Mercator, lahko namestijo 60 ljudi.

Hrvaška se boji prihoda novih 100 tisoč beguncev

REKA - Zaradi dramatičnega položaja v osrednji Bosni - hrvaški viri trdijo, da je položaj vedno slabši - ni izključena možnost prihoda več kot 100 tisoč ljudi na Hrvasko. Prva skupina 1400 Hrvatov iz Vareša in Kaknja naj bi nocoj prispela v Novigrad. Dr. Adalbert Rebić, sef vladnega kabineta za begunce in izgnance, upa, da Slovenija razume, v kakšem položaju se je zaslusila Hrvatska po tej najnovejši begunski krizi. »Spoštujemo lastninsko pravico. Uporaba slovenskih počitniških domov je samo začasna. S slovenskimi oblastmi smo bili do zdaj v dobrih odnosih. Če ne bomo beguncev iz osrednje Bosne namestili mi, bodo prisli v Slovenijo. Hrvatska je izčrpana, nove begunce in izgnance lahko namesti samo pod sotore, to pa je nesprejemljivo, ker bo kmalu zima. Bojimo se, da bo celo kakih 100 tisoč ljudi poiskalo zavetišče zunaj Bosne in Hercegovine, če se bodo boji še nadaljevali. Zato nam morajo pomagati sosednje države,« je izjavil dr. Adalbert Rebić. Podpredsednik hrvaške vlade dr. Ivica Kostović pravi, da se razmere v Bosni naglo slabšajo. Zato razlaga, da ni bilo dovolj časa za bolj organiziran prihod beguncev v Istro. Prebivalcem Istre in Sloveniji se je opravičil, ker dosedanja akcija za preskrbo beguncev

v slovenskih počitniških domovih v novigradskih naseljih Pineta in Mareda ni bila najbolj organizirana. »V prihodnje bo akcija za preskrbo beguncev vodil vladni urad za begunce in izgnance, in ne vojska. S Slovenijo smo podpisali kvaliteten sporazum za namestitve beguncev v slovenskih počitniških domovih. Hrvasko ministrstvo za zunanje zadeve bo slovenskemu ministrstvu za zunanje zadeve obrazložilo, da je uporaba teh domov samo začasna - le do četke prihodnje turistične sezone,« pravi dr. Ivica Kostović.

Hrvaške oblasti pojasnjujejo vlogo vojske pri namestitvi beguncev v Istri s tem, da naj bi begunce v cikrnem času preselili v vojne objekte. »Zdaj nimamo več urejenih vojnih objektov. Zato je komisija, ki je bila na hitro sestavljena, raziskala možnost nastanitve beguncev v slovenskih počitniških domovih na območju Novigrada. Nesporazum bi radi razčistili,« dodaja dr. Rebić. Delegacija Istranov, na čelu z istrskim zupanom Lucianom Delbiancom, se je sestala z vladnimi predstavniki. Ugotovili so, da niso prekoračili zakonskih predpisov, vendar pa bi bilo v prihodnje pri nastanitvi beguncev v Istri dobro upoštevati tudi turistične interese in »lokalne pogoje«.

(G. M.)

Politično ozadje

Včeraj je v Zagreb prišla delegacija Istranov na čelu z istrskim zupanom Lucianom Delbiancom. Za zagrebški Radio-101 je predsednik Istrskega demokratskega zbora (IDS) Ivan Jakovčič izjavil, da kljub temu verjame v nepolitično ozadje tega dogodka. Dodal je se, da ni prav, ker niso o odločitvi za prihod beguncev nikogar iz Istre prej vprašali za mnenje. Jakovčič vedno poudarja, da je Istro sprejela že dovolj beguncev in da takšna vladna poteza »spreminja demografsko strukturo«, ki je v nasprotju z »dogovorom o con B«, v katero sodi tudi Novigrad, predpisuje pa, da v teh delih ne sme priti do nasilnih demografskih sprememb.

V hrvaški vladi so nam povedali, da naj bi bosanske begunce kmalu nastanili v vojne objekte, ki jih že preurejajo. V slovenskih počitniških domovih (v njih člani ministrstva za obrambo popisujejo inventar pred prihodom beguncev) naj begunci ne bi ostali dlje kot tri mesece.

(D. P.)

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1
10.15 Biskviti, ameriška risana serija, ponovitev
10.35 Videospon, ponovitev
11.35 Iz življenja za življenje, ponovitev, VPS 1130
12.00 Veliki zločini in procesi 20. stoletja, ponovitev 3/13 dela koprodukcijske dokumentarne serije, VPS 1200
12.30 Preživetje v avstralski divjini, ponovitev 13/15 dela avstralske dokumentarne serije, VPS 1230
13.00 Poročila
13.05 Poslovna borza, ponovitev
14.00 Črna Gora: Kam gleda drugo oko v glasvi?
15.20 F. Raphael: Po vojni, ponovitev 4/10 dela angleske nadaljevanke, VPS 1520
17.00 TV dnevnik 1
17.10 Klub klobuk, kontaktna oddaja za otroke
18.00 Regionalni program Ljubljana
18.45 Stiri v vrsto, tv igrice
19.30 TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10 Zarišče
20.35 Thomas Pluch-Peter Patzak: Vas ob meji, avstrijski barvni film
22.15 TV dnevnik 3, VPS 2215
22.45 Sova
Hal Roach predstavlja: Leteci sloni, 24. epizoda ameriške čb burleske, VPS 2235
23.05 Severna obzorja, 7/29 del ameriške nanizanke, VPS 2300
23.55 Video strani

SLOVENIJA 2
13.05 Televizijska končerenca, ponovitev
16.35 Magija in moda, ponovitev
Ce ste sinoči zamudili Waynea Dobsona, ko je izvedel trik z razteleseno princeso, ki oglejte oddajo danes popoldne. Ker danes se živece princeze niso preveč navdušene nad to nevarno vlogo, bo princesa kar sam Wayne. Pokazal vam bo tudi najstarejši trik na svetu in trik z živimi človeškimi kartami.
V modi pa bodo o svojem življenju in vrtoglavnem vzponu na vrh modnih pist, pripovedovale svetovno znane manekenke. S svojimi pretudovitimi postavami in prepletnimi obrazi vas bodo gotovo očarale.
Sova, ponovitev
Medvedja usluga, 2/6 del angleske humoristične nanizanke
18.00 Severna obzorja, 6/29 del ameriške nanizanke
18.50 Analitična mehanika, 37/52 del nemške izobraževalne serije
19.30 Dnevnik 2
20.05 Sportna sredi
21.35 Oci kritike
00.20 Video strani

KANAL A
10.55 Pet minut za Film Art Fest
11.00 Luč svetlobe, ponovitev 17. dela ameriške nanizanke
12.00 Pred poroto: Injekcija v temi, 28. del ameriške nanizanke
Tokrat je na zatozni klopi zdravnik, obtožen, da je umoril svojo ženo, ko ji je dajal injekcijo nenevarnega zdravila. Zakaj je umrla?
16.25 Do konca in naprej, ponovitev slovenskega filma
18.00 Luc svetlobe, 18. del ameriške nanizanke
18.45 Male zivali
20.00 Risanke
20.10 Poročila
20.30 Dance Session, 3. oddaja o plesu
21.00 Med dvema ognjema, kontaktna oddaja
22.05 Elizije - Nedoumljivi Tao
22.40 Poročila
23.05 Pred poroto, ponovitev 28. dela ameriške nanizanke

KOPER
18.00 Ministra, mladinska oddaja

RAI 1
6.45 Aktualna oddaja Uno-mattina, vmes (7.00, 8.00, 9.00) dnevnik
9.30 Dnevnik 1 in nan.
Cuori senza età
10.05 Film: Divisione Folgore (vojni, lt. '54)
12.00 Nan.: Očetov pes
12.25 Vreme in dnevnik
12.35 Dok.: Zevs
13.00 Prove provini a Scom-mettiamo che...?
13.30 Dnevnik in Tri minute
14.00 Nogomet: Trabzonspor (Turcija)-Cagliari
15.45 Film: Tigre in agguato (pust., ZDA '63)
17.15 Risanke: Medved Yogi
17.55 V Parlamentu, dnevnik
18.15 Nanizanke
19.50 Vreme in dnevnik
20.25 Nogomet: Torino-Aberdeen (pokal pokalov), 22.35 Inter-Apolon (pokal UEFA), vmes (22.25) dnevnik
Dnevnik in vreme
0.15 Danes v Parlamentu
0.45
0.55 Rubrika opolnoci

RAI 2
7.50 Otroška odd., Furia
8.45 Jutranji dnevnik 2
9.05 Rubrika o vrtnarstvu
9.30 Ristorante Italia
9.45 Film: Di Tressette ce n'è uno, tutti gli altri son nessuno
11.45 Dnevnik 2
12.00 Variete: I fatti vostri
13.00 Dnevnik, rubrika o gospodarstvu in vreme
13.40 Nad.: Beautiful, 14.15 Santa Barbara
15.05 TV film: Fino al prossimo incontro (3. del)
17.15 Dnevnik, Iz Parlamenta
17.25 Nan.: Hill Street, 18.30 Komisar Köster, vmes (18.20) sport
19.35 Vreme, dnevnik, sport
20.25 Nogomet: Lazio-Boavista (pokal UEFA)
22.20 Aktualno: Mixer - Central Express
23.15 Dnevnik in vreme
23.35 Nan.: Piccoli annunci
0.25 Nogometni pokali

RAI 3
6.45 Jutranja oddaja: L'al-trarete
11.30 Cudezno oko
12.00 Dnevnik ob 12-ih
14.00 Deželne vesti
14.20 Popoldanski dnevnik
14.50 Drobci jazza
15.15 Sola se posodablja
15.45 Sportno popoldne
17.30 Nan.: Vita da strega
18.50 Sport in vreme
19.00 Dnevnik, deželne vesti
19.50 BlobCartoon, Blob, 20.25 Una cartolina
20.30 Film: Napoli miliona-ria (r.-i- E. De Filippo)
22.30 Dnevnik ob 22.30
22.45 Aktualno: Milano, Italia (vodi G. Riotta)
23.40 Nan.: Divisi dalla leg-ge, 0.30 dnevnik, vreme, 1.00 Fuori orario

RETE 4
6.30 Nan., 8.30 nad. Mari-lena, 9.00 Anima persa
9.30 Dnevnik, nad. Sole-dad, Febbre d' amore, Quando arriva l' amo-re, 12.00 Celeste, 13.00 Sentieri
13.30 TG 4 vesti, 14.00 nad. Sentieri, 14.30 Primo amore, Valentina
16.00 Kviza: Gioco delle coppie, 16.45 La verità
17.30 Dnevnik TG 4
17.40 Aktualno: Colpevole o innocente
18.05 Aktualno: Funari
18.30 News, 19.00 dnevnik
20.30 Nad.: Cuore salvaggio
22.30 Film: Alice (dram. '89, r. W. Allen, i. M. Far-row, W. Hurt), vmes (23.30) dnevnik
Pregled tiska
0.30

CANALE 5
6.30 Na prvi strani
9.00 Maurizio Costanzo Show (pon.)
11.45 Aktualno: Forum
13.00 Dnevnik TG 5
13.45 Sgarbi quotidiani
14.30 Kviz: Sarà vero?
15.00 Aktualno: Agenzia matrimoniale
16.00 Dnevnik variete
17.55 Dnevnik TG 5 - Flash
18.00 Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00 Dnevnik TG 5
20.25 Striscia la notizia
20.40 TV film: Gregory-Il di-ritto di essere felice (dram., ZDA '92)
22.30 Aktualno: Spazio 5
23.15 Variete: Maurizio Co-stanzo Show, vmes (24.00) dnevnik TG 5

ITALIA 1
6.30 Otroški variete
9.30 Nanizanke
12.30 Odprti studio
12.50 Otroški variete
Varieteji: Non è la RAI, 16.15 UnoMania, 17.00 Mitico, 17.20 UnoMania Magazine
17.50 Nogomet: Maccabi-Parma (pokal pokalov)
19.30 Odprti studio
19.50 Aktualno: Radio Lon-dra (vodi G. Ferrara)
20.05 Nogomet: Copenha-gen-Milan (pokal prvakov)
22.15 Film: Sweet Justice, cinque donne per una vendetta (dram., ZDA '90, i. C. Hickland)
0.15 Sport studio in vreme
1.05 Film: Ercole a New York (pust., ZDA '70)

TELE 4
Lastne oddaje:
13.30 Dogodki in odmevi
19.30 Dogodki in odmevi

Koper
13.00 Nadaljevanke
13.50 Večne melodije, ponovitev ital. filma
15.20 Nočni sodnik, am. tv nanizanka
15.45 V ospredju
16.00 TV novice
16.05 Carobna svetilka
17.20 Stanje stvari, ponovi-tev
18.00 Ministra, mladinska oddaja
18.30 Pravljice iz mavrice: O bobencku in palickah
18.50 Primorska kronika
19.00 TV dnevnik
19.30 Nadaljevanke
20.20 Nočni sodnik, ameri-ska tv nanizanka
20.45 Bersaglio
21.25 Darovi narave, 6. in zadnji del
21.55 TV dnevnik
22.10 Meja, 5/6 del tv nani-zanke
23.10 Pojoci kmetič, ameri-ski glasbeni film, 1955; režija Alvin Ganzer

ORF Avstrija 1
09.00 Cas v sliki
09.05 Pri Huxtablovih, po-novitev
10.30 Prvi grehi so najlepší, film
15.00 Lutkovna igrice
15.30 Kengurjev zep
16.35 Kremenkovi
18.00 Pri Huxtablovih
18.30 Bavarec na otoku Rü-gen, serija
19.22 Znanost
20.15 Pri svetih vodah, svi-carski film, 1960
22.10 The Mixer - Mož z Ea-ton Placea, 3/12 del serije
22.50 Julius Tandler, avstrij-sko/nemski film
00.20 Mrličev masčevanje, ameriška grozljivka (Boris Karloff in drugi; režija Michael Curtiz)
01.20 Poročila
Tisoc mojstrovín

ORF Avstrija 2
14.50 Tisoc mojstrovín
15.00 Tenis, z Dunaja
17.00 Poklicno izobraževa-nje
17.30 Zemlja in ljudje
18.00 Pri Huxtablovih: Zai-graj spet, Russell
18.30 Sarade z Michaelom Schanzom
20.15 Vrhunci iz avstrijskih kabaretov
22.35 Sport, CA Tennis Trophy, z Dunaja
00.30 Round Midnight
Druga evropska noč jazza
Graski kitarist Wolf-gang Muthspiel/Dud-ziak/Walk Away
01.05 Poročila

Hrvaška 1
08.00 TV koledar
08.10 Poročila
09.00 Cirkuska partnerja, 6/6 del
09.25 Snoopy, 5. del risane serije
10.00 Poročila
10.05 Solski spored
10.30 Ameriški pisatelji: Carl Sandburg
11.15 Tecaj nemškega jezika, 22. lekcija
11.30 Postni rop, 1/4 del na-nizanke
12.00 Poročila
12.05 Luc svetlobe, 75. del
13.35 Price iz Monticella, 237. del
14.00 Poročila
14.05 Klasični oblikovanje; Kavbojke Levis
14.35 Murphy Brown, 24. del am. humor. naniz.
15.10 Ravnodušni ljudje, 2/4 del ital. nadaljevanke
16.10 Tom in Jerry kot otro-ka, 27. del
18.05 Sto let avtomobila, 7/13 del dok. serije
18.35 Santa Barbara, 538. del ameriške nadalj.
19.30 Dnevnik 1
20.10 Črna obleka za moril-ca, francoski film
22.40 Dnevnik 2
23.00 Slika na sliko

Hrvaška 2
19.55 Sportna sredi
Nogomet: Pokal evrop-skih prvakov: Copen-hagen-Milan, prenos
22.20 Ravnodušni ljudje, 3/4 del italijanske nadalje-vanke (po romanu Al-berta Moravie)
Igrajo: Liv Ullman, Pe-ter Fonda, Sophie Ward, Laura Antonelli in drugi
23.10 Večer ob glasbi:
44. Dubrovniški pole-tni festival: Simfonični orkester Hrvatske televizije
00.25 Horoskop

MTV Madžarska
06.03 Dobro jutro
09.00 Cez dan
09.30 Materialistični svet, kanadska serija
10.30 Vlaku otrostva in upa-nja, češka serija
11.30 Igra
12.00 Opoldanski zvon
12.26 Zarcenje, nevarnost in zaštita
13.16 Varstvo narave
13.47 Risanke
16.00 Dnevnik
16.10 Nacionalni zakladi: Bakony, 3. del
16.25 Oblast in strast, serija
17.15 Ce lajam, serija o psih
18.00 Spored za otroke
18.35 Carobna sestica, igra s kockami in filmi
19.30 Dnevnik
20.05 Malo mesto, 9. del madžarske serije

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.50 Bio-vreme; 8.05 Radio plus; 8.30 Dnevnik odmevi; 8.40 Mi-nute za smeh; 11.30 Pre-gled tiska; 12.05 Na da-našnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.45 Iz tujega ti-ska; 14.05 Poslovne informa-cije; 15.30 Dogodki in od-mevi; 16.15 Pogovor s po-slušalci; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 iz glasbenih sol; 20.20 Glasbena panorama; 21.05 Zbori; 21.40 Minute za; 22.40 Eno glasba sveta; 23.05 Li-terarni nokturno.

Slovenija 2

6.00, 6.30, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.30 Dopoldne na volu 202; 8.40 Prireditev; 9.45 Kje vas ce-velj žuli; 10.40 Primorski val; 12.00 Opoldne; 12.10 Avto-mobilizem; 12.40 Štajerski val; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Drobčinice; 15.30 Do-godki in odmevi; 17.50 Sport; 19.30 Melodije po pošti; 22.20 Rock'n'roll.

Slovenija 3

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00 Poročila; 8.10 Dobro jutro; 10.05 Umetniška beseda; 13.05 Za knjižne molje; 14.05 Izobraževalni pro-gram; 15.00 Mladi na glasb. revijah; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.45 Naši umetniki pred mikrofonom; 17.00 Concerti Evro-Radia; 20.00 Radioteka; 21.30 Ars Anti-qua; 22.05 Okrogla miza; 23.00 Glasba pripoveduje.....; 23.55 Lični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.30 Jutranjik; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.15 Na rešet; 8.45 De-lo, servisne informacije; 9.15 Soča misli na vas; 9.45 Od-govori na »Rešet«; 10.30 Primorski val; 11.00 Moped Show; 11.30 Hladno...to-plo... vroče; 12.30 Opold-nevnik RK; 13.00 Jagode in podoknice; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.35 Ob glasbi v ži-vo; 17.15 Primorski boben; 17.30 Osminice; 18.00 Ob glasbi...; 19.30 Prenos RS.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.15 Drobci zgodovine; 7.45 Ulica velikih vetrov; 8.05 Ho-roskop, slovarček; 8.10 Pri-reditve; 8.35 Povepka ted-na; 8.40 Igrajte z nami; 8.50 dobro jutro, otroci; 9.05 Al-ternativna medicina; 9.45 Po vaši izbiri; 10.00 Pregled tiska; 11.00 Randevous; 12.00 Romagna mia; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Back to the future; 16.00 Ob 4; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.45 Svet harfe; 19.30

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 19.00 Glasba po željah; 21.00 Pogo-vor z odvetnikom; 22.30 Drugi Trst.

Radio Koroška

18.30-20.00 Glasbena sre-da; 21.05-22.00 Primorski dnevi na Koroškem.

Dnevnik; 20.00- Nočni pr.

R. Glas Ljubljane

5.15, 8.15, 9.15, 10.15, 13.15, 14.15, 17.15, 19.15 Novice; 7.15 Napoved dogodkov; 7.45 Slov. novice; 9.25 Kam danes; 11.00 Anketa; 12.00 BBC Novice; 12.15 Novinar-ska oddaja; 13.55 Pasji ra-dio; 15.15 RGL komentira in obvešča; 16.10 Spoznajmo se; 18.15 RGL na radio gre; 22.00 Radosti življenja z Alenko Sivko; 01.00 Star sat radio.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.40 Do-bro jutro; 7.20 Pregled tiska; 9.20 Tema dneva; Zupan občine Slika; 10.40 Informa-cije - zaposlovanje; 13.00 Pesem tedna; 16.20 911 Turbo; 17.50 Koristne infor-macije; 18.00 Radio jutri, informacije.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00 Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.15 Horoskop; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 9.05 Štajerske miniature; 9.15 Na postaji zvokov; 10.05 Tema dneva; 11.45 Infoservis; 12.10 Mali oglasi; 13.05 Pod Pekrsko gorco; 13.15 Te-lefon express; 15.10 Kmetij-ski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Zeleni ste; 17.30 Osminice, obvestila; 17.45 Sport; 18.00 Po do-mače; 19.30 Sportna sreča; 21.00 Na obisku; 22.00 Zra-člo dneva - Nočni program.

Radio Študent

11.00 Avtodram; 14.00 OF (24 ur info); 17.00 Rešet; 19.00 Tojpa bumov; Iggy Pop - American Caesar; 20.00 Come Together; 21.00 Kozniki; 22.00 Blues; 23.00 Pantoflni kabaret; 24.00 Radio-satelit.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Po-ročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kro-nika; 8.10 Obzornik; 9.00 Iz studia z vami; 9.15 Odprta knjiga: Trpljenje mladega Wertherja (pripoveduje Ivo Barisic, r. M. Sasić); 10.30 In-fermezzo; 11.45 Okrogla miza; 12.45 Cecilijanka 92; MPZ Fanije izpod Gmade; 13.20 Na goriskem valu; (1. del); 14.00 Deželna kronika; 14.10 Na goriskem valu (2. del); 15.00 Mladi in Italy; 15.30 Mladi val; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.20 Tiho tiho, dav-na davno; 18.20 Slovenska lahka glasba; 19.20 Napo-vednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 19.00 Glasba po željah; 21.00 Pogo-vor z odvetnikom; 22.30 Drugi Trst.

Radio Koroška

18.30-20.00 Glasbena sre-da; 21.05-22.00 Primorski dnevi na Koroškem.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

07.00 Awake on the Wild Side, vodi Rebecca de Ruvo; 10.00 Video; 13.00 Greatest Hits, vodi Paul King; 14.00 Video, vodi Si-mone Engelen; 16.30 Coca Co-la Report; 16.45 MTV v kinu; 17.00 Poročila; 17.30 Dial MTV; 20.30 Most Wanted; 23.00 Pono-vitev; 00.00 Live with PJ Harvey; 00.30 Post Modern; 03.00 Nočni video

SKY ONE

06.00 The DJ Kat Show; 08.55 Ri-sanke; 09.30 The Pyramid Game; 10.30 Koncentracija; 11.00 Sally Jess Raphael; 11.30 E Stre-et; 13.00 Sokolov greben; 14.00 The Bastard, 8. del; 18.30 E Stre-et; 19.30 Polna hiša; 20.00 Hun-ter; 21.00 Picket Fences; 22.00 Star Trek: The next generation; 23.00 Ulice San Franciska

PRO 7

04.10 Serije, ponovitve; 05.35 Ri-sanke; 08.55 Zračni srca, ameri-ski film (Diane Keaton, Jessica Lange, Sissy Spacek, Sam She-pard in drugi); 11.25 Roseanne, ponovitev; 13.00 Dan masčevanja, angleška komedija; 16.50 Risanke; 19.25 Roseanne; Udarac za udarec, 2. del; 20.15 Perry Mason in umor v studiu, ameriška tv kriminalka; 23.20 Ra-cun bo plačan s svincem, ital-janski vestem (Lee van Cleef in drugi)

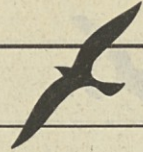
PREMIERE

07.00 Romeo; 08.00 Willemsen pri Borisu Jelcinu, ponovitev; 08.55 Odelek za umore, ameri-ska kriminalka; 13.15 Risanke;

16.45 The Two Jakes, ameriška psihološka kriminalka (Jack Nicholson in drugi); 20.15 Papež mora umreti, angleška komedi-ja; 21.55 Blood and Sand, špan-ski film; 01.35 Night Crimes, ameriška erotična shriljivka; 03.35 Zadnji čehvi raja, ameriški pustolovski film

EUROSPORT

08.30 Aerobika; 09.00 Golf; 12.00 Eurogol, ponovitev; 13.00 Ameri-ski nogomet; 14.00 Eurotenis, magazin; 17.00 Jahanje; 18.00 Atletika, maraton iz Lyonsa, 19.30 Poročila; 20.30 Avtorally, 2. po-puščavah Maroka;

NOVICE

Kvalifikacije za nogometno SP: Južna Koreja - Irak 2:2

DOHA - V zadnji tekmi 2. kola finalnega dela azijske kvalifikacijske skupine za nastop na svetovnem nogometnem prvenstvu, prihodnje leto v ZDA, sta je Južna Koreja in Irak razšla pri neodločenem rezultatu 2:2 (1:1). Prvi so povedli Iranci v 32. minuti, vendar pa je njihovo vodstvo trajalo le sedem minut. V drugem polcasu je bil za Korejce v 20. minuti po enajstmetrovki uspešen Hong Myung, pred »sveto jezo« Sadama Huseina pa so se Iranci rešili pet minut pred koncem. S točko si bodo sicer brzkone bolj malo pomagali, čeprav je skupina dokaj izenačena. V konkurenci samih političnih sovražnikov se bodo Iranci v prihodnjem kolu pomerili z osvojeznim Iranom, se bolj pa brusijo nože za dvoboj s Saudsko Arabijo, ki ji pripisujejo največ krivde za poraz v zalivski vojni. Vrstni red po 2. kolu: Južna Koreja in Saudska Arabija 3, Severna Koreja in Iran 2, Irak in Japonska 1. Prihodnje kolo (21. in 22.10): Severna Koreja - Japonska, Iran - Irak, Južna Koreja - Saudska Arabija.

FIFA zavrnila priziv Zambije

LUSAKA - Mednarodna nogometna zveza (FIFA) je zavrnila priziv Zambije, ki je zahtevala ponovitev kvalifikacijskega srečanja za nastop na svetovnem prvenstvu z Marokom (Maročani so zmagali z 1:0 in se uvrstili na finalni del v ZDA). Generalni tajnik FIFA Sepp Blatter zatrjuje v pismu, ki ga je poslal zambijski nogometni zvezi, da se je tekma 10. t.m. v Casablanci odvijala »v normalnih pogojih«.

V svojem prizivu pa predstavniki Zambije trdijo, da je bila sodniška trojka iz Gabona skrajno pristranska in je delovala »ustrahovalno«, tekma pa naj bi se odvijala v skrajno sovražnem okolju za gostujočo ekipo.

Po pisanju švicarske tiskovne agencije Sportinformation bo zdaj Zambija poslala v Zürich posebno delegacijo z dokumentacijo o domnevnih incidentih. Med drugim Zambijci trdijo, da so njihove igralce med ogrevanjem pred tekmo obmetavali s pomarančami. Govori se tudi o tem, da bi lahko Zambija v znak protesta bojkotirala finalno fazo Afriškega pokala.

... in kaznovala nemškega sodnika

ZÜRICH - FIFA je kaznovala nemškega sodnika Karla-Josepha Assenmacherja, s tem da mu je »odvezla« sojenje na kvalifikacijski tekmi za SP med Belgijo in Českoslovasko, ki bo na sporedu 17. novembra letos. To tekmo bo sodil Nemec Hellmut Krugg. Assenmacher si je kazen prislužil zaradi izredno slabega sojenja na kvalifikacijski tekmi za SP v Rotterdamu med Nizozemsko in Anglijo. Na tem srečanju sodnik ni izključil Nizozemca Ronaldaa Koemana, čeprav je kot zadnji mož v obrambi podrl Davida Plattu, ki je prodiral proti nizozemskim vratom. Prav Koeman je nato tudi dosegel prvi od dveh golov, s katerima je Nizozemska premagala Anglijo in jo praktično izločila iz finalnega dela svetovnega prvenstva v ZDA.

Kasparov že zmagal

LONDON - Gari Kasparov je izkoristil svojo že prvo »match zogico« in si pet partij pred koncem zagotovil v dvoboju z Britancem Shortom naslov »neuradnega« Timesovega svetovnega šahovskega prvaka. V 19. partiji sta se namreč tekmeča v 26. potezi sporazumela za remi, vodstva Kasparova z 12:7 pa Short, ki je svojeega nasprotnika le enkrat premagal, ne more več nadoknaditi. Pogodba predvideva, da morata šahista odigrati vseh 24 partij. Kasparov bo za zmago prejel, 1. 06 milijona funtov, izzivalec Short pa 600 tisoč funtov.

Timman predal 14. partijo

DZAKARTA - Nizozemec Jan Timman je po 53. potezi predal 14. partijo dvoboja za naslov šahovskega prvaka Mednarodne šahovske federacije (FIDE). Rus Anatolij Karpov je tako v skupnem seštevku povedel z 8, 5:5, 5.

Philadelphia izenačila na 1:1

PHILADELPHIA - V ZDA se je začel največji sportni spektakel, svetovna serija (World series) v baseballu. V velikem finalu letos igrajo lanski prvaki Toronto Blue Jays in Philadelphia Phillies, ki so v lanski sezoni dosegli najmanjše število zmag v zgodovini kluba, letos pa so prišli do velikega finala. Phillies so v finalu narodne lige premagali lanskega in predlanskega finalista, mostvo Atlante Braves. Drugi finalist, mostvo Toronto Blue Jays iz znanega Sky Doma, pa je premagal bogat klub, Chicago White Sox. Prvo tekmo v Torontu, ki so jo odigrali v Sky domu, so dobili Blue Jays, drugo pa Phillies.

Izpadel Haarhuis

PEKING - V 1. kolu mednarodnega moškega teniskega turnirja v Pekingu z nagradnim skladom 300 tisoč dolarjev je izpadel 8. nosilec Nizozemec Paul Haarhuis, ki ga je s 6:3, 7:5 izločil Avstralec Jamie Morgan. Izidi: Berström (Sve) - Zoecke (Nem) 6:3, 6:4; Rusedski (Kan) - Tebutt (Avs) 6:4, 6:7 (3:7), 7:6 (10:8); Matsouka (Jap) - Annacone (ZDA) 6:4, 6:2; Rafter (ZDA) - Borwick (Avs) 2:6, 6:3, 6:4; Morgan (Avs) - Haarhuis (Niz) 6:3, 7:5; Van Rensburg (JAR) - Wahlgren (Sve) 6:1, 1:6, 6:3.

Seleševe ne bo v Essnu

BOCA RATON - Stephanie Tolleson, mednarodna Monike Seles, je zanikala govorice, da je hotela nekdanja prva igralka sveta dobiti »wildcard« za nastop na turnirju v Essnu, ki se začne prihodnji ponedeljek. Seleševa ne bo nastopila niti decembra na turnirju v Dublinu, njeno vrnitev na teniška igrišča lahko pričakujemo sele prihodnje leto.

NOGOMET / V EVROPSKIH POKALIH

V središču pozornosti tekma Porto - Feyenoord

Od sedmih italijanskih ekip imata najtežjo nalogo Lazio in Torino - V Innsbrucku pričakovanje za nastop Madridčanov

Pokal prvakov

Porto (Port) - Feyenoord Rotterdam (Niz)
Monaco (Fra) - Steaua Bukaresta (Rom)
Levski Sofija (Bol) - Werder Bremen (Nem)
Köbenhavn (Dan) - Milan Milan (Ita)
Sparta Praga (Čes) - Anderlecht (Niz)
Manchester United (Ang) - Galatasaray Ist. (Tur)
Lech Poznan (Pol) - Spartak Moskva (Rus)
Barcelona (Spa) - Austria Dunaj (Avt)

danes
danes
danes
danes
danes
danes
danes
danes

Povratne tekme 3.novembra.

Pokal pokalnih zmagovalcev

Besiktas Istanbul (Tur) - Ajax Amsterdam (Niz)
Parma (Ita) - Makabi Haifa (Izr)
Innsbruck (Avt) - Real Madrid (Spa)
Torino (Ita) - Aberdeen (Skot)
Benfica (Port) - Cska Sofija (Bol)
Arsenal (Ang) - Standard Liegie (Bel)
Paris St. Germain (Fra) - Universitatea (Rom)
Panathinaikos (Gr) - Bayer Leverkusen (Nem)

danes
danes
danes
danes
danes
danes
danes
danes

Povratne tekme bodo 3.novembra.

Pokal Uefa

Maribor Branik (Slo) - Borussia Dortmund (Nem)
Atletico Madrid (Spa) - Ofi Kreta (Cip)
Bayern München (Nem) - Norwich City (Ang)
Lazio Rim (Ita) - Boavista (Port)
Bordeaux (Fra) - Servette Zeneva (Svi)
Glasgow Rangers (Skot) - Sporting Lizbona (Port)
Trabzonspor (Tur) - Cagliari (Ita)
Mechelen (Bel) - Mtk Budimpesta (Madz)
Valencia (Spa) - Karlsruhe (Nem)
Inter Milan (Ita) - Apollon Limassol (Cip)
Tenerife (Spa) - Olympiakos Pirej (Gr)
Eintracht Frankfurt (Nem) - Dnjepr (Ukr)
Austria Salzburg (Avt) - Antwerpen (Bel)
Kongsvinger (Nor) - Juventus Turin (Ita)
Kuusysi Lahti (Fin) - Brøndby (Dan)
Deportivo La Coruna (Spa) - Aston Villa (Ang)

danes
sinoči
sinoči
danes
sinoči
danes
danes
danes
danes
danes
sinoči
2:0
1:0
danes
1:4
sinoči

Povratne tekme bodo 2. in 3. novembra.

AVTOMOBILIZEM / FRANCOSKI AS SE JE ŽE PRI PETNAJSTIH LETIH NAVDUŠIL ZA HITROST

Brez Alaina Prosta bodo dirke v formuli ena kot juha brez popra

Upravičena primerjava s Fangiom - Nenehno iskanje popolnosti

ESTORIL - Alain Prost se bo v zgodovino avtomobilizma zapisal kot največji dirkač svoje generacije. Z 51 zmagami je daleč pred vsemi, po številu naslovov pa je pred njim s petimi lovorikami samo Argentinec Juan Manuel Fangio, ki je dirkal v 50-ih letih. 38-letni Francoz, ki si je zaradi preudarne voznje prislužil vzdevek profesor, je s četrtnim naslovom dokazal, da ga upravičeno lahko primerjamo z legendarnim Argentinecem. Z naslovom je izpolnil tudi dolgoletno željo Renaulta, da postane svetovni prvak z njihovimi motorji Francoz. Alain je bil s francoskim avtomobilskim gigantom povezan že v svojih začetkih, vendar mu ta naveza vse do letos ni prinesla končnega uspeha. Prost v ocenah svoje kariere ostaja realen. Pred osebne dosegke vedno postavlja delo ekipe: »Zelo neokretno bi bilo, če bi mislil samo nase in na svoje naslove. Cilj ekipe Williams-Renault je bila osvojitve prvenstva, ne pa, da pomaga meni loviti Fangiov rekord. O osebnih dosežkih bom lahko razmisljal se po koncu kariere.«

Prost se je s hitrimi vozili »zastupil« pri 15 letih, ko je bil s starsi na počitnicah na Antibih. Tedaj je nastopil na dirki kartingov, ki so ostali njegova ljubezen vse do danes. To je bil začetek iskanja popolnosti in velike predanosti avtomobilom. Takrat je tudi pozabil na otroške

sanje, da bi postal nogometas. Od začetka kariere je bil predvsem velik taktik, ki je znal pravilno oceniti vsako situacijo. Delal je zelo malo napak, mehke vožnje pa se od njega učijo tudi novi rodovi dirkačev. Po prvi avanturi s kartinom si je za 700 frankov kupil lastno vozilo. Osvojitvi domacega prvenstva je sledil odhod v Winfieldovo solo v Le Castellet, kjer je za leto 1975 prejel stipendijo. Čez štiri leta je s sedmimi zmagami postal prvak formule 3. Naslednjo sezono je prišel k McLarenu in že v svojih prvih dveh nastopih osvojil dvakrat sesto mesto. Leta 1981 je odšel k Renaultu, kjer je se isto leto dosegel prvo zmago. Leta 1983 je bil s stitimi zmagami zelo blizu prvega naslova, a ga je za dve točki na koncu v sumljivih okoliščinah prehitel Brazillec Piquet, za katerega mnogi trdijo, da mu je takrat do naslova pomagalo nedovoljeno gorivo. Po treh sezonah se je vrnil k McLarenu, kjer je v naslednjih letih v družbi s sefom Ronom Dennisom in konstruktorjem Johnom Barnardom dosegel svoje največje uspehe. Leta 1985 in 1986 je osvojil dva zaporedna naslova, leta 1989 pa se tretjega. Ekipo je medtem zapustil Barnard, prišel pa je Ayrton Senna, ki je Prostu ob koncu 80-ih let se kako zagrenil življenje. Celo tako, da je mali Francoz odšel k Ferrariju. Senna in Prost sta od leta 1988 do 1989 pobrala 25 od

32 zmag, vendar so bolj kot zmage ostali v spominu dvoboji in nesreče v trenutkih, ko se je od lokal boja za prvaka. Pri Ferrariju je Prost imel uspešno prvo sezono, saj se je s petimi zmagami do konca boril za skupno zmago. Druga sezona se je končala precej bolj klavarno. Alain je po mnenju svojih delodajalcev v javnosti ekipo preveč ocnil in se pred zadnjo dirko so Italijani Francoza odslovili. Po letu dni premora se je Alain vrnil. Nadaljevanje je znano...

Ne glede na to ali smo Prosta imeli radi ali ne, je treba priznati, da je bil mojster svojega poklica na stezi, se bolj pa izven nje. In zdi se, da bo z njegovim odhodom formuli 1 nekaj manjkalo. Kot juha brez popra.

TENIS / DAVISOV POKAL 1994

V 1. kolu kar nekaj zanimivih dvobojev

V svetovni skupini Italija proti Španiji, Avstrija pa proti Nemčiji - Slovenija igra z Grčijo

LONDON - Čeprav je treba se odigrati letošnji finale so včeraj v angleški prestolnici že izzrebali pare 1. kola (od 25. do 27. marca) teniskega Davisovega pokala za leto 1994. V svetovni skupini šestnajstih najboljših reprezentanc bo kar nekaj zelo zanimivih in izenačenih dvobojev. To so Indija - Zda, Rusija - Avstralija, Avstrija - Nemčija in Španija - Italija. Posebno Španci se bodo skušali Italijanom oddolžiti za poraz, ki so ha v dvorani v Bocnu doživeli pred dvema letoma (4:1).

Slovenija, ki nastopa v 2. podskupini evropsko-afriške cone caka dvoboj z Grčijo. Dvoboj bo od 29. aprila do 1. maja.

Svetovna skupina: Indija (1) - Zda (2); Nizozemska (7) - Belgija (8), Švedska (3) - Danska (4), Francija (5) - Madžarska (6), Izrael (5) - Češka (6), Rusija (3) - Avstralija (4), Španija (7) - Italija (8), Avstrija (1) - Nemčija (2).

Evropa, Afrika: 2. skupina - Kenija - Latvija, Irška - Ukrajina, Maroko - Egipt, Poljska - Bolgarija, Gana - Monaco, Nigerija - Senegal, Slovenija - Grčija, Finska - Estonija.

Hrvaška (1. skupina) bo moči merila z Norveško.

Dunaj: Rus Volkov je že izpadel

DUNAJ - Na mednarodnem teniskem ATP turnirju na Dunaju z nagradnim skladom 300 tisoč dolarjev, igrajo pare prvega kola.

Prvi nosilec na turnirju je domaćin Thomas Muster, ki je zvečer igral proti Nemcu Ariensu. Drugi nosilec Hrvat Goran Ivanisevič (na sliki), 12. na najnovjši ATP lestvici, pa je svoj debut že opravil in brez večjih težav premagal mladega Italijana Gaudenzija, ki je s 54. mestom od Italijanov najvišje uvrščen na jakostni lestvici poklicnih igralcev. Zmagal je tudi 3. nosilec Korda,

izpadel pa je četrti, Rus Volkov, ki ga je premagal Sved Enqvist.

Rezultati: Siemerink (Niz) - Pozzi (Ita) 4:6, 7:5, 6:3; Carlsen (Dan) - Velev (Bol) 4:6, 7:5, 6:1; Reneberg (Zda) - Novacek (Čes, 5) 6:1, 6:2; Prinosil (Nem) - Karbacher (Nem) 7:6, 6:3; Korda (Čes, 3) - Kröll (Nem) 6:4, 6:1; Buchmayer (Avt) - Prerovski (Avt) 6:2, 3:6, 7:5; Ivanisevič (Hrv) - Gaudenzi (Ita); Enqvist (Sve) - Volkov (Rus, 4) 6:7, 6:2, 7:5; Poljakov (Ukr) - Santoro (Fra) 6:4, 7:5; Black (Zim) - Antonitsch (Avt) 7:6, 6:0.

REFORME / TUDI V ŠPORTU

Kitajska kmalu velesila tudi v nogometu?

PEKING - Na Kitajskem je čas velikih in radikalnih reform. Val novosti je zajel tudi sportno področje in kajpak seveda tudi nogomet. Kitajski nogometni delavci so si zastavili ambiciozen načrt: v obdobju desetih let dvigniti kakovost kitajskega nogometa na raven najmočnejših držav na svetu v tej disciplini.

Glavni cilji kitajske nogometne zveze so, da bi se Kitajska uvrstila na svetovno prvenstvo leta 2002, kvalifikacija reprezentance med prvih 16 postav na svetu, uvrstitev na olimpijski turnir in osvojitve ene od medalj na zenskem svetovnem

prvenstvu leta 1999.

Da bi dosegli te cilje, so že sedaj dolocili, da bodo cimprej poskrbeli, da bodo uvedli na osnovne in srednje sole tudi nogomet. Ustanovili bodo kar 20 profesionalnih moštvev in pripravili bodo pravilnik za prestop nogometasev iz društva v društvo, kot je to običaj v profesionalnem nogometu.

Stimulirali bodo tudi podjetja, da bi gmotno podpirala nogometne ekipe, med prebivalstvom pa bodo sprožili široko propagandno akcijo, da bi Kitajci vzljubili to sportno panogo, ki je daleč najbolj popularna na svetu.

NBA LIGA / BAJNA POGODBA »ROOKIEA« CHRISA WEBBRA

74, 4 milijona \$ za 15 let!

AUCKLAND - Dvajsetletni student na univerzi Michigan Chris Webber je z NBA mostvom New Golden State Warrior podpisal bajno petnajstletno pogodbo v skupnem znesku 74, 4 milijona dolarjev. Webber je na letošnjem draftu v prvem krogu izbral mostvo Orlando Magic, ki pa je igralca odstopilo »bojevnikom« v zameno za svojo prvo izbiro Hadawayja in pravico najemanja prvih izbir v prihodnjih treh sezonah.

Na sliki: Webber in glavni trener »warriorsov« Dan Nelson med včerajšnjo tiskovno konferenco.

NAMIZNI TENIS / MOŠTVO VZHODNOKRAŠKEGA DRUŠTVA V B1 LIGI NIZA ZMAGE KOT ZA STAVO

Krasovci imajo že štiri točke prednosti V ženski A1 ligi vroč boj za obstanek

Nadigrati bodo morale vsaj dva tekmeča - Možna delitev točk proti Angeri Varese

Po porazu z Verono se igralke Krasa Adriacaravan v namiznoteniski A1 ligi nahajajo na 6. mestu. Postave San Marco Verona, Coccaglio in Città della calza Castelfreddo se štejejo za glavne favorite prvotnega prvenstva in že sedaj zasedajo vrh prvenstvene lestvice. Coccaglio in Castelfreddo sta v 3. kolu celo remizirala, vendar krasovke ne ciljajo tako visoko. Za obstanek v ligi bi morale nadigrati vsaj dve ekipi. Dosegljiva bi bila Abbazia Lariana, Muravera pa je treba premagati se v povratnem kolu. Morda je možen remi z Angero Varese, medtem ko ostaja Enigma Messina pod vprašajem, ali bo vključila v igro Rusinjo Bulatovo ali ne.

Zenkrat je zeleso se v ognju; celotno prvenstvo bo vroce. Prednost krasovk je močnejša druga postava, svoj doprinos k uresnitvi cilja pa lahko dajo tudi dvojice.

Izidi 3. kola
Citta della calza - Coccaglio 5:5; Angera Varese - Enigma Messina 3:6; Abbazia Lariana - Muravera Albarua 6:3; Kras Adriacaravan - San Marco Verona 0:6.

Vrstni red
San Marco Verona 6, Coccaglio in Città della calza Castelfreddo 5, Enigma Messina 4, Ab-

bazia Lariana in Kras Adriacaravan 2, Muravera Albarua in Angera Varese brez točk.
Prihodnje kolo (30.10.)
San Marco Verona - Città della calza, Muravera - Angera Varese, Enigma Messina - Coccaglio, Kras Adriacaravan - Abbazia Lariana.

Moska B 1 liga

Kar štiri točke prednosti pred naslednjimi so si pridobili fantje Krasa Activa, ki so doslej premagali vse tekmeče. Po prestopu Verone v A 2 nasi fantje nimajo resnejšega moštva, ki bi ogrozilo njihovo napredovanje.

Izidi 4. kola
Cus Camerino - Cassa di credito Villazzano 1:5; Libertas Calto - Florens Vigevano 3:5; Marostica - Počitek; Kras Activa - Fortitudo Boys Bologna 5:2.

Lestvica
Kras Activa 8, Cus Camerino in Florens Vigevano 4, Fortitudo Boys Bologna, Marostica, Cassa di credito Villazzano, Libertas Calto vsi 2 točki.

Prihodnje kolo (23.10.)
Florens - Kras Activa, Fortitudo Boys Bologna - Cus Camerino, Marostica - Villazzano. Libertas Calto bo prost.

J.J.

C liga: krasovke zdaj merijo visoko

Velika dvorana zgoznanega sportnega centra je v soboto dajala vitez prave delavnice namiznega tenisa. Zasedena je bila s prvo in drugoligaskimi tekmami, kjer se igra na dveh mizah, zato so dekleta C lige Krasa Corium gostile postavbo Se- stese v mali dvorani. Tu- di v drugem kolu tretje državne ženske lige so Krasovke slavile zmago. Navkljub visokemu izidu 4:1 so bile tekme napete. Ze uvodoma je Ivana Stubelj poskrbela za dvig temperature, ko je morala z Bisaccioni jevo odigrati tri nize. Le s težavo je go- stja dosegla edino točko. Drugokategorijca Vanja Milic je bila premočna za deklico Stefano Bosi, ki je morala priznati v zadnji tekmi tudi premoč Ivane. Precej odpora je nudila Bisaccioni jeva Vanji, a je slednjic morala kloniti kakor tudi dvojica gostij Bisaccioni - Mati proti paru Krasa Corium.

Po odstopu Ore in Karneida Krasovke razmišljajo o napredovanju, vendar je pred njimi še zadnji precej nevaren tekmeč Chiadino, s katerim

se bodo srečale prihodnje nedeljo v Trstu.

Kras Corium - Sestese 4:1

Stubelj - Bisaccioni 1:2 (21:16, 14:21, 19:21); Vanja Milic - Bosi 2:0 (21:5, 21:5); dvojice Stubelj, Vanja Milic - Bisaccioni, Mati 2:0 (21:12, 21:13); Vanja Milic - Bisaccioni 2:0 (21:15, 21:18); Stubelj - Bosi 2:0 (21:15, 21:15).

Juvenes Republica San Marino - Chiadino Trst 5:0.

Lestvica po 3. kolu: Kras Corium 4, Juvenes Republica San Marino 2, Sestese in Chiadino 0.

PROMOCIJSKE LIGE

Dve zelo lepi prese- nečenji so pripravile najmlajše krasove tekmovalke v deželnem prvenstvu. Postava Krasa B: Natasa in Nina Milic ter Stubelj Kristina so na zunanem igrišču premagale s 2:3 favorita San Giovanni iz Pordenona. Natasa je dobesedno zbombardirala Bassovo, obakrat jo je pustila pod 10 točk. Najtežje je bilo premagati izkuseno Loreno Bagnariol, kar je dosegla Nina Milic v treh setih, Natasa

pa je bila ponovno uspešna z isto nasprotnico. Kras B si je z zmago v tretjem kolu zagotovil vodilno mesto na lestvici.

San Giovanni Pordenon - Kras B 2:3

Basso - Natasa Milic 0:2 (2:21, 7:21); Bagnariol - Nina Milic 1:2 (10:21, 21:13, 19:21); dvojice Basso, Bagnariol - Nina Milic, Kristina Stubelj 0:2 (21:15, 21:10); Bagnariol - Natasa Milic 0:2 (18:21, 18:21); Basso - Nina Milic 2:0 (21:13, 21:9).

V domaci telovadnici je postava Krasa D Barbara Santini, Martina Milic in Natasa Doglia pospravila velik zaloga, z glatkim 5:0 so odpravile mnogo starejše nasprotnice Chiadina. Z izjemo dvojic so se vsa srečanja zaključila z 2:0 z veliko prizadevnostjo Krasovk.

Kras D - Chiadino 5:0

Santini - Hrovatin 2:0 (21:18, 21:14); Milic Martina - Benedetti 2:0 (21:10, 21:16); dvojice Santini, Doglia - Hrovatin, Benedetti 2:1 (21:12, 8:21, 21:17); Milic Martina - Hrovatin 2:0 (22:20, 21:15); Santini - Benedetti 2:0 (23:21, 21:19).

Mladi Krasov četrtoligša Gorazd Milic

V klubskem derbiju je Kras A premagal Kras C z izidom 5:0. Poraženke Tjasa Gustin, Kralj Jasmin in Dasa Bresciani so dobro potile svoje starejše nasprotnice, saj so kar tri tekme terjale dodaten set.

Kras A - Kras C

Grom - Gustin 2:0 (21:7, 21:15); Mosetti - Kralj 2:1 (14:21, 21:19, 21:15); dvojice Grom, Mosetti - Bresciani, Kralj 2:1 (21:18, 19:21, 21:11); Grom - Kralj 2:0 (21:8, 21:8); Mosetti - Gustin 2:1 (13:21, 21:18, 21:11).

Lestvica po 3. kolu: Kras B 6, San Giovanni Pordenon in Kras A 4, Kras D in Kras C 2, Chiadino 0.

MOSKA D 2 LIGA

Krasovo moštvo je v postavi Radini, Santini, Gorazd Milic in Simoneta

Bojan moralo tudi v tretjem kolu D 2 lige priznati premoč Fincantieri. Resnica je, da so vse ekipe angažirale starejše igralce, medtem ko Kras posilja v ogenj svoj narasčaj. Navkljub tem razlikam zmaga Trzacanov ni bila lahka, saj so naši fantje igrali dobro.

Kras - Fincantieri 0:5.

Gorazd Milic - Bombace 0:2 (11:21, 13:21); Simoneta - Koch 0:2 (17:21, 10:21); Radini - Borme 0:2 (16:21, 15:21); Gorazd Milic - Koch 0:2 (12:21, 11:21); Radini - Bombace 0:2 (18:21, 17:21).

San Giusto - Tripicovich 0:5.

Lestvica po 3. kolu: Tripicovich 6, Pelicana 4, Fincantieri 2, San Giusto ENDAS in Kras 0. (J.J.)

MT. BIKE

Tomaž Legiša odličen 3. v močni konkurenci

Tomaž Legiša se vrača z nedeljskega tekmovanja za gorske kolesarje v Canevi z zelo dobrim 3. mestom, ki ga je dosegel v konkurenci 20 mladincev iz Veneta in Furlanije-Juljske krajine. Kot že na nekaj zadnjih dirkah je bil na 16 kilometrov dolgi progi najboljši Stefano Zanuttig iz Cedada, ki je progno pokrnil v 39 minutah. Drugo mesto si je privozil Enrico Viel iz Belluna, ki je za zmagovalcem zaostal minuto in pol, se trideset sekund počasneje pa je bil Tomaž Legiša.

Legiša je bil s svojim nastopom zelo zadovoljen, saj so kolesarji iz Veneta med najboljšimi v državi, zadovoljen pa je tudi zaradi relativno majhnega zaostanka za Zanuttigom in pa tudi zato, ker je pustil za seboj nekaj znanih gorskih kolesarjev in med njimi tudi mladinskega državnega reprezentanta v ciklokrosu. Proga je bila izredno zahtevna in blatna zaradi dolgotrajnega dežja. Tomaž se je z najboljšima dvema enakovredno kosar pri vožnji navreber, zaostal pa je na izredno nevarnih spustih.

Med člani (bilo jih je tudi dvajset) je zmagal Massimo Marcon iz Vittoria Veneta, dobro pa se je odrezal tudi Trzacan Roberto Moimas, ki je osvojil 3. mesto.

ROLKANJE / SKIROLADA

Številčno skromna odprava ŠD Mladina dosegla dobre uvrstitve

7. novembra še zadnje tekmovanje sezone v Trstu za »Pokal Albrizio«

Rolkarji SD Mladina resnično ne poznajo odmora. Nazadnje so se sicer v številčno nekoliko bolj skromni zasedbi - v kraju Pieve d'Alpago pri Bellunu udeležili 5. »Skirolade«. Tekmovanje v reber je bilo državnega značaja in služi tudi za pridobivanje točk, kar omogoča boljša startna izhodišča na naslednjih tekmovanjih.

Na skiroladi je sodelovalo okrog 100 tekmovalcev iz 19 društev, Mladina pa je nastopila s petimi člani, ki so vsi dosegli zadovoljive uvrstitve.

Med začetnicami je Mateja Bogatec kot ponavadi zmagala pred »večno tekmo« Martino Rigoni, Ivana Sullini, ki na teh tekmovanjih nabira predvsem izkušnje, pa je zasedla četrto mesto. Ivo Kosuta je med začetniki prvič stopil na zmagovalni oder na vsrednjem tekmovanju, kar predstavlja zanj lepo za- doščenje. Tretji med kadeti pa je bil tudi Mitja Tretjak, ki se le za dve sekundi ni uvrstil na drugo mesto. Zelo dober nastop je med mladinci opravil tudi David Bogatec, ki je bil drugi za močnim Sighelom, a je prispel na cilj z veliko prednostjo pred le- tošnjim državnim prvakom v reber Sartorjem. Ocito je, da je Bogatec po težji poškodbi prav na koncu sezone pridobil pravo formo.

Naporna sezona z dolgi gostovanji se je tako za krisko društvo naposled končala. Sedmega novembra jih čaka edino- le še tekmovanje za Trofejo Albrizio, ki ga pred

Mitja Tretjak za las ni bil 2.

tovarno Velikih motorjev prireja trzasko društvo Sci Cai in na katerem bo skušala Mladina s tretjo zmago osvojiti prehodno trofejo v trajno last.

Rezultati:
Začetnice (1, 8 km, 75 m višinske razlike): 1. Mateja Bogatec 9.06.3; 4. Ivana Sullini 12.39.9 (obe Mladina).

Začetniki (1, 8 km, 75 m višinske razlike): 1. Alessandro Tisoni (Castionese) 10.04.3; 3. Ivo Kosuta (Mladina) 11.24.8.

Kadeti (5 km, 75 m višinske razlike): 1. Matteo Smali (Castionese) 16.10.6; 3. Mitja Tretjak (Mladina) 16.56.2.

Mladinci (10 km, 267 m višinske razlike): 1. Roberto Sighel (Unicars) 30.05.6; 2. David Bogatec (Mladina) 31.51.8.

Društvena lestvica: 1. Bassano 445 točk, 2. Montebelluna 371, 3. Caltrano 349, 4. Castionese 315, 5. Mladina 197.

KOŠARKA / 1. KOLO DEŽELNIH MLADINCEV V GORIŠKI SKUPINI

Jadranovci boljši od Arteja Kontovelci zdržali le en polčas

Jadranova ekipa včeraj zmagala v Gorici po podaljšku (Hmeljak 29, Krizman 24 točk) - Pri Kontovelu je Štefan Turk dosegel kar 30 točk

Arte - Jadran TKB 89:93 (35:36; 80:80)

JADRAN TKB: I. Milic 4 (2:2), Hmeljak 29 (2:6), Cerne 11 (1:4), Cinglar 5 (5:9), M. Milic 13 (5:6), Krizman 24 (6:9), Pro 2, Daneu, Colja, Koren, trener Vatovec.

PON: I. Milic, Cinglar, Hmeljak.

Jadranovci so uspešno pričeli napore v dežel- nem mladinskem prvenstvu in v gosteh z velikim trudom in po podaljšku, toda zaslužno premagali goriski Arte. Nasi kosarkarji so v prvi polovici obeh polčasov zelo dobro igrali, v nadaljevanju pa so delali naivne napake, tako da so se jim gostitelji ob izteku prvega polčasa približali na sami dve točki, nato pa izsilili podaljšek. Nasi kosarkarji so v prvi polovici obeh polčasov zelo dobro igrali, v nadaljevanju pa so delali naivne napake, tako da so se jim gostitelji ob izteku prvega polčasa približali na sami dve točki, nato pa izsilili podaljšek.

Ko je moral že v prvih potezah podaljška zaradi petih osebnih napak na klop dotle najučinkovitejši strelec naše ekipe Marko Hmeljak (29 točk) in je bil tudi standardni playmaker Ivo Milic iz istega razloga na klopi, je vse kazalo, da za našo ekipo ni več rešitve. Tedaj pa so najmlajši, s Pavlom Krizmanom na celu, stisnili zobe, igrali izredno poztrovalno in izborili prvo prvenstveno zmago.

Za ti prvi točki je treba pohvaliti vso ekipo, ki se je poztrovalno in srčno borila. Za nadaljnja srečanja pa bodo morali jadranovci paziti, da igrajo skozi vse srečanje z enako intenzivnostjo in da ne nihajo v igri.

Ze v prihodnjem, 2. kolu bodo jadranovci spet igrali proti goriski

Evgen Ban (Kontovel) je dal 10 točk (Foto KROMA)

ekipi, tokrat doma proti Arditi. (Kaf)

Kontovel - Italmonfalcone 75:88 (37:35)

KONTOVEL: Ban 10 (2:3), Spadoni 20 (1:4), Taucer 2, M.Starc, Spal, Stoka, Skrk 4 (2:2), Jori, Vodopivec 9 (4:5), Turk 30 (8:13); trener Furlan.

PM: 17/27. SON: 21. PON: Vodopivec (30), Skrk (40). 3T: Spadoni 3, Skrk 1.

V prvem kolu mladinskega prvenstva so Kontovelci morali priznati premoč ekipe iz Trzica, ki si je v drugi polovici

tekme zagotovila odločilno prednost in jo ohranila do konca tekme.

Kontovelci so v prvem polcasu odigrali solidno zlasti v obrambi in izpeljali nacrte trenerja Furlana, ki si je nadejal, da nasprotniki ne presežejo mejo 35 točk v napadu. Gostje so sicer večji del prvega polčasa vodili, nekaj minut pred odmorom pa sta Spadoni in Turk popeljala lastno ekipo do izenačenja, za- tem pa so naši kosarkarji se povedli z dvema točkama prednosti. V istem slogu se je tekma nadaljevala tudi v dru-

gem polcasu vse do 26. minute (49:49), zatem pa je v osrednje stopil visoki Carcich, ki igra tudi s člansko postavbo v C li- gi (dva dni prej je igral tudi proti Jadranu) in Trzicani so si v nekaj minutah nabrali kar 10 točk prednosti (53:63 v 30'). V zadnjem delu tekme sta si bili ekipi povsem enakovredni, Kontovelci so se približali na -7, več pa niso zmogli, saj jih je Carcich (22 točk in kar 18 v drugem polcasu) kaznoval za vsako napako v obrambi.

Med posamezniki je bil v napadu kot običajno najuspešnejši Štefan Turk, solidno pa je igral tudi Angelo Spadoni.

Trener Luka Furlan nam je po tekmi dejal, da je Monfalcone eden bolj- ših nasprotnikov, tako da poraza ne gre jemati kot velik neuspeh.

»Z letošnjo zasedbo smo vsaj zaenkrat zmogli doseči povprečno 70 točk na tekmo in moramo zato držati nasprotnike pod tem izku- pickom, ce zelimo zmagati. S prvo tekmo sem le delno zadovoljen. Sploh nismo igrali porazno, lahko pa bi odigrali znatno bolje, zlasti v drugem delu tekme. Starejši posamezniki imajo za sabo že precej izkušenj, kadeti pa si jih morajo se priboriti.

Na prvi tekmi je več igral Skrk, na naslednji pa bo več prostora za druge. Vazno je, da so vztrajni in da zaupajo v lastne sposobnosti. V nadaljevanju prvenstva bo- mo tako lahko posegli po bolj- ših rezultatih. (VJ)

NOVICE

Ekipa zmaga KK Adria

V po rezultatih sodec eni slabši izvedbi dirke na kronometer iz Trsta do Opcin je Kolesarski klub Adria osvojil prejsno nedeljo ekipno zmago in eno prvo mesto v kategoriji veteranov. Absolutni zmagovalac dirke je bil Tullio Bianchettin iz Pordenona, ki pa je s časom 17'05" precej zaostal za Cottenjevim rekordom iz leta 1949 (15'31"). Dirke se je udeležilo okrog sedemdeset tekmovalcev, dobro pa so se odrezali v raznih kategorijah predstavniki lonjerskega kluba. Poleg Lokarja, ki je zmagal pri veteranih, je treba omeniti tretje mesto Rinauda med juniorji, vedno tretje mesto Lenise med seniorji in še tretje mesto Hafnerja v kategoriji gentlemanov. Kot zadnja dirka letošnje sezone v Trstu je bila vsekakor uspešna za lonjersko Adrio. (Jana Pecar)

Odpadli jadralni regati v Barkovljah in Izoli

Zaradi brezvetrja sta v nedeljo odpadli regati tako v Barkovljah kot v Izoli. V Barkovljah je bila na sporedu regata za razred »laser« za consko prvenstvo, ki ga je priredil TPK Sirena.

Podobno se je pripetilo tudi v Izoli, kjer je bila druga regata za »Jesenski pokal« v razredih »laser«, »Evropa« in »optimist«. Prva regata za ta pokal je bila v Kopru, v nedeljo, 24. t.m. pa bo tretja preizkušnja v Portorožu.

Sloga - Prata Kmečka banka - Cordenons

Po koncanih bojih v predtekmovanju je deželna odbojarska zveza Fipav objavila pare 2. faze dežel- nega pokala, v kateri bosta nastopili tudi dve slo- venski sesterki in sicer Sloga v moski ter Kmečka banka v ženski konkurenci. Pari so sledeci:

Moski - Flebus Assicurazioni Povoletto - Pav Nati- sonia, Sloga - Prata. Ženske - Publiuno Cividale Zedad - Altura, B-Meters Bagnaria Arsa - Sagrado, Kmečka banka - Ottica Tommasini.

Prve tekme bodo od 26. do 28. , povratne pa 30. ok- tobra. Finalni moski dvoboj in ženski troboj bosta maja meseca po koncanih deželnih prvenstvih.

Domovke 2. v Sevegliau

Pred dnevi so se mlade odbojkarice Doma (deklice) udeležile močnega turnirja v Sevegliau. Varo- vanke Zorana Jerončica, ki pa jih je ob tej priložnosti s klopi vodil Josko Princic, so se izkazale kot do- bro uigrana celota in so na koncu povsem zaslu- zenno osvojile končno drugo mesto. Dokaj prepričljivo so domovke izšle kot zmagovalke v prvih dveh srečanjih. Trzaska Oma je bila objektivno presk- romna, proti Pocenii, ki so jo sestavljale starejše igralke iz 1. divizije, pa so domovke zaigrale ne- dobro. V odločilni tekmi za 1. mesto jih je domaca Bagnaria Arsa gladko premagala.

Rezultati: Dom - Oma 2:0 (15:2, 15:7); Dom - Juveli- na Pocenia 2:1 (14:16, 15:10, 15:12); Bagnaria Arsa Dom 2:0 (15:3, 15:9).

DOM: Miklus, Pavo, Zavadlav, Lutman, Lovisoni, Cernic, Tronkar, Mosetti, Tomsic. V nedeljo bodo domovke nastopile se na internem turnirju s sodelovanjem Nove Gorice in Bagnaria Arse. Troboj bo v telovadnici Kulturnega doma, s pričetkom ob 10. uri.

Štefanel 30. t.m. spel po TV

Kosarkarji Stefanela so stalni gostje televizijskih ekanov. Potem ko so jih lahko TV gledalci spremljali ze na prvenstvenih tekmah proti Scavoliniju in Caserti, Rai napoveduje, da bo v neposrednem preno- su (14.45) predvajala tudi njihovo tekmo 6. kola (v soboto 30. tega meseca) v Veroni proti Glaxu. Istega dne bo zvečer po Telemontecarlui tudi tekma Klee- nex - Bialetti (19.05).

Mladinski nogomet na Goriškem

Najmlajši

Rezultati 5. kola: Corno - Aris 3:0, Gradese - Audax 4:2, Isoncina - Staranzano 2:0, Isonzo - Pro Romans 3:3, Monfalcone - Pieris 0:1, Sanrocchese - Lucinico 1:6, Sovodnje - Natisone 6:2.

Vrstni red: Isoncina 8, Sovodnje 6, Lucinico 5, Isonzo 5, Pro Romans 5, Corno 4, Pieris 4, Gradese 4, Audax 3, Staranzano 3, Natisone 3, Monfalcone 2, Aris 0, Sanrocchese 0.

Začetniki

Rezultati 4. kola: Ronchi - Real Isonzo 5:0, S. Can- ziani A - Peris 9:0, S. Canziani B - Monfalcone 0:4, S. Marco - Mladost 0:7, Aris - Gradese 3:0, S. Miche- le - Staranzano 1:0.

Vrstni red: S. Canziani A 8, S. Michele 8, Ronchi 6, Mladost 4, Aris 4, Monfalcone 4, Staranzano 3, Gradese 2, S. Canziani B 1, Real Isonzo 0, Peris 0, S. Marco 0. (VIP)

Obvestila

SHINKAI

KARATE KLUB

obvešča, da se je pričel tečaj samoobrambe, ki je dvakrat na teden (ob ponedeljkih in četrkih od 21. do 22. ure) v telovadnici Silvestri v naselju Sv. Nazarija na Proseku. Sporoča tudi, da se sprejema vpisovanja za tečaj »stretchinga«, ki je ob petkih od 20. do 21. ure v istem kraju. Vpisovanje neposredno pred vad- beno uro.

SK DEVIN

organizira začetniške in nadaljevalna smucarske tečaje na plastični stezi v Nabrezini s pričetkom jutri, 21. t. m. Za prijave vprasti po Stojanu, tel. st. 220423.

SK BRDINA

organizira zimovanje in silvestrovanje v Mariboru. Informacije in vpisovanje na sedežu kluba, Proseška ul. 131 na Opcinah vsak ponedeljek od 18. do 20. ure.

ZVU TS

področni odbor zamejstvo organizira 3. novembra skupno smuko vseh zamej- skih vadieljev v Molitatu v Avstriji. Možna tudi pre- nočitev. Prijave do 23. t. m. Informacije na tel. st. 425105 in 226271.

Tekstilci si manejo roke, toda s kančkom previdnosti

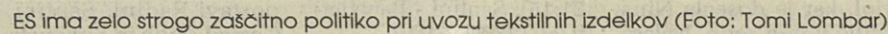
ES lahko takoj uvede količinske omejitve, če bi bilo to potrebno

MILE ČUK

Problem je tudi v tem, da v Sloveniji še vedno velja stara jugoslovanska carinska tarifa, ki ni prilagojena strukturi slovenskega trga. Drugo odprto vprašanje je zahteva, da bi morala Slovenija letno poročati o poteku privatizacije. To za nas ni problem, je dejal Grčar, saj imamo vse urejeno z zakonodajo. Očitno pa je problem za se omenjene vzhodnoevropske države, ki se bojijo, da bi bil to precedens, ki bi potem veljal tudi zanje. Stane Grčar meni, da smo lahko zmerni optimisti v zvezi z vstopom v Gatt, vendar pa se po treba predvsem doma, na vladini in parlamentarni ravni, hitro dogovoriti o kmetijstvu in o ravni njegove zaščite pred uvozom iz drugih držav, da bomo se ujeli s svetla Gatta sredi novembra.

Viljem Tomat, sekretar združenja za tekstilno industrijo pri Gospodarski zbornici Slovenije, je ob tem poudaril, da ima Evropska skupnost vpejlan zelo strog sistem oziroma zaščitno politiko pri uvozu tekstilnih izdelkov, seveda z namenom, da izdelki svetovnih proizvajalcev ne bi »preplavi-

in uvoznih državah, in se posebej odstraniti realna tveganja tržnih pretresov na trgu ES kot tudi na slovenskem trgu«. Viljem Tomat je ob tem ocenil, da smo glede na omenjeno močno zaščitno politiko in številne zavore, ki jih je uvedla Evropska skupnost, kljub temu lahko zadovoljni z določbami sporazuma (ni kolicijskih omejitev, carinske dajatve so za samo

pet kategorij izdelkov, možen je uvoz tudi za predelavne posle brez kakršnihkoli omejitev itd.). Po Tomatovih besedah je sporazum pripravljen tako, da upošteva veliko taksnega, kar je že v preteklosti določal sporazum med Evropsko skupnostjo in nekdanjo Jugoslavijo, po drugi strani pa tište izdelke, ki jih slovenski tekstilci največ proizvajajo (hlace, srajce, jopice, bluze in izdelki iz frotirja). Pri teh izdelkih je, kot receno, razmeroma visok carinski plafon, vendar je treba upoštevati, da je proizvodnja v primerjavi z letom 1986 prepolovljena. Za omejenih pet izdelkov naj bi se izvajal tudi sistem dvojne kontrole. To pomeni, da mora na podlagi pogodbe, ki jo skleneta kupec v Evropski skupnosti in slovenski proizvajalec, le-ta zaprositi pooblaščen organizacijo (Gospodarsko zbornico Slovenije), ki potem izda izvožno licenco. Na podlagi te licence potem tudi kupci lahko dobijo uvožno dovoljenje. Viljem Tomat je ob koncu tudi omenil, da je treba razumeti na to, da se Evropa zelo počasi ali sploh ne prilagaja zahtevam Gatta, da bi bila trgovina simbolično svobodna. Zato tudi v kratkem ni pričakovati sprostitve trgovine na področju tekstila.

Člani upravnega odbora GZS so sprejeli tudi kriterije za nagrajevanje poslovnih delavcev. Izhodiščna plača menedžerja naj bi na podlagi meril, ki sta jih predlagala GZS in Združenje manager, znašala v majhnem podjetju trikratno, v srednjem podjetju stikratno in v velikih podjetjih petkratno povprečno neto plačo v gospodarstvu. Ra-

zapravljali so ob tem menili, da izhodna cena plača poslovnodnega delavca ne bi smela biti nižja od najvišjega tarifnega razreda, ki je določena v splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo, povečane za 10 odstotkov. Poslovnodnim delavcem naj bi tako pripadali tudi dodatki, ki so odvisni od uresničevanja zastavljenih nalog v pogodbi o zaposlitvi, kakor tudi nekatere druge stimulacije. Člani se niso strinjali s tem, da bi imeli plače menedžerjev zgornje omejitve, zato so namesto tega predlagali, da se primerjava nanasa le na povprečne plače v podjetju. Za večkratnike pa so menili, da bi morali pomeniti najnižje vrednosti plač, največje pa naj bi dolocili faktorji, ki bi bili lahko do desetakrat večji od omejenih plač. Tako so v omejenih merilih odpravili morebitne omejitve plač navzgor in zavrnili faktor, ki bi dolocal najvišje plače. Med drugimi pomembnimi točkami včerajšnje seje so zapravljali tudi o programu GZS v procesu usklajevanja ustavnega sistema (in ga sprejeli) in poteku lastninstvina. GZS je skupaj z ministrstvom za ekonomske odnose in razvoj organizirala anketo, s katero naj bi ugotovili, kako poteka lastninstven in kaj ga zavra.

POGOVOR / TEODOR ČERNIGOJ

Naši podjetniki še ne znajo vsega

»Slovensko podjetništvo se mora še ogromno naučiti. Nekateri menijo, da že vse znajo, sam pa sem mnenja, da temu ni tako. V mednarodni konkurenci se je mogoče prebiti le s strogo podjetniško disciplino.«

Ta metoda pa ima pomankljivost, saj je ni mogoče pogosteje izvesti. Kombinacija vseh treh virov podatkov omogoča precej dober vpogled v stanje na trgu delovne sile. Po metodi anketiranja podjetja in drugih organizacij, katerim podatki se dopolnjujejo z registri brezposelnih na Zavodu za zaposlovanje in z registrom Zavoda za zdravstveno zavarovanje, je bila stopnja brezposelnosti v maju 14, 1-odstotna, po metodi anketiranja gospodinjstev pa 9, 1-odstotna. Razlika nastane, ker po drugi metodi za zaposlenega štejejo vsakogar, ki je delal vsaj eno uro v referenčnem tednu. Po prvi metodi je stopnja brezposelnosti dosegla julija 14, 8 odstotka, avgusta pa 14, 9 odstotka. Julija je bilo tako v Sloveniji 132.890, avgusta pa 133.230 brezposelnih. (S. P.)

Kaj pa marketing?

Naj navedem primer Gorenja. Gorenje je bilo zelo uspešno podjetje na skupnem jugoslovanskem trgu - brez marketinga, brez tržnih raziskav. Brez

dr. Teodor Černigoj

tovrstnih potez so poskušali prodati tudi na tuje trge. Spoznali so, da ne gre kar tako. Naslonili so se na marketinško podjetje in se dokopali do slogana, ki se vedno zelo dobro učinkuje v Avstriji: »Gorenje - bewusst und robust.« Avstrijski kupec si ni zapomnil imena Gorenje, ampak mu je prišla v uho ravno ta stangina: bewusst und robust. Sele potem je prodaja stekla. Pri marketingu podjetnik ne bi smel gledati na ceno marketinških uslug, ce vemo, da se

Ce ni pravega odnosa med vodstvom in tistimi, ki so mu podrejeni, je motivacija slaba, prav tako delovna disciplina. Sem seveda sodijo tudi dobre plače. Vodja se mora za to solati, videti, kako to delajo v tujini. Ustvarjanje pravilnega odnosa do podrejenih ni znanost, je le izkusnja. Ta odnos je izrednega pomena za uspešnost podjetja.

tja. Bojim se, da pri nas se vedno vlada klasičnem odnos med nadrejenimi in podrejenimi.

Slovenija bi se lahko veliko naučila od srednjega in malega italijanskega podjetništva - predvsem svernootalijanskega. Seveda mora ohraniti stalne stike z Madžarsko, Česko, Slovaško, Avstrijo. Vendar nam lahko izkuznja italijanskega podjetništva ogromno pomaga slovenskemu podjetništvu: zlasti italijansko podjetje z dvesto ali tristo zaposlenimi, ki je

Organiziral je mednarodske in svetovalne tečaje za poslovneže iz vzhodno- in zahodnoevropskih držav. Delal je v italijanskem podjetju Olivetti v Avstriji. Vodil je tudi italijansko trgovinsko zbornico za Avstrijo, zdaj dela v slovenskem ministrstvu za ekonomske odnose kot višji svetnik in svetovalec.

Se enkrat poudarjam, da je za Slovenijo idealna povezava s severno Italijo, z obmejnimi območji Italije. Seveda ne izključujem stikov z drugimi državami. Z naslonitvijo na Italijo se naslonimo tudi na Evropsko skupnost. Italija pa je

Vendar je to običajno povezano s socialnim mirom.

Seveda, vprašanje je zelo občutljivo. Brutalne metode so lahko zelo nepravilne. Zato razumem vladne ustanove, da tu nastopajo previdno. Postavlja se problem balansiranja med delom in kapitalom.

Del krivde za krizo lahko pripisemo divji privatizaciji.

Ne le za povezave
vzhod-zahod, ampak
tudi za povezave Av-
strije in Nemcije z ju-
gom; a to bo bo mora-
lo počakati na konec
vojne v nekdanji Ju-
goslaviji. Ko se bo voj-
na končala, bo polo-
žaj Slovenije fantasti-
čen. Toda tranzit ne
sme ostati zgolj tran-
zitiv. Izkoristiti mora
vse možnosti, ki se na
tranzit vežejo.

Kje je slovensko gospodarstvo, če ga primerjamo z gospodarstvi posocialističnih držav Vzhodne Evrope?

Slovenija je se vedno v prehodni fazi in v nekakšnem fluidnem položaju; njen položaj in strategija se nista natančno definirana. Ravno v tej fluidni fazi mora Slovenija zelo paziti, da bo res partner, bodisi z vzhodnimi ali zahodnimi državami. Sele po tej fazi se bo izkristaliziralo, kje je prava stvar Slovenija.

Slavko Podbreznik

EVROPSKA SKUPNOST / ZAPOSLOVANJE

Išče se dvajset milijonov služb

Tako bi v ES prepolovili brezposelnost

JUDE WEBBER / REUTER

BRUSELJ - Komisar Evropske skupnosti za zaposlovanje Pdraig Flynn je včeraj predložil svoj rešitev za evropsko krizo brezposelnosti in se zavzel za skrajšanje delovnega časa, zniževanje plač, stroge kazni za nadure ter za večjo prožnost. Flynn, ki je omogočil prvi vpogled v Belo knjigo komisije o zaposlovanju in gospodarski rasti, je povedal, da je celoten socialni in gospodarski sistem Evropske skupnosti potreben korenitih sprememb, če bi hoteli zavreti naraščajočo brezposelnost. Zdaj je v Evropski skupnosti že skoraj 18 milijonov ljudi brez dela, njihovo število pa naj bi se sredi leta 1994 povzpelo na 20 milijonov, saj bo gospodarska rast letos negativna, drugo leto pa picla. Problem brezposelnosti v državah članicah skupnosti je najhujši v Spaniji, ki ima tudi najvišjo stopnjo brezposelnosti. Ob vseh težavah z zagotavljanje novih delovnih mest, se v vseh državah Evropske skupnosti intenzivno ubadajo s tem, kako bo zmanjšali proizvodnjo jekla, kar je povezano z množičnimi odpustanji delavcev. Problemu brezposelnosti torej ni videti konca. »Sumarsko ubadanje s temi sistemi že zdavnaj ne zadostja več. Potrebujemo

strukturno novo politiko, ki bo uvedla globoke spremembe v socialni sistem,« je povedal Flynn na tiskovni konferenci, posvečeni globoko zakoreninjenim težavam, s katerimi se sooča dvanajstera. Če bi hoteli do konca tega stoletja zmanjšati stopnjo brezposelnosti na pet odstotkov, bi morala Skupnost ustvariti 20 milijonov novih delovnih mest, za to pa bi morala seveda v temelju prestrukturirati trg delovne sile. »Evropa potrebuje nov pakt solidarnosti med tistimi, ki imajo delo, in tistimi, ki so brez njega, med tistimi, ki prejemajo plačilo za svoje delo, in tistimi, ki ga prejemajo iz vlaganj,« je poudaril Flynn. »To pa nikakor ne bo lahko. Potrebujemo nove in poenostavljene delovne predpise.« Poudaril je nujnost ohranitve »primernih in ustreznih« socialnih in delovnih zaščitnih ukrepov. »Ne gre za preprosto vprašanje deregulacije. Nase sisteme je treba prilagoditi prihodnjim spremembam, da bodo temeljili bolj na spodbudah in manj na zastrzevanju, bolj na partnerstvu in manj na sporih,« je povedal Flynn. »Prožnost na trgu delovne sile je treba

opredeliti na novo, da bo lahko postala temelj konstruktivnega partnerstva med delodajalci in zaposlenimi,« je dodal. »Ustvariti moramo nove oblike industrijske demokracije.« Predložil je spisek zamisli o spremembah, vključno s tem, da bi plače ostajale pod ravni rasti produktivnosti, in o ustvarjanju novih delovnih mest, tako da bi zmanjšali število delovnih ur ter uvedli delitev dela na enem delovnem mestu, hkrati pa močno obdavčili prihodek iz nadur ter se naprej izboljševali prožnost. Socialno naravo prihodkov bi morali prestrukturirati in druge ciljno opredeliti, ustvariti bi morali več delovnih mest za ženske, natančno izrisati smer razvoja trga dela in izboljšati sistem in možnosti prekvalifikacij. Flynn je poudaril vprašanje nezaposlenosti mladih in povedal, da v državah Evropske skupnosti vsako leto zapusti šole pet milijonov mladih, ki niso usposobljeni. Bela knjiga komisije z naslovom Vstop v 21. stoletje, ki nakazuje smer, v katero naj bi krenila Skupnost v naslednjem stoletju, zaznamovano z gospodarsko rastjo in bistveno nižjo nezaposlenostjo, bodo predložili na evropskem vrhu v decembru.

VZHODNA EVROPA / GOSPODARSKA GIBANJA

Le skromno izboljšanje

DUNAJ - Upadanje proizvodnje v Vzhodni Evropi se izrazilo upočasnjuje. Na Poljskem pa bo v letosnjem letu prišlo celo do gospodarske rasti. Skupnost neodvisnih držav se bo morala soočiti z nadaljnjim petnajstodstotnim padcem proizvodnje, je v tork napovedal dunajski Institut za primerjalne gospodarske študije. Institut v letosnjem letu napoveduje stiri odstotno gospodarsko rast za Poljsko in ničelno rast za Češko. V drugih državah bo proizvodnja se naprej upadala, vendar pa upadanje ne bo več tako močno, so zapisali v svojem mesečnem poročilu. »Upad proizvodnje se je razmeroma ustalil pri 15 odstotkih v Skupnosti neodvisnih držav,« dodaja. Okrevanja v državah Skupnosti neodvisnih držav ne pričakujejo pred letom 1996, pri čemer zgolj domnevajo, da na to ne bodo več vplivali negativni politični dogodki. V državah nekdanjega vzhodnega bloka, ki so v veliko boljšem položaju in mejijo na Nemčijo in Avstrijo, se je okrevanje nekoliko upočasnilo zaradi vztrajnega protekcionizma tržice, ki naj bi jim zagotovila najbolj dinamično povpraševanje. Tako je institut napovedal, da se bo Nemčija soocila z nadaljnjim padcem bruto domačega proizvoda v letosnjem letu med dvema in štirimi odstotki, potem ko je ta upadel za 4, 5 odstotka v letu 1992. »Obseg padca bruto domačega proizvoda od odvisen od uspešnosti izvoza,« so zapisali v svojem poročilu. Ozivitev izvoza v preostanku letosnjega leta bo padec bruto domačega proizvoda ohranila v okviru dveh do treh odstotkov, če pa se bo izvoz se naprej zmanjševal, kot se je v prvi polovici leta, bo bruto domači proizvod manjši za 3 do 4 odstotke v nasprotju z vladnimi napovedmi, ki govorijo le o 2 do 3 odstotkih. Od vseh naložb bo po vsej verjetnosti

ostal pod ravni iz leta 1992, čeprav se bo upadanje naložb upočasnilo v drugi polovici leta, ki sovpada z začetkom izvajanja velikih infrastrukturnih projektov pri gradnji cest, železnice in telekomunikacij. Če se bo primanjkljaj v letosnji tekoči plačilni bilanci, ki odraža zaenkrat veliko zmanjšanje izvoza, prekomerna neposredna tuja vlaganja, povzpela na 1, 5 milijarde dolarja, opozarja poročilo, se bodo morale zmanjšati ali devizne rezerve ali pa se bo povečal dolg do tujine. Slovski ne napovedujejo okrevanja, saj so tam reformna prizadevanja zavrla dodatni stroški ob razhodu z nekdanjo Českoslovaško. Napovedujejo sedemodstotni padec bruto domačega proizvoda, tak kot je bil lani, za stopnjo brezposelnosti, ki se bo povzpela na 15 odstotkov, ter z devalvacijo, ki bo se naprej poganjala inflacijsko spiralo. Bruto domači proizvod bi utegnil zaceti rasti sele v drugi polovici prihodnjega leta, potem ko bo znova doživel zmeren padec v letu 1994, so zapisali. Tudi bolgarska gospodarska rast se bo skrcila za nadaljnjih 5 odstotkov v letosnjem letu, potem ko je bilo to skrcenje 1992. leta 7, 7 odstotka. Inflacija drobnoprodajnih cen se umirja in bo verjetno letos dosegla v letnem povprečju 75 odstotkov, medtem ko je bila 1992. leta 91, 3 odstotka. V bližnji prihodnosti ne predvidevajo bistvenega izboljšanja pri zunanji trgovini in finančnem poslovanju, opozarjajo pa, da narasča pomen zasebnega sektorja. »Problem predvidljive prihodnosti je tudi v tem, da bo podoben spisek normalnih trgovinskih in zaposlitvenih problemov prizadel te države, kakor hitro se bodo stabilizirale,« piše v poročilu dunajskega instituta. »Tudi te države se bodo morale spopasti z vsemi težavami, ki govorijo o dostopu na zahodno tržišče,« so zapisali. (Reuters)

IRSKA / MEŠETARJENJE ZA MEDNARODNE AGENCIJE

Kjer so uradniki, se sklepajo posli

Možnosti za nova delovna mesta

PETER BLACKBURN / REUTER

DUBLIN - Irsko, ki se ponuja za gostiteljico nove Agencije za boj proti mamilom pri Evropski skupnosti, je v tork ze napovedala »vseposlošno mesetarjenje« med clanicami dvanajsterice, kje naj bi imeli sedež Evropski monetarni institut (-EM) in druga pomembna telesa Evropske skupnosti. »Mislim, da smo zdaj ze zaceli mesetari, saj se bo treba naenkrat odločiti, kje bodo sedeži številnih agencij: Evropske agencije za okolje, Evropskega monetarnega instituta, ki se bo kasneje spremenil v Evropsko banko, in Patentnega urada Evropske skupnosti,« je izjavil irski minister za zdravstvo Brandon Howlin v nekem radijskem intervjuju.

Omenil je možnost, da se bodo odločili ze na sestanku Evropske skupnosti, ki bo 29. oktobra. Irsko je bila prva med dvanajsterico, ki je odkrito podprla kandidaturu Frankfurta za dobil sedež Evropskega monetarnega instituta, saj je pričakovala, da bo Nemčija podprla ponudbo Dublina, ki bi rad postal sedež Agencije za boj proti mamilom. Španija, ki zeli, da bi bil sedež omenjene agencije v Barceloni, je naslednjega dne prav tako podprla Frankfurt. V nasprotju z njimi pa si je Britanija od nekdanj zelela, da bi

Evropski monetarni institut obdajalo londonsko okolje pomembnega mednarodnega finančnega trga. Toda njena napadala protievropska naračnanost in njen umik iz evropskega tečajnega mehanizma pred letom dni sta po vsej verjetnosti nekoliko zmanjšala njene možnosti. Britanci namreč niso varčevali z ostrimi besedami, ko so ocenjevali evropski sistem medvalutnih razmerij in izrazili veselje, ko se je britanski funt resil »tega za funt pogubnega sistema«. Tako ima Frankfurt, ki je tudi močno borzno središče, najbolj realne možnosti, da postane gostitelj Evropskega monetarnega instituta. Tako so nekateri v ponedeljek ze odkrito izrazili dvom o tem, da bo sedež Evropskega monetarnega instituta v Britaniji, saj je britanska ministrica za zdravstvo Virginia Bottomley pohitela z britansko ponudbo, da bi država v zameno za to gostila Agencijo za boj proti mamilom. Irsko, ki ima močno farmacevtsko industrijo, je ob tem predlogu izrazila svojo skrajno zaskrbljenost. »Ze od vsega začetka smo trdili, da je to naša prioriteta agencija,« je dejal Howlin. »Druge države

so prisle s ponudbo za številne agencije, mi pa smo se osredotočili zgolj na to in zelo skrbno pripravili našo ponudbo.« Omenil je, da bi ta agencija ustvarila od 150 do 200 novih delovnih mest, kar je spodbuda za Irsko, kjer je stopnja brezposelnosti ta trenutek 18-odstotna. Howlin je tudi omenil, da je Dublin primeren za sedež agencije, ker je tam že večina farmacevtske industrije in ker je angleško govoreče okolje. »Seveda si možnosti delimo z našim poglavitnim tekmečem Londonom,« je dejal Howlin, »hkrati pa smo prepričani, da je London že prezasičeno mesto. Tam je že precej industrije. Ljudje se ozirajo za drugimi kraji in zato mislim, da smo mi pravni.« Vladni viri zatrjujejo, da je dublinska ponudba pri predstavnikih ES naletela na ugoden odziv. Zaenkrat menijo, da ima Irsko 50-odstotne možnosti, če jo bodo podprle Nemčija, Belgija, Nizozemska in zlasti Francija. Za sedež Agencije za boj proti mamilom se poleg Dublina potegujejo še Lizbona, Barcelona, Kopenhavn in nizozemski Leiden. »Ker ne bo hotel nihče popustiti, bo seveda prišlo do precejšnjega mesetarjenja,« menijo v irskih vladnih krogih.

SLOVAŠKA / TRGOVANJE Z VREDNOSTNIMI PAPIRI

Uradni borzni sistem tekmuje z neuradnim

Zaradi lastninjenja bo dela dovolj za vse

JONATHAN LYNN / REUTER

BRATISLAVA - Zahodni izvedenci se strinjajo, da vzhodnoevropske države, ki prehajajo v tržno gospodarstvo, potrebujejo borzo. Slovaška, država, s 5, 3 milijona prebivalcev, ki je nastala po razhodu s Českoslovaško, ima ze svojo borzo, pravzaprav dve. Ima celo tri borze, ce pristejemo tudi edino borzo v vzhodni Evropi, ki trguje z opcijami. Zdaj se vse tri ukvarjajo s tem, ali bi si morale razdeliti trzišče med seboj ali pa naj si se naprej konkurirajo pri poslih, ki v celoti ne presežejo 100 tisoč dolarjev na dan. »Res ne razumem, zakaj naši konkurenti nočejo več konkurence. Samo stranke imajo pravico izbirati, katero trzišče jim bolj ustreza,« je izjavil Alen Horecky, ki je na celu bratislavske opske borze (-BOB). Slovaška je podedovala enega najdržnejših eksperimentov v reformah - množično privatizacijo od nekdanje Českoslovaske. V njej si je 2, 5 milijona prebivalcev pridobilo delnice v 505 slovaških podjetjih (in številnih českih podjetjih), bodisi neposredno ali skozi nove investicijske sklade, ki so nastali v okviru celotnega programa privatizacije. Trgovanje naj bi se začelo 1. aprila, vendar pa so ga preložili zaradi tehničnih težav pri Slovaškem centru za vrednostne papirje, centralnem registru ter pri Bratislavski borzi (BCPB). BCPB je začela trgovati z obveznicami aprila, delnice je uvrstila sele julija, neuvrščene pa v tem mesecu. Opska borza, ki naj bi začela delovati naslednjega dne, 2. aprila, je bila sprva prisiljena uporabljati šestmesečne predume namesto gotovinskih cen za svoje šestmesečne opcije. BOB, v kateri je delnicar švedska opska borza, je zaprosila za licenco za trgovanje s takojšnjim izplačilom, vendar pa, kot je povedal Horecky, finančno ministrstvo na to še ni odgovorilo. Namesto tega si je bratislavska opska borza ustvarila nekaksen surogat takojšnjih izplačil, tako da so vrednostni papirji izplačljivi v enem dnevu za 40 delnic, kmalu pa bodo v trgovanje vključili 250 delnic. Podobno kot v Pragi se tudi uradna borza v Bratislavi spopada s konkurenčnim trgovanjem

zunaj rednih borznih sešankov, z nekakšnim vzporednim neuradnim borznim sistemom, znanim kot RM sistem Slovaske. Znotraj tega sistema, ki ne razlikuje med uvrščenimi in neuvrščenimi delnicami, potekajo občasne dražbe, podobne tistim, v katerih posamezniki uporabljajo lastninske certifikate za nakup delnic ter pri katerem potече več tednov, da med seboj uskladijo ponudbo in povpraševanje. Upajo, da bodo novembra presli na elektronsko trgovanje, ki pa se zaradi tehničnih ovir lahko zavleče. Prehodno obdobje pa je ze vzelo pogum nekaterim večjih vlagateljem, ki si ne upajo vezati svojih sredstev za dalj časa.

Bratislavska borza, ki je začela trgovati vsak dan v začetku tega meseca, trguje zdaj s petimi obveznicami, dvema skladoma in osmimi uvrščenimi delnicami (ter 497 neuvrščenimi), pri čemer si v vse to zeli uvesti nekaj reda. Operativni vodja BCPB Marian Sasik je povedal, da je ena od zamisli ta, da bi njegova borza trgovala samo z uvrščenimi vrednostnimi papirji, sistem RM pa bi osredotočili predvsem na neuvrščene delnice, medtem ko bi se BOB se naprej ukvarjala samo z opcijami. »Ta nacrt bomo izoblikovali do konca letosnjega leta,« je povedal ter dodal, da bodo trgovanje z enodnevnimi opcijami s koncem novembra prepovedali, s čimer se Horecky ne strinja. »Tudi enodnevnne opcije so se zmeraj opcije in zanje smo si pridobili licenco,« je izjavil. Direktor slovaškega sistema RM Zdenko Hlinka je poudaril, da se njegova borza ukvarja z mislijo, da bi trgovala samo z neuvrščenimi vrednostnimi papirji, medtem ko bi se morala BCPB ukvarjati predvsem z uvrščenimi delnicami, a je hkrati poudaril, da takšna razdelitev ni povsem v interesu sistema RM. »Ker smo odraz trzišča, bi morali trgovati z vsemi javnimi delnicami,« je dodal. Sistem RM, ki ima 184 računalniških centrov po vsej državi, je majhnim vlagateljem veliko dostopnejši kot BCPB, medtem ko se bodo podjetja lahko vključila v realni časovni sistem s pomočjo desetih regionalnih vozlišč, je povedal.

SPORAZUM O TRGOVINI IN CARINAH / URUGVAJSKI KROG POGAJANJ BI MORALI KONČATI DO 15. DECEMBRA

Pogajalci v rokah kmetov

Združene države Amerike se ne nameravajo znova pogajati o kmetijskih subvencijah, Francija pa vztraja pri svoji zahtevi, da bi morali sporazum iz Blair Housa »dopolniti«

LUKSEMBURG - Evropski komisar za kmetijstvo René Steichen je včeraj izjavil, da bo težko zaključiti svetovna trgovinska pogajanja v okviru Gatta sredi decembra, ce ne bo prej prišlo do nadaljnjih pogovorov z ZDA o kmetijstvu. Evropska skupnost si prizadeva pridobiti nekatera pojasnila v zvezi z zmanjšanjem subvencij za kmetijstvo, kakršne izhajajo iz tako imenovanega sporazuma iz Blair Housa, v katerem je ameriški trgovski predstavnik Mickey Kantor prejšnji teden gladko zavrnil, da

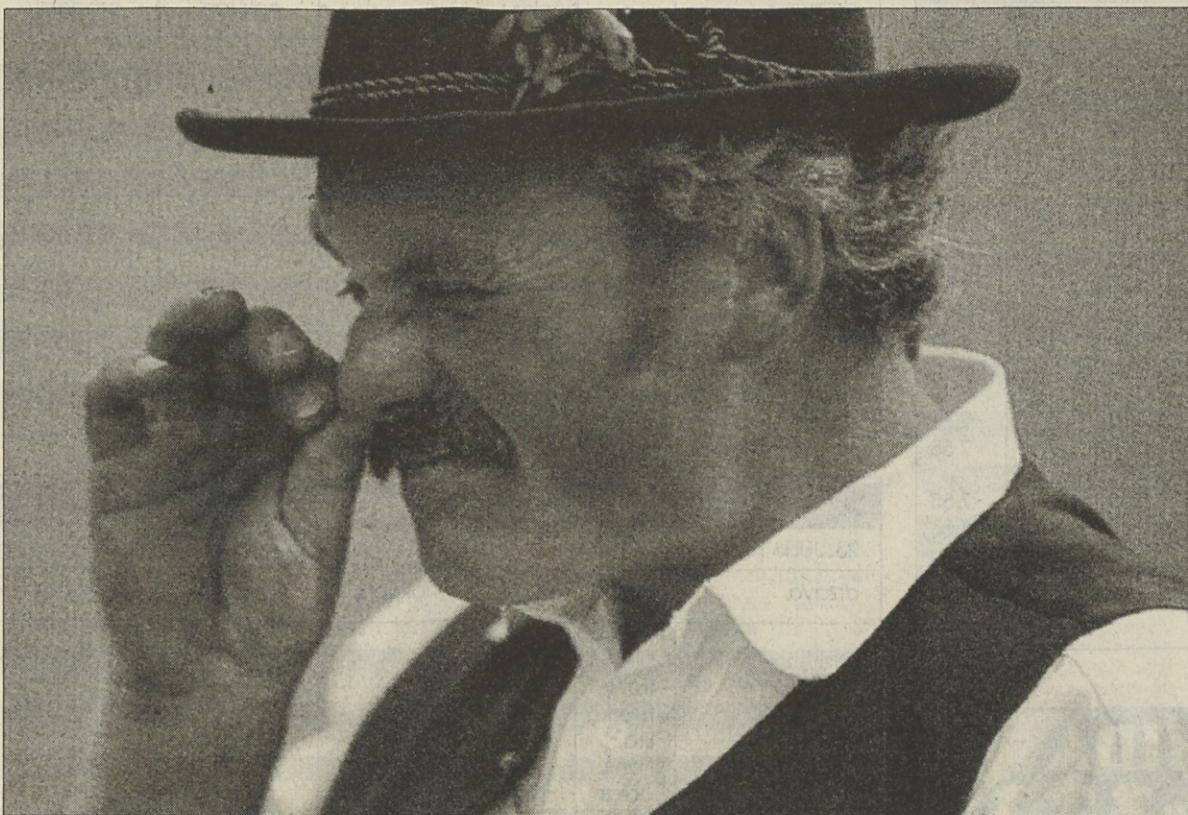
bi o tem govorili znova. »Ce si ZDA res želijo sporazum, morajo biti pripravljene tudi na pogovore,« je tiskovni predstavnik navedel Steichnovne besede, ki jih je izrekel na sestanku kmetijskih ministrov ES. Večina članic dvanajsterice se je strinjala z njimi, zlasti francoski, irski ter ministri južnoevropskih držav. Vsi ti so pozdravili Steichnovo odločeno za pojasnila sporazuma iz Blair Housa v okviru mandata, za katerega so se dogovorili prejšnji mesec na sestanku evropskih zunanjih in kmetijskih ministrov. Vendar pa so nekatere države, na primer Britanija, prepri-

cane, da ne gre tvegati nadaljnjih ugodnosti v svetovnem trgovinskem sporazumu. Steichen je omenil, da bi utegnili biti ameriško stališče, ki so ga objavili prejšnji teden, takšne narave ter poudaril, da so zahteve ES po pojasnitvah »legitimne, pametne in odgovorne«. Francoski kmetijski minister Jean Puech je znova poudaril, da se Francija zavzema za svetovni sporazum Gatt, čeprav ne za vsako ceno, prav tako pa ne gre, da bi ga na vrat na nos sklenili do skrajnega roka, ki je predviden sredi decembra. »Nujno je upoštevati temeljne interese sleherne članice,« je izjavil Puech v svojem

govoru, ki so ga razdelili novinarjem. »Petnajsti december ne sme biti dokončen in skrajni rok.« V svojem govoru je Puech na novo odprl vprašanje nujnosti, da higienski predpisi o trgovini z rastlinami in živalmi ne bi smeli biti izrabljeni za nove trgovinske ovire. Države morajo spoštovati standarde, ki so jih opredelile mednarodne zdravstvene organizacije, je dejal. »Ta načela je treba strogo spoštovati.« Puech je tudi poudaril, da kmetijski sporazum Gatt ne sme terjati posebnih žrtve od kmetov ES zaradi velikega padca cen in omejevanj proizvodnje, za katere so se dogovorili lani v

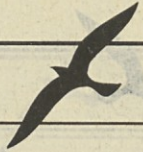
okviru kmetijskih reform skupnosti. Francija ne more sprejeti nobenih dodatnih omejitev pri žitaricah in oljericah več, dokler se ZDA in Kanada ne odločita za podobne omejitve. Puech je znova poudaril, da morajo imeti kmetje ES se naprej določene prednosti pred tujo konkurenco, medtem ko mora biti dostop do evropskega trzišča znotraj sporazuma Gatt opremljen z dodatnimi zavarovalnimi členi zoper uničujoč uvoz.

Francija je tudi vztrajala, da je treba zgladiti nesporazum z ZDA v zvezi s koruznim glutamati, ki nadomeščajo žitarice v živalski krmi, kar bo potrebno urediti znotraj Gatta. Francija je zaskrbljena zaradi velikih količin koruze, ki jo izvažajo pomesano s krmilnim koruznim glutamatom, ki ni obremenjen s carino, zaradi česar zahteva, da bi tovore te hrane preiskali pod mikroskopom. Uvoz koruze je namreč navadno obremenjen z visokimi zaščitnimi Voldina nemška trgovinska organizacija je v tork napadla Francijo, ker zavira sporazum v okviru svetovnih trgovinskih pogajanj (Gatt) z izjavo, da si Evropska skupnost ne bi smela privoščiti tako dragega popuščanja v zameno za podporo Francije (Reuters)

Nemcem povzročajo težave francoski kmetje, bavarski pa so za zdaj še tiho

Zveza nemške prodaje na debelo in zunanje trgovine (BGA), ki predstavlja 126.000 podjetij, ki sodelujejo pri izvozu in uvozu, pa je zavrnila poziv Francije za ponovna pogajanja o kmetijskem sporazumu med ES in ZDA. Predsednik BGA Michael Fuchs je obožil vladno premiera Edouarda Balladurja, da je starosvetno in custveno navezana na svoje kmete, čeprav prispevajo le 7 odstotkov v francoski BDP in omogočajo 5 odstotkov delovnih mest. »Ne bomo zagrešili te napake, da bi kupovali francosko soglasje k sporazumu Gatta s pomočjo dragih koncesij v ministrskem svetu ES,« je izjavil na tiskovni konferenci. »Ce ne bomo previdni in ne bomo pridobili Balladurja, nas to lahko stane milijarde za strukturno in regionalno pomoč iz skladov ES.« Fuchs je imel pri tem v mislih predvsem francosko trditev, da je sporazum iz Blair Housa, s katerim je ES lani obljubila Washingtonu, da bo zmanjšala svoj subvencionirani kmetijski izvoz za 21 odstotkov v naslednjih sedmih letih, kar naj bi resno prizadelo francoske kmete. Le 10 odstotkov francoskega letnega kmetijskega izvoza v vrednosti 200 milijard francoskih frankov (34, 5 milijarde dolarjev) je subvencioniranega izvoza v države, ki niso članice ES, ta pa steje manj kot odstotek celotnega francoskega izvoza. »V tem res ne vidim nobene katastrofe za kmete,« je dejal z mislijo na sporazum iz Blair Housa, ki se tako imenuje po posestvu blizu Washingtona, kjer so ga sklenili. Kot cetrni največji izvoznik na svetu ima Francija nedvomen interes, da takoj sklene Splosni sporazum o trgovini in carinah (Gatt), ki bi omogočil kontinuirano prodajo njenega blaga na svetovna tržista.

MENJALNIŠKI TEČAJI						
19. oktobra 1993						
menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 Lira)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka	73,30	74,15	10,05	10,55	7,25	7,60
Amik Plus Ljubljana	73,70	74,10	10,30	10,50	7,35	7,55
Avtohisa Ljubljana*	73,45	73,70	10,30	10,45	7,35	7,55
Banka Vipra Nova Gorica	73,37	73,79	10,35	10,55	7,43	7,49
Bobr Fuzine	73,80	74,10	10,42	10,49	7,48	7,55
Burin Klub Ljubljana	73,60	74,00	10,40	10,55	7,40	7,57
BTC Sezana	73,20	74,00	10,25	10,40	7,35	7,45
BTC Ljubljana	73,10	74,00	10,10	10,40	7,25	7,55
Come 2 us*	73,75	74,00	10,40	10,50	7,45	7,55
Creditanstalt Nova banka	73,40	74,00	10,30	10,50	7,10	7,60
Dom caffe Domžale*	73,50	73,90	10,43	10,53	7,47	7,65
Emona Globtur*	73,50	74,10	10,40	10,51	7,46	7,56
Eros Ljubljana*	73,80	73,90	10,40	10,50	7,40	7,50
Eros Kranj*	73,70	74,00	10,42	10,50	7,40	7,50
Hida	73,85	73,95	10,44	10,49	7,46	7,52
Hipotekarna banka Brežice*	73,10	74,10	10,30	10,50	7,30	7,50
Hram Rozice Menges*	73,40	73,90	10,44	10,55	7,48	7,65
Idila Sečovlje	73,50	73,99	10,25	10,45	7,32	7,60
Invest Škofja Loka	73,30	74,05	10,34	10,49	7,45	7,59
Ilirika Slovenj Gradec	73,60	74,10	10,32	10,45	7,26	7,59
Ilirika Postojna	73,50	73,89	10,20	10,39	7,38	7,49
Ilirika Sezana	73,70	73,78	10,22	10,40	7,45	7,50
Ilirika Jesenice	73,65	73,99	10,36	10,44	7,38	7,59
Italdesign Nova Gorica	73,25	73,90	10,32	10,50	7,40	7,48
Klub Slovenijales	73,80	74,10	10,40	10,50	7,30	7,50
Komercialna banka Triglav	73,08	74,24	10,33	10,50	7,31	7,58
Kompas Hertz Celje*	73,60	74,00	10,36	10,45	7,30	7,45
Kompas Hertz Velenje*	73,50	73,90	10,36	10,45	7,35	7,45
Kompas Hertz Idrija*	73,50	73,90	10,36	10,45	7,35	7,45
Kompas Hertz Tolmin*	73,50	73,90	10,36	10,45	7,35	7,45
Kompas Hertz Bled*	73,50	73,90	10,36	10,45	7,30	7,45
Kompas Hertz Nova Gorica*	73,50	73,90	10,36	10,45	7,35	7,45
Kompas Hertz Maribor*	73,50	73,90	10,36	10,45	7,30	7,45
Kompas Holidays	73,70	73,95	10,40	10,50	7,40	7,55
Kreditna banka MB d.d.*	72,62	74,15	10,32	10,53	7,42	7,65
LB d.d. Ljubljana	73,22	74,41	10,35	10,57	7,37	7,60
LB splošna banka Celje	73,20	74,40	10,28	10,58	7,39	7,60
LB Dolenjska banka NM	73,30	74,35	10,25	10,52	7,30	7,55
LB splošna banka Koper*	72,67	74,35	9,43	10,42	7,01	7,55
LB banka Zasavje, Trbovlje	72,50	74,15	10,30	10,54	7,41	7,58
Libertas Koper*	73,55	73,90	10,33	10,45	7,42	7,50
Ma Vir	73,80	74,20	10,42	10,55	7,45	7,65
Madal Nova Gorica*	73,40	73,85	10,32	10,45	7,45	7,50
Media*	73,70	74,00	10,40	10,55	7,40	7,55
Moneta Invest	73,90	73,99	10,43	10,49	7,48	7,453
Niprom I, II, Ljubljana	73,70	73,80	10,44	10,50	7,45	7,50
Otok Bled	73,30	74,03	10,44	10,55	7,37	7,56
Petrol*	73,75	73,90	10,35	10,45	7,46	7,52
Pigal Solkan*	73,40	73,79	10,32	10,50	7,43	7,55
Pigal Kobarič*	73,25	73,85	10,30	10,50	7,43	7,55
Pigal Obutek*	73,30	73,85	10,32	10,50	7,43	7,55
Pigal Diskont*	73,20	73,80	10,30	10,50	7,43	7,55
Pigal Vrhnika*	73,45	73,95	10,35	10,50	7,45	7,66
Pigal Ilirska Bistrica*	73,25	73,85	10,30	10,50	7,42	7,55
Pigal Koper	73,35	73,90	10,32	10,50	7,44	7,56
Pigal Avtopivon	73,30	73,85	10,32	10,50	7,43	7,55
Postna banka Slovenije*	72,50	73,94	10,00	10,46	6,98	7,47
Probanka Maribor	72,90	74,10	10,30	10,53	7,35	7,55
Publikum Ljubljana	73,80	73,85	10,42	10,48	7,47	7,52
Publikum Celje	73,67	74,15	10,42	10,48	7,35	7,48
Publikum Krško	73,30	74,10	10,15	10,50	7,15	7,55
Publikum Maribor	73,45	73,85	10,38	10,45	7,30	7,55
Publikum Metlika	73,50	74,15	10,20	10,50	7,30	7,50
Publikum Mozirje	73,35	74,08	10,23	10,51	7,32	7,51
Publikum Novo mesto	73,50	74,15	10,20	10,50	7,30	7,50
Publikum Tolmin	73,36	73,79	10,27	10,38	7,39	7,47
Publikum Sevnica	73,50	74,00	10,10	10,40	7,25	7,48
Publikum Sentilj	72,00	73,98	10,10	10,49	7,30	7,65
Publikum Sentjur pri Celju	73,65	74,10	10,36	10,45	7,37	7,48
Publikum Trebnje	73,10	74,20	10,23	10,51	7,37	7,53
Publikum Zalec	73,65	74,10	10,40	10,45	7,35	7,46
Primario Ljubljana*	73,90	74,10	10,40	10,50	7,45	7,55
Sit - on Ljubljana	73,00	74,00	10,20	10,50	7,20	7,60
Slovenijaturist zel. p. Ljubljana*	73,70	74,15	10,27	10,50	7,25	7,50
Slovenijaturist zel. p. MB*	73,00	73,70	10,30	10,45	7,00	7,40
Slovenijaturist Jesenice	73,50	74,00	10,33	10,45	7,34	7,46
Slovenska Investicijska Banka*	73,50	74,10	10,15	10,50	7,20	7,50
Slovenska pos. in hran. Bled	73,50	73,80	10,38	10,45	7,35	7,50
Slovenska pos. in hran. Kranj	73,50	73,80	10,38	10,45	7,35	7,50
Slovenska pos. in hran. Trzin	73,50	73,80	10,38	10,45	7,35	7,50
Sonce Ljubljana	73,90	74,00	10,42	10,52	7,42	7,58
SKB d.d.**	73,29	73,64	10,41	10,46	7,51	7,54
Špacapan Komen	73,37	73,79	10,35	10,45	7,40	7,49
Tartarus Postojna	72,87	73,87	9,78	10,42	7,12	7,48
Tentours Domžale	73,70	74,00	10,35	10,50	7,35	7,65
Tori Ljubljana	73,50	74,00	10,30	10,55	7,30	7,55
UBK banka	73,10	74,00	10,30	10,50	7,40	7,55
Upimo	73,85	73,94	10,44	10,48	7,45	7,53
Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **						

DOLARJI,
KRONE,
HRD,

MENJALNICA HIDA

061/ 1-333-333

...FRANKI,
FUNTI,
LIRE...

BANKA SLOVENIJE								
Tečajna lista št. 204 z dne 19. oktobra 1993 — Tečaji veljajo od 20.10.1993 od 00.00 ure dalje								
				ZA DEVIZE				
država	šifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni		
Avstralija	036	avstr. dolar	1	78,8232	79,0604	79,2976		
Avstrija	040	šiling	100	1026,5435	1029,6324	1032,7213		
Belgija	056	frank	100	330,2415	331,2325	332,2289		
Kanada	124	dolar	1	89,3811	89,6501	89,9191		
Danska	208	krona	100	1778,6679	1784,0200	1789,3721		
Finska	246	marka	100	2084,1396	2090,4108	2096,6820		
Francija	250	frank	100	2042,6156	2048,7619	2054,9082		
Nemčija	280	marka	100	7221,5509	7243,2807	7265,0105		
Grčija	300	drahma	100	—	49,2978	49,4457		
Irska	372	funt	1	—	169,7101	170,2192		
Italija	380	lira	100	7,4021	7,4244	7,4467		
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	1,7000	—		
Japonska	392	jen	100	110,5980	110,9308	111,2636		
Nizozemska	528	gulden	100	6421,0419	6440,3630	6459,6841		
Norveška	578	krona	100	1646,8747	1651,8302	1656,7857		
Portugalska	620	escudo	100	69,6157	69,8252	70,0347		
Švedska	752	krona	100	1493,4167	1497,9104	1502,4041		
Švica	756	frank	100	8191,4051	8216,0533	8240,7015		
Velika Britanija	826	funt sterling	1	176,2781	176,8085	177,3389		
ZDA	840	dolar	1	118,2890	118,6449	119,0008		
Evropska Skupnost	955	ECU	1	137,0253	137,4376	137,8499		
Španija	995	peseta	100	89,6194	89,8891	90,1588		
Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.								
Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 19. OKTOBRA 1993								
št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 20. JANUARJA 1994:				1.300,000	693,177	714,406	1.407,582	
92		106,6426%	109,9085%	108,2759%	130,000	69,318	71,441	140,758

MENJALNI TEČAJ ZA HRD			
19. OKTOBER 1993		v SIT za 100 HRD	
menjalnica		nakupni	prodajni
Hida		1,50	1,80
Hipotekarna banka Brežice		1,10	1,70
Idila Sečovlje		0,95	1,70
Invest Škofja Loka		1,40	1,95
Ilirika Sezana		1,20	1,90
Kreditna banka Maribor		1,00	2,00
LB Dolenjska banka NM		1,30	1,90
LB banka Zasavje, Trbovlje		1,00	1,80
Publikum Tolmin		0,80	1,39
Publikum Zalec		1,25	1,75
Tentours Domžale		1,20	1,80
Upimo		1,30	1,80

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA			
19. OKTOBER 1993		v LIRAH	
valuta		nakupni	prodajni
ameriški dolar		1565,00	1612,00
nemška marka		967,00	987,00
francoski frank		271,00	280,00
holandski gulden		852,00	879,00
belgijski frank		43,80	45,30
funt sterling		2345,00	2415,00
irski šterling		2255,00	2340,00
danska krona		236,00	245,00
grška dramma		6,30	6,80
kanadski dolar		1180,00	1218,00
japonski jen		14,60	15,00
švicarski frank		1088,00	1115,00
avstrijski šiling		136,00	140,60
norveška krona		219,50	227,00
švedska krona		196,50	204,00
portugalski escudo		9,00	9,60
španska peseta		11,75	12,30
avstralski dolar		1040,00	1077,00
madžarski florint		11,00	16,00
slovenski tolar		13,00	13,50
hrvaški dinar		0,10	0,14

TEČAJ TOLARJA V TUJINI				
19. OKTOBER 1993				
država	banka	nakupni	prodajni	
Avstrija	Posojilnica Pilberk	9,60	10,00	
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	9,50	10,00	
Avstrija	Posojilnica Borovlje	9,25	10,15	
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	9,60	10,90	
Avstrija	Posojilnica Ločilo	9,80	10,30	
Italija	Kmečka banka Gorica	13,00	13,50	
Italija	Tržaška kreditna banka	13,00	13,50	

DEVIZNI TRG BEOGRAD					
23. JULIJ 1993			ZA DEVIZE		
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	-	-	-
Francija	frank	100	-	-	-
Nemčija	marka	100	-	-	-
Italija	lira	100	-	-	-
Švicarska	frank	100	-	-	-
ZDA	dolar	1	-	-	-
V. Britanija	funt	1	-	-	-
Opomba: povzeto po Reutersu, ki po 80-odstotni devalvaciji v ZRJ ni objavil podatkov o tečajih.					

JUTRI

Pisalo se je leto
1573

Ustanovljena
redna pes posta
med Ljubljano
in Gradcem

Posiljanje sporočil in prenašanje paketov po naročilu je zelo, zelo stara stvar. No, sele leta 1516 je začela uradno delovati prva redna pošta zveza družine Taxis med Nizozemsko in Avstrijo; to pošto zvezo pa so leta 1963 razširili tudi na druge nemške dežele. Deset let pozneje, 21. oktobra 1973, pa so tudi kranjski deželni stanovni sklenili, da prispevajo 200 goldinarjev za ustanovitev redne pes poste med Ljubljano in Gradcem.

Sel je odhajal vsake štiri dni iz Ljubljane v Gradec in nazaj. Zveza je bila namenjena predvsem vojskim in državnim organom, seveda pa je kot redna pošta sprejemala tudi pisma zasebnikov. Leta 1573 so deželni stanovi povisali svoj prispevek pošti ter tako dobili tudi jezdno pošto, in to kar dvakrat na teden.

PREBLISK

Na koncu konca, cilji civilizacije ni napredek znanosti in strojev, temveč cloveka.

(Alexis Carrel)

KOZMETIKA

VIDA PIRAN VOLAJ

Zgodnje spanje, dobre sanje

Mladost imamo zato, da počenjam neumnosti, starost pa, da te neumnosti obzalujejo. Napak, ki jih zagresimo v mladosti, vedno ni moc popraviti in zato jih v kasnejšem življenjskem obdobju pogosto obzalujejo. Mladi se pogosto niti ne zavedajo, da prevelika količina

na cutilnih dražljajev in sprememb v zelo kratkem casu nacenja custveno, mentalno in nenazadnje tudi telesno zdravje. S hudimi fizicnimi in dusevnimi obremenitvami pa se zdalec niso obremenjeni le mladi. Ne glede na leta pa velja, da zdrav, spočit in zadovoljen

clovek zbujati boljši vtis kakor tisti, ki je utrujen in nejevoljen, zato je prav, da si vzamemo cas za sprostitve in počitek.

Morda imate tudi vi ob vedno krajših dnevih vedno manj energije. Prastari ritem narave zahteva daljše zimsko spanje. Sodobno življenje pa nam s svojo naglico najpogostejše jemlje čas ravno za počitek - spanje. Spanje pa je poleg vode najpomembnejše naravno kozmetično sredstvo, a kaj ko se tega skorajda ne zavedamo več. Mnogi boleznim sodobnega časa bi se lahko ognili, če ne bi nenehno obremenjevali svojega organizma. Tudi mnogo gubic bi izginilo z obraza, če bi bil naš spanec trden in dovolj dolg. Nespečnost je prav gotovo »bolezen« današnjih dni. Zal se vidnih znakov te bolezni ne da vedno prekriti. Tudi z najboljšo kozmetiko ne.

Spanje je torej nujno za počitek organizma, saj se reakcija alarma in napetosti umakne reakciji počitka in sproščnosti. Ne verjemite ljudem, ki govorijo, da jim ze nekaj ur spanja zadostja za dobro počutje.

Za dober, trden in temeljit spanec pa potrebujemo marsikaj. Najprej prav gotovo svojo posteljo. A to se ni vse. Če želite na vprašanje: »Ste dobro spali?« odgovoriti pritrdilno, si zapomnite:

- Zimnica, na kateri spimo, naj ne bo pretrda in ne prehladna, vsekar pa dovolj velika.

- Normalno debela blazina napolni prehod med rameni in glavo ter omogoča nemoteno dihanje; zato se je ni treba odpovedati.

- Prostor, v katerem spimo naj bo dovolj velik in zračen in ne prevroč in ne prehladen. Idealna temperatura je med 17 in 20° Celzija.

- Vsi, ki nemirno spijo, naj oblečejo spalne srajce ali pižame.

- Spimo v temnem

prostoru, saj svetloba draži cutila in zato moti spanec. Tudi ropot slabo vpliva na globoko spanje, ker draži živčni sistem.

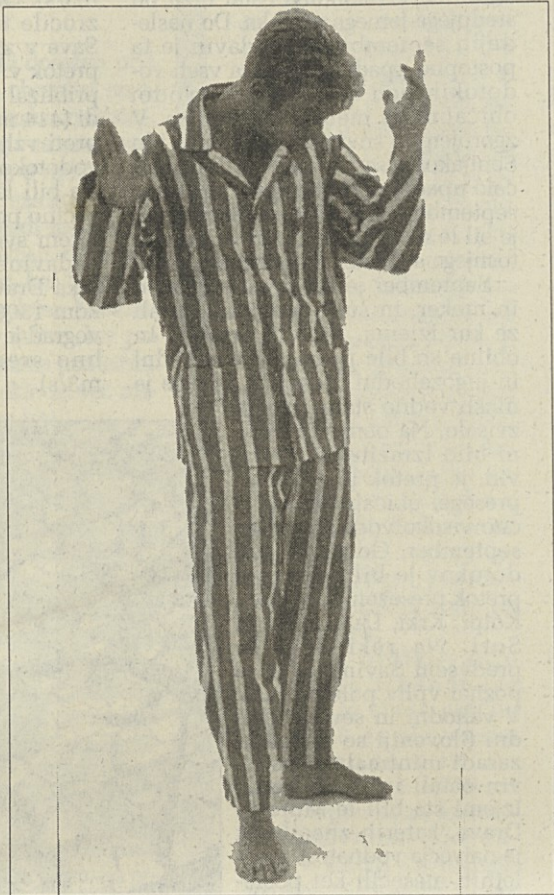
- Dobro spanje je prava lepota kura, saj se celice hitreje obnavljajo, lasje in oči se po spanju blešče, koža pa se napne.

- K dobremu spanju pripomore tudi mlačna kopel, ki smo ji dodali baldrijan.

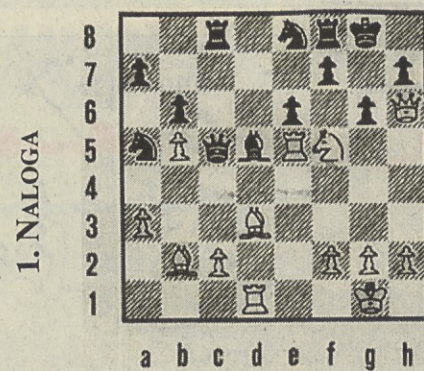
- Spanec je boljši, če zelodec ni preobremenjen, k trdemu spanju pa pripomore tudi kozarec mlačnega mleka.

Pred spanjem se ne ukvarjajte z razburljivimi dogodki, ne želite se in ne resujte problemov, zjutraj so skoraj vsi lažje in hitreje resljivi.

- Spimo v temnem

ŠAH

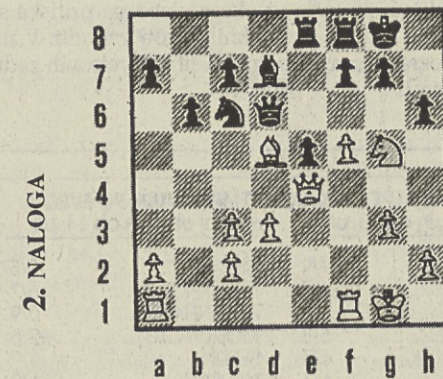

1) Spielman - Honlinger / Dunaj 1929

Bele figure so skladno razporejene na sahovnici in pred vodjo crnih figur je težka naloga. Beli lovski par iz ozadja opazuje položaj crnega kralja. Spielman, ki je na potezi, je prav po zaslugi obeh lovcev učinkovito matiral crnega kralja!

2) Arhipkin - Prodanov / Albena 1977

Beli skakac je krenil v napad, vendar kaže, da se bo moral vrniti na izhodiščno polje, saj menjava na polju f7 ne obeta nič dobrega. Toda beli, ki je na potezi, je izkoristil izredno dobro postavljene belopoljnega lovca in krenil v zmagoviti napad!

Resitev naloge 1
Napadeni beli skakac s polja f5 se ne vraca v lovsko diagonalo in tako omogočilo delovanje bele obrambe, temveč se vrne na g7, da bi se odprle robove naloge 2
Odlično postavljene bele figure omogočajo izvedbo do mada odprti 2. Kih: 3.Dh7+K8g4 4.Tb8 mat!
Resitev naloge 2
Lovski skakac na polju f7, da bi se odprle robove naloge 2
Odlično postavljene bele figure omogočajo izvedbo do mada odprti 2. Kih: 3.Dh7+K8g4 4.Tb8 mat!

ŠMARNA GORA (3)

KATARINA LAVS

Mar res je nor, kdor gre gor?

Eden od slovenskih pregovorov pravi: Gora ni nora, tist' je nor, kdor gre gor. Na Smarno goro ljudje ne hodijo od včeraj. Ze pred dobrimi dvesto leti je ta gora imela v gosteh znamenitega obiskovalca. Bil je to slavni prirodoslovec Baltazar Hacquet (1739 - 1815), ki ga poznamo tudi iz naše planinske zgodovine kot drugega izprisanega zmagovalca Triglava. Bretonac Hacquet, Linhartov sodobnik, ki je rad hodil po naših krajih in zraven zapisoval vtise evrop-

sko razgledanega cloveka, je bil vse prej kot nor, ceprav se je rad povzpela na marsikatero goro in si svoje vtise pridno zapisoval. V tretji knjigi njegove Oriktografije, kjer opisuje svoja popotovanja, beremo tudi tole: Proti kraju Smlednik ali Flednik se nahaja nekaj nepomembnih malih votlin v apnencu. Ena je na pobocju Smarne gore proti zapadu in ima neko posebnost, kakrsne se pri nobeni drugi jami nisem opazil: sredi naravnega oboka je namrec

okrogla odprtina, skozi katero vpada dnevna svetloba. Ta jama me je zato spominjala na kranjski pantheon v Rimu, ki ga sicer imenujejo La Rotonda ... Slavni Bretonac ima v mislih »Matjevo jamo«, ki pa je tudi mnogi najbolj zvesti obiskovalci Smarne gore ne poznajo. Drvijo gor in hitro dol. Tudi po dvakrat dnevno. Rod za rodom prihaja gor; stari in mladi, iz bližnjih in daljnjih krajev, s takšnim ali drugačnim namenom. Med njimi vidis obiskovalko v ce-

vljih z visokimi petami, kmalu za njo mozakarja v planinskih cevlih in opremi, kot bi ga kdo iztrgal iz neke stare, orumenele knjige. Pogled nanj prikljice v spomin moza, ki so ga skrajna na Gori precej postrani ogledovali: težko okovani cevli, neobčajno krojena obleka, pletene dokolenke, klobuk z ozkimi kraji, ponavadi vsenaokrog okincan z gorskimi cvetjem, pa dolga okovana palica. »Tako se nosijo planinci«, je dobrodušno govoril, »pri nas jih se ni, pa bodo, prav gotovo bodo - zakaj pa nam je Bog dal tako lepe hribe, ce jih nismo vredni ...«

Eni so se mu smejali, nekateri pa so pazljivo prisluhnili, ko je začel pripovedovati, kaj vse je že spravlil podse in da pojde tudi na Triglav. Bil je to France Kadilnik, trgovski uslužbenec iz Ljubljane. Roznik in Golovec sta mu bila premla, pa tudi preblizu. Ves teden je bil na voljo drugim v svoji zatozli prodajalni, nedelja pa je bila njegova. Prenekatero nedeljo se je povzel na Smarno goro, v zreli moski dobi pa tudi na Triglav. Umril je v visoki starosti, triinosemdeset let star, leta 1908. Pretni del svojega imetja je zapustil slovenskemu planinskemu drustvu, cigar castni clan je bil ze od ustanovitve. Bi lahko rekli, da je bil Ka-

Kunaverjevih tudi sneg in mráz nista odvrnila od izletov na Smarno goro ...

Veliko je še takšnih, ki gori ostajajo zvesti v vseh letnih časih.

dilnik nor? Bi lahko rekli, da so bili nori clani bratovsčine Planinskih Piparjev, ki je več ali manj po Kadilnikovem vzoru nastala v osemdesetih letih? In kaj bi rekli za poeta Otona Zupancica, ki je gore povzdigoval v verzih: A jutri pojdem na goro, naj se oči mi napijo, višin, daljin, - da z bleskom tem nasproti pojdem hudim dnem. No, naj ima vsak svoj odnos do gora, tudi do Smarne gore in njenih številnih obiskovalcev, ki so jo in jo se vedno doživljajo in podoživljajo vsak na svoj nacin. Vilko Mazi se takole spominja svojih prvih izletov na Smarno goro: Izlet na Smarno goro v mojih dijakih letih in revščini, s kakršno sem se boril, ni mogel biti igrača. Denarja za vlak ni bilo, lahko sem le gledal, kako so se drugi vozili z njim in se mi škododelno rezali, ko sem jo pes

pobiral ob železniški progi proti Vizmarjem, da mi ni bilo treba pozirati prahu na Cesarski cesti. Na tacemskem mostu je bilo treba placati smledniškemu baronu en krajcar mostnine. Zanj bi dobil na Gori ceden kos domačega kruha. Baroni bi morda to dopovedal, mostninarju, ki služi procenke, pa najbrz ne, tako sem mu ze na obrazu bral. Torej ga je veljalo na kak nacin prelistati. Največkrat mi je uspelo, da sem se mu izmuznil za kakim vozom. Za povratek pa me je vselej cakala dolga pot cez Gameljne in Jezico ...

Kdo ve, kaksni bodo spomini današnjih pohodnikov na Smarno goro. Morda jih sploh ne bodo pripovedovali in morda nikogar ne bo, ki bi jih zapisal, saj prenekateri Slovenci, ki se sicer pogovorijo o »gori in tistemu, ki gre gor«, ne drzijo, vedno raje ra-

vnajo po pogovoru o molku. Toda molk je zlato samo v pogovoru in se dobro, da se tu pa tam kakšnemu obiskovalcu le kaj zapise v knjigo vtisov, ki je v krcmi na Smarni gori. Morda so ti zapisi danes nezanimivi, cez čas pa se bo v njih našel tudi kakšen novi rekorder. Stari zapisi nas se vedno spominjajo na Rajka Justina (1865 - 1938), kustosa botaničnega inštituta na ljubljanski univerzi, ki je 365-krat na leto obiskal Smarno goro. In ce je bil kdaj nujno zadržan, je gotovo nadomestil zamudo naslednji dan z dvakratnim obiskom! In to je počel vrsto let. Noro? Kakor za koga!

(Konec)
Viri: M. Komanova: Na Gorensem je fletno (Belo-modra knjižnica 1928); dr. A. Ramovs: Geološki izleti po ljubljanski okolici (MK 1961); Smarna gora - vodnik (Planinsko društvo Smarna gora 1974); D. Kunaver: Slovenska dežela v pripovedki in podobi (MK 1991); M. Ciglar, S. Koblar, M. Zorn, I. Zonta: Smarnogorska grnada (Zavod za spomeniško varstvo SRS 1974).

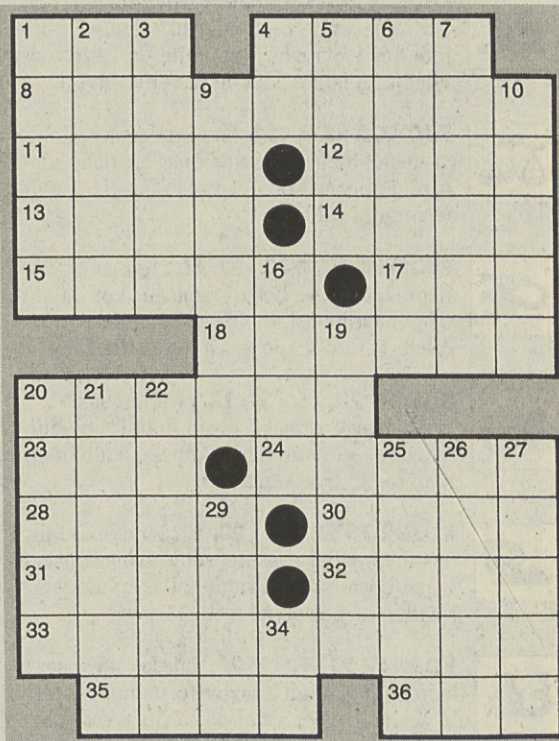
KRIZANKA

Vodoravno:

1. krtica slovenske tiskovne agencije, 4. pokrivalo, 8. pokrajina na jugu Italije, 11. Kajnov brat, 12. spomladi cvetoc grm, 13. travnik ob vodi, 14. ka-naanska boginja ljubezni, 15. končni deli rok in nog, 17. otok grške mitoloske carovnice Kirke, 18. tiskarsko sito, 20. prid, 23. južnoameriska kukavica, 24. ime nekdanje sovjetske drsalke Rodnine, 28. deska v plotu, 30. zastarelo ime za dušik, 32. zlebic v dogah, 32. konec življenja, 33. dežela na Bliznjem vzhodu, 35. stari Germani, 36. himalaj-ska koza.

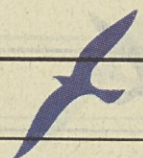
Navpčno:

1. bojna trofeja severnoameriskih Indijancev, 2. začasno vojsko počivališče, 3. ime novinarja Stakula, 4. krtica za kilobyte, 5. pritok reke Marice v Bolgariji, 6. slovenski risar in kipar (Nikolaj), 7. polopica z Madagaskarja, imenovana tudi dolgoprstez, 9. mesto jugovzhodno od Rima, 10. suita ruskega skladatelja Rimskega Korsakova, 16. glavno mesto romunske pokrajine Moldavije, 19. sla, pozejenje, 20. votla livarska oblika, v katero se vli-va raztaljena kovina, da se strdi, 21. starogrski kipa, 22. nekdanji finski atlet (Ville), 25. tursko mesto ob Marmarskem morju, 26. boginja usode v germanski mitologiji, 27. perzijski pesnik in pisatelj (Farid ad Din), 29. grški bog vojne, 34. kemijski znak za silicij.

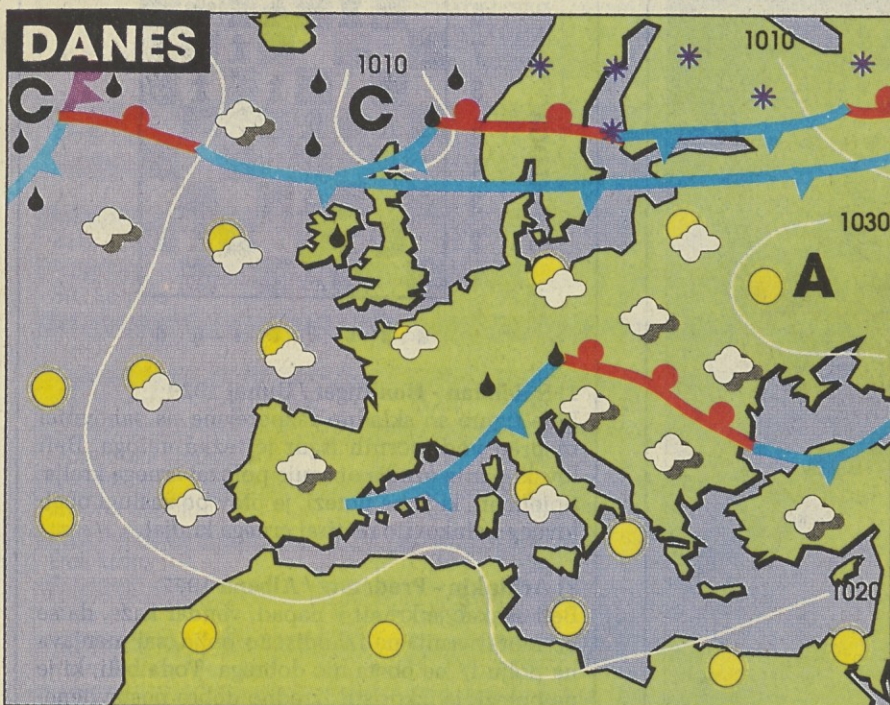

Vodoravno: STA, kapa, Kalabrija, Abel, dren, loka, Anab, prvi, Ajla, rastler, korts, ani, Irina, lata, azol, utor, smrt, Palestina, Sasi, tar.

REŠITEV

EVROPA / OBLAČNO IN HLADNO

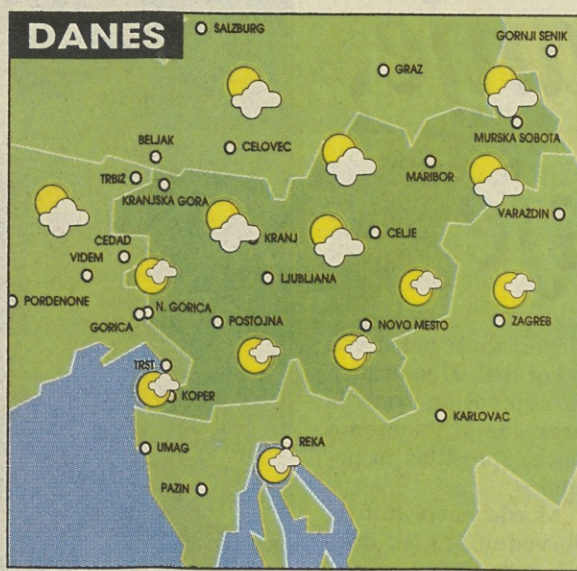
Vremenska slika

Nad srednjo Evropo je plitvo območje nizkega zračnega pritiska. Središče območja visokega zračnega pritiska se je iznad srednje Evrope premaknilo proti vzhodu. V nižjih plasteh ozračja se nad nami ob sibirskih vetrovih zadržuje hladen zrak.

ALPE JADRAN / OB MORJU SONČNO

OBLAČNOST	DEZ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	

Slovenija: Na Primorskem bo delno jasno, drugod oblačno. Čez dan se bo razjasnilo. Najvišje dnevne temperature bodo od 8 do 13 °C.

Sosednje pokrajine: V sosednjih pokrajinah bo prevladovalo pretežno oblačno vreme, v Alpah bodo manjše padavine. Daljša obdobja sončnega vremena bodo ob Jadranu.

JUTRI

V Sloveniji: V četrtek se bo vreme poslabšalo, pričelo bo deževati. Ob morju bo pričel pihati jugo.

Obeti:

V petek bo oblačno s padavinami.

RAZMERE NA CESTAH V SLOVENIJI
Ceste po Sloveniji so večinoma mokre in normalno prevozne. Promet po notranjosti države poteka tekoče.

VODE

Stanje voda se izboljšuje

BOGDAN LALIĆ

Vodnatost slovenskih vodotokov je že maja letos upadla pod običajno nizko vodno stanje (predvsem v vzhodni in severovzhodni Sloveniji), znatno za poletne suhe mesece. Glavni vzrok tega je bil izostanek običajnih pomladanskih padavin. Pojav suše se je stopnjeval vse do 24. avgusta, ko se je končalo izredno vroče poletje. Prve padavine, ki so trajale do 29. avgusta, so predvsem namočile izsušena tla in vegetacijo. Nekaj vode so dobili tudi vodotoki, vendar je pretok voda kljub temu večinoma ostal nižji od srednjega letnega pretoka. Do naslednjih septembrskih padavin je ta postopno upadel skoraj na vseh vodotokih pod srednjenizko vodo, običajno za mesec september. V zgornjem in srednjem toku Save (do Sentjakoba) se je pretok približal ali celo upadel pod obdobjno, za mesec september minimalno vrednost, in je bil le se za nekaj m³/s večji od letosnjega avgustovskega minimuma.

September je bil precej oblačen in moker, in suhi dnevi so postali že kar izjema. Najbolj pogoste in obilne so bile padavine v zahodni in jugozahodni Sloveniji, kjer se je nizko vodno stanje kmalu zvisalo. Na območjih, kjer ni bilo izrazitejših padavin, je pretok le redkokoli presegel običajno povprečno visoko vodo za mesec september. Od večjih vodotokov je bil omenjeni pretok presežen le na Soci, Kolpi, Krki, Ljubljanici in Sori. Na reki Savi in predvsem Savinji se je se poznal vpliv poletne suše. V vzhodni in severovzhodni Sloveniji so vodotoki zaradi minimalnih padavin ostali izjemno nizki. Izjemi sta bili le Mura in Drava, katerih značilnost je največja vodnatost v poletnih mesecih kot posledica snežnega (nivalnega) rezima. V letosnjem septembru sta bila oba vodotoka nekoliko podpovprečna.

V prvi polovici oktobra so izrazito orografske padavine kar trikrat povzročile močnejši porast vodotokov v zahodni Sloveniji. Tako je doseženi maksimalni pretok Soče v Solkanu (1376 m³/s) presegel običajno srednjeviseko vodo (1276 m³/s), medtem ko se je maksimalni pretok na Baci pri Modreju (228 m³/s) močno približal najvišjemu pretoku v zadnjih 40. letih (239 m³/s). Omenjene padavine so povzročile tudi močnejši porast reke Save v zgornjem toku. Maksimalni pretok v Radovljici (362 m³/s) se je približal obdobjni srednjeviseki vodi (414 m³/s). Tako kot so padavine proti vzhodu slabele, je tudi porast vodotokov v tej smeri slabel. Izjemi sta bili le Drava in Mura, ki imata večino povodja v avstrijskem hribovitem svetu, ki je dobil izdatnejše padavine. Najmočnejše je narastla reka Drava. Z maksimalnim pretokom 1300 in 1500 m³/s na HE Dravograd je kar dvakrat presegla obdobjno srednjeviseko vodo (1200 m³/s).

TEMPERATURE ALPE JADRAN včeraj ob 7. in ob 13. uri	TEMPERATURE PO EVROPI včeraj ob 8. in ob 14. uri
LJUBLJANA..... 7/9	HELSINKI..... 0/5
TRST..... 12/15	STOCKHOLM..... 6/7
CELOVEC..... 6/8	KOPENHAVN..... 0/9
BRNIK..... 6/8	MOSKVA..... -2/5
MARIBOR..... 6/7	BERLIN..... -1/9
CELJE..... 6/7	VARŠAVA..... -6/9
NOVO MESTO..... 6/7	LONDON..... 1/13
NOVA GORICA..... 12/15	AMSTERDAM..... -1/9
MUR. SOBOTA..... 6/8	BRUSELJ..... 0/10
PORTOROŽ..... 13/19	PARIZ..... 7/9
POSTOJNA..... 5/7	DUNAJ..... 5/8
ILIRSKA BISTRICA..... 6/14	ZÜRICH..... 4/8
KOČEVJE..... 5/6	ZENEVA..... 9/11
CRNOMELJ..... 7/8	MILAN..... 13/26
SLOV. GRADEC..... 5/7	RIM..... 14/17
BOVEC..... 7/10	BEOGRAD..... 8/23
RATEČE..... 5/6	BARCELONA..... 14/20
VOGEL..... 2/3	ISTANBUL..... 18/26
KREDARICA..... 2/4	MADRID..... 6/16
VIDEM..... 12/15	LIZBONA..... 11/18
GRADAC..... 6/7	ATENE..... 20/29
MONOSTER..... 4/6	TUNIS..... 15/28
ZAGREB..... 7/8	MALTA..... 19/27
REKA..... 11/17	KAIRO..... 22/36

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzhlo ob 6.26 in zšlo ob 17.07. Dan bo dolg 10 ur in 41 minut. Luna bo vzhla ob 11.57 in zšla ob 21.14.
SETVENI KOLEDAR
Luna je v znamenju Strelca. Porežemo suhe poganjke malin in robidnic.
TEMPERATURE REK
Reke: Mura (G. Radgona) 10°C, Sava (Radece) 11,8°C, Savinja (Lasko) 10°C, Ljubljanska (Moste) 11,1°C, Bistrica (Sodražica) 10,3°C, Paka (Sostanj) NP, Sora (Suha) 9,5°C, Gradaščica (Dvor) 9,9°C, Iska (Iska) 8,45°C.
PLIMOVANJE
Danes: ob 0.28 najvišje 21 cm, ob 5.29 najnižje -5 cm, ob 11.13 najvišje 32 cm, ob 18.29 najnižje -41 cm. Jutri: ob 1.43 najvišje 16 cm, ob 6.22 najnižje 3 cm, ob 11.41 najvišje 21 cm, ob 19.29 najnižje -32 cm.

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Ko v srce pride mir, nastopi čas perspektivnih dejanj. Utrdite mir v pogovoru s prijateljem, a zaenkrat ne izdajajte svojih namenov.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Appetit, ki ga ne obvladujete, je psihičnega izvora. Nemir boste s hrano sicer pregnali, telo pa vam bo vse prej kot hvalježno. Vsaj dobro preževajte.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Zagledali boste osebo, ki bo oblečena okusneje kot vi, in zagrabila vas bo zavist. Pomislite na popolno skladje vaše obleke z vašimi očmi!

RAK 22. 6. - 22. 7.: Ves čas cutite, da bi lahko naredili nekaj zase - v duhovnem smislu. Ohranite to notranje vzdušje; ko bo prišel čas, se boste poglobili vase.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Necimrni kot ste, vas že malo jezi, da ste zdrsnili iz središča pozornosti. Poskusite z elegantnejšim oblačilom. Ne pozabite na veder obraz.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Novi znanci vam bodo - sicer ne prav odkrito - ponudili pomoč pri izobrazbi. Sprejmite jo, kajti v življenju se lahko naučite se veliko stvari.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Že dolgo vas muči misel, da ste za svoje delo preslabo plačani. Danes je pravi dan, da to misel izrazite v obliki zahteve.

SKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Ker ste postali prevzetni, se boste obnašali, kot da ste najpomembnejši na svetu. Pustite pogovorniku, da tudi on pove kaj o sebi. In o vas.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Ker ne boste zapuili v svoj projekt, boste hoteli nenehno nadzorovati podrejene. Pohvale bodo manj napore in bolj učinkovite.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Ljudem, ki jih boste vpregli v uresničevanje svojega nacrta, se boste skušali oddolžiti s humorjem. Mislite, da bo zadovoljstvo?

VODNAR 21. 1. 19. 2.: Znesek na vašem bančnem računu grozovito usiha. Morali bi zaslužiti več, a del, ki bi jih z veseljem opravljali, nihče ni pripravljen plačati.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Nekdo vas bo pred vsemi grdo okrcal. Vas jaz mu bo zameril, v podzvesti pa boste, začudo, opazili iskrico pravega mazohističnega užitka. Se...

PRISELJENCI / KOT NEMČIJA IN FRANCIJA

Anglija zavrača prošnje za azil

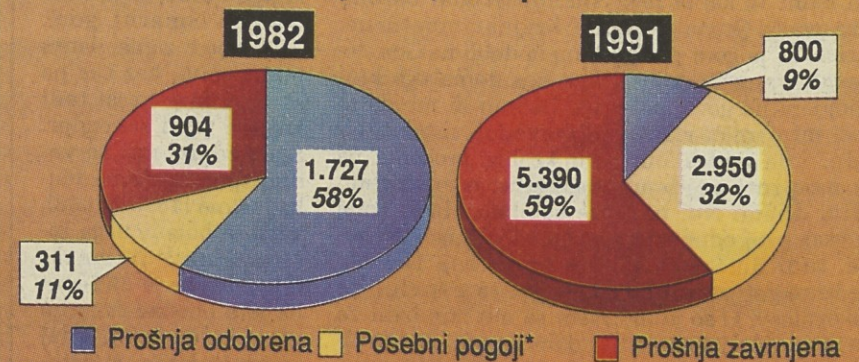
Azil v Veliki Britaniji

Zaradi strožje zakonodaje o azilu je v letu 1992 število prošelj za azil znatno upadlo. Število tujcem, katerih prošnja je bila ugodno rešena, je bilo leta 1992 najnižje v zadnjem desetletju.

Prošnje za azil v Veliki Britaniji:

Status priselencev, ki so prosili za azil

*Čeprav prošilci niso priznali statusa begunca, so mu dovolili, da ostane v VB.

LONDON - V zadnjem letu je vrsta evropskih držav sprejela restriktivno zakonodajo proti priseljivanju in proti priznavanju azila priselencem iz držav izven Evropske skupnosti. Med rtemi je tudi Velika Britanija, ki se je leta 1991 zaradi zelo velikega števila priselencev in prošelj za azil ter zaradi hude gospodarske krize z veliko brezposelnostjo zaslula v težkem položaju. Sprejela je novo zakonodajo, podobno nemški in francoski, čeprav kljub vsemu nekoliko propustnejšo

in na osnovi te zakonodaje sedaj priznava priselencem pravico do azila. Razkorak med številom prošelj, ki je leta 1992 se vedno presegalo 20.000 in številom ugodno rešenih prošelj, manj kot 3.000, je zelo velik. Res je sicer, da številnih prošelj se niso vzeli v pretres, vendar podatki, da so od doslej obravnavanih 9.000 prošelj zavrnili kar 59 odstotkov potrjuje, da se tudi na Otoku uveljavlja restriktivna politika do priselencev, ki je sicer značilna za države na celini.

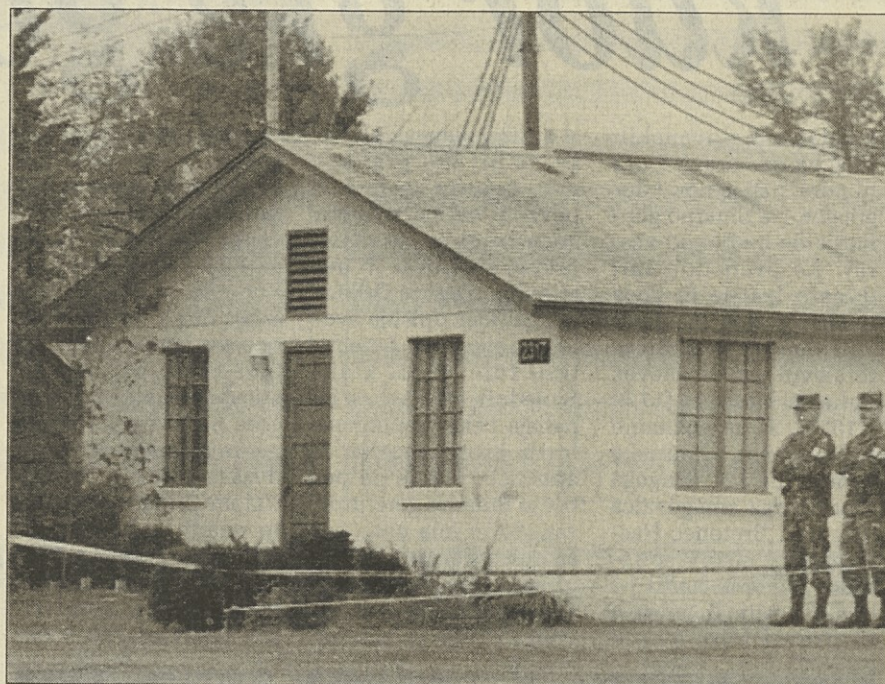
ZDA / PO MNOŽIČNEM UMORU V ŠOLSKEM CENTRU

Streljanje v Fort Knoxu pravi šok za Američane

Oddahnili so si, ker je šlo samo za »navaden« kriminal

FORT KNOX - Za Američane je bil sok zelo velik: »Kot da bi nekdo vplnil v skrbno zaščiteno družinski sef,« je dejala priletna gospa televizijskemu novinarju. Dogodek sam ni za Združene države Amerike nič izrednega: moski strelja in ubije tri osebe ter rani dve, nato zbeži in naredi samomor v kopalni kadi. Vse kot po scenariju za srednje slabo ameriško nadaljevanko. Presenetljiv je kraj, kjer se je to zgodilo: Fort Knox, zakladnica Združenih držav Amerike, na katero so Američani ponosni kot na družinski zaklad.

In vendar se je tragedija odvijala prav tam. Sicer ne v neposredni bližini trezorja, ampak kakih pet kilometrov oddaljenem solskem centru, vendar znotraj območja celotnega kompleksa Fort Knoxa. Pazniki so slišali streljanje in takoj sprožili alarm. Vendar tokrat ni prišel noben Goldfinger, znan iz filma Jamesa Bonda. Slo je za dokaj običajno ameriško streljanje bivšega paznika, sicer veterana vietnamske vojne, ki je v trenutku nerazsodnosti streljal na skupino ljudi in nato pobegnil. Med umorjenimi je tudi 49-letni Paul Higdon, bivši nadrejeni morilca Arthurja Hilla. Preiskovalci so ugotovili, da je Hill se nekajkrat obtožil Highdona, da je kriv za njegovo osebno tragedijo: pred dvema tednoma so ga namreč odslovili in moral je zapustiti šolski center, kjer je bil v službi več kot 20 let. To pa je tudi vse: tragedija je odigrana in Američani so si oddahnili: Fort Knox je ostal nedotaknjen.

Šolski center Fort Knox, kjer se je odvijala tragedija (Telefoto AP)

Najvarnejše skladišče, kjer obiski niso dovoljeni

NEW YORK - Fort Knox, skladišče zlatih rezerv Združenih držav Amerike, znotraj blindirano poslopje in zunaj najbolj zastraženi objekt na svetu, je vse od leta 1936, ko so ga dogradili in vanj shranili zlato, sinonim za največjo možno varnost. O njem sanjajo tatovi po vsem svetu in o njem so pisali številni pisatelji. V poslopju, ki ga varujejo marinci v bojni opremi in v stopnji največje pripravljenosti in ki ga letalska bomba ne more porušiti, je spravljeno za 270 milijard dolarjev zlatih ingotov. To je sicer le domneva, kajti ameriško zakladno ministrstvo o tem objektu in o zakladu ne daje informacij. Vsekakor pa naj bi »Fort Knox Bullion Depository« hranil več kot 4.000 ton čistega zlata v ingotih v vrednosti po 16.888

dolarjev. Za varnost je odgovoren »officer in charge«, ki razpolaga s sicer majhnim številom stražnikov, ki so jih po strogi selekciji izbrali v vojski in v zveznih agencijah, kot sta FBI in CIA.

Skladišče zveznih rezerv, ki so ga dogradili leta 1936, je zgrajeno iz jeklenih plošč, granita in železobetona. Opremljeno je s kamerami in alarmnimi napravami, tako da se mu ne more nihče približati neopažen. V skladišču niso dovoljeni obiski: gre za varnostni ukrep, ki so ga sprejeli ob otvoritvi skladišča in ga doslej, kot poudarjajo pri zakladnem ministrstvu, niso nikoli kršili. Sicer pa niso vse zlate rezerve ZDA spravljene v Fort Knoxu, ampak so v drugih skladiščih shranjene še tri tone zlata. (Ansa)